

SZATMÁRI JENŐ ISTVÁN

— Majdnem —
HALOTT
ÚJSÁGÍRÓ
NEM HAZUDIK

Szatmári Jenő István

(Majdnem)
HALOTT ÚJSÁGÍRÓ
NEM HAZUDHAT

SZATMÁRI JENŐ ISTVÁN

(Majdnem)

**HALOTT ÚJSÁGÍRÓ
NEM HAZUDHAT**

A SZERZŐ SAJÁT KIADÁSA

© Dr. Szatmári Jenő István
1995

ISBN 963 650 190 4

A kiadásért felel: a szerző
Szedte és nyomta az Alföldi Nyomda Rt.
A nyomdai megrendelés törzsszáma: 6258.66-14-2
Készült Debrecenben, az 1995. évben
Felelős vezető: György Géza vezérigazgató
Terjedelem: 17 (A/5) ív

Előhangképszó

Azt hiszem, indulásnak tartozom a cím magyarázatával. No, szóval ezt a könyvet – legalábbis a megjelenés szempontjából – kissé sajátosra terveztem. Nevezetesen: ha minden a saját terveim szerint alakult volna, akkor én már július 13-án nem a Földön bolyongtam volna, hanem odalent, Belzebub atyánál, a jobb kilences üstben, amelyre előzetes helyfoglalással igényt tartottam. Eszerint éltem, eszerint írtam a könyvet, és eszerint próbáltam háromszoros túlbiztosítással öngyilkos lenni. Minden sikerült, csak az öngyilkok nem. Pedig már a temetésem meg volt szervezve, a búcsúbeszédék elmondóival is megegyeztem, sőt, az a videofelvétel is elkészült, amelyet saját temetésemen megnyitóbeszédként elmondani szándékoztam. De közbejött néhány hülye apróság. Egy: hiába vettem be a halálos adag sokszorosát egy szívlassító-megállító szerből, hiába vágtam fel az ereimet – a kettő közömbösítette egymást, amennyiben a gyógyszer csak nagyon lelassította a szív működést és a vérkeringést, és így négy és fél óra alatt sem sikerült elvéreznem... Jó, vesztettem annyi vért így is, hogy annak már kellett volna halálosnak lenni, de megint csak belepofázott a sors az ügybe, és pont a Fiumei úti nagy traumatológia volt aznap reggel a felvételes, oda vittek a mentők, igencsak sokk-közeli állapotban. Utólag ottani orvosok, nővérek elmondták, hogy abban az állapotban, amelyben bekerültem, egy közepes felszereltségű vidéki vagy fővárosi átlagkórházban nem igen maradtam volna életben. Náluk igen. Hát ez az. Ráadásul közben félig már csak leértem a pokolba, de már a kapuban várt a Bubi bácsi (tudják, a Belze), és négy marcona őrző-védő legény társaságában közölte: „Fiam, itt a jövő héten lesznek az üzemi tanácsi választások. Ahogy ismerlek, egy hét alatt frakciót szervezel, és megbuktatsz. Hát egy frászt jössz be, mars vissza!” Hajjaj, pedig azokkal

a gyönyörű fekete ördöglányokkal a kilences üstnél már a nagy orgia is meg volt dumálva...

Na mindegy. Visszahoztak, visszaküldtek. Minden jobb meggyőződéseim ellenére. Így a könyv kész kéziratán is helyenként változtatnom kellett. Mindenekelőtt a címen. Eredetileg ez volt: „Halott újságíró nem hazudhat...” Na igen, hát ez nem stimmel. Ezért került fölé a „majdnem” szó. És néhány olyan fejezeten, ahol a június-júliusban történt események igazolják a leírtakat. (A könyv eredetileg május 25-én készült el.)

Egyvalamin nem változtattam: úgy hagytam az egészet, ahogy halálom esetén is megjelent volna. Magyarul: nem hagytam ki egyetlen „kényes” részletet sem, csak azért, mert még élek, és félek, hogy bosszút állnak érte. Tegyük. Láthatták: a halál nem érdekel. Az életből meg elegendem volt. Mit tehetnek? Betiltják a könyvet. Az jó. Még kapósabb lesz, „kéz alatt”. Beperelnek rágalmazásért. Elítélnék személyiségi jogsértésért. Pénzbüntetésre, milliókra. Nem fizetek. Átválthatják börtönre. Megyek. Ha nekik mártír kell... Megpróbálnak eltenni láb alól. (Nem vicc, lesz szó a könyvben ilyesmiről is...) Na és? Megtakarítják a revolvervásárlás költségét. Amúgy is: most, amikor a könyv nyomását megkezdik, senki sem tudja biztosan, az orvosok sem, hogy van-e hasnyálmirigyrákom, amiben mellesleg az egész családom meghalt? Ha van, úgyis elvisz. Ha nincs, a télen eddigi két szívbillentyűcsere-műtetem után egy harmadikra kényszerülök, egyszerre két billentyűt kell cserélni. Nem túl jó szív-izomállapot mellett. Az esélyek? Nem tudok olyan biztosítóról, amely hajlandó lenne erre életbiztosítást kötni. Tehát: nekem olyan mindegy, mit csinálnak, legfeljebb a rákhalálig vagy a műtétig nem fogok unatkozni, hanem menetrendszerűen járok bíróságra, meg a Gyorskocsi utcába. Program helyett elmegy...

Nohát – ez van. És ami innét következik, az az eredeti, a május 25-én befejezett kézirat, néhány apró aktualizálással. Élve is helytállok érte.

Előhangképszó (az eredeti)

Valamikor újságíró voltam. Talán nem is akármilyen. (Nem én mondtam.) Mi több, ellenzéki újságíró. Nem voltunk sokan, akik ezt 1970–1985 között meg mertük tenni. Akkor ez még nem volt „divatos”, nem járt érte a hazug belvárosi „kék” és „lila” szalonok és irodalmi házibulik ájult tisztelgése, nem járt érte külföldi ösztöndíj, csak egyvalami járt. A pofánk. Még nem tolongott az „új elit”, sőt kifejezetten jól érezték magukat a szabad harácsolást biztosító késő-Kádárizmus üvegházában. Hű, hogy ma mekkora eset, ha valaki „már 1986-ban meg merete mondani...” Tessék mondani: azok mit mondjanak, akiket, mint engem, már 1970–71-ben mint „ellenforradalmár elemet” rúgtak ki a Hírlapkiadó Vállalattól, sokszor olyanok aktív közreműködésével, akik ma hős ellenállói múltjuk homályfekete fényében nyálzanak? Aki politikai újságírói munkát utána jószerével 1989-ig nem is folytathatott, és négyféle szakképzettséggel, diplomával, doktorátussal kutyavásárt szervezhetett, sci-fi-fesztivált rendezhetett (persze azt is csak addig a határig, amíg nem sértette a hatalom seggnyalóinak érdekeit), legfeljebb kerületi lapokban írhatott, és egy-egy gerincesebb szerkesztő jóvoltából itt-ott megjelentek riportjai?

1989-ben kaptam egy lehetőséget, már új szelek jártak. Emberi érdekvédelmi lapot szerkeszthettem „Kérdőjel” címmel. Pár hónapig. Azután, amikor Békesi pénzügyminiszter pajtást a hatodik szám vezércikkében hazug, csaló és korrupt emberként mertem emlegetni – na, úgy szűnt meg két hét alatt a lap, mint a pinty. 1989 augusztusában. Abban a bizonyos „hű de nagy Németh Miklós-féle demokráciában”. Hogy miért? Csak. Mert „gazdaságtalan” volt. (Két héttel előbb még a lapkiadó vállalat kimutatása is pozitív volt az anyagiakat illetően.) És hogy neve is legyen a gyerekeknek, mindjárt

megszüntettek egy kalap alatt két másik lapot is, szintén gazdaságtalanság címén. Mónus Miklós Delta Fantázia című havilapját három szám után (!), és egy, még megjelenés előtt álló ellenzéki irodalmi lapot.

Ezzel együtt a 89-es hatalmi újraosztásnál, tolongásnál nem voltam ott. Nem volt rá időm. Rákban haldokló anyám, agyvérzésben haldokló nagyanyám ügyeinek intézése, 24 órás ápolásuk költségeinek előteremtése minden időmet elvitte december elejéig. (Akkori pénzben havi 50 ezer forint, csak az ápolásra. És a Kérdőjelet akkor szüntették meg, amikor két pici hét türelmet kértem, hogy anyám eltemethessem. Türelmem helyett kaptam a felmondólevelet. Kösz, Békesi elvtárs!)

Szóval: a fordulat után végre újságíró lehettem újra. Persze nem lettem volna a hülye sajátmagam, ha nem mindjárt a legkeményebb témákba ásom bele magam. Így szinte már 1990 elejétől egy kicsit más is voltam, nemcsak zszurnaliszta. Hogy mi? Nehéz egy mondat tal megfogalmazni, egy szóval végképp nem lehet. Hírszerző? Összeesküvő? Politikai kalandor? Nagyvezérek titkos munkatársa? Nem tudom. Talán ez a könyv segít megérteni. Az Olvasó számára. Antall „osztályfőnök úr” rezsimje alatt én, aki pezsgőbontással ünnepeltem 90-ben az MDF választási győzelmét, lassan, de egyre keményebben mentem át a másik oldalra. Utólag már azt is látom: de minek? 1992-ben sikerült igen keményen összekülönböznöm a miniszterelnök embereivel, olyasmihez mertem nyúlni, ami családlag érintette a nagyurat. (Ennek furcsa részleteiről is lesz még szó.) Bátor főszerkesztőink a különféle lapoknál attól kezdve nemigen mertek közölni. Akkor már nem is érdekelt. Akkor már sokkal inkább az a bizonyos „más” voltam, amivé az ügynöklisták és a taxisblokádtól óta egyre inkább váltam. Voltam „nagy ember” közvetlen, bizalmas munkatársa, voltam „forradalomszervező”, dolgoztam a köztársasági elnök politikai boszorkánykonyhájában nagymesterének, majd 1994 júniusában (istenem, már megint ünnepeltem egy választási győzelmet, szerencsére a pezsgő most elmaradt, valahogy már nem szerettem annyira) az új győztesek javaslatára nekik dolgoztam tovább, a szokásos bizalmi feladatokon, a sajtóból szinte

teljesen eltűnve. 1995. március 20-ig. Akkor lett elegem, de nagyon, az egészszööl. Mindörökre.

Időközben a legkülönbözőbb irányokból biztattak: írjam meg, hogy mit csináltam, mi mindenben voltam benne 1989 decemberétől, mert elég kevés ember ismer annyit a „mögöttes történelemből”, mint én és néhány barátom. Mindig nevetve utasítottam vissza az ajánlatokat, egy jópofasággal:

„Ha én egyszer ezt mind megírnám, két dologra nagy valószínűséggel számíthatnék: a poszthumusz hazai Pulitzer-díjra a következő évben, és öt golyóra a bordáim közé a megjelenés estéjén, de azt öt különböző politikai erő emberei lőnék ki... És akkor még olcsón úsztam meg...”

Nos, most mégis megírtam. Egyszerű oka van: úgy intézem az ügyeimet, hogy mire e sorok megjelennek, már nem leszek az élők sorában. Minden félreértés elkerülésére: magam döntöttem így, senkinek semmi köze hozzá. Ha a kiadót valaki zsarolja vagy kényszeríti halálom után bizonyos részek elhallgatására, akkor a másolat – mely biztos helyen van – kezelői külföldön hozzák nyilvánosságra a kimaradt részeket.

Hogy miért lépek ki az életből ezen a furcsa Magyarországon? Viszonylag egyszerű okai vannak. (Nem politikaiak, ezt az örömet nem szerzem meg e könyv igen kevésbé tisztelt szereplőinek...) Egy: az egészségem. Volt két szívbíllentyűműtét, 22 éve élek műszívbíllentyűvel. 1983-ban kaptam az utolsót. Orvosaim szerint ennek „garanciája” 1993-ban lejárt, attól kezdve bármikor jöhet egy harmadik műtét. És már a 83-as után is tudtam: a szívizmom állapota egy harmadikat nemigen bírna el. És meg sem éri. Még a topon vagyok. Még élek, mint két húszéves, pedig most múltam 48, még imádnak a nők, még asztal alá iszom azt, aki engem akar leitatni, úgy, hogy berúgni sem tudok közben (nem egy hátrány, ha valaki olyasmikben vett részt, mint én), még tudok úgy vezetni száznegyvennel, hogy élvezik az utasaim – még én vagyok. Egy harmadik műtét, és a kapcsolódó egyéb, kiegészítő beavatkozások esetleg hónapokat vesznek igénybe. Ha mégis sikerülne, akkor is lehet, hogy egy teljesen megöszült, ráncos roncsként térek vissza – hová? Mert, és ez a kettő, mint lehetőség: ez az ország már nem az, amiért 25 évig

annyit nyűglődtem. Vállaltam, hogy nem a pénzt hajtom – bár mindig volt annyi, amennyi kellett –, hogy az igazságért, a szabadságért, az egyenlőségért harcolok. Másokért. Március 12. óta ennek vége. A szélsőjobb demagógiáját nem kívánom segíteni, a baloldal aznap este meghalt, hajthatnám még a pénzt, sikerülne is, a fejemben lévő információtömegért sokan fizetnének, de az már nem az én életem lenne... És ezt ráadásul esetleg még emberroncsként is tenni – szóval mindig az volt az alapelvem: valamit addig szabad és kell csinálni, amíg a maximumot el nem érem, és utána váltani kell. Mást csinálni, kilépni. Akár az életből is, ha végképp nincs más.

Még egy apróság: az utóbbi években írtam úgynevezett pletykalapoknak is. Mert az „egyéb” munkám ezt is megkívánta, ez is hozzátartozott. Néha egyenesen kérésre, utasításra tettem. Kedvenc ellenségeim a könyv megjelenése után ezt nyilván fel fogják használni ellenem, mondván: hazudok, aljas szenzációkergető vagyok.

Nem hiszem, hogy szerencsés megoldás lenne. Mert ha meghaltam is, de barátaim ez esetben nyilvánosságra hozzák azok névsorát, akik a pletykalapokban nekem vagy másoknak „megrendelést adtak” olyan cikkek megjelenésére, amelyek egyéni és politikai céljaikat segítik, vagy ellenfeleiket lejáratják. Azok névsorát is, akik „csak” bizalmas információkkal és azok szivárogtatásával tettek ugyanezt. Szép lista lesz. Politikusok, vezető újságírók, közéleti emberek neveivel. Szóval nem ajánlatos a módszer, az ezzel való lejáratási kísérlet, mert a próbálkozóknak többet árt, mint használ...

A fontosabbik válasz: abban a roppant kényelmes helyzetben vagyok, hogy egy cáfolhatatlan ténnyel állok ki a leírtak igazáért. A halálommal. Mert halott embernek nincs érdekében valótlant állítani, avagy, ahogy a cím mondja:

HALOTT ÚJSÁGÍRÓ NEM HAZUDHAT...

És innen kezdődjek a történet. Nem szoros időrendben, hanem logikai sorrendben csoportosítottam „élményeimet”. Egyes mellékszálakat nagyjából az adott időszakhoz kapcsolok, de ha szükséges, előre-hátra lépek is az időben.

Mit kívánhatok ehhez az olvasónak? Jó szórakozást? Nem lesz az. Kellemes káromkodást és fogcsikorgatást egyeseknek? Ez valószínű. És ettől talán végre kicsit elmosolyodhat a mosolykedvevesztett tíz-millió is...

Németh Miklós, a visszavárt próféta...

Manapság hű de nagyon divatos nosztalgiázni: bezzeg a Németh-kormány, az szakértői volt, az okos volt, bezzeg ha Németh Miklós visszajönne... Nos, mint említettem, akkor még, 1989-ben, családomat temetve, nem túl sok dologban vettem részt, de ahol így vagy úgy jelen voltam, arról tudom: kapkodóbb, túlélést hajszolóan manipulatívabb, ostobább kormányzat kevés volt ebben az országban, mint egykori diáktársamé. Hogy akkor mégis miért a nosztalgia? Inkább onnan kellene nézni, hogy kik keltik? Azok, akik a Németh-féle „szép években”, elsősorban 1989–1990-ben csak azt nem lopták el, ami nem volt lebetonozva, akik a közös vagyonból hirtelen milliárdossá váltak, és akiknek a sajtó jelentős része is a kezükben van, azóta is. Érdekes, hogy az újságoknál akkoriban alakultak ki olyan csoportok, amelyek tagjai azóta egyszerűen nem tudnak megbukni. Ha csődbe visznek egy lapot, vagy az politikai okból megbukik, ugyanaz a 20–40–60 ember vagy átmegy egy másikhoz, vagy ha új lap indul, akkor ott tűnik fel főszerkesztőként, helyettesként, rovatvezetőként, főmunkatársként. Ebből a „pikszisből” egyszerűen nem lehet kiesni, csak akkor, ha valaki hirtelen felindulásból vagy akut fertőzés folytán egyszer csak őszintévé és gerincessé válik, és igazat kezd írni. Akkor eltapossák, és akkor tényleg eltűnik. E csapatnak naná, hogy érdeke a Németh-nosztalgia, várják, hogy visszajöjjön. És ha visszajönne, elfogadja az SZDSZ „kék médiájának” elveit és gyakorlatát, mert mást úgysem tehet. E gárdának ezért volt Horn Gyula eleve gyűlöletes, mert féltek attól: hűbérbirodalmaikat nem hagyja érintetlenül... És ezért szállnak fel újra és újra a hírek: Németh visszajön. Hátha ő is elhiszi. Nem hiszem. Annál okosabb túlélő a Miklós fiú. Ideje van, fizetése valutában jóval több, mint a magyar miniszterelnöké, ő ráér kivárni, amíg mindenki lehetetlenné teszi egymást, az-

tán, 2002-ben, az elsüllyedt országba még visszajön majd, hogy mikor már MDF-ben, Hornban, Torgyánban és az addig még felmerülő új messiásokban is csalódtak már, akkor ő legyen a helytartó. Azok helytartója, akik addigra teljesen gyarmatosították majd az országot. Ehhez ugyanis ért. (Bocsánat, hogy „jósolok”, lesz még szó róla, hogy pár tucat elemzésem hónapokra, évekre előre bevált. De ezt nem kristálygömbből, tenyérvonalakból veszem, engem annak idején a Dimitrov téren, a nemzetközi szakon erre képeztek ki. És voltam olyan pofátlan, hogy politikai megjátszások, nyüzsgések, külügyi helyezkedések helyett komolyan megtanultam néhány okos embertől a politológiának nevezett szakmát. Doktori disszertáciomban 1974-ben „bejósoltam” az iszlám szélsőséges forradalmát. Irak, Irán, Szíria volt az az övezet, ahová ezt 10–15 éves távlatban vártam. A tanszékvezető-helyettes pikírtén megjegyezte: ne akarjam kioktatni a Varsói Szerződés politikai tanácskozó testületét. Khomeini győzelme után felhívtam telefonon: még most is úgy véli? Csak krákogni tudott... A két olajválságot meg 1968-ban írt diplomamunkámban pedzegettem. Mit ád az ég, az is bejött... Félek, nagyon félek, hogy idehaza is sorra jönnek majd be a „jóslataim”... Igaz viszont, hogy néhány nagyvezér éppen ezért „tartott”, mert pár trendet hetekre-hónapokra egész jól ki tudtam nekik számítani...)

★ ★ ★

No de térjünk vissza Németh Miklóshoz. Amikor bemutatták mint miniszterelnököt, rögtön emlegetni kezdték: szociális érzékenységét az is tanúsítja, hogy már az egyetemen is sokat törődött diáktársai anyagi helyzetével, az albérletet, idénymunkát szerző-szervező, az egyetemi KISZ-bizottság mellett működő érdekvédelmi bizottság helyettes vezetője volt. (Akkoriban ezt a KISZ-bizottságot a most MSZOSZ-es Nagy Sanyi vezette.) Felkaptam a fejem: nocsak, ezt az érdekvédelmi bizottságot két évig viszont én vezettem. Ennyit hülyültem volna az évek alatt, hogy a saját helyettesemre sem emlékszem? Töprengtem: megírjam ezt? Hagytam a fenébe. Ha ettől a füllentéstől boldogabb, hát tegye. Pár egykori diáktársnak elmondtam, és maradtam ennyiben. De attól fogva odafigyeltem, mert ha valaki egyszer lódít, máskor sem tudok neki automatikusan hinni...

A Balaton halála...

Furcsa körülmények között ismerkedtem meg Varga Miklóssal, a környezetvédelmi és vízügyi tárcát ideiglenesen irányító államtitkárral. (Aki már elfelejtette volna: Kádár kedvencét és kijelölt utódját, Maróthy Lászlót ekkorra menesztették, végleges utódját pedig még nem nevezték ki.)

A Kérdőjelben nagy dobásra készültünk. Akkor már városszerte beszéltek, hogy Budafokon valami nagy baj van rákügyben. A XXII. kerület egyes részei valóságos „rákjárványgóccá” váltak. Az országos átlag többszöröse halt itt meg emésztőszervi daganatokban. Sokfelől kutatták: mi lehet az ok? Sok hülyeséget dobtak fel: a nagytétényi ólommérgezéstől a sugárbiológiai kutatóintézet nem létező sugárzásáig. (Hogy ólomtól még senki se kapott rákot, az a „zöld zseniket” nem zavarta, ha valamiből balhét lehetett csinálni, hogy odafigyeljenek rájuk, hát megtették, mint például Mészáros Péter úr és társai, akik e botrány hullámain nyerték meg aztán 1990-ben ott a választást...)

Néhány emberrel együtt találtunk valamit, amire addig senki se gondolt. Az ivóvizet, mint lehetséges rákterjesztő faktort. A régi, már bezárt budafoki Duna-víz kivételi mű ellátási területe érdekes módon egybeesett a rákgócokkal. És ahol ez hatott, ott egész családok pusztultak ki, sőt az elhaltak üres házaiba beköltözők is ugyanabban a rákban haltak meg pár év múlva. (Személyes érdekelttség is vezetett: apám, anyám, apai nagyanyám ugyanabban a rákban halt meg tíz-egynéhány esztendő során.) És már csak az maradt a kérdés, hogy mi kerülhetett 10–15 évvel előbb az ivóvízbe? Mint Duna-parti horgász és mint vegyésztechnikus jöttem rá véletlenül: kátrány! Kátrányszármazékok, aromás vegyületek! Amelyek a gázművek városi gázgyáráról, illetve a Dunába ömlő Hosszúréti-patak felső folyásánál lévő hadiüzemekből jöttek.

1989-re már régen nem engedték ezeket a Dunába. De eltemetve a folyam hordalékától, 1-2 méteres mélységben még ott voltak. És egy korábbi mederkotrás ideje (amely felhozta az eltemetett vegyületeket), furcsa módon „rímelt” a rákgócok fellángolására. És elkezdtünk számolni: Nagymaros építése nemsokára

megkezdődik. Nagymaros felett ott a szőnyi olajfinomító, meg a szlovák SLOVNAFT olajóriásai. Ezek szennye hordalékként eddig úgy úszott a Dunában, hogy pont a Dunakanyarban csapódott ki, rakódott le, majd temette azt be az árvizek által hozott iszap. De mi lesz, ha az építés során ez újra felszabadul a mederfenékről, és ráadásul aprítva a munkagépek által, oldható állapotban? Nem volt nehéz kikövetkeztetni: a Szentendrei-sziget ivóvíz-kiemelő kútjai kapják telibe, majd onnét mindenki, aki Budapesten és környékén ezt a vizet issza! Nagymaros tehát 10–20 éven belül tömeges rákhalált okozhat. (Azért ilyen soká, mert ilyen lassú a daganat végzetes kifejlődése...)

Közeledett az „első nagymarosi szavazás” a parlamentben. Ha emlékeznek, az a bizonyos, ahol felállva, név szerint kellett szavazni. És volt pár becsületes ember, ha jól emlékszem, 32, közte Avar István, Kállai Ferenc, Nyers Rezső és mások, akik mertek nemet mondani vagy tartózkodni. Németh Miklós ekkor még az „igen” igen lelkes híve volt. Sőt az építkezés gyorsításáé...

Nos, a magunk módján, a Kérdőjel különszámával próbáltuk befolyásolni ezt a szavazást. Megküldtük minden parlamenti képviselőnek. Ott is volt sokak asztalán a szavazáskor. Németh Miklós beszédében nagyvonalúan „egyesek megalapozatlan pánikkeltéséről” szólt. (Más kérdés, hogy azóta sem vizsgálta meg senki: a nagymarosi medermozgatás és az újabban nagyon felgyorsult „rákcsodási folyamat” között van-e kapcsolat az észak-pesti vízkivételi művek által ellátott budapesti területeken... Ráadásul most, hogy helyreállítják az eredeti medret, újra megmozgatják a talajt. És a mélyen lévő, mikroszkopikus rákkeltő kátrányszármazékok újra a felszínre, a sodrásba kerülhetnek.

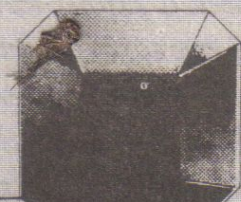
Ha most kezdené valaki a nyelőcsövi, gyomor-, szájüregi és egyéb, tápcsatornai rákbetegségek elterjedését összehasonlítani a szentendrei-szigeti, valamint a dunakeszi víznyerő kutak által ellátott területek lakossági rákstatisztikaival, és kiderülne, hogy mindez igaz, vajon az első döntésért, a nagymarosi mederátalakításért vállalná-e a felelősséget az építkezés gyorsításának elrendelője, Németh Miklós?)

★ ★ ★

KÉRDŐJEL

KÜLÖNNYOMAT

A MAGYAR NÉPKÖZTÁRSASÁG ORSZÁGVÉLESE
KÉPVISELŐI SZÁMÁRA

FOGYASZTÓI ÉRDEKVÉDELMI MAGAZIN

I. évfolyam III. szám

Több ezer rákhalottal fizethetünk Nagymarosért?

Egy „modellkísérlet” tanulságai

Tisztelt képviselő honfitársunk!

Lapunk e száma június 6-án lesz utcán. Amikor e cikkünket terveztük, még úgy tudtuk: júniusban kerül az Országgyűlés elé Nagymaros ügye. Az ülést előrehozták. Hogy Ön is ismerje ezt az új összefüggést, úgy döntöttünk: különnyomatként megküldjük cikkünket és a KVM válaszát minden képviselőnek. Köszönjük, ha szavazása során figyelembe veszi.

Előrevetés: E sorok írója nem tagja sem a Duna-körnek, sem más alternatív szervezetnek. A Nagymaros-vitában eddig egy sort sem írt le. Dolgozott vízügyi állományban is, rengeteg vízügyi baráta van – tehát sosem volt „vízügyellenes”. A Hévíz körüli vitában – bár más elvi alapállásról – de objektíve a KVM álláspontját támogatta, ezt két lapban le is írta. Tehát „sötétzöld” vagy „sötétkék” szemüveget sem hord. De egy sor véletlen úgy alakult, hogy egy megdöbbenő összefüggés-sorozatra jött rá. Amire eddig senki sem. Talán azért, mert ehhez az kellett, hogy valakinek legyen vegyész szakképzettsége, vízügyi múltja és vízügyi szakanyag-ismerete, Budafokon szülessen, és sokáig ott éljen, horgászként ismerje a Duna partját sok helyütt, és rokonai, ismeretségi, baráti körében a rák... De erről már inkább a dokumentumok beszéljenek. Még csak annyit: az idézett dokumentumok egyike sem Nagymaros miatt készült. A vízügyi szaktanulmányokat 1969–75 között írták, amikor még szó sem volt az erőműről. Az egészségügyi publikáció készítői pedig nem is gondoltak veszélyforrásként a vízre, a Dunára. Tehát mindegyik anyag „semleges” az erőművita szempontjából...

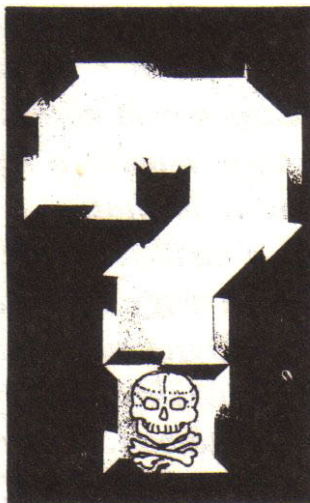
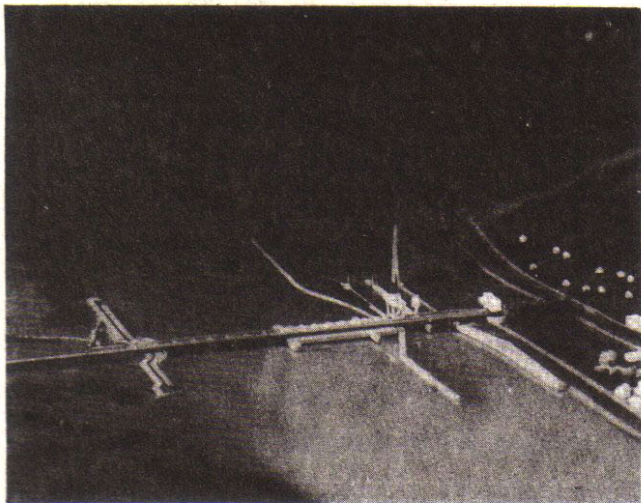
A budafoki tragédia...

A főváros „déli kapujában” születtem. Ott nőttem fel. Barátaim, ismerőseim ma is ott élnek. Már aki még él. Mert egy ideje feltűnt: ez is, az is rákban szenved, hal meg. Szájüregi, nyelőcsövi, gyomor-, hasnyálmirigy-, máj- vagy bélrákban. El volna átkozva a családom, az ismeretségi, a rokon köröm? Vagy csak mi képzeljük azt, hogy nálunk több a rákos eset, mint másutt?

Orvosokat, egészségügyieket kezdtem kérdezgetni. Kiderült: ez évek óta sokaknak szemet szúrt a XXII. kerületben. Nemcsak a laikus látja így, hanem az egészség őrei is. Adatok innen, onnan. Vannak utcák, ahol minden lakásban van rákos beteg vagy halott, néhol több is. Vannak házak, ahol az előző tulajdonos is rákban halt meg, a mostani is abban beteg. Orvosok, egészségügyiek is pusztultak el a tápcsatorna rákjaiban, hozzátartozóik is. Volt olyan körzeti orvos, aki feladta posztját, és kutatóintézetbe ment ennek a furcsa „rákjárványnak” az okait keresni.

Több ezer rákhalottal fizethetük Nagymarosért?

Egy „modellkísérlet” tanulságai

TISZTELT KÉPVISELŐ HONFITÁRSUNK!

Lapunk e száma június 6-án lesz utcán. Amikor e cikkünket terveztük, még úgy tudtuk: júniusban kerül az Országgyűlés elé Nagymaros ügye. Az ülést előrehozták. Hogy Ön is ismerje ezt az új összefüggést, úgy döntöttünk: különnyomatként megküldjük cikkünket és a KVM választ minden képviselőnek. Köszönjük, ha szavazása során figyelembe veszi.

Előrevetés: E sorok írója nem tagja sem a Duna-körnek, sem más alternatív szervezetnek. A Nagymaros-vitában eddig egy sort sem írt le. Dolgozott vízügyi állományban is, rengeteg vízügyi barátja van – tehát sosem volt „vízügy-ellenes”. A Hévíz körüli vitában – bár más elvi alapállásról – de objektíve a KVM álláspontját támogatta, ezt két lapban le is írta. Tehát „sötétzöld”, vagy „sötétkék” szemüveget sem hord. De egy sor véletlen úgy alakult, hogy egy megdöbbentő összefüggéssorozatra jött rá. Amire eddig senki sem. Talán azért, mert ehhez az kellett, hogy valakinek legyen vegyész-szakképzettsége,

vízügyi múltja és vízügyi szakanyag-ismerete, Budafokon születessen, és sokáig ott éljen, horgászként ismerje a Duna partját sokhelyütt, és rokoni, ismeretségi, baráti körében a rák... de erről már inkább a dokumentumok beszéljenek. Még csak annyit: az idézett dokumentumok egyike sem Nagymaros miatt készült. A vízügyi szaktanulmányokat 1969–75 között írták, amikor még szó sem volt az erőműről. Az egészségügyi publikáció készítői pedig nem is gondoltak veszélyforrásként a vízre, a Dunára. Tehát mindegyik anyag „semleges” az erőmű-vita szempontjából...

A budafoki tragédia...

A főváros „déli kapujában” születtem. Ott nőttem fel. Barátaim, ismerőseim ma is ott élnek. Már aki még él. Mert egy ideje feltűnt: ez is, az is rákban szenved, hal meg. Szájüregi, nyelőlöcsővi, gyomor, hasnyálmirigy, máj, vagy bélrákban. El volna átkozva a családom, az ismeretségi, a rokoni köröm? Vagy csak mi képzeljük azt, hogy nálunk több a rákos eset, mint másutt?

Orvosokat, egészségügyieket kezdtem kérdezetni. Kiderült: ez évek óta sokaknak szemet szűrt a XXII. kerületben. Nemcsak a laikus látja így, hanem az egészség őrei is. Adatok innen, onnan. Vannak utcák, ahol minden lakásban van rákos beteg vagy halott, néhol több is. Vannak házak, ahol az előző tulajdonos

is rákban halt meg, a mostani is abban beteg. Orvosok, egészségügyiek is pusztultak el a tápcsatorna rákjaiban, hozzátartozók is. Volt olyan körzeti orvos, aki feladta posztját, és kutatóintézetbe ment, ennek a furcsa „rák-járványnak” az okait keresni.

Persze, mindez idáig lehetne az érintettek keserűségén alapuló szóbeszéd, vagy rémhír is. Csakhogy: a Medicus Universalis-ban, az orvosi szakma szaklapjában négy szakintézet öt kutatójának aláírásával, az 1989. évi I. szám 13–16. oldalán megjelent egy tanulmány. „Daganatos halálozási térkép egy budapesti kerületben 1979–1984-ig” címmel. Budafokról.

Mindjárt az elején leszögezi:

a férfiak rákos halálozásának emelkedése a főváros egészében 1, a XXII. kerületben 7 (!) ezrelékes. A nők rákhalála a fővárosban 3 ezreléssel csökkent. Budafokon és környékén 2 ezreléssel nőtt (!). Mindkét esetben kiugró az eltérés. Ráadásul mindez a kerület egyes részein összpontosul, márcsak azért is kezdték kutatni az okokat.

12 körzetre bontották a kerületet. Ezek közül az átlagnál jóval magasabb a rákos halottak száma (általában vagy egyes rákfajtákat tekintve) a nagytétnyi Duna-part övezetében, a szintén Duna-menti, az 1950-es években épült Játék-utcai lakótelep és az azt övező régi házakban, a Gyufagyár környékén, azaz Háros és Budatétény régi, „alsóvárosi” zónáiban, Rózsavölgyben, a Kőér-patak (Hosszúréti árok) környékén, valamint a Sugárbiológiai Kutatóintézet és a budafoki templom körüli régi építész budafoki városrészen. „Tisztább” a kép a mellékelt térkép szerint az egész kerület hegyi zónájában, a Kísérleti Lakótelepnél, Hároson, illetve az új lakóterületeken, a frissen épült panelházakban sem olyan magasfokú a „rák-szennyezettség”.

Ha a rákok fajtáit nézzük: férfiaknál például vastagbélráknál egyes körzetekben az országos átlaghoz képest másfél-két és fél, három, sőt hat és félszer annyian haltak meg (kerekítve, hogy a sok tizedesjegy ne zavarja az olvasót). Az emésztőszervrendszer egyéb daganataiban is dominál a másfeles szorzó, de van körzet, ahol háromszorosa

az országos átlagnak, a húgyivarszerveknél is akad jónéhány körzet másfeles, kettős, két és feles szorzószámú emelkedéssel. A nőknél is szinte minden szervnél, szervcsoportnál adódnak másfél, két, két és félszer magasabb értékek az országos átlagnál, ezek többsége is a tápcsatornát (szájtól végbél) támadta meg, és ugyanazon lakókörzeteknél koncentráldott. Az összefoglalóban a szerzők leszögezik: a betegségek előfordulása nem homogén, hanem szoros összefüggést mutat a vizsgált népesség lakóhelyével, a lakóhely földrajzi elhelyezkedésével.

Tegyük hozzá: évekig nyomozták lelkes orvosok a lehetséges okokat. A Sugárbiológiai Kutatóintézetet sokáig gyanúsították. Mint kiderült – hiába. Részben, mert nem dolgoztak aktív sugárforrásokkal, számos mérés, vizsgálat bizonyította: innen sugárzás nem megy ki – másrészt pedig ez nem magyarázza a nagytétnyi, hárosi, vagy éppen a Gyufagyár környéki területeken is sokszoros rák-előfordulásokat. Más üzemeket, esetleg a Kőér-patakon át lefolyó hadiipari eredetű szennyvizet ugyanezért nem érdemes „gyanusítani” – mert a tömeges rákosodás minden esetben olyan helyeken is kitér, ahová ezek az egyedi szennyezőforrások nem juthattak el.

A kutatók szemében most patt-helyzet van. Keresik, de nem lelik az okot.

És itt lép be a Budafokon felnőtt, horgász, ex-vízügyi, ex-vegyész újságíró a képbe. Elő-

Persze, mindez idáig lehetne az érintettek keserűségén alapuló szóbeszéd vagy rémhír is. Csakhogy: a *Medicus Universalis*ban, az orvosi szakma szaklapjában négy szakintézet öt kutatójának aláírásával, az 1989. évi I. szám 13–16. oldalán megjelent egy tanulmány. „Daganatos halálozási térkép egy budapesti kerületben 1979–1984-ig” címmel. Budafokról.

Mindjárt az elején leszögezi: a férfiak rákos halálozásának emelkedése a főváros egészében 1, a XXII. kerületben 7 (!) ezrelékes. A nők rákhalála a fővárosban 3 ezrelékkal csökkent. Budafokon és környékén 2 ezrelékkal nőtt (!). Mindkét esetben kiugró az eltérés. Ráadásul mindez a kerület egyes részein összpontosul, már csak azért is kezdték kutatni az okokat.

12 körzetre bontották a kerületet. Ezek közül az átlagnál jóval magasabb a rákos halottak száma (általában vagy egyes rákfajtákat tekintve) a nagytétényi Duna-part övezetében, a szintén Duna menti, az 1950-es években épült Játék utcai lakótelepen és az azt övező régi házakban, a Gyufagyár környékén, azaz Háros és Budatétény régi, „alsóvárosi” zónáiban, Rózsavölgyben, a Kőér-patak (Hosszúréti-árok) környékén, valamint a Sugárbiológiai Kutatóintézet és a budafoki templom körüli régi építésű budafoki városrészben. „Tisztább” a kép a mellékelt térkép szerint az egész kerület hegyi zónájában, a kísérleti lakótelepnél, Hároson, illetve az új lakóterületeken, a frissen épült panelházakban sem olyan magas fokú a „rákszennyezett-ség”.

Ha a rákok fajtaát nézzük: férfiaknál például vastagbélráknál egyes körzetekben az országos átlaghoz képest másfél-, két és fél-, három-, sőt hat és félszer annyian haltak meg (kerekítve, hogy a sok tizedesjegy ne zavarja az olvasót). Az emésztőszervrendszer egyéb daganataiban is dominál a másfeles szorzó, de van körzet, ahol háromszorosa az országos átlagnak, a húgyivarszerveknél is akad jó néhány körzet másfeles, kettes, két és feles szorzószámú emelkedéssel. A nőknél is szinte minden szervnél, szervcsoportnál adódnak másfél-, két-, két és félszer magasabb értékek az országos átlagnál, ezek többsége is a tápcsatornát (szájtól végbélig) támadta meg, és ugyanazon lakókörzeteknél koncentrált. Az összefoglalóban a szerzők leszögezik: a betegségek előfordulása nem homogén, hanem szoros összefüggést mutat a vizsgált népesség lakóhelyével, a lakóhely földrajzi elhelyezkedésével.

Tegyük hozzá: évekig nyomozták lelkes orvosok a lehetséges okokat. A Sugárbiológiai Kutatóintézetet sokáig gyanúsították. Mint kiderült – hiába. Részben, mert nem dolgoztak aktív sugárforrásokkal, számos mérés, vizsgálat bizonyította: innen sugárzás nem megy ki – másrészt pedig ez nem magyarázza a nagytétényi, hárosi vagy éppen a Gyufagyár környéki területeken is sokszoros rákelőfordulásokat. Más üzemeket, esetleg a Kőér-patakon át lefolyó hadiipari eredetű szennyvizet ugyanezért nem érdemes „gyanúsítani” – mert a tömeges rákosodás minden esetben olyan helyeken is kitűnik, ahová ezek az egyedi szennyezőforrások nem juthattak el.

A kutatók szemében most patthelyzet van. Keresik, de nem lelik az okot.

És itt lép be a Budafokon felnőtt, horgász, exvízügyes, exvegyész újságíró a képbe. Először néhány gyermekkori emlékekkel. 1960–70 között, amikor a Kőér-patak torkolata körül horgászgattunk cimboráinkkal, mindig szidtak otthon a szüleink: már megint kátrányos a ruhátok, a cipőtök! Joggal: valóságos „kátránydepó” volt ez a vidék. Nem sokkal feljebb, a Duna túlsópartján van ugyanis a csepeli petróleumkikötő. Ahol is – erről már többször írtam évek során, de semmi sem változott – az olajat szállító uszályok alján leragadt pakurát, kátrányt, nehézelajat nagynyomású vízfecskendőkkel veretik le, mossák – a Dunába. Mert így egyszerűbb. A folyóvizeknek viszont van egy sajátosságuk. Nevezetesen: a kanyarok külső ívén rakják le hordalékukat. És a budafoki Duna-part külső ívű kanyar. (Mások szerint a kátrányinvázió a gázművek városi gázgyárából jött, és itt rakódott le – de ez végül is, sajnos mindegy.)

Igen ám, kátrány. De mintha azt tanultam volna, hogy az tartalmaz egy sor rákkeltő anyagot is! És erről is olvastam egyet-mást, amikor a hetvenes évek elején a vízügynél dolgoztam, sajtóelőadóként. Egy kutatócsoport, amelyet dr. Literáthy Péter és Szellődy Lászlóné dr. vezettek, a Duna mikroszennyező anyagaival, ezen belül is kiemelten az ásványolaj eredetű szennyezésekkel foglalkozott részletesen, 1969–1975 között. A vízügyi könyvtár segítségével sikerült megtalálni többet ezen tanulmányokból. Így a Hidrológiai Közöny 1974/6. számában, a 289. oldalon kezdődött, a Vízügyi Közlemények 1969. évi III. füzetében lévő (365. oldal és környéke), a Beszámoló a Vituki 1972. évi munkájáról című (370–376. oldal), az 1971-es budapesti szennyvíztisztítási konferencia jegyzőkönyvét, az 1970-es II. vízminőségi és víztechnológiai kongresszus alkalmából megjelent tanulmányt. Egyet, sajnos, amely a fenékre ülepedett szennyezések felszínre kerüléséről szólt akkor, 1971-ben – most nem sikerült megtalálni, de ugyanúgy emlékszem erre is, mint ahogy emlékeztem a megtalált többire. A szerzőkkel, sajnos nem sikerült beszélni. Szellődy Lászlóné már nem él, Literáthy dr. pedig Kuvaitban dolgozik, szakértőként.

Mindegyik tanulmányban ismétlődik egy bekezdés:

„A legveszélyesebb ásványolaj-származékok a többgyűrűs aromás szénhidrogének – ezek együttes mennyisége a vízben nem lehet több 0,2 mikrogramm/liternél (figyelem! A mikrogramm a milligramm ezredrésze!) –, amelyek közül több rákkeltő hatású, például a 3,4-benzpirén. Káros hatásukat fokozza, hogy nehezen bomlanak, és a szervezetben felhalmozódásra képesek.”

A kátrány, a pakura különösen „gazdag” az ilyen vegyületekben... Igaz, a szakember azt is mondhatja: jó, jó, de ezek vízben nehezen oldódnak, tehát ivóvízbe hogyan kerülnének?

Sajnos, az említett tanulmányok erre is választ adnak:

„A szintetikus mosószereknek három fajtája ismert: az anionaktív, a kationaktív és a nem ionos detergensok... A nem ionos szerek kisebb mértékben terjedtek el, ennek

oka magas árú, bár vízminőségileg kedvezőbbek. A problémákat elsősorban a biológiailag nehezen lebontható anionaktív detergenssek okozzák... A legsúlyosabb veszély szinergetikus hatásukban rejlik, mert elősegítik a vízben egyébként nehezen oldódó, már említett olajok, rákkeltő anyagok oldódását, továbbá felszívódását az emberi szervezetbe (!)”

Hol is tartunk tehát? Adott egy szennyező forrás (csepeli petróleumkikötő, az említett tanulmányok külön is említik). Adott egy koncentrált kátránylerakódás. Tudott, hogy rákkeltő anyagok vannak a kátrányban. Most már azt is tudjuk, hogy forgalomban lévő mosószereink jó része képes „segíteni” abban, hogy a rákkeltők kioldódjanak a kátrányból. És ha már oldatban van, azt ugyan ki nem szűri sem a folyóparttól 50–100 méterre telepített, a parti sóderrétegen át szűrt vizet felszínre hozó vízműkút, sem a felszíni vízkivételi rendszer. Utóbbiban, mint az említett tanulmányok megjegyzik, a klórozás hatására a gyűrűs szénhidrogének legfeljebb klórozott gyűrűs szénhidrogénné alakulnak. De hogy az is rákkeltő, azt viszont a DDT példájából ismeri a világ...

Kérdezheti ezek után bárki: hát akkor állandó rákveszélyben élünk? A válasz: szerencsére nem. Mert az a vizek sajátossága, hogy ha valahol a kátrány lerakódik, a következő árhullám terít rá egy iszap- vagy sóderréteget, a következő még egyet, szépen süllyed le a talaj mélyebb rétegeibe. Eltemetődik, inaktív válik. De ott van. „Békén marad” addig, amíg újra felszínre nem kerül. És mikor kerülhet fel? Például mederkotrások alkalmával. (Ennek veszélyeire figyelmeztetett az az egy tanulmány, amelyet szintén 1971-ben olvastam először, és most, sajnos nem sikerült megtalálni a vízügyi könyvtárban. Lehet, hogy rossz helyen kerestem.)

Budafokon, a kérdéses zónában 1968 és 1974 között három mederkotrás történt. Mindegyik eltartott több hónapig is. 1968 körül egy második világháborúból maradt hajóroncsot vettek ki a Dunából a Kőér-patak torkolata alatt. Pethő István mérnök, dél-budai 4-es számú házgyár egyik egykori vezetője elmondta: ahhoz, hogy a házgyárnál kiköthessenek az alapanyag-szállító uszályok, 1970–1971 fordulóján végeztek nagyarányú mederkotrást. És 1973–74-ben a házgyár mellett, a Barátság olajvezeték Duna fenekén húzódó szakaszának építésekor a harmadikat.

Tehát háromszor történhetett meg, hogy a már eltemetett nagy tömegű kátrány és pakura egyszerre a felszínre került. Kémiai alapigazság: egy oldat töménysége attól függ, hogy azonos mennyiségű oldószer esetén mennyi az oldandó anyag, egyben van-e, vagy aprítva, hogy nagyobb felületen érintkezzen az oldószerrel, és van-e jelen detergens, amely segít oldatot képezni? Nos, az „oldószer”, a Duna adott volt. A felszínre hozott, több éve, évtizede lerakódott kátrány nyilván több, mint ami egy-egy alkalommal kerül a vízbe. A kotrás révén apró darabokra szakadtak a kátrány-csomók, így felületük is nőtt. És a detergens is jelen volt – mert a budapesti szennyvíz-kifolyókból éppen elég mosószer került a folyóba. (A kotrók erről nem tudtak, mert

honnan is tudhatták volna, hogy mi van a megkotort mederben a fenéken eltemetve? Őket felelősség nem terheli.)

Az oldat – a Duna vize – tehát létrejött, benne a rákkeltő komponensekkel, és nyilván sokkal többel, mint az említett 0,2 mikrogramm literenként. A vízművek sem felelős semmiért, mert ilyen irányú vizsgálatra, ilyen szennyezők kivédésére nem volt, nem is lehetett felkészülve, hiszen addig ilyesmi nemigen fordult elő vizeinkben.

És ez a víz került öt kilométerrel lejjebb, a Hároson, a Gyár utcában lévő, valamint még 4 kilométerrel lejjebb, Budatétényben, a Növény utcánál lévő, a parttól 100 méterre található víznyerő kutakba, amelyek a sóder szűrőrétegen át idejutó Duna-vizet termelték ki. Mint a Fővárosi Vízművek víztermelési osztályán elmondták: 1976–78-ig ezek a kutak látták el ivóvízzel a teljes XXII. kerületet. Azóta innen ivóvizet nem vesznek, mert nitrátossá kezdett válni, csővezetéken Csepelről jön az ivóvíz Budafokra.

A rákkeltő anyagot is tartalmazó ivóvíz tehát 1968–1974 között három hullámban juthatott (elvileg, mert bizonyítékot utólag ki tudna szerezni?) a csapokba. És a rák nem néhány hét vagy hónap alatt fejlődik ki, hanem évek kellene hozzá, majd újabb évek ahhoz, hogy megölje a beteget. Az említett orvosi tanulmány az 1979–1984 közötti halálozásokat taglalja. Az összefüggés logikailag nagyon is adott. Különösen ha azt nézzük, hogy a terület ráktérképén „tisztának” tűnő zónák miért azok? Azért, mert a hetvenes évek elején, közepén szanálták Budafok központi utcáit, oda új házak épültek; többségében máshonnan érkeztek új lakók, akiket nem támadhatott meg 1968–1974 között a budafoki víz. A hárosi kísérleti lakótelepen ugyanez a helyzet. És a kerület hegyi zónáiban akkoriban sok helyen még fúrt kutak voltak, nem vezetékes víz, sok ház az utóbbi évtizedben épült – tehát ott sem volt olyan súlyos a 15–20 évvel ezelőtti „fertőzés”.

Érdekes lett volna viszont tudni, hogy a szanált városrészből elköltözöttek körében mekkora a rákhalandóság? Sajnos, ilyen irányú vizsgálat még nem készült. Egyértelmű viszont, hogy azok az utcák, zónák, amelyekben már 1968–74-ben is nagyjából ugyanazok laktak, mint 1979–84-ben – a kiugróan veszélyes kategóriába kerültek. Becslések szerint máig ezernél jóval több az ötvenezres kerületben az utóbbi 10 évben rákban meghaltak és megbetegedettek száma.

Budafokot ma már nem fenyegeti veszély. Legalábbis elvileg nem. Mert ha azt is figyelembe vesszük, hogy az idézett tanulmányok Csepel partjainál is jelentős olajszennyezéseket mértek már 1969–75 között (ez azért logikus, mert a budafoki kanyar után jön egy másik, ahol már Csepel a külső ív, a hordalék ott rakódik le), és tudjuk, hogy Csepel-Halásztelek térségében is vannak parti szűrésű víznyerő kutak; tudjuk továbbá, hogy az M0-s autópályahíd építésénél is eléggé megbolygatták a medret... – akkor nemcsak a csepeli vizet ivó Budafok, de Csepel, Lakihegy és Halásztelek lakóinak jövőbeni biztonságát illetően sem lehetünk egészen nyugodtak...

És ami Nagymarosnál várható...

Ámde hogy függ össze mindez a nagymarosi erőműépítéssel? Kezdjük ismét a vízügyi tanulmányokkal. Budapesttől északra is vannak, voltak komoly olajszennyezések. Elsősorban az olajfinomítókból jöttek (Szőny, Almásfüzitő, Komárom), a tanulmány szerint többnyire gondatlanság okozta őket, de „kaptunk” a bratislavai Slovnaft „áldásaiból” is, és a Barátság-olajvezeték 1967-es, csehszlovákiai törésénél a Kürtös-patakon és az Ipolyon át is került vagy kétmillió liter olaj a Dunába.

Azt már a magam vízügyi logikája szerint teszem hozzá: a Duna északi határszakasza hosszan, egyenesen és gyorsan folyik. A Duna-kanyarnál törik meg először, majd Szob–Nagymaros körül rakja le hordalékait, azért is keletkeztek itt mindig is szigetek, zátonyok. Tehát a kérdéses szennyezőforrások kátránya, pakurája zömmel itt temetődött el a korábban már említett módon. (Mint horgász is volt alkalmam korábban tapasztalni: van belőle errefelé bőven.)

De az idézett vízügyi tanulmányok egyike, amely más veszélyes szennyezőanyagokkal is foglalkozik, ismét csak jellemző értékeket ad. Vizsgálja például a higanyszennyezés koncentrációját. Megyernél, a felszíni vízkivételi műnél ez 1973-ban például 0,1 mikrogramm volt literenként. Szobnál 1–1,2, Nagymarosnál 0,3–0,5. Tehát az erőműépítés által most érintett szakaszon 5–12-szerese volt a higanyszennyezés a Budapestet vízzel ellátó nagyvízműhöz képest. Hogy hová lett, mire a víz Megyerre ért? A válasz egyértelmű. Ez is lerakódott, mint a kátrány, Szob–Nagymaros körül.

A kérdéses szakaszon most új mederben folyik a Duna. „Szűz” talajon, amely eddig nem volt szennyezett. Most tehát nincs baj. Szárazon van viszont az a szakasz, ahol a szennyezések koncentráálódtak. Ott folytak eddig a munkák. Mint az Oviber egyik munkatársa elmondta: 2,2 millió köbméter földet kotortak meg, 225 ezer köbméter sziklát robbantottak. (MTV 2-es program, Híradó, 1989. V. 15., 21 óra 3 perc...)

És ha megépül az erőmű, mivel teljes talajcsere ezen a szakaszon tudtommal a tervekben nem szerepel, erre a megbolygatott folyómederágyra zuhan majd vissza, nagy nyomással, nagy energiával a víz. Mosószereket ismét csak bőven tartalmazva, hiszen Győr, Komárom, Esztergom szennyvíztisztítói még csak most épülnének, került onnan mosószer bőven a Dunába, és még kerül is. Tehát újra fennáll a veszély: a gyorsan zúduló víz a detergenssek segítségével a megkotort-feltúrt mederfenékről kioldja a rákkeltő anyagokat, a szokásosnál jóval töményebben. És néhány kilométerrel lejjebb, Kisoroszinál kezdődnek a Budapest nagyobb részét ivóvízzel ellátó parti szűrős kutak, Megyernél pedig ott a nagy felszíni vízmű, amely csúcsfogyasztásnál Budapest ivóvizének egyhatedét adja.

Ha itt is az történik, ami Budafokon valószínűleg történt, akkor lehet számolni! Ötvenezer emberből tíz év alatt ezer rákos beteg és halott. Kétmillióból to-

vábbi tíz év múlva – mennyi? És ettől nem lenne védve senki sem, képviselő, miniszter és hivatalnok sem, mert mindenki ugyanazt a vizet issza, azzal mos, abban fürdik.

Egy veszély még van: ha nem épül meg az erőmű, kisebb mértékben akkor is bekövetkezhet a vázolt eseménysor. Akkor, amikor a Dunát az eredeti mederbe visszateelik. Tehát mielőtt ez megtörténik, a megbolygatott talajt alaposan meg kellene vizsgálni, és ahol kőolaj- és kátrányszármazékokat tartalmaz, ott eltávolítani, mielőtt ez újra vízzel találkozhatna.

Mindez természetesen csak egy feltevés, a budafoki tragédia és a rendelkezésre álló adatok együttes ismeretében. Lehet, hogy alapos, egy- vagy többéves vizsgálat bebizonyítja vagy megcáfolja. Szükség lenne ilyen irányú kutatásra. De mindennek ismeretében az erőműépítés folytatásáról most kell dönten: ez iszonyú felelősség – vagy felelőtlenység – kérdése. Reméljük, a döntés ennek tudatában (is) születik meg.

Szatmári Jenő István

A tájékoztatás alapja – mi a Kérdőjel szerkesztőségében legalábbis így tartjuk – az objektivitás. Amihez az is hozzátartozik, hogy a régi mondást idézve: hallgattassék meg a másik fél is. Ezért kértük fel Varga Miklóst, a Környezetvédelmi és Vízgazdálkodási Minisztérium vízügyekért felelős államtitkárát – akit szakmailag és emberileg tisztességes, objektív szakembernek tartunk –, válaszolja vagy szakértőivel válaszoltassa meg: mennyire reális a cikkünkben jelzett veszély? Tudnak-e róla? Tudnak-e ellene tenni, ha van vagy lesz ilyen veszély? Tehát: a „másik félé” a szó:

A „Több ezer rákhalottal fizethetünk Nagymarosért?”

– Egy »modellkísérlet tanulságai...« című cikk egy alapvetően egészségügyi kutatási szakterületre tartozó feltevésből indul ki. Ennek a feltevésnek a helyességét vagy megalapozatlanságát nem feladatunk megállapítani, mivel ez az egészségügyre tartozik. Az egészségügyi szervek vagy szakemberek ilyen irányú vizsgálatait azonban minden rendelkezésünkre álló adattal szívesen támogatjuk, amennyiben erre sor kerül.

A szerző aggodalmát a cikk elolvasása után megértjük, az említett kátrány- vagy olajlerakódás lehetőségét a Szob–Nagymaros közötti Duna-szakaszon az eddigi méréseink azonban nem igazolták. Ennek magyarázata az, hogy az ugyancsak említett higanyszennyezéssel (vagy más nehézfém-szennyezéssel) ellentétben az olajok a természetben – akár a talajban, akár a háromfázisú folyami, tavi üledékben – elbomlanak.

A cikkben feltételezett lehetőségek kizárásától függetlenül a Környezetvédelmi és Vízgazdálkodási Minisztérium a lakosság egészséges ivóvízzel való ellátása érdekében minden szükséges intézkedést megtesz, és a Duna vízminőségének vizsgálatánál a legújabb tudományos eredményeket és az egyre pontosabb vízminőség-vizsgáló műszereket alkalmazza.

Így a kérdés kapcsán esetleg még mindig fennmaradó aggályok is elkerülhetők.

Budapest, 1989. május 23.

*Dr. Varga Miklós államtitkár megbízásából
Diósi András minisztériumi tanácsos*

A Kérdőjel megjegyzése:

Csak emlékeztetni szeretnénk arra, hogy az idézett vízügyi tanulmányokban éppen arról volt szó: a kátrányszennyezések nehezen bomlanak el...

* * *

Viszont az anyag előkészítése során többször volt szerencsém a már említett Varga Miklóssal találkozni. Vitatkoztunk, nem hitte el kutatásaim eredményét, de korrekt vitapartner volt. Szakember. Egyikünk sem élt demagóg módszerekkel, meghallgattuk egymás szakmai érveit. Tiszteltem őt. Némileg bizalmas viszonyba is kerültünk. Elmondott belső titkokat, nem megírásra. Akkor ezt be is tartottam. És így jutottunk el a Hévíz–Viszló-botrányhoz.

Pestiesen szólva: az sem volt semmi... Röviden összefoglalva: a csak saját politikai menedzselésükkel törődő álzöldek megint találtak valamit, aminek révén az igazi környezetvédelmi mozgalom oldalvázán a hatalom felé lehetett evezgetni. Czoma László úr, a korábbi nagy pártpolitikus, az MSZMP KB egyik fontos munkatársa – most Hévíz megmentésének zászlaját lobogtatva találta meg „új arcát”. Bűnbaknak a bauxitbányákat kiáltotta ki, amelyek kiemelik a karsztvizet, és ezért apad el a Hévízi-tó. (Hogy helyett valójában mi történt, arról a mellékelt cikk bőven szól.) És tüntetést szervezett, harsogott példátlan demagógiával, arról persze nem beszélve, hogy egy közeli rokona is „nyomja” Hévízen az ügyet, aki zokog, mert kocsmájának forgalma nagyon megcsappant 1989-re...

Már ott tartott, hogy bizalmatlansági indítványt nyújt be a parla-

mentben a kormány ellen! Hévízért – a kormányt! Közben aki valóban a környezetért aggódó vízügyi szakember volt, mint Varga Miklós is, és sokan mások, vagy ismerte az egész helyzetet, mint én is, aki hónapokig jártam, könyvtáraztam, kutattam a háttérösszefüggéseket, az rémülten döbrent rá: ha ezek most ott Hévízen győzni tudnak, a Balaton pusztul el! Mert a bauxitbányákból a Viszló folyón át a tóba zúduló kristálytiszta karsztvíz tartja még életben a már évek óta haldokló magyar tengert. Bármilyen furcsa, de ez a kicsinek tűnő, a víz gyorsasága miatt mégis nagy hozamú mesterséges folyócska nyáridőben 100 köbméter tiszta vizet vitt percenként a Balatonba, akkor, amikor az egyetlen vízpótlásnak tekintett Zala folyó is csak 120–150 köbmétert percenként! (És ez is a Kis-Balatonon át érkező, erősen szennyezett víz volt, olyan, amelyben néha még a madarak is elpusztultak a Kis-Balatonban, nemcsak a halak...)

Meg lehetett jósolni: ha a karsztvízkiemelés leáll, a vízszennyezés pedig változatlan marad a tó körül, akkor a mocsarasodásra leginkább alkalmas Keszthelyi-medencében felrobban az elrejtett környezet-szennyezési pokolgép, iszonyú halpusztulás várható, a víz fürdésre alkalmatlanná válik. Elsősorban Szigligettől Keszthelyig, de a szemközti oldal, Fonyód is kap belőle bőven, mert a víz úgy jár körbe a Balatonban, hogy az óramutató járásával ellenkező irányban mozog.

Nos, ezt 1989. április 11-én megírtam a Mai Napban, mert csak ott merték közölni. Hogy miért ekkor? Mert Varga Miklóstól tudtam: 3-4 nap múlva eldől a Balaton sorsa is. A kormány 4-5 szakminisztere lemegy Hévízre, helyszíni szemlére. És ott dől el: leállítják-e a karsztvízkiemelést végleg? A vízügyesek, Vargával együtt kétségbeesve érveltek: NE!!! Közben Czoma László felheccelt „legényei” ott üvöltöztek a tanácskozóterem ablakai alatt: „Hévízt meg kell menteni, a bányákat be kell zárni!” Egy darabig folyt a vita, szakmai érvekkel. Aztán megszólalt Németh Miklós: „Fiúk! Ez most már nem szakmai, hanem politikai kérdés! Ha a választásokat túl akarjuk élni, akkor most engednünk kell a tömeghangulatnak!”

És ezzel minden eldőlt. A bányát bezárták, a karsztvízkiemelés megszűnt, a Viszló egy lett a többi, növénnnyel benőtt, bűdös, szivárgó patakocska közül. A frissvíz-utánpótlás a Balatonba Szigligetnél megszűnt. Maradt a Zala. És négy év múlva menetrendszerűen be-

következett a nevezetes angolnakatasztrófa, a víz undorító algásodása, majd a keszegpusztulás, és a külföldi turisták menekülése. És Szigligetnél, Keszthelynél, Fonyódnál kezdődött... (És megint bejött egy „jóslatom”, de egyáltalán nem tudtam örülni neki...) Közben a Velencei-tónál kiderült: a tó megmentésének egyetlen eszköze a mellette lévő bányából a karsztvíznek a tóba vezetése, ez állította meg a „kisebbik Balaton” haldoklását.

Most áll a pánik: mi lesz a Balatonnal? Javasolhatok valamit: tessék talán megkérdezni attól, aki eldöntötte a tó halálát: Németh Miklós úrtól! Vajon az európai bank, az EBRD milliárdjaiból tiszta vizet is tud varázsolni a magyar tengerbe? Nehéz lesz. Párpénzben nem lehet fürödni...

Hévíz: környezetvédelem halhullaszőnyegen?

SÚLYOS BAJOKAT OKOZHAT A BÁNYÁK AZONNALI LEÁLLÍTÁSA

Hétfégi hír:

Hétfégi hír:

Hévíz Nagyközség Tanácsa soron kívüli ülésén tanácskozott a hévízi gyógytó és Hévíz helyzetéről, összefüggésben a bányászati vízkiemelés hatásával. Czoma László, a térség országgyűlési képviselője az ülésen bejelentette: amennyiben a minisztertanács a Hévízi-tó jövőjét illetően kedvezőtlen döntést hoz, akkor bizalmatlansági indítvánnyal él a parlamentben.

Az év eleje óta ismét egyre hangosabb „Hévíz-védőknek” is köszönhető, hogy a Minisztertanács április 20-án napirendre tűzi a tó körüli vitát. Pedig a tavaly nyári szócsata óta semmi új nem történt, a bauxitbányák vízkivétele nem változott, a tó állapota sem. 1993-ban amúgy is befejeződne a vitatott helyen a bányászkodás – akkor miért vált most egyszerre ilyen sürgőssé az „azonnali bányaleállítás”? És valóban úgy igaz-e minden, ahogy Hévíz „sötétzöld prófétái” naponta ismétlik különféle fórumokon, s mi az, amit szemérmesen elhallgatnak?

Hévíz: környezetvédelem halhullaszőnyegen?

SÚLYOS BAJOKAT OKOZHAT A BÁNYÁK AZONNALI LEÁLLÍTÁSA

Hétvégi hír:

Hévíz Nagyközség Tanácsa soron kívüli ülésen tanácskozott a hévízi gyógyító és Hévíz helyzetéről, összefüggésben a bányászati vízkiemelés hatásával. Czoma László, a térség országgyűlési képviselője az ülésen bejelentette: amennyiben a Minisztertanács a Hévízi-tó jövőjét illetően kedvezőtlen döntést hoz, akkor bizalmatlansági indítványt nyújt majd a Parlamentnek.

Az év eleje óta ismét egyre hangosabb „Hévíz-védők”-nek is köszönhető, hogy a Minisztertanács április 20-án napirendre tűzi a tó körüli vitát. Pedig a tavaly nyári szócseta óta semmi új nem történt, a bauxitbányák vízkivétele nem változott, a tó állapota sem. 1993-ban amúgy is befejeződne a vitatott helyen a bányászkodás – akkor miért vált most egyszerre ilyen sürgőssé az „azonnali bányaleállítás”? És valóban úgy igaz-e minden, ahogy Hévíz „sötétzöld próféta” naponta ismétlik különféle fórumokon, s mi az, amit szemérmesen elhallgatnak?

Amúr ette tavirózsa

Lássuk előbb, hogy a tó romlásával kapcsolatban mi mindenről nem a bányászkodás tehet... Egy: szép szanatóriumot építettek, repi vendégek mulatozására, a tófürdő vezetői és magas pártfogók utasítására. A szauna le is égett. A fürdőépülettel együtt. És vele égett le az a csőrendszer, amely a tó forrásától szivattyúval a fürdőházakhoz hozta a meleg vizet. (Mellesleg ezt az „aluminiumosok” építették.) Eredmény: azóta és ezért kevesebb és hidegebb a víz a fürdő részénél... Kettő: kivágták a fürdő vezetőinek tudtával a tó körüli védőerdősv egy részét. Hogy például a hírhedt Giulio-bár felépülhessen. Eredmény: azóta jobban

HIDEGBEN A MELEGVÍZEN: TURAKAJAKOSOK PARADICSOMA A BAKONYBAN

át tud fújni az uralkodó hideg széláramlat a tó felett, télen magával ragadja a tó feletti párasapka egy részét, ezért is hűvösebb a víz. Három: a fürdővezetés tudtával aszartani akarták a tavat. Ezért megnyitották a tó és a Hévíz – Páthok csatorna közti zsilipet. A csatornában viszont amurok, növényevő halak éltek. Amelyeknek tulajdonságai – amit minden közhangsúlyos tud –, hogy szeretnek áramlással szemben úszni. Fel is úsztak a tóba. Ahol volt bőven tavirózsa. Amit szeretnek. Meg is ették. Ám volt a tóban bőven oldott ásványi anyag és kénhidrogén is, hiszen gyógyvíz. Ez utóbbit nem szerették. Meg is döglöttek tőle. Ennyit a nem szívesen emlegetett tényekről.

És most néhány feltételezés a nagyhangú kampány miatt: Egyik napilapunkban hivatkoztak arra a „tővédők”: sok magánéros idegenforgalmi fejlesztés történt a tó körül, és ez veszélyben van! Fordítsuk ténnyé: a derék hévízieket építették szépen a „Zimmerfrei” szálláshelyeket, és a kapott valutával vagy el akartak számolni az államnak, vagy sem.

Most futnak a pénzüket után. Mert az elmúlt három évben túl hangos volt a kampány a tó körül – s részben ezért nem jön az osztrák, a német és a többi vendég. A fürdőgazgató főorvos másfél éve elmondta, amiről azóta is hallgatnak: exportálni akarják a hévízi gyógyvizet, valutáért. És lehet, hogy a reménybeli vevők részéről erre most nincs igény, mert túl nagy volt a pánikkampány a tó körül? (A fürdőzőknek mennyivel lesz jobb, ha a gyógyvizet eladják – más-hová?)

Az országgyűlési képviselők is kimondták: választás jön, ők a választók érdekeit védik. Az előbbiekből világos, hogy ha szavazatokat akarnak, akkor gyorsan, még a választás előtt „eredményt” kell elérniük. Például a bányák leállítását. Akkor is, ha ettől a tó helyzete a következő négy évben mit sem javul. De akkor már meg lesznek választva!

Végül: valóban környezetvédelemről van itt szó? Ehhez sem árt néhány tény tudni. Például, hogy hová lesz a kiemelt bányavíz: Ivóvízvezetékbe kerül vagy egyne-

gyede. Négy megye több tucat városát, községét látja el (Keszthelyt is...). Ha teljesen leállna a bányavíz-kiemelés, mit innának az emberek Pápától Kaposvárig?... Megoldás persze akad: ha a bányát átvonul a Bakony északi lejtőire, ahol a vízkiemelés már nem zavarja Hévizt, onnan lehet majd ivóvizet nyerni. Ezt előkészíteni – időbe telik. (1993-ig meg is oldható...)

Algatenger Keszthelynél

A víz egyharmada a Bakony gerincén végigfutó Melegvíz nevű folyócskába jut. Ennek – hálá a télen is 10-20 fokos víznek – páratlan az élővilága. És ez az ország, sőt, Európa egyetlen télen is használható slalom-vízisporttelepe! Kajakosok, ke-nusok ezrei keresik fel, s része az országos túraajánlatnak. Ha nem jut a folyóba bányavíz, köpésnyi patakocská marad a helyén. Az élővilág jórészt kipusztul, a vízitúrázók örökre elfelejthetik a pazart folyót.

A kiemelt víz csaknem fele, percenként 100 köbméter körüli mennyiség – a Viszló folyóba, és onnan a Balatonba jut. A Viszló az elmúlt két évtizedben az ország egyetlen, és Európában is ritka pisztángos folyójává vált. Kandicsrákok milliói és az őket evő, nagyra növő gyönyörű halak tízezrei élnek a tiszta, 20 fokos vízben. Sokezer hazai és nyugatról is idejövő horgász öröme. Ha nem jut több víz a Viszlóba, halhullaszőnyeg felett tőprenghetünk majd utólag azon a „környezetvédő” észjáráson, amely az egyik megyében létező gondot a másik megye természetértékeinek pusztulásá árán kívánja „megoldani”...

És még egy apróság: a Viszlóból Szigligetnél állandóan 100 köbméter tiszta víz kerül percenként a Balatonba. Összehasonlításképp: kánikula idején a Zalából, a Balaton fő vízhozójából 120-150 köbméter/perc a hozam. Rányavíz, köpésnyi patakocská marad a helyén. Az élővilág jórészt kipusztul, a vízitúrázók örökre elfelejthetik a pazart folyót.

Amur ette tavirózsa

Lássuk előbb, hogy a tó romlásával kapcsolatban mi mindenről nem a bányászkodás tehet... Egy: szép szaunát építettek, repi vendégek mulatozására, a tófürdő vezetői és magas pártfogóik utasítására. A szauna le is égett. A fürdőépülettel együtt. És vele égett le az a csőrendszer, amely a tó forrásától szivattyúval a fürdőházakhoz hozta a meleg vizet. (Mellesleg ezt az „alumíniumosok” építették.) Eredmény: azóta és ezért kevesebb és hidegebb a víz a fürdőrésznél... Kettő: kivágták a fürdő vezetőinek tudtával a tó körüli védőerdősáv egy részét. Hogy például a hírhedt Giulio bár felépülhessen. Eredmény: azóta jobban át tud fújni az uralkodó hideg széláramlat a tó felett, télen magával ragadja a tó feletti párasapka egy részét, ezért is hűvösebb a víz. Három: a fürdővezetés tudtával apasztani akarták a tavat. Ezért megnyitották a tó és a Hévíz–Páhok-csatorna közti zsilipet. A csatornában viszont amurok, növényevő halak éltek. Amelyeknek tulajdonságai – amit minden közhorgász tud –, hogy szeretnek áramlással szemben úszni. Fel is úsztak a tóba. Ahol volt bőven tavirózsa. Amit szeretnek. Meg is ették. Ám volt a tóban bőven oldott ásványi anyag és kénhidrogén is, hiszen gyógyvíz. Ez utóbbit nem szerették. Meg is döglöttek tőle. Ennyit a nem szívesen emlegetett tényekről.

És most néhány feltételezés a nagyhangú kampány miértjeiről, hogy egyik napilapunkban hivatkoztak arra a „tóvédők”: sok magánerős idegenforgalmi fejlesztés történt a tó körül, és ez veszélyben van! Fordítsuk tán magyarrá: a derék hévíziek építették szépen a „Zimmerfrei” szálláshelyeket, és a kapott valutával vagy el akartak számolni az államnak, vagy sem. Most futnak a pénzüik után. Mert az elmúlt három évben túl hangos volt a kampány a tó körül – s részben ezért nem jön az oszt-rák, a német és a többi vendég. A fürdőigazgató főorvos másfél éve elmondta, amiről azóta is hallgatnak: exportálni akarják a hévízi gyógyiszapot, valutáért. És lehet, hogy a reménybeli vevők részéről erre most nincs igény, mert túl nagy volt a pánikkampány a tó körül? (A fürdőzőknek mennyivel lesz jobb, ha a gyógyiszapot eladják – máshová?)

Az országgyűlési képviselők is kimondták: választás jön, ők a választóik érdekeit védik. Az előbbiekből világos, hogy ha szavazatokat akarnak, akkor gyorsan, még a választás előtt „eredményt” kell elérniük. Például a bányák leállítást. Akkor is, ha ettől a tó helyzete a következő négy évben mit sem javul. De akkor már meg lesznek választva!

Végül: valóban környezetvédelemről van itt szó? Ehhez sem árt néhány ténnyt tudni. Például, hogy hová lesz a kiemelt bányavíz. Ivóvízvezetékbe kerül vagy egy-negyede. Négy megye több tucat városát, községét látja el (Keszthelyt is...). Ha teljesen leállna a bányavíz-kiemelés, mit innának az emberek Pápától Kaposvárig?... Megoldás persze akad: ha a bánya átvonul a Bakony északi lejtőire, ahol a

vízkiemelés már nem zavarja Hévizt, onnan lehet majd ivóvizet nyerni. Ezt előkészíteni – időbe telik. (1993-ig meg is oldható...)

Algatenger Keszthelynél

A víz egyharmada a Bakony gerincén végigfutó Meleg-víz nevű folyócskába jut. Ennek – hála a télen is 10–20 fokos víznek – páratlan az élővilága. És ez az ország, sőt Európa egyetlen télen is használható slalom-vízisporttelepe! Kajakosok, kenusok ezrei keresik fel, s része az országos túraajánlatnak. Ha nem jut a folyóba bányavíz, köpésnyi patakocska marad a helyén. Az élővilág jórészt kipusztul, a vízitúrázók örökre elfelejthetik a pazar folyót.

A kiemelt víz csaknem fele, percenként 100 köbméter körüli mennyiség – a Viszló folyóba, és onnan a Balatonba jut. A Viszló az elmúlt két évtizedben az ország egyetlen, és Európában is ritka pisztrángos folyójává vált. Kandicsrákok milliói és az őket evő, nagyra növő gyönyörű halak tízezrei élnek a tiszta, 20 fokos vízben. Sok ezer hazai és nyugatról is idejövő horgász örömeire. Ha nem jut több víz a Viszlóba, halhullaszönyeg felett töprenghetünk majd utólag azon a „környezetvédő” észjáráson, amely az egyik megyében létező gondot a másik megye természeti értékeinek pusztulása árán kívánja „megoldani”...

És még egy apróság: a Viszlóból Szigligetnél állandóan 100 köbméter tiszta víz kerül percenként a Balatonba. Összehasonlításul: kánikula idején a Zalából, a Balaton fő vízhozójából 120–150 köbméter/perc a hozam. Ráadásul a Balaton vizének van önmozgása. Az óramutató járásával ellentétes irányban. A Zala tehát Fonyód felé folyik; az eutrofizálódástól legveszélyeztetettebb keszthelyi öbölbe viszont a Viszló vize kerül. Most. Ha nem lesz Viszló, illetve olyan szivárgó, békalencsés mocsár lesz nyaranta, mint a többi patak, ha nincs eső, akkor mennyi idő alatt válik élvezhetetlen algatengerré a víz Györöknél, Gyenesdiásnál, Vonyarcvashegynél és Keszthelynél? (Az üdülőforgalom egyidejű visszaesésével persze...) Vagy ez már „nem tartozik” a hévizi „környezetvédőkre”? A tényyszerűség kedvéért: egyes szakértők szerint, amint megszűnik a bányavíz-kiemelés a Bakony déli oldalán, a Balaton fenékforrásai esetleg újra feltörnek. Ez segíthet a gondon. Tegyük hozzá: 10–20 év múlva. Talán. De a mocsarasodás a Viszló elapadtával most indulna meg...

Át a hegyen északra

Mindezt tavaly egyik hetilapunkban már megírtam. A rádió Zöld hullám című környezetvédelmi adása is foglalkozott vele. De azon kívül, hogy az alumíniumosok „bértollnokának” nevezték ki azokat, akik az elmúlt húsz évben mélyen hallgattak, amikor a ténylegi ólommérgezésnél, a Sió sorozatos kimérgezésénél, az alsónémedi méregbotránynál és másutt vívtam a szélmalomharcot nagyhatalmú szervek ellen – azon kívül érdemi választ mindezen kérdésekre nem adtak.

Feloldhatatlan hát az ellentmondás? Hévíz vagy bakonyi folyók és Balaton? Nem alternatíva. Ha a bánya átvonul a hegy északi oldalára, onnan csővezetéken lehetne a két folyóba vizet adni. A hévízi források veszélyeztetése nélkül.

A Hévízért most olyan hangosan harcolóknak ezt kell célul kitűzniük. Ekkor tudnék hinni több ezer valódi természetvédővel együtt a Hévíz-lobby „zöld” voltában... Persze, elutasíthatják e megoldást. De akkor esetleg a Meleg-víz, a Viszló és a Balaton védői is alakíthatnak majd egyesületet, tüntethetnek esetleg Hévízen, indíthatnak sajtókampányt. Kék és zöld jelvényekkel. És ha esetleg ők lennének többen, akkor a demokrácia ilyen formáját is elfogadják majd a demokráciára most oly kényes „hévízi zöldek”?

Szatmári Jenő István

A román forradalom néhány aprósága

1989 decemberében, sajnos, már volt időm újra a politikával is foglalkozni. Már eltemettem minden családtagomat. És egy pénteki napon kitört a román forradalom. Hallgattam délelőtt a híreket, és gondolkoztam: itt az idő, és tényleg most, vagy soha, a két nép megbékélésére! De elsősorban nem úgy, hogy ezrével mennek át autók segélyszállítmánnyal, mert ezt utólag a nacionalista románok naná hogy beavatkozásnak fogják minősíteni! De kellene tenni két olyan gesztust itt, Budapesten, amely félreérthetetlen a román felkelők és a világ számára is! Az egyik: legyünk mi a harc szócsöve a világ felé! Debrecenből délben telefonál barátom: a nagyváradi tévéadó jóvoltából fogni lehet „élőben a forradalmat”. Mint tévés külsős, felhívok gyorsan pár műszakis srácot: akkor a magyar mikrohullámú lánc visszafelé is működhet, tehát nemcsak Budapest adását viheti el a határig, hanem a nagyváradi adóra „ráfonódva” elhozhatja azt Budapestig, és innen az egész világ átveheti! A másik gesztus: azonnal lobogózzuk fel Budapest főútjait MAGYAR ÉS ROMÁN zászlókkal! Ezernyi zászló bizonyítsa: most egy a két nép!!! Telefonálok a miniszterelnöki titkárságra, és elmondom ötleteimet Németh Miklós titkárnőjének. Félóra múlva visszahívást kér, addigra lesz válasz, ígéri. Eltelik a félóra, és van válasz: Szatmári elvtárs, az ötlet egyik fele jó! Már a tévéből is jelezték ugyanezt az ötletet néhányan, bár

kétségkívül maga jelentkezett ezzel először! Húsz perc múlva átáll a Magyar Televízió, és adja a román eseményeket egyenesben. A zászlóügyet viszont nem tudjuk megoldani, de próbálja meg, ha sikerül, magáé az érdem!

Hát megpróbálom. Először a külügyet tárcsázom. Alig van bent ember, már péntek délután kettő óra felé járunk. Nem, sajnós, nincs román zászló, nem tartunk belőle készletet! De próbálja meg, kérem, a zászlókészítő és műhímző szövetkezetnél, mi is mindig onnan rendelünk a protokollhoz lobogókat, ha kell. A szövetkezet központja 200 méterre van a lakásomtól, a Klauzál téren. Nem is telefonálok, odarohanok. Senki, sehol. Mindenki hazament, és még egy elérhető telefonszám sincs. Azért sem adom fel! A román követséget is felhívom. Rémült hangú illetékes hallgat meg. És hamar rájön: igazam van, most ezt kéne tenni. De nekik sincs 4-5 darabnál több román zászlójuk kéznél. Még egyszer megpróbálom a külügyben. Nekik sincs 3-4-nél több. Tétova ötletemre, hogy akkor talán a zászlós szövetkezet embereit be kéne rendelni egy soron kívüli műszakra, és estére mégiscsak kint lennének a zászlók, hümmögés a válasz: karácsony lesz, Szatmári elvtárs, ezt most nem csinálhatjuk meg az emberekkel.

Nem is történt meg. És a Vatrások, a Nagy-Romániások azóta is uszítanak: a forradalom napjaiban nem is segélyt, hanem fegyvert vittek a magyar autókaravánok az elszakadni kívánó erdélyieknek. És nekünk nincsenek fotóink, híradófelvételeink az ezernyi magyar és román zászlóban pompázó budapesti hidakról, főutakról, pedig ezt nehéz lenne megcáfolni...

És végül: Hakan „politikai atombombája”...

Szintén még a Németh-kormány alatt kezdődik a Hakan Recepoglu-sztori Budapesten, a nemzetközi kamionpihenőben. Valamiért – senki sem tudja, hogy konkrétan miért – letartóztatják az egyik legismertebb török „főnököt”, Hakant. A Mai Nap rámegy a történetre, azután elhallgat. A Tv-híradó megszólaltatja Hakant, aki vigyorogva kijelenti: ha 48 órán belül nem engedik szabadon, hát politikai atombomba robban Magyarországon! Senki sem kérdezi meg, hogy mi a „bomba” lényege? De Hakant elengedik. Csak évek múlva gyilkolják meg, de akkor már Boross Péter úr felelős az ilyesmiért. Ígérem, még visszatérek az egészre, olyasmit teregetve ki, amitől még ma is retteg mindenki, itt és most csak azért említem, mert a „tisztakezü” Németh Miklós ugyanúgy tudott az ügyről, és felelős volt kormányfőként, mint utódai. Olyasmiért, amiért minden civilizált és demokratikus országban politikai szemétdombra kerül az, aki érintve volt...

★ ★ ★

Nos, Németh Miklós „nosztalgiájáról” tán ennyit. Talán elég. Nekem nagyon is elég volt. Ezért mentem el 1990-ben az MDF-re szavazni, ezért bontottam pezsgőt a választási győzelem éjszakáján. Abban a hitben, hogy így talán jobb lesz szerencsétlen Magyarországnak...

MDF-től taxisblokádig – nem túl hosszú az út...

Kérdezheti bárki: miért éppen MDF? És miért nem SZDSZ? Nem is tudom. Talán ösztönösen. Pedig a származásommal sem lenne baj, az apámat még Fischer Jenőnek, a nagyapámat Fischer Lázárnak hívták. Az előbbi 1941-ben „cserélt nevet”, nagyanyám, Szatmári Ágnes testvérbátyja, Lajos fogadta örökbe, hogy elkerülje a faji megtorló intézkedéseket. Szatmári Jenő néven Horthy katonájaként vitték 45-ben Németországba, és a braunschweigi szőnyegbombázás után került amerikai fogságba, ahonnan újra mint Eugen Fischer jött haza, az amerikai katonai rendőrség alkalmazottjaként, háborús bűnösöket kísérve, haláltáborból mentetteket istápolva. Maradt is itthon kommunistának (Rákosi 1937-tel ismerte el párttagságát), szolgált az ÁVO-nál is, azután 47-ben otthagyta az egészet, és igaza lett. Barátai nagy részét a Rajk-per kapcsán nyírták ki, őt 56-ig háromszor zárták ki és vették vissza a pártból-pártba, 56 után meg végleg elege lett mindenből, soha többé nem politizált aktívan.

Lázár nagyapámat, aki kalandor zsidó ember volt, és otthagyta nagyanyámat-apámat egyaránt, 44 végén a gettóban lőtték agyon. Ha igaz a családi legenda, Mór dédapám meg egyenest rabbi volt.

Mégis: 1990 elején undorító volt a „radi-szadisok” harsány baloldalgyűlölete, mert én nem tagadtam meg, sokakkal ellentétben, hogy balról, az egyenlőség, a szabadság, az igazság igazi baloldali értékei alapján voltam 18 évig üzött vad Kádár alatt. (Aranyos, mi? Baloldali ellenforradalmár...) És: a szamizdatos ellenzékből néhány ember nem tetszett, de nagyon nem. Az én valóban ellenzéki, sokszor börtönt kockáztató barátaim szerint nehéz lett volna megmondani, ki volt ezek közül beszervezve, és ki nem?

Barátaim többsége vagy az általam tisztelt emberek pedig az MDF körül gyülekeztek. Horgászcimborám, Sára Sándor, egyetemi barát-

tom, Joó Rudi, tévés kollégám és barátom, Ilkei Csaba, aki menedéket és munkát adott a Kérdőjel szétverése után az Új Reflektornál, de ott volt Király Zoltán, Beke Kata, Bíró Zoltán és mások, akikre felnéztem. Szomszédaim, hétköznapi barátaim is így voltak vele: itt most jönni kell valami kuruc, magyar, balközép tiszta forradalomnak csendesen, az urnáknál, amit tisztán és őszintén vállalhat az is, aki zsidó, aki sváb, aki szász, aki lengyel származású, hát még én, akiben „turmixban” mindez megvan...

Közben még a Mai Napnak dolgoztam mint újságíró, de egyre kevesebb lelkesedéssel. Állandóan meghúzták, javígtatták az írásaimat, olyanok, akiknél azért addig már kicsit többet tettem újságíróként az asztalra. Gyanús volt: mivel nem lepleztem MDF-szimpatiámat, ennek is köszönhetem mindezt. Nyűgös voltam, és valami független lap után néztem. És találtam: a Pesti Hírlapot. Nem kell nevetni: akkor, 1990 tavaszán még Riskó Géza, Szerdahelyi Csaba vezették a lapot. Bencsik András még csak egy volt a vezetők közül. Riskót és Egerszegi Csabát ismertem személyesen. De hamar megismertem pár srácot, akik akkor és ott tisztességesek és pártatlanok voltak. Kőszegi Ferit, Iglódi Csabát, Deáki Lászlót és másokat. Szerkesztőket, rovatvezetőket, akikkel bámulatosan könnyen találtuk meg a közös hangot. Két hónap sem telt el, már jelezték: külsős helyett akarok-e főmunkatárs lenni? Mondtam: nem jó, mert akkor elvesztem a rokkantnyugdíjam, és ha a lap megszűnik, vagy valami gond lenne velem, akkor se fizetés, se nyugdíj – az már nem túl vidám. Így maradtam abban: „titkos főmunkatárs” leszek. Mivel Ilkei révén az MDF lázadó „liberális ötvenkettői” közül egyre többel kötöttem ismeretséget, némelyikkel barátságot is, sok olyat tudtam vinni a lapnak, amiről senki sem tudott. Emlékszem, mekkorát neveltünk, amikor a Népszabi meg a Magyar Hírlap még buzgón tállagatta az első Antall-féle kormányátalakítás személyi híreit, és közben az én „tippjeim” alapján már rég készen voltak az új miniszterekkel a bemutató interjúk, de még olyannal is, aki csak jóval később vált miniszterré, mint Gergátz Elemér.

Közben, még a nyáron egy érdekesség: Horti Józsefet, a Természet Világa olvasószerkesztőjét kinevezik a Pallas és Hírlapkiadó

Vállalat közös vezérigazgatójává. És rögtön felharsan a kórus: ez egy hülye halbiológus, Antall József egykori tanártársa, ez hóhér lesz a sajtóban, abcúg, le vele!!! Bedühödök: de hát én ezt az embert húsz éve ismerem! Jó újságíró, gondolkodó ember, enciklopédikus műveltségű szakpublicista. Nekem ellenzékiként munkát adott, sosem volt szélsőséges. Ráadásul Pozsgay apóstársa, gyermekeik házasok.

Akkor miért „Antall-bérenc főhóhér”? Hiszen tegnap nevezték ki, még semmit sem csinált. „A hír szent, a vélemény szabad” elvei pre-judikálást hirdetnek, vagy cselekedetek kommentálását? Megírom mindezt, itt ütközöm először a „liberális sajtóval”, még mit sem tudva arról, hogy minden gombnyomásra történik, nem az igazság, hanem a vesztes párt hatalmi bosszújátéka dönt el mindent...

Hogy utólag igazuk lett? Az egy dolog. És a másik, hogy előre ítélkezni akkor sem fair. Hogy Horti miért lett azzá, ami lett? Ő tudja. Nekem, a barátaim közül, az első hatalmas csalódás volt. (Kis naiv, azt hittem, nem lesz több...)

KISSÉ EGYOLDALÚ...

SZATMÁRI JENŐ ISTVÁN

...legalábbis az a szemlélet, amellyel néhány lapunk a Pallas és a Hírlapkiadó közös vezérigazgatójának kinevezett Horti József személyét fogadta. Megírták róla, hogy halbiológus, hogy gyakorló újságíró. (A Természet Világánál volt főszerkesztő-helyettes hosszú évekig. Azt már kevesebben tudják, hogy a megyei lapok cikkellátó szolgálatánál, a Központi Sajtószolgálatnál is ő volt a tudományos rovat vezetője, szintén sok évig). Felteszik a kérdést: nincs kiadói tapasztalata, hogy fog boldogulni? Nos, az eddigi kiadói vezetőktől miért nem kérdeztük vajon még, hogy újságírói vagy kiadói tapasztalatuk volt-e ki-

nevezésük előtt, vagy politikai érdemeikért kerültek a helyükre? Mert ha így kérdezzük, akkor talán az is változás, hogy végre egyszer újságíró áll állami kiadók élén...

A nagyobb „poén” azonban nem ez, hanem az, hogy Horti József korábban Antall József tanártársa volt a Toldy gimnáziumban. Nos, ez igaz. Csak kérdés, hogy valóban olyan nagy „vétek”-e, mint egyesek vélik? Ugyanis akik ebből indulnak ki, azok nem ismerik az új vezérigazgató „káderlapjának” egy másik, legalább ennyire érdekes pontját... Ugyanis azt, hogy Pozsgay Imre apóstársa hosszú évek óta, magyarul: gyermekeik házasok!... És mindez nem jelentette azt, hogy akár a Természet Világánál, akár másutt

előbbre lépett volna akkor, amikor Pozsgay még vezető állami tisztséget töltött be... Sőt, amióta Horti József lakást cserélt, még telefonja se volt, ennyire nem számított a rokon kapcsolat...

Márpedig egy rokoni kapcsolat egy korábbi kollégialis kapcsolatnál talán többet „ér”... Vagy tévednék? Bulvárstílusban persze, fel lehetne tenni a kérdést: melyik kötődés lesz az erősebb az új sajtóvezetőnél, melyik irányba rokonszenvez inkább? De komolyabban egy másik kérdést is illenék feltenni: miért nem várjuk meg, amíg dolgozni kezd, és miért nem munkája alapján minősítjük? Mert az „előélet” alapján való minősítés ellen talán ugyanazok tiltakoztak harsányan évtizedekig, akik ezt most alkalmazzák...

Azután – belerobban a csendbe az istennyila, alig pár héttel később. Az emlékezetes Jeszenszky-beszéd. Miszerint csak az számít európainak, aki keresztény, aki konzervatív jobboldali, aki nemzeti! Ülünk Ilkeinél tévébeli szobájában, és együtt hallgatjuk. Először én vágok az asztalra: hát akkor én mi vagyok? A zsidó nagyapámmal, a liberális – de a szó igazi értelmében, az egyéni szabadságjogokat minden egyéb elé helyező jelentésében – elveimmel, a középbal szíveimmel? Én nem vagyok európai? És a drága jó miniszter úr, aki még akkor is a külügyi tanszéken volt a legbizalmibb állásban, amikor engem, aki ott végeztem, már tizenöt éve csesztetett Kádár titkosrendőrsége, szóval Jeszenszky professzor úr az??? Ilkei felcsattan: „Lakitelken erről szó sem volt, amikor az MDF-et elkezdtük!”... Ő is az asztalra vág. Összenézünk: ettől a perctől valami nagyon megváltozik. Tehát az eddigi szép szavak csak lepleztek egy kemény jobboldali restaurációt? Na, akkor csülökre, mert innen kezdve az a dolgunk, hogy megmutassuk: nem mindenki gondolkozik így... (Nagyjából ugyanekkor lép le a színről Király Zoltán, Kiss Gy. Csaba, Bíró Zoltán és mások, és kezd kialakulni a lázadó 52-ek csoportja – de erről még bőven lesz szó.)

Csak a történeti hűség kedvéért: nem az esett rosszul, hogy volt feleségemet, Bossányi Katalint oktatta ki Jeszenszky mester „európaiságból”. Ekkor már 13 éve, hogy szóba sem állunk egymással, és ezt Kati akarta így. De van bennem egy sportszerűségi reflex: ha azért ütnek valakit, mert zsidó, akkor én is zsidó vagyok, ha azért, mert sváb, akkor az vagyok, de ugyanígy leszek pillanatok alatt hot-tentotta és eszkimó is...

Innen kezdve igen kritikusan nézem a kormány összes lépését, és ha kell, bírálom is. Már Bencsik a főnök a Pesti Hírlapnál, de még tűri a más hangokat is. És – számomra igen váratlanul – levelet kapok a 168 óra szerkesztőségétől. Felkérnek: legyek a lap egyik külsős publicistája. Erős Zoltán vezető szerkesztő írja alá. Alig kapok levegőt: én, és oda? Hát persze hogy rang a szakmában, és nagyvonalúság a részükről, hogy engem, aki a másik oldalon álltam mostanáig... Be is viszek egy komoly anyagot Expo-ügyben. Mert az Expót kezdettől ellenzem, és nem Soros György úr és üzlettársai manipulációi miatt, hanem környezetvédelmi okokból. Évek óta tudom,

hogy a tervezett csepeli és lágymányosi kiállítási területen (ekkor még a lágymányosi öbölben is gondolkodnak), a talajban mélyen egy sor nagyon veszélyes szennyező forrás van, amelyet körültekintés nélkül nem szabad megbolygatni, mert ha ez mind a felszínre kerül, és a Dunába, ahogy ez mifelénk szokás, akkor megint a tömeges, ivóvíz közvetítette rákhalál csontpofája vigyoroghat Dél-Buda és Dél-Pest egymillió lakójára...

Sajnos, Erős Zoltánnal sosem jutok kapcsolatba, Mester Ákoshoz kerül az írás. Megdöbbenek: hiszen hát ez végül is az ő álláspontjukat (mármint az SZDSZ-ét) támasztja alá, mégsem kell, hetekig szórakoznak velem, majd egyszerűen nem válaszolnak érdeklődő telefonjaimra. Megértem: Erőssnek lehet hogy kellettem volna, a lapot irányító SZDSZ-es főhrereknek nem. Soha többé nem hívom őket.

És közben ketyeg az óra. Rohamosan közeledik az első nagy válság: a taxisblokádn...

PESTI HÍRLAP SZERKESZTŐSÉGE

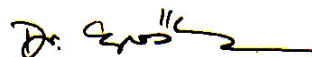
Szatmári Jenő István
részére

Kedves Kolléga!

Megtiszteltetésnek vennénk, ha publicisztikai írásaidkal
rendszeresen jelentkeznél a - 168 óra - hasábjain.

A publicisztika témája szabadon választott, semmiféle
megkötésünk nincs. Egyedül a terjedelem kötött:
minden esetben 2,5-3 flekk legyen.

Mielőbbi jelentkezésed /és írásod/ várva
szeretettel üdvözöllek:

Dr. Erős Zoltán
vezető szerkesztő

Ui.: A cikkekhez kérjük a személyi számot és a
lakcímet csatolni.

A taxisforradalom: mindenki hazudik, a blokádot meg rádión irányítják...

Igen, a taxisblokádnak az első ügy, ahol már egyáltalán nem újságíróként vagyok jelen. Pedig egy cikkel kezdődik az egész. Szeptember végén megbíznak a Pesti Hírlap gazdasági rovatánál, hogy nézzek körül üzemanyagügyben. Mert hírlík valamiféle áremelés, de jó lenne komolyan elemezni, hogy az jogos-e? Vegyész is vagyok, közgazdász is, elvállalom. És egy hétig beszélgetek nemcsak az OKGT vezetőivel, de egyetemi kutatóintézetek szakembereivel is. A kérdés: valóban üzemanyaghiány fenyeget-e?

A válasz több mint meglepő: bizonyos technológiai okok folytán – akit érdekel, olvassa el a mellékelt cikket – gázolajból, magyarul dízelüzemanyagból van évi 600 ezer tonna feleslegünk, amit ráadásul exportálunk! És figyelmeztetek: áremelés esetén infláció, gazdasági csőd, társadalmi robbanás várható! A cikk október 4-én megjelenik, én nyugodtan elmegyek a Tiszára horgászni huszadikán. Ott ér el a rádión a blokádnak híre, amikor éppen hazafelé indulnék hármunk egyheti zsákmányával, fél mázsa süllővel. A hal a kocsiban romlandó, én nyűgös vagyok, tehát péntek este szépen kikerülök minden blokádot, figyelem a rádiót: mi van lezárva, és merre, és azért is hazajutok három és fél óra alatt, na ja, én jobban ismerem a parti gátakat, dűlőutakat, mint a taxisok. Előbb még a taxisokra vagyok nagyon dühös, de ahogy hallgatom a kocsiban a rádiót, egyre inkább a kormányt kezdem szidni: hát most minek hazudnak??? Üzemanyaghiánnyal indokolják az áremelést, elmaradt szállítmányokkal, nálam meg otthon ott van minden dokumentum, amit a 20 napja megjelent cikkhez összeszedtem, és fényesen bizonyítja: semmi sem igaz az áremelés indokaiból! Legfeljebb a költségvetés pénzhészege...

Eddig csak a Jeszenszky-beszéd húzott fel, de nagyon, elvi okokból. Most már gyakorlati okból is dühöngök: hát ezért harcoltunk Kádár hazug talpnyalói ellen, akik minden rosszat valami kolosszális hazugsággal lepleztek, ezért választottunk, ezért örültünk, hogy most ugyanezt csinálják, és majdnem ugyanazok?

Alig várom a szombat reggelt. Szólok be a Tv-híradóba, Moldoványi Ákosnak, üzenem: tényleg hazudik a kormány, a dokumentumok nálam vannak. Egy éve még együtt csináltuk a Kérdőjelet, azt hiszem, barátok vagyunk, válaszolni, cselekedni fog, neki is az igazság a fontos... Ehelyett az ismert híradós képsorokat látni, Murányi ordítózik, manipulálják a felvételeket, pedig a nép már rég a taxisok oldalán van, pártállástól függetlenül. Még egy üzenet Ákosnak: innen kezdve tán felejtse el, hogy ismertük egymást, én mindenesetre a köszönését sem fogadom többé... Hívom a rádiót délig, ajánlom a dokumentumaimat fünek-fának, még a Danubiusnak, a Calypsónak is, senkinek sem kell, utasítás van rá, hogy nem lehet az üggyel ilyen részletesen foglalkozni.

De a hétszentségit, hát cenzúra van újra? Felhívom Kovár Gyulát, a MUOSZ szabadfoglalkozású újságírók szakosztályának elnökét: indítsunk etikai ügyet a híradó és a hazug rádiósok ellen, kezdjünk aláírásgyűjtésbe. Egyetért, és elkezdek talpalni a szerkesztőségekben. Hiába van szombat, azért sok helyütt ott vannak az emberek, szinte mindenki első szóra csatlakozik. Hétfő reggelig még gyűlnek az aláírások, az egyes újságokban megjelenik a lakástelefonom is, több száz ember, civilek, munkahelyi közösségek hívnak fel: írjuk rá őket is a listára! Aztán irány a MUOSZ. Ott is mindenki bólogat: igazunk van, a szakma krémje, több mint kétszáz ember aláírása is ér valamit, de mégis... mégis ízé, szóval... Feledy Pétert még csak értem. Ő rendíthetetlen kormánypárti. Bernáth Lászlót, Bencsiket – mármint a Gábort – már kevésbé. Ők is csak ímmel-ámmal bólogatnak.

Vasárnap reggeltől azután mindent értek. Hajnali fél hatra úgy döntök: nem elég tiltakozni, a tárgyalásokon részt vevőket kell segíteni. Beautózik a Zichy utcába, a taxisvezérkarhoz. Mutatom, mit hoztam. Horváthék lelkesen üdvözlönek, azonnal nekiállnak fénymásolni. Hétre már viszik a másolatokat Palotásnak és a többieknek.

Akik sosem használják fel. De úgy nyolc órától már azt is tudom, hogy miért. Ugyanis Horváthék, amellettt hogy egy minden blokád-
don keresztüljutásra jogosító levelet adnak, elküldenek a Mérleg ut-
cába, Pető Ivánhoz, a dokumentumaimmal. Még nem értem, hogy
miért éppen oda, ha egyszer az SZDSZ nyilatkoztatilag tisztázta:
semmi köze a blokádhoz.

Életemben először járok az SZDSZ-székházban. Ott van már
Dornbach, és még jó néhányan a vezérkarból. Pető még nincs. Va-
laki megnézi, mit hoztam, megnézi Horváth kísérősorait is. Bólogat:
talán jó lesz valamire. Üljek be addig Pető irodájába, várjam meg.
Eltelik öt-hat perc, Pető jön sietve. Üdvözl, már kezdené olvasni az
iratokat, amikor cseng a telefon. Kihangosítja, mert a két keze mun-
kával tele, nincs kedve tartani. Így én is hallom. Szegvári Péter az,
Budapest Főváros Tanácsának VB-titkára. (Akkor még nem állt fel
az új önkormányzat.) Méltatlankodik hangosan: Iván, erről nem volt
szó! A közszolgálati járműveket miért nem engedik át az embereid?
Óriási balhé van a XVII. kerületben, a hullaszállítót sem akarják to-
vábbbengedni, pedig sajnos van „utasa”. Pető elnézést kér, ígéri,
rögtön intézkedik. Felkap egy rádiótelefont, és mikor jelentkezik a
kérdéses blokád parancsnoka, ordítva leteremti: „Az anyátok jó
úrstenit, nem megmondtam, hogy mit kell átengedni, és mit nem?
Ti meg csináljátok ott a cirkuszt, lejárátjátok az egész ügyet, most,
amikor már majdnem győztünk????!!!” A másik oldalon halkan elné-
zést kér valaki, a kapcsolatnak vége. Pető nyugalmat erőltet magára,
mosolyogva elnézést kér a közjátékért, újra átolvassa az iratokat,
majd megköszöni. Talán használhatók. Kezet nyújt – én kimegyek.
Izé, kitámolygok. A lépcsőfordulóban Kovár Gyulába botlom, vala-
miért őt is ideküldték. Elmondom, minek voltam szem- és fültanúja.
Nézünk egymásra egy darabig. Szóval ez a „spontán forradalom”, ez
a tiltakozás, hogy „semmi közünk hozzá” ... Szóval mindenki hazu-
dik. A kormány is. Az ellenzék is. A leköszönő fővárosi vezetés is. És
az emberek az utcán lelkesek, hisznek, teát főznek a nagymamák,
dideregnek az őrt álló taxisok és magánautósok, a másik oldalról
gyertyával, himnusszal énekelnek Gyarmati Dezső ellentüntetői,
mindenki hisz a maga ügye igazságában, miközben másról sincs szó,
mint hatalmi játszmáról a választás győztése és vesztese között...

elemzés
OLAJSZÜKSÉGLETÜNK: ÉVENTE 8 MILLIÓ TONNA

MENNYI AZ ANNYI?

ADÓENGEDMÉNYT A DÍZELAUTÓKNAK

SZATMÁRI J. ISTVÁN

Elzárták Csapnál a csapot. Kinyitották. Veszünk a szabadpiacon. De drága. Nem is veszünk. De veszünk, csak nem annyit.

A hírek óránként változnak. Mármint a kőolajimporttal kapcsolatban. Ám tulajdonképpen mi lesz az olajjal? Az itthon termelttel és a behozottal? Igaz-e, hogy exportáljuk a drága importot? Hogy a vegyipari gigászok nyelik el az olajat vegyipari benzin formájában, ezért nem jut a járművek motorjaiba? Ennek próbáltunk meg utánajárni:

Információinkat egyetemi technológiai szakemberektől és az Országos Kőolaj- és Gázipari Tröszt illetékeseitől kaptuk — logikai sorba már magunk állítottuk.

Kiindulás: a magyar olajmezők évente 1,9-2 millió tonnát termelnek. Ez kevés. Ezért van elvileg szükség hat és fél millió tonna szovjet importra is. Elvileg, mert az idén már biztos, hogy szerződés

felhasználás oldaláról: benzint használnak a repülésnél (kerozin), de legfeljebb évi 200 ezer tonnát. A motorbenzinszükséglet 1,7-1,8 millió tonna évente. Ha úgy számolunk, hogy részben már modern eljárással krakkolják a kőolajat, akkor a nyolc és fél millió tonna nyersolajból ennél kicsit több is „kijön.”

De itt van még a vegyipari benzin. Amit csak egy vegyipari óriás, a TVK használ, a többiek már az általa gyártott alapanyagból dolgoznak. A TVK szükséglete évi 950 ezer tonna! És ennek bizony az OKGT már a felét sem tudja adni — a többit neki kell világpiaci áron importálnia.

És most nézzük a gázolajat, amely részben olajkályhákban vagy kazánokban, részben pedig dízelmotorokban ég el. Ezt használják a buszok, a teherautók 90 százaléka, a folyami hajók, a dízelmozdonyok. Motorhajtó olajként elfogy egy évben 1,7 millió tonna. Háztartási tüzelő-

És a TVK-nál állítólag készülnek ilyesmire. Ha csak 400 ezer tonna vegyipari benzinnel kevesebb kellene, akkor legkevesebb másfél, de inkább kétmillió tonna kőolajjal kevesebbre lenne szükség!

És van egy újabb olajfinomítási eljárás is, amit a szakemberek hidro-krakkolásnak hívnak. Így még több a kinyerhető benzin és gázolaj a nyersolajból, sőt, a gázolaj rovására is lehet benzint gyártani ugyanannyi alapanyagból. Csakhogy ez igen drága technológia. Az OKGT-nél úgy vélik: működő tőke bevonásával megoldható lenne...

A lényeg tehát: a „felesleges” gázolaj felhasználásával, a kinyerési százalékmutatók új technológia révén történő javításával el lehetne érni, hogy kevesebb kőolajat importáljunk. Ámde: ha kevesebb nyersolajból több benzin és gázolaj lesz, akkor talán mégsem kell a csillagos égbe

ide, korábbi beruházásokban való részvétel oda — ennyit nem kapunk. (Ismét felvetődik: mi a garancia arra, hogy a gázmezők feltárásába fektetett munkánk eredményeként megkapjuk-e majd azt a mennyiségű gázt *akkor*, amikor korra szerződünk?)

Magyarországon az OKGT szerint évi 8-8 és fél millió tonna kőolaj szükséges. Igen ám, de nem magát a nyers kőolajat használjuk fel, hanem a finomítás során keletkező különféle „lepárlatait”, elsősorban a benzint és a gázolajat.

Az egyetemi vegyészek szerint átlagos minőségű szovjet kőolajból hagyományos technológiával 5-6 százalék könnyűbenzin, 10-15 százalék nehézbenzin, és a paraffintartalomtól függően 25-30 százalék gázolaj nyerhető ki. Ha a modern katalitikus krakkolással dolgozik a finomító, akkor a benzin és a gázolaj együttes mennyisége 66-68 százalék.

Tehát: ha átlagos technológiával dolgozunk, akkor a nyolc és fél millió tonna kőolajból 1,7 millió tonna benzin, és maximum két és fél millió tonna gázolaj nyerhető. Modern eljárással, mondjuk, egyharmadával több.

Az OKGT-nál, ha nem is pontosan ugyanazt a százalékot mondják a kinyerésre, de a végeredmény nagyjából „stimmel”.

És most nézzük ugyanezt a

olajként félmillió tonna — bár őszintén szólva ennek felét is a motorokba töltik. Már ameddig nem keverik bele a motortönkretevő adalékot. (Ez utóbbiról az OKGT-nél nem győzik hangoztatni: *nem az ő ötletük!*)

Használunk tehát 2,2 millió tonnát. De keletkezik a szükséges benzinhoz kellő nyersolajból, mint fentebb részleteztük, ha csak hagyományos módon dolgoznák is fel, két és fél millió tonna. Ha a modern eljárást is számításba vesszük, akkor lehet 2,8 millió tonna is. 600 ezer tonnával több, mint a szükséges?

Nos, ezt a gázolaj-többletet, illetve ennek továbbfeldolgozott változatait exportáljuk. Ami nem biztos, hogy egyértelműen hasznos, a jó világpiacon ár ellenére is. Mert ha a „felesleges” gázolajjal lehetne itthon mit csinálni, akkor esetleg kevesebb nyersolajat kellene importálnunk?

Mit lehet tenni? Egy: elterjeszteni a dízelmotoros személyautókat, a benzinmotorosok rovására. Akár a dízelautók éves adócsökkentésével is. Hiszen ez esetben annnyival több gázolaj marad itthon a „feleslegből”, annnyival kevesebb benzin kell, és minden tonna megtakarított benzin öt tonna megtakarított import-kőolajjal egyenértékű!

A másik út: a vegyipari benzint más technológia révén gázolajjal helyettesíteni.

emelni a motor-üzemanyagok árát! Mert: ha működő kisvállalkozások sokaságát akarjuk, akkor azt is tudomásul kell venni, hogy azoknak szállítóeszközökre lesz szükségük. Nem hajóra és vagonra, hanem kisteherautóra és személygépkocsira! És ha ezek üzemeltetését az irreálisan magas, üzemanyagárba épített adókkal tovább drágítjuk, akkor vagy csődbemennek, és nem lesznek vállalkozások, vagy mind termékeik árába „építik be” a benzin- és gázolajárakat, amiáltal egyfelől az infláció vágtat tovább, másfelől termékeik és szolgáltatásaik ára emelkedik a „megfizethetetlen” kategóriába. Újra a csődnél vagyunk, de már nemcsak a kisvállalkozókénál, hanem az egész országnál is!

Tehát a modern olajfinomítási technológia azonnali beszerzése létkérdés, a vegyipari benzin gázolajjal való kiváltása szintúgy, és a dízelüzemű személyautók elterjesztése sem magánügy többé, hanem parancsoló szükséglet. Különösen, ha mindezt a gazdaság irányítói még akkor látják be és át, amikor még csak parázsluk a veszély lángja, és nem a tető ég a fejünk felett. De egy Öböl-háborút követő olajpánik ezt a tüzet is, sajnos, látótávolságba hozta...

Kivár az etikai bizottság

Egyelőre nem tárgyalnak a híradóról

Hét elején a MUOSZ szabadfoglalkozású újságírók szakosztálya nevében megjelent a lapokban egy közlemény, amelyben elítélik az október 27-i, szombati tévéhíradó készítésében részt vett újságírók munkáját, és kéri, hogy az újságíró-szervezet soron kívül vonja felelősségre a – megfogalmazásuk szerint – minden lehetséges etikai szabályt megszegő tévéseket. *Feledy Péter* tévériporter, az etikai bizottság elnöke tegnap délelőtt elmondta, hogy a MUOSZ szerdai elnökségi ülése úgy döntött, nem kíván állást foglalni az ügyben. Ami a szakmai etikai bizottságot illeti, legközelebb november 15-én üléseznek menetrend szerint, hamarabb nem lehet. Hangsúlyozta, hogy kollektív döntés fog majd születni, de az ő álláspontja az: ne foglalkozzanak az üggyel. (Itt je-

gyezzük meg, hogy amennyiben mégis foglalkoznának, a bizottság ügyrendje szerint *Feledy Péter*, mint tévés, tehát érintett, nem vehetne részt a döntéshozatalban.) Bizottsági elnökként azonban egyelőre könnyen tarthatja álláspontját, mivel a beszélgetés időpontjáig sem hivatalos megkeresés, sem az említett közlemény indoklása – tudomása szerint – nem érkezett meg az etikai bizottsághoz. S ha lesz megkeresés, akkor is a testület szuverén joga eldönteni, tárgyalja-e az ügyet. Amiként az is mérlegelési lehetőségeik közé tartozik, hogy eldöntés, az azóta megfogalmazott újabb híradó-ellenes bejelentést, amely a Végvári-ügy tendenciózus tárgyalását tartja etikailag súlyosan kifogásolhatónak, felveszik-e napirendjükre.

(horka)

Most már tudom, miért nem kellenek a dokumentumok. Rég nem arról van itt szó, kinek van igazolhatóan igaza. Hanem arról, hogy ki hogy tudja megkaparintani a hatalmat, és abból a legtöbb előnyt kipréselni – magának. Hajnalban, ötkor még újságíró barátnőmmel jártuk a blokádot: tartsatok ki, a sajtó veletek van, a nép is, győzni fogunk! Vasárnap délután otthon néztem a tévét, magamba roskadva: hát tényleg ilyen undorító az egész?

Levél az Etikai Bizottsághoz

Feledy Péter, a MUOSZ etikai bizottságának elnöke a november 2-i Mai Napban olyan információkat közölt, amelyek nem teljesen fedik a valóságot. A MUOSZ Elnöksége ugyanis október 31-én azért nem foglalt állást a beadvány ügyében, mert testület, szerkesztőség – adott esetben a Tv-Híradó – ellen az etikai kódex értelmében etikai eljárás nem indítható. Ezt a beadvány készítői is tudták, és október 31-én délután fél tízkor már a MUOSZ titkárságán volt az a részletes indoklás, amelyben személyre szólóan részletezik, hogy a Tv-Híradó munkatársai közül ki és milyen etikai vétséget követett el október 27–28-án. Azonban az elnökségi ülés ekkor már tartott, sőt e napirendi ponton már túl volt, így minderről csak az ülés után szerezhettek az elnökség tagjai tudomást.

Feledy Péter szerint az etikai bizottsághoz nem érkezett ilyen irányú megkeresés. Nos, a beadvány a MUOSZ titkárságára került. Azonban onnan elkérhette volna, ha akarja. Mindenesetre a beadvány kezdeményezői azóta hivatalosan kérték a MUOSZ főtitkárát, hogy továbbítsa „házon belül” a megkeresést az etikai bizottsághoz. Így remélhetőleg nincs akadálya annak, hogy november 15-én, a bizottság soros ülésén a témával foglalkozzanak. Közli továbbá a bizottság elnöke, hogy a bizottság szuverén joga eldönteni, miszerint foglalkozzanak-e az üggyel, vagy nem... Érdekes álláspont. Ha egy panaszos egy újságíró ellen bejelentést tesz, azzal többnyire foglalkoznak. Ha közel száz újságíró és több száz nem szakmabéli magyar állampolgár aláír egy etikai beadványt – azzal esetleg nem?

A MUOSZ elnökségi ülésén egyébként arról is szó volt, hogy a tévés dolgozók kamarájának állásfoglalását is várják. Nos, alulírottak tudomása szerint ott is sokan indítványoztak egy ilyen etikai eljárást, mint ahogy tették ezt tőlünk függetlenül rádiósok, a Nyilvánosság Klub tagjai és mások is.

Ügynöklista, követés, lehallgatás, meg ami tetszik...

A taxisblokádnak után kicsit furcsán néznek rám a Pesti Hírlapnál – ott már polarizálódik a helyzet, ők egyre inkább a kormány mellé állnak. Nem érzem biztosnak a helyzetem, megpróbálok váltani. A Magyar Hírlapnál van egy csomó barátom, főleg a kiadói elnök, Kovalcsik Jóska, vele csináltunk már pár értelmes dolgot, így a Guinness magyar kiadását is mi hoztuk össze. Melegen ajánl embereinek, tudva a MUOSZ etikai bizottságánál a tévéhíradó elleni eljárásban játszott szerepemet. Viszem az első, próbának szánt anyagot, Ilkei bizalmas információkat ad a tévé belső mozgásairól. Megírom a saját stílusomban, tényekkel, sejtetett háttérrel, némi végkövetkeztetéssel, valahol az információ és a glossza határán. Hiába no, ehhez vagyok szokva. Pintér Dezső fogad. És visszaadja. Hogy ez így nem kell, ezt ők nem így csinálják, hogy a hír szent, a vélemény szabad, de együtt nem lehet, és még egy sor mondvacsínált kifogás. Utólag már értem: mindegy, mivel, de el kellett engem küldeni, mert a lapot irányító SZDSZ-es komisszárok már akkor tudták: én oda „nem férek be”. Ez a következő két évben fényesen beigazolódott. De erről még lesz szó.

Maradok tehát még egypár hónapig a Pesti Hírlapnál, annál is inkább, mert az MDF-es lázadó liberálisok, akiknek egyre inkább szócsövévé válok, kérik, hogy maradjak. Kell egy napilap, ahol rajtam keresztül elmondhatják véleményüket. Közben komoly kitüntetést is kapok. Csurka atyánk, amikor valaki említi előtte a nevem, kifakad: „A piszkos lázadó ötvenkettő mocskos házi bibsi leibzszurnalisztája!” Húha! Ez már aztán elismerés. A javából...

És egyre érdekesebb témákba nyúlok bele. Egyre több az ismerősöm a parlament nemzetbiztonsági bizottságából. Tömnek információkkal, és kíséző útbaigazítással: ebből csak ezt szabad megírni,

azt és amazt nem, abból semmit, amabból a felét, változtatott nevekkel vagy számadatokkal. Néha csak úgy zsong a fejem a megdöbentő újdonságoktól... Azután meg kapkodom a fejem, mert körülöttem is meglepő dolgok történnek. Levélfelbontás, lehallgatás, kocsikövetősdí. Mi a fene, krimihős lettem? Borzasztó izgi, de igazán nem élvezem...

Novemberben kezdődik. Ilkei magához hív, és furcsa dolgokról kezd beszélni, a sokat vitatott ügynöklistával kapcsolatban, elvégre ő, mint a nemzetbiztonsági bizottság tagja, azért hallott már ezt meg azt. A konkrétum: a parlament képviselői között állítólag 16 volt III/III-as ügynök van, és 4 SZT-tiszt (az elhárítás szigorúan titkos állományú, polgári ruhás tisztje). Neveket nem mond, de állítja: a 16 + 4-es lista létezik. Csak kissé furcsa a sorsa. Biztat: menjek el Bereczki Vilmos kisgazda képviselőhöz, ő a nemzetbiztonsági bizottság titkára, majd mond ő nekem többet is.

Bemegyek a Fehér Házba, és hamarosan szinte barátság alakul ki köztem és Vilmos között. Sok mindent elmond: valóban létezik egy ilyen lista. Illetve létezett. A bizottság még májusban megkapta a leköszönő kormány egyik illetékesétől. És tényleg 16 + 4 név van rajta. Illetve – volt. Mert a lista nincs sehol. Hogy miért? Mert Antall József, úgymond, „betekintésre” magához kérte, még június közepén. És azóta elzárva őrzí, nem adta vissza soha. A bizottság tagjai pedig voltak olyan „jó hülyék” – mondja Vilmos –, hogy másolat készítése nélkül bizalommal odaadták. Így az emlékezetükre hagyatkoznak, akik a híres listát ismerték, ki ennyi, ki annyi nevet jegyzett meg belőle. Szinte minden pártból voltak rajta ismert emberek. Később bejön Szokolay Zoltán (a „gombnyomogató” MDF-es képviselő, aki állítólag ezért mondott le, de nem vagyok róla meggyőződve, hogy a gombügy miatt kellett mennie...). Ő a bizottság alelnöke. És pár szóval megerősíti, amit Bereczky mondott: van lista, volt lista, de már nincs náluk, mert *valaki* – nyomja meg a szót – elvitte. Kérdelem őket: akkor most mi a jófenét írnak? Mondanak sok érdekességet, és azt kérik: a cikkben se a 16 + 4, se összegük, a 20-as szám ne szerepeljen. Írhatok 60-70-et, 30-at, zavarjam csak jól össze a bevezetőben, de az istenért, húszat ne!!!

PAPÍR, ÍRÓGÉP ÉS JELÖLT — EZ KELL A „TÉGLASÁGHOZ”

ÜGYNÖKNÉVSOROK: LISTÁK ÉS TISZTÁK

INTERJÚ BERECKZI VILMOSSAL,
A NEMZETBIZTONSÁGI BIZOTTSÁG TITKÁRÁVAL

Közeledik az idő, amikor a parlamentnek foglalkoznia kell a Demszky Gábor—Hack Péter által beterjesztett törvényjavaslattal. (A volt III/III-as ügynökök és szigorúan titkos tisztek ügyével, a mai közéletben közülük előfordulók tisztességes visszavonulási lehetőségével.) Kell, mert már több mint egy hónapja felvették a napirendre. E vitát sokan várják, még többen találgatnak: kiket is érint? Kérdéseinkkel ahhoz fordultunk, aki talán a legtöbbet tudja az ügyről: Bereczki Vilmos kisgazdapárti képviselő szinte szenvedélyesen kutatja a témát sok hónapja. Ráadásul ő a parlament nemzetbiztonsági bizottságának titkára. Két feltétellel válaszolt kérdéseinkre: egyrészt leszögezve, hogy amit most mond, magánemberként mondja, nem tisztségviselőként. Másrészt előre jelezve: államtitkokról nem beszélhet.

SZATMÁRI JENŐ ISTVÁN

— Különféle listák „keringenek”, az állítólag érintettek, elsősorban képviselők, pártvezetők nevével. Az egyik szerint 60-70 fő érintett. A másik 30 képviselőről, plusz

csoportos feljelentgetősi kezd kialakulni. Három dolog kell csak hozzá: papír, írógép, és „jelölt” — és máris „téglává” válnak nemkívánatos vagy nem szimpatikus emberek, politikai ellenfelek. Ed-digi ismereteim alapján úgy

épp arra szolgál, hogy az új rendszer híveit járassa le.

— Szóval akkor a monduk 70-es számból vonjunk ki, osszuk el egy másik számmal — vagy töröljük a zsebszámítógépből?

— Erre a fentiek alapján

...ÉS AMI NEM

Ki ismerte a 16+4-es listát?

A tábornok lukas memóriája?

Miniszterelnökünk hétfőn, az országgyűlés ülészakán kijelentette: a III/III-as ügyosztály ügynöklistája nem államtitok, ezért volt joga és kötelessége a rendelkezésére álló dokumentumokat felhasználni a kiskapák vezetőinek önértékelést kérő ügyében.

Nos, ha nem volt államtitok, akkor az alábbiakat – ha megkérdezhetem – mivel magyarázzák az illetékesek?

1990. október végén, november elején érdekes számokat, adatokat mondott el egy viszonylag névtelen ismerősöm az ügynöklistával kapcsolatban. Ekkoriban állandó külső munkatársként a Pesti Hírlapnál dolgoztam. (Többek között én voltam a titokzatos „RPH-információ”, amelynek révén még a decemberi kormányváltás névsorát is minden más lapnál három nappal előbb tudta meg a jelzett lap...)

Mivel a lapot kvázi-kormánypártiként jegyezték, találkozót kérhettem a parlament nemzetbiztonsági bizottságának titkárától, a kiskapapárti Bereczki Vilmostól. A beszélgetésnél jelen volt Szokolay Zoltán, a bizottság MDF-es alelnöke is. Minden rendben ment volna az interjú során, ha fel nem teszek egy kérdést: igaz-e, hogy létezik egy úgynevezett „16+4-es” lista, amely 20 nevet tartalmaz? 16 olyan képviselőt, akik a III/III-as ügyosztály informátorai voltak, és 4 olyan honatyát, aki egyenesen szigorúan titkos, azaz SZT-tisztként működött?

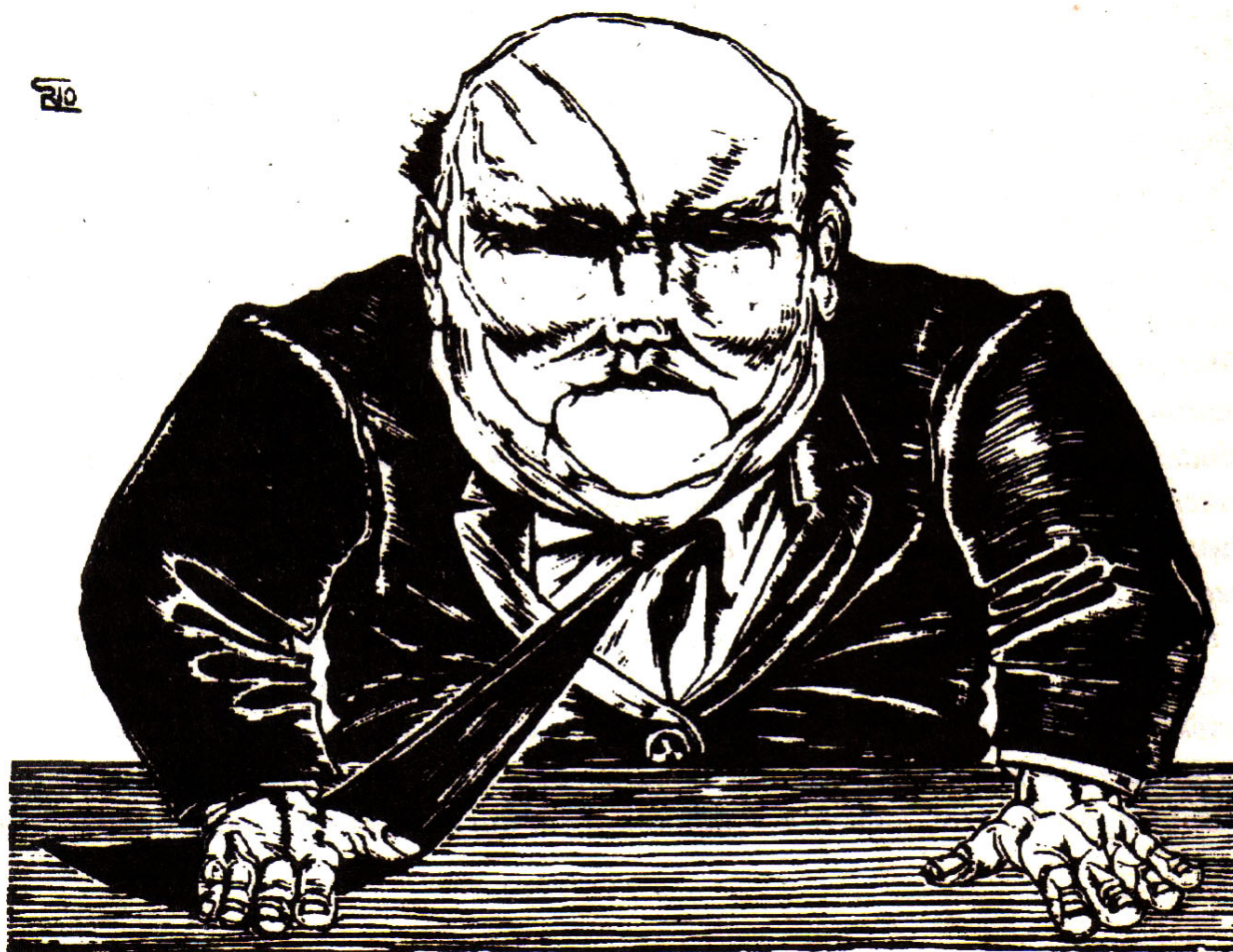
Itt kezdődtek a furcsaságok. A bizottsági tisztségviselők azonnal megkértek: ezeket a számokat azonnal felejtsem el! Mert ez a lista valóban létezik. Először a bizottságnál volt. Demszky Gábor, aki addig a bizottság elnöke volt, szintén ismerte. Majd 1990 nyarán a kormányfő magához kérte, betekintésre. És az eredeti listát attól kezdve – legalábbis a riport készítéséig – nem adta vissza a bizottságnak. De mivel mindez szigorúan államtitok, cikkemben se a 16+4-es számkombinációt, se a kettőt összegző 20-as számot még véletlenül se említsem meg! Írjak helyette 60-70 főt, 30 plusz több főt, vagy amit akarok, de a 20 közelébe ne menjek! (A cikk így is jelent meg...)

Mivel szerettem volna, ha a cikk megjelenik, beleegyeztem. Ennek ellenére, amikor november 16-án ellenőrzésre visszavittem az írást, megkértek: várjak. 21-én, csütörtökön megtudtam, hogy miért: a cikk fénymásolatát ellenőrzés céljából magához kérte Horváth Balázs belügyminiszter és Boross Péter, a titkosszolgálatok akkori közvetlen főnöke. Nos, ha nem volt államtitok, akkor mindeme felhajtás miért kellett?

(Napokkal később más képviselőktől megtudtam: Horváth Balázs tetszéssel fogadta a „mérsékelt és mértékadó” írást...)

De ez még kevés volt. Mielőtt a cikkem elhoztam volna, Bereczki Vilmos, nehogy államtitkok kiszivároztatásának gyanújába essen, felhívta telefonon jelenlétemben Horváth József vezérőrnagyot, s szó szerint egyeztetette vele a cikk tartalmát, mondván: ő és kollégája végül is amatőrök, csupán képviselők, a tábornok profi ember, ő tudja, nem esnek-e titokkiszivároztatás bűnébe?

A héten – most, 1991. júniusban! – egy kollégám felhívta telefonon az extábornokot, aki letagadta e beszélgetés tényét. Megteheti. Egy apró hibával. Hogy ugyanis a beszélgetés végén átkért engem a telefonhoz. És elmondott egy rövid történetet. Arról, hogy Mécs Imre, a nemzetbiztonsági bizottság SZDSZ-es tagja, máig sem tudni, hogy komolyan vagy viccből, egy kihallgatása során, a bizottság üléstermében feltette neki a kérdést: nem akar-e az SZDSZ fizetett szakértője lenni biztonsági ügyekben? És a tábornok úr-elvtárs felhatalmazott: a Kacsa magazinban aláírás nélkül a sztorit nyilvánosságra hozhatom! A kis történet a Kacsa II. 11-i számának 24. oldalán meg is jelent. És – mint néhány képviselő barátom utólag elmondta – igencsak éles berzenkedést váltott ki a nemzetbiztonsági bizottság ülésén. Lázasan keresték: a bizottság titkos jegyzőkönyvéből ki adott ki adatot? Utólagos megnyugtatójukra: nem bizottsági tag volt. Hanem maga az érintett tábornok...

Ki látta a listát...?

Megírom, és november 20-án, kedden visszaviszem este hét óra felé Bereczkihez egyeztetni, nehogy olyasmi maradjon benne, amit ugyan mondtak, de kínos lenne. Kijavítjuk, beülök az Opelbe, és indulnék haza. Még nevetek magamban Vilmoson, aki az asztalán lévő szolgálati telefont mutatta, a lecsavart beszélőmembrán helyén a poloskával. Ő úgy vélte: most hallgatják le, én meg csitítgattam, hogy ne képzelődjön, biztos még a Kádár-időkből maradt a „rovar” a telefonban, de már rég hatástalanítva van. Utólag úgy vélem: neki volt akkor és ott igaza...

Szóval indulok az Opellel – és mögöttem egy piros autó is elindul. Kanyarodok – az is kanyarodik. Négyszer egymás után. Régi reflex: hirtelen fékezek, majd gyorsítok – nem előz le, fékez, gyorsít, jön utánam. Nocsak, fiúk, kergetősdí, mint a régi szép hetvenes években? Na, majd meglátjuk. Jusst se haza megyek, hanem Lágymányosra. Ott, az egyik horgászegyesületben ügyel az irodában Kopik Tibi barátom. A légierő kiebrudalt ezredese. Katonai ügyész volt, de bőven foglalkozott elhárítással is. Megállok az irodánál, beszólok, hogy jöjjön ki az utcára. Mondom neki, hogy egy csapott hátú piros autó követ a Fehér Ház óta, nézzen már jobban körül, nem vagyok biztos a dolgomban. Fejfordítás nélkül körülszemelek lassan, majd megszólal: itt áll az utca túloldalán. Ketten ülnek benne. Ne kapd oda a fejed!

Későn szól, mert hátrafordulok. A kocsi abban a pillanatban kilő, és elindul. Tibor utánuk néz: puskamikrofonnal dolgoztak, de szégyenletesen amatőr módon. Ilyen hülyék a hivatalos biztonsági szolgálatnál nem lehetnek...

Egy hét múlva Szokolaytól vaskos levelet kapok: ő lelkes környezetvédő is, és vízszennyezésügyben küld egy csomó iratot. A Fehér Ház hivatalos borítékjában. Csakhogy a levél végig fel van bontva. És címkével visszazaragasztva, „postai lezárás” felirattal. Beviszem neki a házba. Zoltán káromkodik: ki nyitogatja az ő levelét? Lerohan a Fehér Ház postázójába: nem, önáluk nem sérült meg, nem nyílt ki, nincs is ilyen címkéjük. Másnap én faggatom a saját kézbesítő postásomat: ő is a fejét rázza, hozzájuk már így jött, és náluk sincs ilyen címke. Tehát valaki a Jászai Mari tér és a Verseny utca között annyira kíváncsi volt a boríték tartalmára, hogy ezt is megkockáztatta. De

megint csak nem lehetett profi: azok felgőzöléssel dolgoznak, és nem okoznak sérülést a borítékon. Hanem akkor kik a kedves jóakarók?

Még egy későbbi apróság: valamiféle rádiótelefonos éterkalóz folyamatosan zavarja a tévétételt a lakásomban. Balról jobbra rézsútosan fut egy csík, széttörik a kép. Megkérem Koroncay László urat, a Frekvenciagazdálkodási Intézet illetékes vezetőjét, hogy segítsen, küldjön ki valakit a helyszínre. Meg is fogunk egy szabálytalan rádiótelefont használó polgárt a szomszéd házban. Ámde: két hét múlva megint vételzavarok vannak. A szőke srác a zavarelhárítóktól újra kijön, ízlik neki párom kínai főztje is, amivel mindig megkínáljuk. Bekapcsolja a masináját, amely a képvételzavart visszaalakítja hanggá, így szoktuk megállapítani, hogy ki kalózkodik az éterben. A szokásos zavaró jel nem jelentkezik – de egyszer csak elindul egy gyengébb képi zavar, a szokásossal ellentétes irányban. Hangot ad rá, és már halljuk is:

– A megfigyelt személy a lakásában tartózkodik, valami gépet is bevittek. Jelentkezem a csoportnak, további utasítást kérek!

A srác leesett állal néz rám:

– Kicsoda maga?

– Újságíró – mondom én –, aki néha kínos, bizalmas témákkal is foglalkozom. Biztos a Nemzetbiztonsági Hivatal emberei figyelnek...

– Na ez az – ingatja a fejét a srác –, azért mi ismerjük a használt frekvenciákat. És ez sem rendőrségi, de még csak nem is az NBH-é... De akkor kik ezek?

Amikor a srác elmegy, én is erről tanácskozom telefonon Ilkeivel: kit érdekelhetek ennyire? És miért? A lista miatt, vagy azért, mert szivárogtatjuk a kormányalakítás személyi híreit, netán mert a lázadó MDF-esek rajtam keresztül hoznak egy sor bizalmas dokumentumot nyilvánosságra, amelyet az elnökség el akar titkolni a világ elől?

Nagyot szól a telefonlehallgatási ügy...

1990 karácsonyán vettem magamnak kényelmi okokból egy telefon-üzenetrögzítőt. December 27-én kapcsoltam be. Aznap disznót vágtunk Lacházán. Este értem haza. Lehallgattam a rögzítőt. Rájöttem, hogy másképpen működik, mint a hasonló készülékek általában. Ugyanis: nem végtelenített szalag van rajta, hanem olyan, amely minden hívásnál bemondja a gépi szöveget (30 másodperce van, satöbbi, hagyjon üzenetet), és utána fél percet ad az üzenetre. De: a gépi rögzítőhangra is rávesz. Azt, amit akkor mondanak, amikor az üzenetet vevő szalag még nem indul el. És a negyedik üzenet előtt, a géphang alatt valami iszonyú furcsát találtam: döbbszent női hang megjegyzi, hogy „üzenetrögzítője van!”. Az üzenet helyén semmi. Majd újra hívnak, és megszólal egy férfihang: „Most, most megy a rögzítő!” Másik férfihang: „Vegye le a hangot, most! Fent, fent, fent, balra! Nem, nem, nem, jobbra lent!” – és ezután Ilkei üzenete az MDF elnökségi üléséről. Visszahívom Ilkeit: ez meg mi? Mondja: előbb tisztázzam a postával. Másnap reggel megteszem. Minden érintett postai fórumot megkeresek: nem, nem dolgozott senki a vonalamon. Ilkei újabb ötlete: ha a posta tagadja a vonalvizsgálatot, akkor forduljak Simon Sándor ezredeshez, aki ekkor a Nemzetbiztonsági Hivatal parancsnoka. Megteszem. Lejátszom neki telefonon át a szalagot. Ígéri: délután kijön egy embere. Ki is jön. Sarkadi Jánosként mutatkozik be. Ha a rendfokozatot jól értettem, alezredes. Nevetve mondja: most beszéltem a rögzítőjével, jó szövege van. Nézek rá: milyen rögzítővel? Amelyik délelőtt 11 óta Simon ezredes utasítására ki van kapcsolva, a hálózatból is ki van húzva, és itt van a szekrényben? Meg is mutatom. Mégis állítja: angol nyelvű rögzítő bemondta a nevem, a számom és üzenetet kért. Lejátszom neki a saját szalagom: magyar nyelvű géphang. Nevem,

számom nincs rajta. Üzenetet tényleg kér. A többi stimmel. Sarkadi kissé elkomorodik: a szentségit, hát akkor engem ki akart csapdába csalni? Mondom: én is arra lennék kíváncsi, hogyha nem az NBH, sőt az NBH-t is át akarják verni, akkor ki van rajtam? Válasz egyelőre nincs.

Panaszomat hivatalból felveszik. Hónapokig vizsgálják, és semmi válasz. Bedühödök, és június 9-én (már 1991-ben) a Vasárnapi Hírekben megjelenik az első cikk arról, hogy mi is van itt végül is? Követi ezt még három, részben ugyane lapban, részben a Népszabadságban, és az NBH magyarázatai enyhén szólva siralmasak. Október 20-ig tart a sajtóvita. Az NBH cáfol, én újabb és újabb adatokat tárok fel. Októberben üzen Sarkadi: menjek az Engels térre, egy presszóba, az V. kerületi önkormányzat mellett. Ott majd lezárásul elmond dolgokat. Megyek. De nem egyedül. Az asztalnál ül volt élettársam, Csík Rita újságíró. Egy másik asztalnál Docsa Béla barátom, a Népjóléti Minisztériumból, és Laczkó Mihály kerületi alpolgármester. Egy harmadik asztalnál Rita egy barátnője. Sarkadi beszélni kezd. Próbál meggyőzni, hogy mégiscsak postai hibaelhárítókat hallottam. A rengeteg nálam lévő névre, adatra hivatkozva cáfolom. Végül azt mondja: nézze, nem ajánlom, hogy tovább bolygassa az ügyet... Ránézek, és közlöm: négy ember ül itt rajtam kívül. Hallják ezt. Mit szól? Semmit. Nyűgösen elmegy... Az ügy magyarázata „örökre titok marad”. Nekem nem annyira. Egy ideje hallok arról harangozni, hogy működik egy párhuzamos titkosszolgálat is. De tényleg titokban. Elvileg Csurka és Lezsák irányítják. A technikájuk kissé amatőr. Eddig pletykának hittem. Most tapasztalhatom: valakik mégiscsak vannak, akik még a nemzetbiztonságiakat is le akarták hallgatni...

A III/III-as ügyekben bennfentesnek számított

Lebuktatta a lehallgatót

Bizonyító erejű hangfelvétel a Vasárnapi Hírek birtokában

A Nemzetbiztonsági Hivatal is meglepődött

Szenzációs hangfelvétel jutott a Vasárnapi Hírek Szerkesztőségének birtokába. A kazetta nagy valószínűséggel azt dokumentálja: miként kapcsolódtak rá valakik újságíró kollégánk, Szatmári Jenő István telefonvonalára. A dilettáns manővert az üzenetrögzítő leplezte le. Az illetéktelen kíváncsiszkodásnak — de nevezzük nevén! — a telefonlehallgatásnak egyetlen oka lehetett. Az, hogy Szatmári Jenő István még tavaly októberben izgalmas adatokhoz jutott az ügynöklistával kapcsolatban. Az újságírókat több magas rangú, beosztású személy is arra intette, hogy ne szolgáltasson ki államtitkokat! A cikk — többszöri ellenőrzés után — végül is tavaly novemberben jelent meg egy napilapunk hasábjain. Az utána bekövetkezett furcsa eseményekről így számolt be Szatmári Jenő István:

Dokumentumokat küldött postán. A boríték meg is érkezett. Keresztben és kasul egyaránt felbontva. Az Országházi zárópecsétek ellenére!! És végig „postai lezárás” vignettákkal visszarakva.

Szenzációs hangfelvétel jutott a Vasárnapi Hírek Szerkesztőségének birtokába. A kazetta nagy valószínűséggel azt dokumentálja: miként kapcsolódtak rá valakik újságíró kollégánk, Szatmári Jenő István telefonvonalára. A dilettáns manővert az üzenetrögzítő leplezte le. Az illetéktelen kíváncsiszkodásnak — de nevezzük nevén! —, a telefonlehallgatásnak egyetlen oka lehetett. Az, hogy Szatmári Jenő István még tavaly októberében izgalmas adatokhoz jutott az ügynöklistával kapcsolatban. Az újságírókat több magas rangú, beosztású személy is arra intette, hogy ne szolgáltasson ki államtitkokat! A cikk — többszöri ellenőrzés után — végül is tavaly novemberben jelent meg egy napilapunk hasábjain. Az utána bekövetkezett furcsa eseményekről így számolt be Szatmári Jenő István:

Először feltűnt, hogy ugyanolyan kocsik sűrűn járnak a nyomomban. November 26-án felhívtam egy barátomat, K. ezredest, a légi-erő egy volt magas rangú tisztjét, aki jártas volt ilyen ügyekben. Azt kértem tőle, segítsen megállapítani, valóban követnek-e? Egy budai kis utcában adott találkozót, ahol egy egyesület irodájában segített társadalmi munkatársként. Kihívtam az utcára. Elmondtam gyanúmat. Meghallgatott, majd csendesen megszólalt: Ne kapd hátra a fejed! Az a piros sportautó az utca túlfelén már itt volt, amikor jöttél? Rossz a reflexem — hátrakaptam a fejem. A piros autó abban a pillanatban bögő motorral távozott. Dudaszó kíséretében. Ismerősöm elnevelte magát: — Puskamikrofon! De nagyon amatőrök szegények...

Banánhéj az üzenetrögzítő

El is feledtem volna mindezt, ha nem veszek magamnak karácsonyra üzenetrögzítőt, amelyet először december 27-én kapcsoltam be. Mint estére kiderült: rögzítőm nem felel meg a magyar szabványoknak. Hibás. Amennyiben a saját szövegem („itt üzenetrögzítő beszél és a többi”) alatt is felvesz. Tehát azt a szöveget is, amit nem nekem szólnak. Vette is. A következő mondatokat.

Megdöbbent női hang: – Üzenetrögzítője van!

Utána csend. Az üzenet helyén – semmi. Majd a következő „saját” szöveg helyén férfihang: – Most! Most megy a rögzítő! Másik férfihang: vegye le a hangot! Most! Fent, fent, fent, balra!!! Nem, nem, nem, jobbra, jobbra lent!!! (Az üzenet helyén most – egy országgyűlési képviselő hívása...)

December 28-án reggel végighívtam a posta minden elérhető fórumát. Kiderült: semmilyen postai ember nem végzett karbantartást, próbahívást a vonalamon...

Ekkor a hívásban érintett képviselő barátom tanácsára Simon Sándor ezredeshez, a Nemzetbiztonsági Hivatal magas rangú tisztviselőjéhez fordultam. Bejátszottam neki telefonba a kazettát. Igen-csak meglepődött. Ígérte, hogy hamarosan jelentkezik majd egy embere kivizsgálni: kik vannak a vonalamban? Ez meg is történt telefonon. Sarkadi Jánosként mutatkozott be. Elmondtam mindent. Utána megjegyezte: most találkoztam a rögzítőjével, furcsa körülmények között. A furcsaság: angolul mondta be az ön nevét és telefonszámát, és üzenetet kért.

Valóban furcsa. Több okból is. Egyrészt a rögzítőmnek gépi szalagja van. Egy színész hangjával. Nevemet, számomat nem mondja. És csak magyarul beszél. A másik érdekesség: Simon ezredes kérésére a rögzítő akkor a dobozában pihent, a szekrény mélyén... Kikapcsolva...

A 701-es kód nem válaszolt

Január 3-án délelőtt Sarkadi úr fel is keresett. A Nemzetbiztonsági Hivatal igazolványával igazolta magát. Megerősítette az angol nyelvű rögzítő verzióját, élettársam jelenlétében. Abban maradtunk, hogy az üzenetrögzítő kazettájáról készült másolatot eljuttatom ne-

ki. Ha ez elkészül, vagy bármi rendkívüli történik, felhívom. Megadta közvetlen számát, sőt a zsebében lévő személyi hívóét is, azzal, hogy a 701-es hívóköddel jelentkezzem. Felhívtam. Nem volt bent. A hívóködot leadtam. Azóta sem jelentkezett.

A következő furcsaság április utolsó hetében ért. Szokolay Zoltán MDF-es képviselő, a nemzetbiztonsági bizottság alelnöke egy környezetvédelmi ügyben segítségemet kérte. Dokumentumokat küldött postán. A boríték meg is érkezett. Keresztben és kasul egyaránt felbontva. Az országházi zárópecsétetek ellenére!! És végig „postai lezárás” vignettákkal visszarágasztva. Besiettem hozzá. Átadtam a borítékot, amelyet előzőleg a biztonság kedvéért több lap szerkesztőjének is megmutattam. Utánaérdeklődött. Kiderült, hogy ilyen vignettája a „Fehér Ház” postázójának nincs. Én is érdeklődtem, hátha a kézbesítőnél nyílt ki a boríték. A kézbesítőnek sincs ilyen öntapadás címkéje. Tehát a Jászai Mari tér és a Dob utca között valakiket nagyon érdekelt, hogy milyen paksamétát küld nekem a képviselő úr. Azóta őt is, engem is érdekelne, hogy ki volt a fölöttébb kíváncsi!

Van másik titkosszolgálat is?

Időközben a Pozsgay-féle NDSZ-mozgalom egyik szervezője lettem. Az alakulás előtti héten történt néhány bosszantó hiba a szervezésben. Üzentem az akkor Svájcban tartózkodó képviselő után: tanácsot kérek, mit tegyek? Választ kaptam május 12-én, reggel. Legyek este otthon, Svájcból hívni fog. E nap délutánján nem tudtam telefonálni, állomásom süket volt. Engem is csak egyszer hívtak, késő este. (Nem Pozsgay Imre, ő csak másnap reggel ért el.) Egy társaságból hívtak, ahol a magyar politikai élet egy másik vezető személyisége is jelen volt. Más pártból. És a hívó ismét az angol nyelvű rögzítőbe ütközött, amely nevemet és számomat mondva üzenetet kért. Nevetve belemondták: angol rögzítő, milyen nagyképű vagy... Amikor hétfőn megtudták, hogy nincs ilyen rögzítőm, már nem nevettek.

A történetek okán több dologra is nagyon kíváncsi vagyok. Ha a Nemzetbiztonsági Hivatal is meglepte, hogy lehallgattak, ha tisztjük is hamis üzenetrögzítőbe botlott, akkor kik követtek, kik hallgat-

tak le, kik bontották fel a postám? Hány titkosszolgálat van Magyarországon? Vagy mégis az ő egyik részlegük volt – csak maguk sem tudtak róla? Miközben az illetékes miniszterek szerint politikai ügyekben és a sajtóval szemben ilyen akciók manapság nem léteznek...

Szatmári Jenő István

LEHALLGATÓ SZOLGÁLAT:

Torgyánt nem figyelték

Az utóbbi hetekben, kiváltképp az elmúlt napokban, ismételten előtérbe került az állampolgárok követésének és a telefonlehallgatásoknak a témája. Nem kevesen gyanakszanak. Torgyán József országgyűlési képviselő lapunknak mondotta el,

Az utóbbi hetekben, kiváltképp az elmúlt napokban, ismételten előtérbe került az állampolgárok követésének és a telefonlehallgatásoknak a témája. Nem kevesen gyanakszanak. Torgyán József országgyűlési képviselő lapunknak mondotta el, hogy esetenként követik, és telefonját meggyőződése szerint lehallgatják, Szatmári Jenő István kollégánk pedig a Vasárnapi Hírek legutóbbi számában írt cikket ezzel a címmel: „Lebuktatta a lehallgatást.” A figyelésekről és lehallgatásokról beszélgettünk a Nemzetbiztonsági Hivatal illetékes szakszolgálatának helyiségében e szolgálat két vezető tisztviselőjével, akik kérték inkognitójuk megőrzését.

– Kinek az engedélye kell titkosszolgálati tevékenységekhez?

A.: – Meghatározott tevékenységekhez, tehát némi egyszerűsítéssel a telefon-, telexlehallgatáshoz, helyiségek lehallgatásához, levelek ellenőrzéséhez, a lakásokba való titkos behatoláshoz igazságügy-miniszteri engedély kell, amit magas szinten kell kérni, és szigorúan meg kell indokolni.

– És a figyeléshez, valakinek a követéséhez?

A.: – Ehhez nem kell igazságügy-miniszteri engedély a hatályos törvényi szabályozás értelmében, ám ehhez is magas szintű jóváha-

gyás kell. Ez is ennél a szakszolgálatnál összpontosul, ahol beszélgetünk.

– Akkor válaszolni tud a kérdésekre: folytattak önök figyelmet vagy lehallgatást Torgyán József képviselő úr ellen?

A.: – A leghatározottabb nemmel válaszolhatok mindkét kérdésre.

– Netán engedély nélkül?

A.: – A belső mechanizmus olyan (például a lehallgatásnál maga a folyamat, azután az anyagnak ettől elválasztott feldolgozása), hogy ez technikailag is tökéletesen kizárt. A Nemzetbiztonsági Hivatal ilyen tevékenységet – ha erre gondol – feketén nem folytatott, és nem is folytat. Aki ezt tenné, arra igen szigorú büntetés várna.

– Mellékesen szólva: más országgyűlési képviselővel kapcsolatban volt ilyen titkosszolgálati tevékenység?

A.: – Nem volt.

– Egyáltalán: sok olyan ügy van, ahol az igazságügy-miniszter engedélyt ad a törvényben rögzített titkosszolgálati eszközök alkalmazására? Több száz vagy több tucat ilyen eset van?

A.: – Száznál kevesebb.

– Még visszatérve Torgyán úrra: amit mondott, azt jelenti, hogy őt sem nem követhették, sem nem hallgathatták le?

A.: – Nem. Azt jelenti, hogy ez a szakszolgálat, amely a hivatal, a rendőrség, valamint a két katonai titkosszolgálat hazai igényeit elégíti ki, nem tette ezt. Más követhette, hallgathatta a telefonját.

– Ez utóbbi nem túl bonyolult?

A.: – Nem kívánok recepteket adni, de ismerve a kábelek, vezetékek, elágazások elhelyezését, egyáltalán nem bonyolult egy vagy több szakember számára. Ennek a lehetőségét sosem lehet teljesen kizárni. Nem véletlen, hogy megfelelő műszerrel vezetők irodáit, tanácstermeit is időnként ellenőrizzük, nincs-e ott lehallgatóberendezés.

– Szatmári Jenő István kollégám cikke a VH-ban egyebek közt arról szól, hogy üzenetrögzítőjén egy ízben a következőket találta:

Megdöbbszent női hang: Üzenetrögzítője van! Utána csend. Az üzenet helyén semmi. Majd a következő „saját” szöveg helyén férfihang: – Most! Most megy a rögzítő! Másik férfihang: vegye le a han-

got! Most! Fent, fent, fent, balra!!! Nem, nem, nem, jobbra, jobbra, jobbra lent!!!” Az önök munkatársa – Sarkadiként mutatkozott be – ezt követően járt Szatmári úrnál, aki e különös szöveg kivizsgálására kérte a Nemzetbiztonsági Hivatal vezetőjét.

B.: – Valóban Sarkadinak hívják, nemcsak így mutatkozott be. Ismerem azt a véleményt, amit az ügyről kialakított. Eszerint – annak az információnak ellentmondóan, amit a telefonközpont adott Szatmári úrnak – ez az üzenetrögzítőn hallott szöveg egy kijáró műszerész és a központ hibamunkahelyének beszélgetése hibakeresés közben. Nem lehet más. Ha megkaptuk volna a kazettát vagy annak másolatát, akkor azt teljes biztonsággal meg lehetne állapítani.

– Nem lehet ez az önök megbízására végzett munka „selejtje”?

B.: – Szatmári úr ellen nem folyt ilyen tevékenység. Másrészt: amikor a titkosszolgálat dolgozik, akkor nem hallatszik sem ilyen szöveg, sem kattogás, zörgés: a vonal olyan jó vagy olyan rossz, mint rendesen. De hangsúlyozom: sosem „álltunk rá” az ő telefonvonalára.

– Az önök tisztje a cikk szerint egy ízben Szatmári urat felhívta, s angol nyelvű üzenetrögzítőről hallotta, hogy ez Szatmári lakása, és ugyanezt hallotta hónapokkal később – tehát ismét angolul – egy másik hívó. Holott az üzenetrögzítő nem működött, és különben is csak magyar szövegkazetta volt hozzá.

B.: – Valóban, Sarkadi úr beszámolt róla, hogy amikor randevúját akarta megbeszélni Szatmári úrral, angol nyelvű üzenetet kapott rögzítőről. A legkézenfekvőbb magyarázat az lenne, hogy volt angol nyelvű kazettája, de mint ön is mondja, ő közölte, hogy nincs. Kérdés: kinek lehet érdeke, lehetősége, hogy időnként angol nyelvű kazettát működtessen ott, ahol ez történt? Ha az ember nagyon szabadon engedi a fantáziáját, elképzelhető, hogy valaki „elcseni” a vonalat egy szakember segítségével, nem annyira azért, hogy megtudja, ki hívja (noha ez sem kizárt), mint inkább azért, a magyar viszonyokat ismerve, hogy használja a telefonvonalat. És miután az üzenetrögzítő magyar hangját utánózni körülményesebb, rátesz egy angol nyelvű szöveget. Mint mondtam, ez spekuláció...

– Szatmári úr azt feltételezi, hogy titkosszolgálat állhat amögött is, hogy egy levelét felbontották, és „Postai lezárás” jelű vignettákkal visszaragasztották.

B.: – Sajnálom, hogy ismételnem kell: mi nem végeztünk ilyen tevékenységet. Magánvéleményem: más profi titkosszolgálat sem. A levelek felbontására és visszaragasztására ugyanez érvényes, mint a telefonlehallgatásra: ha profi végzi, nem hagy nyomot...

V. P.

12. oldal

NÉPSZABADSÁG – A

A VONALTOLVAJ NEM GYENGEELMÉJŰ

Hány titkosszolgálat van Magyarországon?

Lebuktatta a lehallgatót címmel közölte a Vasárnapi Hírek néhány héttel ezelőtt Szatmári Jenő István írását. Az újságíró azt állította: bizonyítéka van rá, hogy telefonját lehallgatták. Minderre abból következtetett, hogy

közvetlenül felhívják magára a figyelmet egy angol nyelvű rögzítővel, amely a német is mondja... Ők inkább kushadnak, úgy beszélnek

Lebuktatta a lehallgatót címmel közölte a Vasárnapi Hírek néhány héttel ezelőtt Szatmári Jenő István írását. Az újságíró azt állította: bizonyítéka van rá, hogy telefonját lehallgatták. Minderre abból következtetett, hogy hívói közölték vele, a hívásokat angol nyelven bejelentkező üzenetrögzítő veszi, holott nincs angol kazettája, illetve egyszer saját üzenetrögzítője egy különös párbeszéd részleteit vette kazettára. Szatmári észrevételeit közölte a Nemzetbiztonsági Hivatal tisztviselőivel, s a hivatal egyik munkatársa ígéretet is tett a kivizsgálásra. Rövid idővel a Vasárnapi Hírek cikke után a Népszabadság interjút készített a Nemzetbiztonsági Hivatal illetékes szakszolgálatának két vezető tisztviselőjével, akik munkatársunk kérdésére elmondták, hogy ők soha nem hallgatták Szatmári vonalát, s elképzelésük szerint az újságíró által ismertetett gyanús jelenségek magyarázata vagy a telefonközpontnál kere sendő, vagy pedig Szatmári vonalát egyszerűen „elcsenték”; rákötöttek egy másik készüléket. Szatmári Jenő István válaszolni kívánt a lapunkban közölt megállapításokra.

Június 15-én a Nemzetbiztonsági Hivatal két vezető tisztségviselője V. P. korrekt kérdéseire – telefonlehallgatási ügyemmel kapcsolatban – kissé furcsa válaszokat adott. Nézzük sorra:

Először: „A telefonközponti információval ellentétben a – Vasárnapi Hírekben közölt – üzenetrögzítőn fogott szöveg a postai központ és a kijáró telefonműszerész beszélgetése.” Ezek szerint a postánál senki nem tud semmit, vagy mindenki hazudik. Ugyanis: az ominózus esemény, a rögzítőn fogott idegen szöveg, december 27-én 13 órakor hangzott el. Aznap este a Budapesti Távbeszélő-igazgatóság ügyeletesével (TIG-ügyelet, száma 133-0349) beszéltem először. Elmondta: egyórás felderítőmunkájának eredménye, hogy aznap a postától senki sem foglalkozott az állomásommal, viszont „idegen elvezetés van a vonalamon”...

Másnap, 10 óra 20 perc, a területileg illetékes Erzsébet Telefonközpont csoportvezetője, Müller úr (száma 142-0520 – név szerint. Hangja a rögzítőn is szerepel). Ők nem foglalkoztak a vonalammal, a hiba számára is érthetetlen. (Idegen elvezetésről már nincs szó...) 10 óra 50, telefonhívás a Budapesti Távbeszélő-igazgatóság központi hibaügyeletének, amely Lágymányos telefonközpontban van, száma 186-8438, vezetője Orgoványi László, távollétében munkatársa, Sike Gabriella válaszol. Nem, senki, de tényleg senki sem foglalkozott december 27-én az állomásommal, ez nem az ő embereik hangja.

Ismételt kérdésre, miszerint a következő hívás Simon ezredesnek, a Nemzetbiztonsági Hivatal egyik vezetőjének megy, így gondolja meg a választ, nem hülyéskedtek-e az embereik mégis, a szép hangú Gabriella kategorikusan megerősíti: tőlük 27-én senki, soha! – Erről tehát ennyit...

Az angol nyelvű üzenetrögzítőről, amely állomásom számán üzeneteket próbált „elcsípni”, nevemet bemondva, a szakemberek megjegyzik: elképzelhető, hogy vonaltolvaj „él” a telefonomon, és ő álcázta magát az angol nyelvű rögzítővel, mert a magyar nyelvű rögzítőhangot körülményes utánozni.

A válasz erre többretegű. Egy: tíz éve reklamálom a postán az irreális telefonszámlát, gyanítva: valaki beszél „helyettem”. A posta tíz éve „lelkiismeretesen kivizsgálja”, és elutasítja a panaszt, hogy ilyen nincs. Nos, ha az NBH illetékeseinek sikerül ezt „bebizonyítani”,

hát köszönöm szépen, és azonmód több tízezres kártérítési pert akasztok az Erzsébet központ nyakába a „vonaltolvajlás miatt”, egyben indítványozom bírói úton a központ igazgatójának azonnali felmentését. Kíváncsian várom, hogy ezután az NBH vagy a posta jogos önvédelmi érdeke lesz-e az erősebb?

Kettő: telefonvonal-tolvajok nem gyengeelméjűek, hogy közvetlenül felhívják magukra a figyelmet egy angol nyelvű rögzítővel, amely a nevemet is mondja... Ők inkább kushadnak, úgy beszélnek más számlájára.

Három: mit nehéz utánozni egy gyárilag sokszorosított, ismert színész hangján szóló magyar nyelvű kazettán? 110 forintért bárki megveheti... Inkább az a gyanúm, hogy a kis kíváncsi, mikor hallotta, hogy már a Nemzetbiztonsági Hivatalnál járok a kérdezősködésben december 28-án, hát rögtönzött egy ilyen angol nyelvű szalagot, hogy megtudja – hol is tart az ügy? (Bele is futott az NBH tisztje, tehát elhiszem, hogy nem a „cég” tette rá...) Egy kérdés még nyitott: honnan tudták rögzítőm üzembe helyezésének napján a „vonaltolvajok”, hogy egyáltalán rögzítőm van, és hamis rögzítővel érdemes operálni?

Azután: a szakértők megjegyzik, hogy nem kapták meg a kazettát. Június 11. óta náluk van. S. úr személyesen vette át. A válasza én is kíváncsi lennék. Mint ahogy arra a rejtélyre is, hogy S. úr sem a hétjegyű városi számán, sem a személyhívóján nem kapta meg üzenetemet. Hiszek neki, de ettől csak a rejtélyes kérdések száma növekszik. Mint ahogy – állampolgári kötelességérezettől hajtva – hiszek az NBH illetékeseinek is: nem manipuláltak a telefonommal, profik így nem dolgoznak. (Ők mondták.)

Ezután – állampolgári jogon – már csak egy kérdés marad: van akkor egy másik, illegális, amatőr módra dolgozó titkosszolgálat is? Amelyiknek emberei autóval ütköznek, nagykövetlakást gyűjtogatnak, főpolgármesteri autót törnek fel, nem parírozó kisgazdavezért halállal fenyegetnek, újságírók telefonját lehallgatják? Az NBH tudta nélkül? Mert akkor ez az NBH munkáját is minősíti...

1969 óta voltam ellenzéki újságíró. Sokféle „biztonsági” ténykedés szenvedő alanya. De ilyen „amatőr” és arrogáns módon – soha... Hiába, változnak az idők...

Szatmári Jenő István

Még mindig rejtélyesek

Vonalkalózok

*Az idegen nyelvű csapdarögzítőre
nincs magyarázat*

„Lehallgatta a lehallgatókat” címmel egy furcsa esetről írtam június 9-én a VH hasábjain. Tavaly december 27-én új üzenetrögzítőmön, amely hibásan működött és saját szövege „elmondása” közben is vett, hangokat találtam: két férfiét és egy nőét. A szövegek: „Üzenetrögzítője van! Most, most megy a rögzítő! Vegye le a hangot! Fent, fent, fent! Ne, ne,

„Lehallgatta a lehallgatókat” címmel egy furcsa esetről írtam június 9-én a VH hasábjain. Tavaly december 27-én új üzenetrögzítőmön, amely hibásan működött, és saját szövege „elmondása” közben is vett, hangokat találtam: két férfiét és egy nőét. A szövegek: „Üzenetrögzítője van! Most, most megy a rögzítő! Vegye le a hangot! Fent, fent, fent! Ne, ne, ne, balra, balra lent!”

Mivel a posta minden szerve tagadta, hogy a vonalamat a kérdéses napon vizsgálták volna, a Nemzetbiztonsági Hivatalhoz fordultam: lehallgat-e valaki? Az NBH vizsgálótisztje, amikor visszahívott, angol nyelvű üzenetrögzítőbe botlott, amely tudta a nevemet, a számomat, és üzenetet kért. Miközben az én magyar nyelvű rögzítőm már két órája a hálózatból is kikapcsolva, dobozában pihent. A cikkben panaszoltam: eltelt fél év, és az illetékesek nem jelentkeztek a válasszal: mi is történt...

Ezután egy másik lap hasábjain nyilatkozott az elhárítás egyik vezetője, és ismét a postára, no meg a rejtélyes „vonaltolvajra”, vonalamon működő beszélgetőre hárította a gyanút, és szóvá tette: az

ominózus rögzítőkazettát nem kapták még meg. Hogy ebben se legyen hiba, a kazetta másolatát még azon a héten átadtam vizsgálatra.

Azóta eltelt száztíz nap, és ismételt érdeklődésemre végre visszakaptam a kazettát, válasz kíséretében. Az NBH magát megnevezni nem kívánó szakembere szerint mégiscsak a posta dolgozott a vonalamon december 27-én délelőtt, 11 óra 40–50 között. Amit bizonyít, hogy a hibaüzem munkanaplója szerint aznap tényleg foglalkoztak az állomásommal. Ellenvetettem: egyrészt a hibaügyeletek cáfolták másnap, hogy az ő embereik hangját hallottam volna, másrészt a napló nem tartalmazza, hogy hány órákor foglalkoztak a telefonommal. És mivel aznap este hétkor az ominózus eseményről magam számoltam be a hibaelhárítóknak, az adott napon postások is vizsgálták az állomást.

Az idegen nyelvű „csapdarögzítőre”, amelyet mások is megta-
pasztaltak január és május között, nem tud magyarázatot adni a szakember, csak ismét azt: a vonalam „tolvaja” működteti. Többször kell megismételnem: a vonaltolvaj mért hívná fel ilyesmivel magára a figyelmet?

Egy dolgot eddig nem említettem, várva a másik fél érveit: január 10-e körül nálam járt két szakember a posta-vezérigazgatóságról. Ők is azt mondták: kizárt, hogy a posta embereinek hangját őrzöm. Arról próbáltak meggyőzni: annak a hangja van a szalagon, aki a kritikus mondatok után – már a normális üzenet helyén – nekem üzent. Pedig a két hang alapján eltér egymástól...

Az események után kilenc hónappal sincs tehát meggyőző válasz a lehallgatók személyére. Nekem lennének ötleteim – ha valaki kíváncsi lenne rájuk –, hogyan juthatnánk el az igazsághoz. De addig fenntartom: lehallgattak valakik, akik nem is az erre jogosult szervnél dolgoznak. És még mindig kérdem: kik?

Szatmári Jenő István

***

Igen ám, de van egy mellékszál is. És azt hiszem, itt a magyarázat. Bereczki Vilmosnak eddigre nagyon elege van az Antall-kormányból. A Torgyán-féle kiskapdaellenzékhez csapódik. És most már felhatalmazást ad, 1991 nyarán, hogy beszéljek arról, amit tudtam.

MAGÁNTITOK ÉS KÖZÜGY

Ki ismerte a 16+4-es listát?

Ha egy újságíróval megtörténik mindaz, ami velem az utóbbi hónapokban történt (gépkocsis követés, telefonlehallgatás, idegen üzenetrögzítő rákapcsolása vonalamra, levélfelbontás stb.), többen komolyan, mások gúnyosan érdeklődtek: hát mit tudhatam, amiért mindeme kitüntető figyelem ért. Nem kevesen vannak, akik fikciónak vélik az egészet.

Tavaly október végén kezdődött. Mint érdeklődő újságíró, megtudtam valahonnan, hogy a sok fals és feltételezett III/III-as ügynöklista mellett van egy valódi is. (Hogy honnan tudtam meg, az maradjon magánügy, elvégre miniszterelnökünk szerint nem államtitok a lista kérdése, így nem sértek államtitkot, ha erről nem kívánok beszélni. Ez = magántitok...)

ságtól a listát – és legalábbis novemberig elfelejtette visszaadni...

Nos, nem akartam bajt keresni magamnak, hiszen akkor már pedzegették, mennyi, akár börtönben is letölthető büntetés jár államtitoksértésért, és kívánságuk szerint a kitalált számokat írtam be a cikk első bekezdésébe.

Ezután megbeszéltük a témát, megírtam az

A Vasárnapi Hírek június 9-i cikke után azonnal felhívnak a Kurírtól: hajlandó vagyok-e azt is megírni, hogy szerintem miért hallgattak le, mit tudtam, ami valakinek, valakiknek ennyire izgató? Megírom magam, beviszem, feltárom az igazságot a 16+4-es listáról. Megígérik: kedden reggel jelenik meg. Nézem a kedd reggeli Kurírt, 1991. június 11.-én. Nem az én cikkem van benne. Hanem egy másik, amely leleplezi, hivatalos forrásból, hogy Bereczki maga is III/III-as ügynök volt, „Palotás” fedőnéven. Bereczkit még aznap felmentik nemzetbiztonsági bizottsági tisztéből, tagságából. Kedd délre politikai halott. És az én cikkem, az ő információi alapján csak a kedd délutáni kék Kurírban jelenik meg. Akkor már írhatok, amit akarok, ki hisz már Bereczkinek?

Ha egy újságíróval megtörténik mindaz, ami velem az utóbbi hónapokban történt (gépkocsis követés, telefonlehallgatás, idegen üzenetrögzítő rákapcsolása vonalamra, levélfelbontás stb.), többen komolyan, mások gúnyosan érdeklődtek: hát mit tudhatam, amiért mindeme kitüntető figyelem ért. Nem kevesen vannak, akik fikciónak vélik az egészet.

Tavaly október végén kezdődött. Mint érdeklődő újságíró, megtudtam valahonnan, hogy a sok fals és feltételezett III/III-as ügynöklista mellett van egy valódi is. (Hogy honnan tudtam meg, az maradjon magánügy, elvégre miniszterelnökünk szerint nem álamtitok a lista kérdése, így nem sértek államtitkot, ha erről nem kívánok beszélni. Ez – magántitok...)

Ez a valódi lista szakberkekben a „16 + 4”-es néven volt ismert. Ugyanis 16 olyan parlamenti képviselő nevét tartalmazta, akik korábban a III/III-as ügyosztály informátorai voltak, és 4 olyan honatyáét, aki egyenesen a „cég” szigorúan titkos, azaz szt-tisztjeként ténykedett korábban.

Akkoriban a Pesti Hírlapnak dolgoztam (én voltam a rejtelmes „RPH-info”, aki sok bizalmas hírt mindenki másnál korábban írt meg a magyar sajtóban), és mint az akkor kormányközelinek titulált lap munkatársa, interjút kértem és kaptam Bereczki Vilmostól, a parlament nemzetbiztonsági bizottságának kiscsapatáérti titkárától. (A cikk november 24-én jelent meg.)

A beszélgetésnél ott volt Szokolay Zoltán, a bizottság MDF-es

alelnöke is. Jelenlétükben feltettem több más kérdés mellett a „16 + 4”-est is. A válaszon némileg meglepődtem. Ugyanis megkértek: ezt a két számot, de még összegüket, a húszas számot se említsem, véletlenül sem a cikkben. Írjak helyette olyat, hogy „több mint harminc”, „hetven-nyolcvan”, „számos” vagy akármit, de az eredeti számot nem. Ugyanis ez a lista valóban létezik. És súlyos államtitoksértés lenne beszélni róla. Mint ahogy arról is, hogy a bizottság elnökeként tudott erről Demszky Gábor is, de tudott róla Antall József miniszterelnök is, aki betekintésre a nyáron elkérte a bizottságtól a listát – és legalábbis novemberig elfelejtette visszaadni...

Nos, nem akartam bajt keresni magamnak, hiszen akkor már pedzegették, mennyi, akár börtönben is letölthető büntetés jár államtitoksértésért, és kívánságuk szerint a kitalált számokat írtam be a cikk első bekezdésébe.

Ezután megbeszéltük a témát, megírtam az anyagot, és visszavittem bemutatni: nem értettem-e félre valamit, nincs-e benne valami tárgyi hiba? Kiderült: a megjelenéssel legalább egy hetet várnom kell. Mert a cikk fénymásolatát mások is bekérték ellenőrzésre. Úgymint: Horváth Balázs akkori belügyminiszter és Boross Péter tárca nélküli miniszter, a titkosszolgálatok akkori felügyelője. (Utólag gondolkodom: ha ennyire nem volt államtitok a lista ügye, miért kellett két miniszternek is megnéznie a kéziratot?)

Végül is az ellenőrzés megtörtént, a cikket megfelelőnek találták, több képviselő barátomtól hallottam, hogy Horváth Balázs elégedett volt az anyaggal.

Mindennek ellenére, a biztonság kedvéért, a két bizottsági képviselő telefonon még dr. Horváth József vezérőrnaggyal (!), a III/III volt főcsoportfőnökével is egyeztette a cikket, hiszen ők nem szakemberek, és a szakértő mégiscsak jobban tudja, maradt-e benne államtitok, vagy sem... Nem maradt, így megjelenhetett. De az autós követősdí ekkortól már elkezdődött – utánam...

Amin még gondolkodom: ha nem volt államtitok a lista léte, miért volt e felhajtás munkám körül? Ha pedig – mint a példa mutatja – mégiscsak államtitok volt, akkor most mitől vált egyszeriben nem az-zá?

Szatmári János István

★ ★ ★

Csak hogy bennem felmerül pár érdekes kérdés: a híresen nagy ellenzéki Kurírtól hogy szivárgott ki a híre annak, hogy kedd reggel Bereczki adatai alapján robbantom az ügynöklista „bombáját”? És hogy került oda helyette kedd reggelre az az adatcsomag, amelyet csak és kizárólag az ismerhetett, akinek valóban kezében volt az ügynöklista? Vagy igaz a hír, hogy a Kurír kemény ellenzékiisége csak álarc, és az Antallhoz közel álló Postabank pénze révén ténylegesen komoly ügyben a lap csak azt lépheti, amit megengednek neki? (1991 van...) Esetleg más az igazság, nevezetesen: az NBH-nak van pár ügynöke a lapnál, és ha kínos anyag jönne, akkor elég a napos olvasószerkesztőt „megkeresni”, máris úgy szól a dal, ahogy a miniszterelnöki hivatalból hangszerelik? Nem tudom. De más magyarázat erre a „véletlen egybeesésre” nincs.

És most elnézést, kissé előrefutok az időben. Bereczkit illetően. Mert „lebuktatása” után, 1991. ősz végén véletlenül találkozunk Budán, a Júlia utca sarkán. Arra jön kocsijával. Int, odahív és megkérdi: nem akarok-e egy olyan cikket megírni, amely bizonyítja: Antall doktor úr maga is nyírt ki embereket a Kádár-érában? Például Gedó Ágnes történészt és másokat? És mutat egy paksamétára való dokumentumot. Ekkor én már mást csinálok, kevésbé írok újságot, ezért udvariasan, megköszönve elhárítom az ajánlatot. Annál nagyobbat nézek, amikor néhány hét múlva „Európa felé baktató demokraták” aláírással több lapban is megjelennek e dokumentumok. Talán én tudom egyedül, hogy ez Bereczki személyes válasza volt a Kurír-beli lebuktatására. És érdekes, de a magyar sajtó, a liberális is megtagadja ezt a hírt, nem aknázza ki. Pedig elégséges lenne Antall megrendítésére. Mégis inkább az informátort, az ismeretlent marasztalják el, mert „rágalmaz”...

Sajnos, még később, 1993. április elején keresszük még egyszer Vilmost egymás útjait. Éppen ekkor szervezünk jó néhányan a Magyar Út alapítvány ellenében egy Európai Út alapítványt (lesz még róla szó). Miközben a Fővárosi Bíróságon egy kedves jó bírónő minden módon akadályozza az alapítvány bejegyzését, Bereczkinek soron kívül sikerül bejegyeztetnie egy ugyanilyen nevű alapítványt. A mienk pedig hónapos hátrányt szenved, és ki is futunk vele végeztesen az időből. Háttérből súgják: Bereczki kibékült

Levél 1988-ból

Antall József Grósz Károlyhoz

Figyelemre méltó dokumentum jutott tegnap szerkesztőségünk birtokába: Antall József bő, 12 oldalas, Grósz Károlyhoz intézett levele, 1988-ból. A levél az akkori MSZMP KB főtítkárának emlékeztetés, 1988. november 29-ei, a Sportcsarnokban elmondott beszédére reagál. Egyéb dokumentumok arra engednek következtetni, hogy az írásra Antall József többszöri sürgetése ellenére sem kapott választ Grósz Károlytól,

A dokumentum kézhezvétele után természetesen utánanéztünk, hogy a levél milyen körülmények között születhetett, és hitelesnek tekinthető-e? Kérdésünkre Kő-

szeg Ferenc (SZDSZ) elmondta, arra emlékszik, hogy Grósz Károly beszéde után szó volt arról, hogy az akkori ellenzék részéről valaki reflektáljon. Hogy a levelet ki fogalmazta meg, arról nincs tudomása. Grósz Károlyt nem sikerült elérnünk, Berecz János és Nyers Rezső nem tud ilyen levél létezéséről.

Pozsgay Imre, aki 1988-ban az akkori MSZMP Politikai Bizottságának a tagja volt, kérdésünkre megerősítette, hogy határozottan emlékszik az általunk idézett Antall-levele, és tartalmának fő vonalaira.

A bevezetőben Antall József egyebek között ezt írja: „Közel egykorúak va-

alkuhoz, egy kompromisszumhoz mérték igényeiket a nehezedő körülmények kö-

tényezők hatása alatt veszélyeztethetik az MSZMP reformpolitikai törekvéseit.

Az Antall-levél Grószná! van!

Tiltakozik az MSZP

„Európa felé baktató demokraták” aláírással állítólag az egykori MSZMP irattárából származó iratok másolatai jutottak el a szerkesztőségekbe. Az iratok között volt például Antall József Grósz Károlyhoz írt, 1988-ban kelt levele, melyből tegnapi lapszámunkban részleteket közöltünk. Sokakat foglalkoztat a kérdés; kik a dokumentumok terjesztői, s honnan, mi célból kerültek elő az iratok?

zethez. Számunkra ez az egész olyan, mint egy atom-bomba. A dokumentumok nyilvánosságra hozása, s velük kapcsolatban az intézet

part melysegesen ennek az alvilági módszerek alkalmazását és az egykori dokumentumokkal történő visszaélés minden formáját.

„Én válaszoltam” – állítja az exfőtitkár

— Nem értem, hogyan, honnan kerülhetett ez a levél magukhoz — mondta

Grósz Károly, akit tegnap gödöllői otthonában értünk (Folytatás a 4. oldalon)

viszont, hogy az akkortól nyilvántartott irataik között sem a miniszterelnök, sem

levelet megvárta.

— Nekünk fogalmunk sem

Antall-levél nyilvánosságra hozatalával? Erre én nem tudok válaszolni.

(demény—horváth—szabó)

Godó Ágnes: Valóban feljelentett Antall József

Az „Európa felé baktató demokraták” arról is „tájékoztatott” a szerkesztőségeket, hogy Antall József már megelőzően, 1987-ben is írt levelet az akkori MSZMP vezetőinek, s ebben elmarasztalóan jelentette Godó Ágnes történetéről — akivel Lengyelországban együtt voltak egy konferencián —, hogy a történésznő a marxizmustól, a szocializmus eszméjétől idegen, illetve attól eltérő nézeteket fejtett ki.

Megkérdeztük a ma már nyugdíjas Godó Ágnestől — egykor a Hadtörténeti Intézet és Múzeum ezredesi rangú igazgatója, volt MSZMP-tag — emlékszik-e a feljelentésre?

a témával kapcsolatban tizenöt ember ellen volt kifogása —, Antall József pedig még rátett egy lapáttal... Valószínűleg az volt a gond-

történelmi tényekhez ragaszkodtam, s például jóval kevesebb menekültet emlegettem, mint ők. Olyan szép és tisztességes volt a hadime- nekültek támogatása, hogy nem kell megtoldani legendákkal és irreális adatokkal.

— Olyan hírek keringenek, hogy ön lefaszította Antall József apját.

— Elképesztő. Engem Novak provokált. Megkérdezte: ugye, Antall volt a legnagyobb antifasiszta? Mire én azt mondtam, számomra ez a fo-

Antallal, miután összeveszett Torgyánnal, és ezzel a kis akcióval is jó pontot akart szerezni az „osztályfőnök úr”-nál. Elképzelhető. Máig nem tudom.

Még később, 1994 őszén, amikor már Hornéknak dolgozom, a kormányfő egyik tanácsadója tőlem kérdezi: tudnék-e adatokat szerezni arról, hogy az előző parlamentben kit érintett az ügynöklista? Nagyon meglepődöm, de nem mutatom! Most engem néznek hülyének, vagy ilyen szegényes az információs hálózatuk? Hát ott van náluk az utolsó rendszerváltás előtti belügyminiszter, Gál Zoltán, hogyhogy nem ismerik a 16+4-es listát? Javaslom: keressék meg az ekkor már vidéki visszavonultságban élő Bereczkit. Ő látta is a listát, érintett is. Ajánlják fel neki: politikai rehabilitációt kap és szerepet a közéletben, ha tényleg csak ő tudja, amit az új kormány sem, és elmondja a neveket. Egy hétig jónak tartják az ötletemet, azután mégsem vele beszélnek, hanem egy korábbi állambiztonsági kulcsemberral. Úgy látszik, más is tudta a neveket.

Ezek után megkérdezheti bárki: ha ennyit tudtam, a neveket most miért nem sorolom fel? A válasz egyszerű: ÉN SOSEM LÁTTAM A LISTÁT! És azt, hogy mások milyen neveket láttak rajta, vagy elhiszem, vagy nem. Lehet személyi bosszú is. És még holtomban sem kívánok emberi, személyiségi jogokat sérteni. Annyit mélán eldűnyögnék, hogy két „listás névről” tudom, hogy más okból, de lemondtak képviselői mandátumukról. Három másikról tudom, hogy vita volt újrajelölésükről, és nem indították végül is őket, egy párt sem akart az ügynöktörvény csapdájába belefutni. És amikor Eigner bíró úr bizottsága kiszivárogtatta, hogy talált egy ügynökgyanús személyt az első – a betűrendben első – negyven képviselő között, akkor belső körökben két ember neve merült fel. Egy MSZP-s íróé, és egy SZDSZ-es hölgyé. És, bármily furcsa, de az 1990–91-ben hallott névsorban mindketten ott voltak.

Viszont Kónya Imre megjegyzése is igaz, miszerint „ne bolygassuk, mert mi is érintve vagyunk” – valóban, a legtöbb név a 16+4-es listán MDF-es volt, bár a tízet nem érték el, és utánuk az SZDSZ következett...

Végül egy apróság: lehet, hogy minden lehallgatás, zaklatás mégsem az ügynöklista miatt ért. Hanem a Hakan Recepoglu-ügy miatt.

Mert arról is túl sokat tudtam. De ez már a következő fejezet témája...

És még egy apróság: most, 1995-ben bejelentették, utólag kivizsgálták, hogy sok szabálytalan és törvénytelen megfigyelésben vett részt az NBH, a Katonai Biztonsági Hivatal. Több százban. Amire kíváncsi lennék: az én ügyem is ezek között volt, vagy tényleg léteztek további, nem hivatalos titkosszolgálatok is? Bár egyre inkább kétkedem, hogy választ kapnék kérdéseimre. Hiszen akkor, amikor 1994 őszén a Horn-kormánynak dolgoztam, faggatództam egyik „felső kapcsolatomnál” ilyen irányban. És a következőket mondta: „A jófene tudja, hogy mit kezdjünk az NBH-val. Ott szakemberek vannak, akiket kirúgni, azonnal pótolni nem lehet. És hogy aztán azok magánemberként Kónyának, Petőnek vagy kinek jelentik még az általuk megszerzett információkat – azt mi sem tudjuk. Szóval védelmet, igazságot jobb, ha nem ott keresel...”

Segítség!

Törököt fogtunk, de nem ereszt!

Hát igen, a Hakan-história. Talán a legsötétebb ügy, amely négy éven át mind a Németh-, mind az Antall-kormány alatt előfordult. Több embertől hallottam a részleteket, olyanoktól is, akik jelen voltak egy-egy kulcsszereplő meghallgatásánál.

Hakan Recepoglu nem egyszerű „kamionfőnök” volt. Sokkal nagyobb tétben utazott. Kábítószerben, és – főleg – fegyverben. A hírek szerint a Horvátországnak szállított kalasnyikovok, a tízezer géppisztoly ügyét is ő szervezte a háttérben. Emellett kettős titkosügynök is volt. Egyfelől egyidejűleg a török fasiszta Szürke Farkasok és a Kurd Munkáspárt (?) megbízottja Budapesten, másfelől viszont a magyar elhárítás is beszervezte. Egy arab születésű férfit telepítettek mellé, állandó „kísérőként”, akinek felső kapcsolata Házi Gyula alezredes, a III/2., később a Nemzetbiztonsági Hivatal terrorelhárítási osztályának vezetője volt. Hakan teljesítette a kéréseket. Például Budapesten egy presszóban, a Nagykörút környékén megszervezte a kurd terroristák illegális találkozóját. E találkozón döntötték el a kurdok, hogy mely nyugati nagyvárosokban akarnak a közeli jövőben merényleteket elkövetni. Például robbantásokat. Hakan azután szépen „leadta a drótot” embere révén Házi alezredesnek, a magyar szervek pedig értesítették a Bundesnachrichtendienstet, az NSZK titkosszolgálatát. A BND és más európai társszervezetei ennek révén tudták felgöngyölíteni a kurd terrorcsoportot, és a robbantások elmaradtak.

Cserébe ezért a kétségkívül igen értékes szolgálatért viszont a magyar állambiztonságiak (később nemzetbiztonságiak) szemet hunytak a fegyverüzletek felett (ebben fel is használták Hakant), és a kábítószerbuliba sem szóltak bele. Igen ám, de 1990. január 6-án Hakan bedühödött a mellé telepített arab ügynökre, aki zsarolni pró-

bálta őt. És megölte, vagy megölette – ez a részlet sohasem tisztázódott. Majd jelezte Házi alezredesnek a történeteket, aki kiküldött egy akciócsoporthoz a hullát és a nyomokat eltakarítani.

Csakhogy közben történt még valami. A BRFK egyik forró nyomos akciócsoporthoz „szimatot fogott” kábítószerügyben, és rajtaütött Hakan irodáján. Ahol éppen néhány civil úr egy holttest eltakarításával foglalkozott. Innen kezdve több változata él a történetnek. Az egyik szerint még tűzharcba is keveredtek az akciós rendőrök az állambiztonságiakkal, más azt mondja, hogy csak nagyon kínos negyedóra telt el addig, amíg ki-ki megtudta a másikakról, hogy kicsodák és mit akarnak? (Az egészet később egy Ördög Árpád nevű úriember vallomása leplezte le, aki már az új parlament nemzetbiztonsági bizottsága előtt mondta el az ügyet.)

Januárban nem volt folytatása az ügynek, az állambiztonságiak (ugye, 1990. januárban még Németh-kormány van) be tudták fogni a BRFK-sok száját. Ámde szeptemberre szagot fogott a sajtó. Talán a sértett rendőrök egyike súgott a Mai Napnak, ahol szeptember 21-én és 27-én megjelent két leleplező írás Hakan-ügyben. Hakant őrizetbe is vették, 3 napra. Ekkor hangzott el az esti tévéhíradóban az ominózus, egyszer már idézett mondat: „Politikai atombombát robbantok Magyarországon, ha negyvennyolc órán belül nem engednek szabadon...”

Elengedték. És ekkor már Boross Péternek hívták a titkosszolgálatokért felelős tárca nélküli minisztert, a belügyminisztert meg Horváth Baláznak. Nyilván egyikük sem örült volna, ha kiderül: az évek óta itt működő titkosügynök, kábítószer- és fegyverkereskedő az új kormány alatt is zavartalanul „dolgozhatott”. És ez a botrány még azt sem érte meg, hogy ezzel Német Miklóst és az utolsó belügyminiszterét, Gál Zoltánt lehetetlenné tegyék végleg.

Hakan még két évig játszhatta kisdud játékait. Aztán, igen rejtélyes módon, meggyilkolták. Megint felhördült a sajtó: most már tisztázni kellene ezt a félelmetes török maffiasztorit. Két nap – és az újságok, mintegy vezényszóra, elhallgattak.

Nekem iszonyúan csípte a szememet az ügy. És bementem Németh Péterhez, a Magyar Hírlap akkori főszerkesztőjéhez (ekkor

már szerződéses informátora voltam a lapnak), majd Kovalcsik Jóska, a kiadói elnök jelenlétében hatszemközt kipakoltam az egész történetet. Kis ideig hallgattak, majd megkezdődött a tanakodás: mi legyen? Egyenesben megírni nem lehet. Egy: mert az NBH úgyis letagadja; kettő: mert dokumentumok nincsenek kézben. Pedig de szép is lenne Boross Pétert, az ekkor már kormányfőhelyettes belügyminisztert alaposan megrendíteni. Aztán kitalálták-kitaláltuk a koreográfiát. Péter keres egy megbízható SZDSZ-es képviselőt, aki interpelláció formájában robbantja az ügyet a parlamentben. És utána háttérinformációként már kitergegetheti a Hírlap az összes ismert töredéket. Ugyanis egy bizonyíték azért van: amikor a Hakan-ügy először kipattant, 1990. szeptember 21-én, pár hétre rá, 1990. november 15-én Házi Gyula alezredest fegyelmivel nyugdíjazták. És ezt bizony meg lehet kérdezni a parlamentben, hogy miért? Elhallgató válasz esetén az interpellációs viszontválaszban már kiteríthető minden.

Kitűnő ötlet volt. Kár, hogy sohasem valósult meg. Még csak azt sem mondták meg Péterék, hogy ki fújta le az egészet...

Ekkor már makacs voltam, mint az öszvér, és elmentem Kőszegi Ferihez, a Gázsó-féle Mai Nap helyettes főszerkesztőjéhez. Elmondtam neki is mindent, azt is, hogy Magyar Hírlapéknál hogy jártam. Gondoltam: az ügyet először leleplező Mai Napot érdekli mindez. Érdekelte is. Két riporterük megkereste Házi Gyulát. Beszélgettek. Hogy miről, azt nem tudom. De hogy utána egy nappal Kőszegi bekérgetett, és őszintén sajnálkozva közölte velem, hogy „épeszü újság és ember ehhez az üggyhöz nem nyúlhat, ha megélni és élni akar” – ez viszont így hangzott el.

Még kétszer próbálkoztam feleleveníteni a témát. Torgyán akkoriban igen rossz viszonyban volt Boross Péterrel, még zajlott az az ügy, amelyben négy volt rendőrtiszt állította, hogy Torgyán ellen diverziós akciókat készített elő a rendőrség. Gondoltam, tudtára adom a Hakan-ügyet a kispapoknak, így lesz mivel visszalőnie Boross Péterre. Igen, de hogy jussak el Torgyán doktorhoz ezzel az üggyel? Soha nem ismertük egymást addig, és a titkárnőnél mégsem jelentkezhet egy köztudottan a baloldalon álló újságíró azzal, hogy miről is akar beszélni a pártelnökkel? A megoldást Vanda, szép, sző-

ke újságíró barátnőm adta. Elment egy kis, periferikus lap számára egy semmitmondó interjút készíteni a kisgazdavezetővel, és amikor négyszemközt maradtak, néhány mondatot elmondott az ügyről neki. Torgyán doktort természetesen érdekelte mindez. És így már nyugodtan telefonálhattam, a titkárság csak azt tudta, hogy ha a nevem bemondom, kapok egy időpontot, amikor a pártelnök fogad. Így is történt.

A mosolygós fogadtatás után csak annyit kért, menjek ki vele a Belgrád rakparti székház szűk erkélyére. Majd becsukta mögöttünk az elnöki szoba üvegajtáját. Ránéztem: „Poloska?” Bólintott: „Tudom, hogy az irodámat folyamatosan lehallgatják.”

Álltunk a város, a Duna felett az erkélyen, és elmondtam neki mindent. Nem jegyzetelt, elsőre megjegyezte. Aztán csendesen csak annyit mondott: „Köszönöm, hogy szólt, de nem vagyok biztos benne, hogy mindezt valaha is fel merem vagy fel tudom használni... Remélem, nem haragszik érte.”

Ebben maradtunk. Ő is hallgat az ügyről máig.

A 94-es választási kampányban, március elején, amikor nagyon élesnek kezdett látszani a helyzet, még egy embernek elmondtam mindent. Vajda Péternek, azon kevés Népszabadságos újságíró egyikének, akit tisztességes embernek tartottam és tartok ma is. Aki ráadásul sok éve rendelkezett kitűnő állambiztonsági-nemzetbiztonsági kapcsolatokkal, tehát képben kellett hogy legyen. Ő sem használta fel soha.

Mint ahogy a Horn-kormány sem, amikor 1994. júniusban jelentést állítottam nekik össze a „Rote Kapelle” munkájáról, és ezt is belevettem. (A „Vörös Zenekarról” külön fejezetben lesz még szó...)

Tehát a Hakan-titok máig – titok. De egy dolog biztos: négy olyan magyar politikus, akinek tudnia kellett az ügyről, a nyugati demokráciák játékszabályai szerint sosem tölthetne be többé politikai szerepet. Mert a tényleges demokráciában az, akinek neve belekeveredik kábítószerügybe, fegyvercsempészsébe, gyilkosságba, akár csak úgy is, mint olyan vezetőé, aki segít eltitkolni a nyilvánosság elől az ilyen ügyeket – nos, az ilyen embernek távoznia kell a politika színpadáról.

És a Hakan-ügyről és eltitkolásáról tudott (mert tudnia kellett róla) Németh Miklós és utolsó belügyminisztere, Gál Zoltán, Boross Péter későbbi titkosszolgálati, majd belügyminiszter, Antall József miniszterelnök (és nemzetbiztonsági főtanácsadója, Ferencz Csaba), valamint Horváth Balázs belügyminiszter. Közülük Antall doktor már nem él, Horváth Balázs visszavonult. A másik négy személy még tölt be politikai tisztséget vagy párttisztiséget, illetve egyik a „nagy visszatérésre” készül.

A többi említett újságíró, politikus, aki tudott még az ügyről, legfeljebb gyávasággal vagy túlzott óvatossággal vádolható.

Elfordul az MDF, elkanyarodik a Pesti Hírlap

1990. novemberre, a taxisblokádnak utóhatásaként, polarizálódik az MDF. Egyre inkább kialakulni látszik egy csoport, elsősorban a parlamenti frakcióban, amely nagyon nem akar azonosulni a „nép-nemzeti gondolattal”, és ezt ki is mondja. Ilkeiek kezdik Kaposvárral. Az ottani szervezet az ellenzéki pártokkal közösen szervez rendezvényeket, lép fel. Hódos Győző, Csurka ottani ügyeletes helytartója éppen ezért igen hamar igyekszik felszámolni mindezt. Azonban a pártközpont tényfeltáró delegációja a másik oldalnak ad igazat, bármilyen furcsa, még Dénes János is, aki tagja a küldöttségnek. És – ugye, milyen paradox? – a ma már liberális színekben fürdő Furman Imre az, aki a Bem téren mégis keresztülviszi, hogy Hódosnak legyen igaza. A kaposvári értelmiségi MDF-esek sorra lépnek ki, Ilkeinek is egyre inkább elege van pártjából.

Országosan is egyre többen vannak, akiknek az egész irány nem tetszik, szerintük rossz vágányon fut a párt és az ország. Beke Kata, dr. Somogyi Tamás, a ritka bölcsességű és tisztességű orvos, Elek István, Takács Péter, Zsebők Lajos, Mile Lajos, és bármilyen furcsa, Schamschula Gyuri és Csapody Miklós is adja a nevét a lassan kibontakozó „52-ek csoportja” működéséhez. A szócső én vagyok, a Pesti Hírlapban mindegyikük nyilatkozik, én tolmácsolom a kritikákat. Egyre-másra jelennek meg a rejtélyes „RpH-információ” aláírási hírek, mindent tudunk a várható minisztercseréről, az MDF-frakció és az országos választmány belső mozgásairól. Bencsik András, aki már egyre inkább Csurka és Csengey járszalagján fut, ezért tűr még meg, mert az 52-ek révén jobban vagyok informálva minden személyi hírről, mint az ekkoriban Csengey nagy kedvenceként híreket hozó Enyedi Nagy Mihály. No meg a szer-

kesztők, rovatvezetők, mint Kőszegi Feri, Iglódi Csaba, Deáki László még megpróbálnak „valami mást” csinálni. Ha másként nem megy, akkor az „52-ek” véleményének közreadásával éreztetik: ők nem követik Bencsik éles jobbra át-ját. Közöljük a választmányi ülésen felolvasni nem engedett titkos elemzést, és az ülés összes kulisszatitkát is.

Januárban még egyszer visszatérünk az ügynöklistára: Somogyi doktor ugyanis kompromisszumos és tisztességes javaslatot nyújtott be a parlamentben az ügynöktéma humánus lezárására. (Tán mondani sem kell, hogy az 1363-as módosítást érdemben sosem tárgyalták...)

Február végén kitör a nyílt lázadás a frakcióban. Kónya Imre frakcióvezető leváltását követelik sokan. Március elején újabb összecsapás, majd 17-én a döntő ütközet. Kónya nagyon kis többséggel, nagyon nagy szerencséivel ússza meg – csak 59:53 arányban kap bizalmat. Az 52-ek, illetve a szavazás tanúsága szerint 53-ak veszítettek. A lázadás összeomlott, Kónya, aki Csurkával a háta mögött tudott csak győzni, jobbra fordítja végleg a párt és a frakció „kormánykerekét”. A lázadók egy része kilép a pártból, másoknak kormánytisztviseléseket ajánlanak fel; van, aki duzzogva, de marad, van olyan is, aki végül is Kónyáék oldalán köt ki.

Fejezeteket lehetne erről mesélni – de két okból nem érdemes. Egyrészt ma már nem túl sokakat érdekel mindez. Másrészt Ilkei is emlékiratokra készül – és minek „lőjem le” az ő információit, ő, mint az MDF-en belüli lázadás egyik vezére, sokkal többet tud az öt hónapos, sajnos elveszített harcról. A vesztes az ország volt, mert Kónyáék és Csurkáék uralmát még 3 évig kellett nyögnie...

ÍRÁSOS ÉRTÉKELÉS A MINISZTERELNÖKNEK

SZEMÉLYEK, CSERÉK, TIPPEK

NEMZETBIZTONSÁG: GÁLSZÉCSY ANDRÁS, PÉNZÜGY: KUPA MIHÁLY?

KITÁRULT TÁRCÁK

INGATAG BIZALOM

**MARADT
A FRAKCIÓVEZETŐ**

SZEMÉLYEK, CSERÉK, TIPPEK 3.

CSAK A VÁLTOZÁS ÖRÖK

MDF: VIHAROS FRAKCIÓÜLÉS

AZ ÖTVENKETTEK LÁZADÁSA

RÉSZLETEK A VÁLASZTMÁNY EL NEM MONDOTT VÉLEMÉNYÉBŐL

AMI NEM HANGZOTT EL

BESZÁMOLÓ

Tárgy: Kaposvári MDF szervezet problémái

Az MDF Választmányának megbízásából Dénes Jánossal indultunk útnak, hogy tájékozódjunk a kaposvári problémákról, tekintettel arra, hogy mindkettőnknek csak felületes ismereteink voltak az ott történetekről. Elsőként, felkerestük az FKgP megyei képviselőjét, és városi titkárát, valamint az SZDSZ városi ügyvivőjét, a kaposvári POFOSZ elnökét, valamint az Belvárosi MDF szervezet ügyvivőjét.

A fentiekben felsorolt személyek meghallgatása alapján, a következő megállapításra jutottunk:

Azok az emberek, akik a Belvárosi szervezetet alkotják, egész életútjukkal hitelesen bizonyítják szembenállásukat a volt kommunista rendszerrel. Szembenállásukat börtönbüntetések, és mellőzések kísérték. A Kaposváron működő pártok és szervezetek, ismerve ezeknek az embereknek a tisztességét, és azt a tényt, hogy Ők szervezeték meg Kaposvár első ellenzéki pártját, az MDF-et, Őket ismerik el hitelesnek.

Az MDF városi szervezetében lévő hangadó emberek egyrészének hitelessége szerényen szólva kétséges, esetükben vagy házastársuk esetében utólérhető az MSZMP-s múlt. Jelentős részük már a konszolidált állapot biztonságában lett MDF tag.

Taktikájuk az volt, hogy önnutogató pártmunkában nyüzsögtek, az ebből szerzett erkölcsi tőkét arra használták fel, hogy nagyfontosságú párttevékenységek esetén ellentéteket szítsanak, köztisztletben álló embereket szégyenítsenek meg.

Kétséget kizáróan olyan helyzetet hoztak létre, amelyben a viták már tettlegességig fajultak, és semmi remény nem volt arra, hogy valamilyen formában konszenzus alakuljon ki. Így külön váltak. Tagságuk aránya körülbelül megegyezik.

Az összehívott egyeztető gyűlésen a Belvárosi szervezet tagjai kétszer annyian voltak, mint a Városi szervezet tagjai.

Rövid időn belül kétségtelenné vált, hogy a Városi szervezet egyeduralomra tör, semmi^{ly} kompromisszumra nem volt hajlandó.

Végül egy olyan megalázó szerződést erőszakoltak rá a Belvárosi Szervezetre, amely minden jogot elvett tőle, csak az MDF tagságuk maradhatott meg. Így nem indulhattak MDF-szinekből a községtanácsi választásokon.

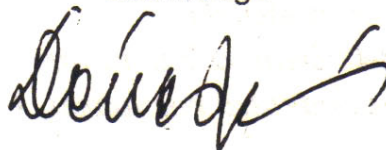
A következő tanulságokat tud^{juk} a történetekről levonni:

a kaposvári eset talán az első, de nem az utolsó, amikor is kétes múltú emberek csoportja, jóhiszemű, politikailag képzetlen emberek csoportjait megtéveszti, azokat manipulálja, és kétes céljainak eléréséhez felhasználja az MDF-t.

Budapest, 1990. november 15.

Rácz Sándor István
az Országos Választmány
szóvivője

Dénes János
az Országos Választmány tagja
országgyűlési képviselő

Napirendi javaslat

az MDF-frakció 1991. február 4-i ülésére

1. *Miután a képviselőcsoport tagjai 1990 májusa óta nem kapnak emlékeztetőt a frakcióelnökség üléseiről, nem tájékozottak az elnökség politikai tevékenységét, bizottsági munkáját, a pártelnökséggel való folyamatos együttműködését, valamint a miniszterelnök úrral való kapcsolattartás módját tekintve sem. Kérem ezért a frakcióelnökséget, készítse el működése mérlegét, és tárja azt megvitatásra a képviselőcsoport február 11-i ülése elé, különös tekintettel arra, hogyan tájékoztatja az MDF elnökét, miként képviseli a miniszterelnök előtt a képviselőcsoport politikai állásfoglalását.*
2. *Mit tervez a frakcióvezetés annak érdekében, hogy a Művelődési és Közoktatási Minisztériumban végre bekövetkezzenek mindazok a változások, melyeket a képviselőcsoport túlnyomó többsége régóta sürget a nemzeti oktatásügy és a kultúra érdekében? Miként lehetne elkerülni annak látszatát, hogy a pártelnökség néhány tagja e kérdésben is az eleven jogforrás elfogadhatatlan szerepét játssza?*
3. *Milyen intézkedéseket tervez a frakcióvezetés annak a ránk nézve is igen káros látszatnak a végleges eloszlására, hogy a Nemzeti Alapítvány nemes ügye személyes politikai szereplésvágy uralta MDF-pártbelüggé lett?*
4. *Kérem a frakcióvezetést, adjon tárgyyszerű tájékoztatást a mai ülésen arról, hogy, kinek és milyen meghívás érkezett Mexikóból a közelmúltban magyar képviselőknek, ki volt a meghívó fél, valamint arról, ki döntött a háromtagú delegáció összetételéről.*

Tisztelettel kérem az első három pont február 11-i napirendre tűzésének és megvitatásának szavazásra bocsátását, a negyedik pontban pedig az elnökség tájékoztatását.

Budapest, 1991. febr. 4.

(Dr. Csapody Miklós)

Napirendi javaslat

az MDF-frakció 1991. február 4-i ülésére

- 1/. Mjután a képviselőcsoport tagjai 1990 májusa óta nem kapnak emlékeztetőt a frakcióelnökség üléseiről, nem tájékozottak az elnökség politikai tevékenységét, bizottsági munkáját, a pártelnökséggel való folyamatos együttműködését, valamint a miniszterelnök úrral való kapcsolattartás módját tekintve sem.

Kérem ezért a frakcióelnökséget, készítse el működése mérlegét és tárja azt megvitatásra a képviselőcsoport február 11-i ülése elé, különös tekintettel arra, hogyan tájékoztatja az MDF elnökét, miként képviseli a miniszterelnök előtt a képviselőcsoport politikai állásfoglalásait.

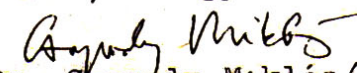
- 2/. Mit tervez a frakcióvezetés annak érdekében, hogy a Művelődési és Közoktatási Minisztériumban végre bekövetkezzenek mindazok a változások, melyeket a képviselőcsoport túlnyomó többsége régóta sürget a nemzeti oktatásügy és a kultúra érdekében? Miként lehetne elkerülni annak látszatát, hogy a pártelnökség néhány tagja e kérdésben is az eleven jogforrás elfogadhatatlan szerepét játssza?

- 3/. Milyen intézkedéseket tervez a frakcióvezetés annak a ránk nézve is igen káros látszatnak a végleges elosztatására, hogy a Nemzeti Alapítvány nemes ügye személyes politikai szereplésvágy uralta MDF-pártbelüggé lett?

- 4/. Kérem a frakcióvezetést, adjon tárgyszerű tájékoztatást a mai ülésen arról, hova, kinek és milyen meghívás érkezett Mexikóból a közelmúltban magyar képviselőknek, ki volt a meghívó fél, valamint arról, ki döntött a háromtagú delegáció összetételéről.

Tisztelettel kérem az első három pont február 11-i napirendre tűzésének és megvitatásának szavazásra bocsátását, a negyedik pontban pedig az elnökség tájékoztatását.

Budapest, 1991. febr.4.

/Dr. Csapody Miklós/

Nyilvános ügynökök

Bár annak idején a parlament sürgősséggel napirendjére tűzte az akkor még képviselő Demszky Gábor és frakciótársa, Hack Péter törvényjavaslatát, a volt III/III-as ügynökök és SZT-tisztek listájának nyilvánossága ügyében, megtárgyalni az események sodrásában máig sem sikerült. Született hozzá viszont december 27-én egy módosítás, amelyet 1363-as számon adtak be. Szerzőjével, dr. Somogyi Tamás MDF-es orvos képviselővel beszélgettünk az okokról:

– A módosítás egyik lényege az, hogy nyilvánosságra hozatal helyett nyilvánossá tételre javítja minden esetben e kifejezést. Miért?

– Mi lenne a „nyilvánosságra hozatal”? Leközli a sajtó, eladják vele egy napig a lapokat, azután elszabadul a lincshangulat? Vagy csak a Magyar Közlöny hozza le, és akkor az válik pár napra hiánycikké? Plakáton vagy szégyentáblán jelenne meg a névsor, ha egyáltalán megvan? Ehelyett javaslom: a nyilvánossá tétel azt jelenti, hogy az adatok titkossága szűnjék meg. Már amennyire az titkos volt, ha – mint a Fekete Doboz esete mutatta – egy időben bárki bejuthatott a legtitkosabb BM-részlegekbe is, főleg ha meg tudta azt szervezni. Tehát: javaslatom értelmében illetékesek számára legyen hozzáférhető a névsor. Akik gyanú esetén ellenőrizhessék: bizonyos, felsorolt funkciók betöltőinek ilyen szemszögből tiszta-e a múltja?

– Igaz is, funkciók... Az ön javaslata szerint tágulna az érintettek köre...

– Igen, mert a Demszky–Hack-féle javaslatban csak bizonyos választott funkciókról volt szó, amit, úgy érzem, a helyhatósági választások előtti légkör befolyásolt egy kissé. Javaslatom szerint az állami televízió- és rádióállomások, az MTI vezető tisztségviselői, főszerkesztők és szerkesztőség-, illetve osztályvezetőkig bezárólag, felsőoktatási intézmények vezetői docensekig bezárólag, ha szerepeltek a listákon, a törvény elfogadása után 60 nappal nyilvánossá tehetők a már említett módon a közársasági elnök által.

– De tegyük fel, hogy egy helyi önkormányzat vagy polgármester például a kismelt jegyző esetében gyanakszik. Ilyenkor mi történjék?

– A nyilvánosságra tétel értelmében az illetékesek számára a lista hozzáférhető volna. De van még jobb megoldás, bár ez kissé emlékeztet a rossz emlékü feddhetetlenségi igazolásra. Eszerint ha valakinél ilyen kétely felmerül, az illető maga szerez-

TÁJKÉP (FRAKCIÓ)CSATA UTÁN

AZ MDF-VÁLASZTMÁNY
ELEMZÉSE

**AMI NEM
HANGZOTT EL**

MDF: AZ ÖTVENKETTEK LÁZADÁSA

ÉJFÉLI VIHAR AZ EMELETEN

„NYILVÁNOS” ÜGYNÖKÖK

SZEMÉLYEK, CSERÉK, TIPPEK 2.

AZ MDF BELSŐ MOZGÁSAI

hessen ilyen igazolást, akik beosztásuknál fogva pedig a tételes felsorolásban szerepelnek, azok csak a köztársasági elnök és a miniszterelnök együttes jóváhagyásával működhessenek, és ilyen jóváhagyást csak az kaphasson, aki a híres-hírhedt listán nem szerepel. Ez utóbbi annyiban is módosítás az eredeti törvényjavaslathoz képest, hogy tételes szankciót mond ki az érintettekre, amelyet a Demszky–Hack-féle javaslat nem tett meg.

– Végül: javaslata szerint az 1956-ig ilyen feladatot végző ügynökök, ha 1956 után, az események hatására nem folytatták ténykedésüket, mentesüljenek, az ő nevük maradjon titkos. Itt azért van egy apró ellentmondás: és ha valaki azért nem folytathatta „munkáját” 1956 után, mert még a Kádár-rendszer első éveiben hatalmon lévőknek is túl „sáros” volt, az is merülhessen el a homályban?

– A kérdés jogos, vannak egyéni mérlegelési szempontok is. És nyilván, ha sorra kerül, a parlament vitájában is felmerülhet az ilyen ellenvetés. De, mint orvos is, az egész módosító javaslatban elsősorban a humánusot tartottam szem előtt, és abba az általam említett példa beletartozik.

– Köszönjük a tájékoztatást, most már csak azt várjuk olvasóinkkal együtt: sorra kerül-e és mikor az egész kérdéskör megtárgyalása...

***

A Pesti Hírlap is egyre inkább jobbra csúszik. Még megcsináljuk Grósz Károllyal a rendszerváltás utáni első nagy interjút (tanulságos volt, Németh Miklóstól Jelcinig, katonai ügyektől emberi jellemekig sok mindenről mesélt gödöllői tuszkulánumban a volt vezér; volt, ami megjelent belőle, volt, ami nem...) – és ezután vége. Április első napjaiban lezajlik egy szerkesztőségi értekezlet. Kőszegi Feri mondja ki a fél szerkesztőség lázongásának rövid jelszavát: „Nagyon érdekes lap ez! Egyébként mindenki azt mondja, hogy Jézus, olvasni mégis azt lehet benne, hogy Barabás!...” Tizenhatan állunk fel, mindegyik főszerkesztő-helyettes, szinte a teljes belpolitikai rovat, és mások. Én is befejezem. Viszonylag könnyen: ekkor már pár hete Pozsgay alakuló pártjánál dolgozom, van hová visszavonulnom...

A Pozsgay-kísérlet: a kudarc már a kezdeteknél ott van...

Már a kezdet is nagyon furcsa volt... 1991 januárja van, még a Pesti Hírlapnál vagyok, még tart az MDF-liberálisok élethalálharca, amikor váratlanul látogatókat kapok. A már említett Kovár Gyulát, a MUOSZ szabadfoglalkozású újságírók szakosztályelnökét, és egy sosem látott urat. Csabai Csabának mutatkozik be. Azt mondja: volt elhárító őrnagy. Vietnamban sebesült meg súlyosan. (Amikor a Vietnamban kint volt tisztek személyügyesénél megkérdeztem – minő véletlen, őt is ismerem –, a válasz: hát, ilyen nevű és Vietnamba feladattal küldött tisztre nem emlékszik... Ezzel együtt A-val kezdődő rendszámú, nagyon elegáns Opelrel rohangál a fiú, valahol tényleg lehet valaki...)

Elmondanak – titoktartásra megesketés mellett – egy történetet. Az ország válságban van. Gyakorlatilag irányíthatatlan. A miniszterelnök halálos beteg. (Eddig minden igaz.) Cselekedni kell. A parlament egymást maró, nemzetelvesztő pártok játékterme. Egy megoldás van: a köztársaság elnöke feloszlatja a parlamentet, a parlamentben nem képviselt kis pártok szakembereiből szakértői kormányt hoz létre, amelyet Pozsgay Imre vezet, a hadsereg pedig, Lőrincz Kálmán tábornok vezénylete alatt a háttérből biztosítja az „akció” nyugodt lefolyását.

(Már itt jelzem: 1993-ban Pick ezredestől, Göncz Árpád főhadsegédétől; az elnöki katonai iroda vezetőjétől megkérdezem, hogy mit tud minderről, valóban volt-e egyeztetés az elnök, a honvédség parancsnoka és Pozsgay között? Napokig szimatolgat, azután a fejét rázza: még csak meg sem kereste senki őket ilyesmivel. Őszintén: meg is lepődtem volna, ha a hírnek *erről az oldalról* van alapja...)

Kovár folytatja: Pozsgay nevében felkér, hogy az új kormány induló lapjának legyek a főszerkesztője...

Időt kérek, gondolkodásra. Azonnal megkeresem Ilkeit, Somo-
gyit: most mi a jóistent kezdjek a két fiúval? Mi ez? Provokáció? Vagy
tényleg készül ilyesmi? Pár nap alatt az alábbiakat tudjuk meg: Ko-
várékon kívül más ilyen „agitációs párosok” is járják az országot,
emberekre vadásznak, akikre szükségük lehet, és volt már más is, aki
ezt a mesét hallotta. Kitaláljuk a diplomátikus választ: „Az ilyesmiről
csak azzal beszélek, aki üzeni. A gazdátokkal akarok találkozni, erő-
sítse meg ő, hogy mit akar. Utána válaszolok.”

Februárban még egyszer megkeres a két úr, ugyanazt a választ
adom. Március közepén jönnek el harmadszor. De ekkor már válsá-
gos az MDF-es 52-ek helyzete. És Ilkei azt mondja: komolyabb lét-
számú csoport nevében ő tárgyalna Pozsgayval az együttműködés-
ről, most már fogadjam el látszólag a főszerkesztői ajánlatot, eről-
tessek ki egy találkozót a volt államminiszterrel, és mondjam el neki,
hogy van esély jó néhány képviselő átállására az alakulandó új párt-
hoz.

Két nappal az MDF-frakció sorsdöntő ülése után Csabai és Kovár
értem jön, megyünk a Pozsgay-villába. Kora este. Az asztalnál töb-
ben ülnek. Ott van Oláh Imre, a Vállalkozók Pártjának akkori elnö-
ke, Sz. Nagy Sanyi bácsi, a Nemzeti Liberális Párt vezetője, egy Or-
bán Zoltán nevű kaposvári üzletember, és mások, kis pártok politi-
kusai.

Pozsgay kimérten fogad: „Üljön le, uram, van negyedóráam az ön
számára, örülök, ha elfogadja a lap szerkesztői tisztségét.”

„Lesz önnek két és fél órája is – somolygok csendesesen –, ha meg-
tudja, hogy milyen üzenettel jöttem...”

Szemöldökét felhúzva néz rám, miközben én elmondom a lázadó
csoport szövetségi ajánlatát. „Van erre valami bizonyítéka is?”

„Hogyne – vonok vállat –, itt egy telefonszám, kérem, hívja fel, és
ott többet is mondanak önnek.”

Kimegy. Telefonál. Ilkeinek. Húsz perc múlva visszajön. Sugárzik
az arca.

„Fiúk! Ez mindent megváltoztat! Mégiscsak parlamentáris válto-
zatban kell gondolkoznunk! Te meg, barátom, ülj le közénk, ettől a
perctől hozzánk tartozol, a legbelső vezérkarhoz!”

Később sohasem beszélt a parlamenten kívüli puccs tervéről. Én meg nem kérdeztem, mert tiszteltem, szerettem őt, és nem akartam kínos helyzetbe hozni. Egy biztos: ha nem Csabaiék fantazmagóriája volt az egész, arra csak egy bizonyíték van. A „most mégiscsak parlamentáris változatban kell gondolkoznunk” szavak. Ezt le lehet tagadni. De Oláh Imre, akinek azóta szintén iszonyúan elege lett a politikából, megígérte: szükség esetén tanúsítja, hogy akkor és ott ez így hangzott el... (Igaz, az ígéret idején még nem volt „ufóenergiás” távtermészetgyógyász...)

Más kérdés, hogy végül csak Beke Kata állt át induláskor, a többiek meggondolták, május végére már más volt a képlet. A másik két, Pozsgayhoz átpártoló képviselő csak jóval később vallott színt, amikor már tudták, hogy az MDF nem indítja újra őket az 1994-es választáson...

Mindegy, 1991 márciusában vagyunk. Heti két találkozó zajlik a vezér Fehér Ház-beli dolgozószobájában. Hatan-nyolcan vagyunk hivatalosak. Néha új emberek is jönnek. A téma: az alakulás időpontja, a program, az irányvonal. Ez utóbbiról mindenki azt mondja: KÖZÉPBAL! Az MSZP hiteltelen, a kuruc-tiszta forradalmár MDF-ben csalódtak az emberek, mert Antall József úri gögje egészen másfelé fordítja, a kettő között egy új erő akár 30-40 százalékot is kaphat az előrehozott választásokon, Antall halála esetén, vagy az MDF szétesésekor. (Érdekes, hogy Bíró Zoltán eme agytornánkon sosincs ott, vele négyszemközt tárgyal mindig Pozsgay.)

És sürgetjük, sürgetjük, sürgetjük. Április van már, gyorsan kell lépni, mert Torgyán is aktivizálódik, és ha ő elviszi a maga populizmusával az Antall ellen fordult tömegeket, akkor elkésünk. De Pozsgay habozik, mint életében már annyiszor. Mi, a stáb, dühöngünk: ebből is az lesz a végén, mint az 1989-es, elvetélt mozgalom-indulásból, mire elkezdjük, elfogy a lelkesedés. Főleg ha azt vesszük, hogy a Hűvösvölgyben, a volt Tárogató utcai SZOT-iskolában március 23-24-én lezajlott „Független szakértők tanácskozása” című rendezvényen, a zsúfolt teremben már olyan vidéki küldött is volt, aki hímzett zászlót bontott ki, rajta Pozsgay nevével és az üzenettel: a vidék a megváltó, tiszta politikust várja!

Független szakértők tanácskozása

Budapest, 1991. március 23–24.

A tanácskozás célja a társadalom és a gazdaság legfontosabb kérdéseinek a megtárgyalása, a gazdasági és társadalmi folyamatok alternatív útjainak és lehetőségeinek felvázolása.

Szükségesnek látszik, hogy a tanácskozás súlypontjait egyrészt tematikusan bontsuk, másrészt kiemeljük azokat a legfontosabb kérdéseket, amelyek köré ajánlatos lenne mondanivalóinkat építeni. Ez lehetővé tenné, hogy a tanácskozás szakemberei, akiknek értékrendje, társadalomképe valamiképpen közel áll egymáshoz, tanácskozásunk végére egy, mindannyiunk által vállalható, viszonylag koherens alternatíva csomópontjait megragadhassuk. Olyan alternatíváét, amely számára a társadalom támogatása is elnyerhető.

A javasolt 3 témakör a következő:

- 1. Társadalom és politika; társadalompolitika*
- 2. Gazdaságpolitika*
- 3. Erőforrások, természeti környezet.*

Természetesen a tematikai elhatárolást nem vehetjük szigorúan és formálisan, de a tematikai bontás a tanácskozásunknak bizonyos orientált jelleget kölcsönöz.

A tanácskozás egészét meghatározó kérdések:

- Jövőképünk*
- Megállítható-e az elszegényedés Magyarországon?*
- Megvédheti-e magát a civil társadalom?*
- Nemzeti erőforrásaink és környezeti értékeink pazarlása*
- A tisztességes vállalkozás feltételei*
- Az adóssághelyzet új útjai*
- A társulás ára*
- Reform vagy forradalom*
- Válság és kiút*
- A magyar fejlődés kritikus pontjai*

De a vezérnek más gondjai vannak. Külföldön és belföldön pénzszerző utakon jár. Görögországból, Németországból, sőt a Vatikánból, az USA-ból is kap ígéreteket: az általa és Bíró által létrehozott „A Demokratikus Magyarországért – Közép-Európáért” alapítvány számlájára komoly összegeket utalnak át. Vidéken tsz-elnökök, vadasztársaságok vezetői, üzletemberek ígérnek meg ugyanazt.

Foundation for Democratic Hungary - Central-Europe

The aim of the Foundation is to help participation in the creation of the established pluralistic democracy and in the origination and in the diffusion of the political culture being necessary for the national self-knowledge and consciousness of identity promoting European integration in Hungary and in Central-European region and especially in its Eastern part become free recently to live together with modern national consciousness, unrestricted by national boundaries, supporting and being on friendly terms with each other. Acknowledgement of the marketeconomical co-operation within the region, support of solidarity building upon social and moral senses and tolerance to cultures, faithes and views rising from humanist sources are belonging into this system of values being modern and promoting joining forces with developed countries.

The Foundation is to achieve the aims set itself by means of independent researches, of giving orders, of scholarships given to Hungarian and to foreign citizens and through its own network being built up. It is aiding institutions of mass-media and information, associations, social organizations and institutes contacts and to utilize foreign assistance for the achievement of its aims as well.

The Commercial and Credit Bank Ltd.
1055 Budapest
V.k. Kossuth Lajos tér 17

is in charge of the account of the Foundation for Democratic Hungary - Central-Europe.

The Foundation for Democratic Hungary - Central-Europe's

number of account is: 227 - 02487

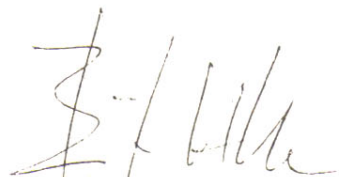
number of account of foreign exchange is: 407-1673-01-227

The momentary address of the information bureau of the Foundation for Democratic Hungary - Central-Europe is:

1026 BUDAPEST, II., Gábor Á.u. 40.
Tel.: ( ) 36-1-11-53-252
Fax: ( ) 36-1-13-20-531

Sept. 1991, Budapest

Imre Pozsgay
founder

Zoltán Bíró
president of
the curatory

Jó, megértjük, hogy a pénz is kell az induláshoz. De mindennap négyen-öten mondjuk, rájuk a fülét: most van a tömeghangulat a tetőponton, még hat a taxisblokádn eufóriája, most kell elindulni, egy-két hónap múlva, apálykor már késő lehet!

★ ★ ★

Közben engem illetően is történik változás. Mivel egyre több embert hozok, szervezek, különféle erőkkkel veszem fel a kapcsolatot, egyik délután négyszemközt megkérdi Imre atya: „Muszáj neked pont lapot szerkesztened? Tudok jobbat. Azt hagyjuk meg Kovárnak. És te legyél mellettem a sajtóval, és egy sor különféle emberrel kapcsolatot tartó tanácsadó, továbbá gyűjts híreket, információkat minden számításba jöhető szövetségesről és ellenfélről, legyél afféle személyi felelős vagy mi a csuda.”

Köszönettel elvállalom, attól kezdve hetente kétszer, négyszemközt, írásban és szóban egy órát referálok a város olyan történéseiről, amelyek az ő figyelmét esetleg elkerülik. (Hogy jól csináltam, arra példa, amikor egyik külföldi útja után este a Lepke utcai villában ülünk, és magammal viszem bemutatni élettársamat is, neki mondja: „Tudja, Krisztina, Jenő a szemem és a fülem a városban, ha nem vagyok itt. Nem is tudom, mit csinálnék nélküle...”)

Ha a szerveződő párt „hierarchiájában” gondolkodunk, úgy a negyedik-hetedik ember vagyok. Pozsgay el is mondja párszor az agytrösztnek: „Gyerekek! Lesz választmány, meg elnökség, meg ilyesmi. Ezek kéthavonta, negyedévente összejönnek. Szép, nagy nevek, kapnak tisztséget, ami csak kell. Aki akar, dolgozzon ott. De ti tudjátok: a valódi döntések itt születnek. És aki ebben akar részt venni, az vállalja a viszonylagos névtelenséget! Vállaljátok?”

Vállaltuk.

★ ★ ★

Közben áprilisban sorban zajlanak apró, de furcsa események. Rozsos Péter kereskedő barátom a Klauzál téri csarnokból jelzi, hogy megszervezne egy sor vállalkozót, kereskedőt, akik pénzzel is beszállnának, mert az MDF-et már nagyon utálják, de az SZDSZ-t legalább annyira nem szeretik.

Amikor beviszem Pozsgayhoz, kérdez egy lényeges kérdést: nem baj-e itt, a szerveződő új pártban, ha valaki zsidó? Pozsgay keményen és határozottan válaszolja: „Engem nem érdekel, hogy valaki tót, sváb, zsidó vagy éppen zulukaffer. Ha itt és most Magyarországért akar tenni és segíteni, köztünk a helye!” Péter és társai ennek megfelelően csatlakoznak. De később egyre kevésbé van a „hivatalos pártvezetésnek” szüksége rájuk. Azután, amikor már Balaskó Jenő is szövetséges, sőt Csurka felé is tapogatódzik két év múlva a csalódott Pozsgay, akkor néhányan eltűnődünk rajta: még most is ugyanúgy gondolja?

★ ★ ★

Közben elkövetek egy súlyos hibát. Dörzsölt, régi újságíró létemre beugrok egy bulvárlap újságírónjének. Akinek a szakmai etikáról körülbelül annyi ismerete lehet, mint a pápuák szexuális szokásairól. Nagy Idának hívják, és a Mai Napnál dolgozik. Egyik nap késő este felhív. Hivatkozik Andrassew Ivánra, akit tényleg barátként szerettem, és kérdezősködni kezd. A nemsokára bekövetkező pártalakulásról. És arról, hogy lesznek-e parlamenti képviselők a pártban? Hiszen Pozsgay mindig azt mondja, hogy erről nem tárgyal senkivel, de hát nekem tudnom kell, hogy kik kínálkoztak fel, hiszen Iván is azt mondta neki, hogy én tudom. Na igen, Andrassewvel valóban beszélgettünk bizalmasan nevekről. Elmondom a kedves jó Idának, hogy a különböző pártokban kik unják nagyon a saját helyüket, és ki mindenki tépelődik azon, hogy a *függetlenek* közé szeretne ülni. A hölgy hallgatja a vonal másik oldalán, később nyomatékosan hozzáteszem: ez háttérinformáció, kérem, a neveket ne írja le, mert semmi sem biztos. De a politikai irányzati mozgásokról sokkal érdekesebbeket mondok neki, írja meg azt. Köszöni szépen. És másnap megjelenik a lapban, hogy Mózs József, meg ez, meg az napokon belül BELÉP a Pozsgay-pártba, ami még nincs is. Tehát nem a lényegét írta, a neveket meg egészen más összefüggésben említi, mint hallotta. Mert neki és lapjának szenzáció kell, azonnal és mindenáron! Mikor Pozsgay hazajön, úgy kezdem a heti jelentést: „Ha most szamuráj lennék, harakirit követnék el. Mert pont én ennyire hülye nem lehettem...”

Csak hogy a megjelenés előtti éjszaka még történt valami. Megakadályozhattam volna a cikket. Ugyanis éjfél után felhívnak egy belvárosi házibuliról ismerőseim. És elmondják: most hozták oda a másnapi Mai Nap néhány belpolitikai anyagát, ellenőrzésre. Kérem: miért, ott a főszerkesztő? A választól kis híján hanyatt esem: nem, Pető Iván van ott, neki hozták bemutatni... És elmondják: bár a nevem nem szerepel a cikkben, de tudják, hogy az információk tőlem származnak, és lehet, hogy kínosak, ha akarom, megkérhetik Petőt, hogy a taxisügyben tanúsított fellépésem viszonzásaként állítsa le ezt az anyagot. Köszönöm, de nem kérem. Minek? Hiszen végül is semmi olyat nem mondtam, ami veszélyes lehet.

A megjelenéskor már tudom, hogy mekkorát tévedtem. De erről a kedves „cenzúráról” azóta is filozofálgatok magamban. 1995 tavaszán találkoztam valakivel, aki akkoriban vezető szerepet töltött be a Mai Napnál. Megkérdem: tudtátok-e, hogy a belpol-anyagokat rendszeresen bemutatták SZDSZ-vezetőknek egyes olvasószerkesztők? A válasz: persze hogy tudtuk. De nem zavart. Megtették helyettünk, *mert ha nem ők vitték volna oda, tőlünk kérték volna...*

★ ★ ★

Rohan az idő. Egyik nap Pozsgay morfondírozik, kettesben vagyunk. „A fene egye meg, Antallt végül is azért utálok, mert iszonyúan átvert.” Nem mond többet. De sejtem, mire gondolt: valószínű, apóstársa, Horti Jóska hozta össze egykori tanártársával, Antall Józseffel. És Antall megígért fűt-fát neki és hűséges fegyverhordozójának, Bíró Zoltánnak. Aztán a négy igenes népszavazáson a tartózkodásra való MDF-es felhívással cserbenhagyta, később megkifúrva Bíró az MDF-vezetésből, átvette a hatalmat. Addig háttérkulisszának jó volt Pozsgay neve.

★ ★ ★

Április végén egy kissé összeveszek a tisztelt agytröszt egy részével. Egy szokásos stábmegbeszélés után lakásomon ülünk le néhány pohár italla. Ott van Kovár, Csabai, Orbán, Oláh Imre és az új fiú, Bencze József, aki később pénzügyekben lesz Pozsgay bizalmi embere. (Érdekes figura. Magáról azt mondja, repülőszázados, aki a

taszári reptéren volt KISZ-titkár és elhárító tiszt is. Amikor már említett volt légierős főtiszt barátomnál merő bizalmi reflexből utánanézek, csodálkozik: „Taszár hozzám tartozott. Ott ilyen nevű és rendfokozatú elhárítótiszt nem volt...” Viszont a fiú külsején, viselkedésén látszik a katonás módi. Tehát tényleg tiszt lehetett – de vajon hol?)

Szóval: ülünk a Dob utcában, Kriszta a konyhában a szendvicseket csinálja, mi isszuk a sört, amikor hangosan nekem támad Kovár és Csabai: „Mit képzelsz te, hogy minden hírt egyből az Öregnek továbbítasz? Te is tudod, hogy az információ hatalom! És azt először is magunk között osszuk meg, értékeljük, majd utána döntsük el, hogy Pozsgaynak mit és mennyit adunk tovább! Ehhez tartsd magad, vagy megbánod...” Orbán és Bencze is lelkesen helyesel, csak Oláh Imrén látom, hogy valahol ugyanazt érzi, amit én. Nevezetesen hogy igencsak gyomorfelforgató ez az egész – így... Másnap jelentem Pozsgaynak az elhangzottakat, végül is én egy középbal párt vezetője mellé szegődtem, nem néhány hataloméhes szélhámos mellé. Hiszi is, nem is, de úgy dönt: ezután hagyjam a stábot a fenébe, csak neki dolgozzak, közvetlenül.

★ ★ ★

Azután jön május, a nagy megalakulás a Budai Vigadóban. Beke Kata mellett ülök. Izzik a hangulat. Alig férnek az emberek a nagyterembe. Kata asszonynak csillog a szeme: „Ez az új, az igazi Laki-telek! Ilyet csak ott éreztem! Biztos, hogy győzünk!”

Mindenki úgy érzi. Pozsgay nemzetközi sajtótájékoztatót tart, mi közben lázasan értékeljük a belépési nyilatkozatot aláírók névsorát. Hihetetlen nevek, egységfront. A korábban SZDSZ-közeli Zala Tamástól az MDF-es Beke Katáig, és orvosok, írók, politológusok, újságírók, sokkal több, mint amit hinni mertünk volna! Olyan szép az egész... „Holnapra megforgatjuk az egész világot!...” Csak egyvalami zavar. Csendesen, de nagyon. A stábszoba előtt, egy fotelben kényelmesen ott terpeszkedik Pálffy G. Pont ő. Jó, Pozsgay embere volt valamikor. De most? Kónya, Csurka bizalmasa. Mit akar itt? Mert hogy nem Híradó-főszerkesztői minőségben iszogat, az fix! A híradósok már rég elmentek. Lengyel László, Kis Gy. Csaba és

mások is furcsán nézik a nagyon otthonosan viselkedő tévécsászárt. Valahogy nem illik ebbe a képbe. De hogy ennek a zavaró nüansznak komolyabb jelentése is lehet, azt senki sem sejti, érzi, hiszi. *Akkor még én sem...*

★ ★ ★

Nyárra kezdenek a dolgok nagyon furcsává válni. Megjelenik a Kiegyezés, a Pozsgay-párt, a Nemzeti Demokrata Szövetség lapja. Hónapokig tartó vajúdas után. Eleinte még én szedtem össze hozzá az anyagokat, szerveztem a szerzőket. Egy ember írásait már akkor, márciusban visszaadtam. Bujdosó P. Gyuláét, aki a nyíltan fasiszta Szent Korona című lap egyik szerkesztője is volt. Ez az ember nem szerepelhet egy középbal tömörülés újságjában! Kovárék, valamilyen személyes haversági alapon, mégis betették két cikkét, az egyik egész oldalas volt. Azonnal tiltakozom Pozsgaynál: mi ez? Egy héten belül újabb furcsaság: Sz. Tóth János ügyvezető aláírásával minden párttag körlevelet kap. És ebben már az is szerepel, hogy „a mozgalmunkkal szimpatizáló, Budapesten megjelenő Ring című hetilap”. És a tagok erre is fizessenek elő, sőt szervezzenek bele hirdetést! Micsoda? A Ring? Szegény jó Földesi Jóska lapja, aki, ki tudja, milyen elmebaj kapcsán sodródott át munkásprófétából szélsőjobbra? Na ne... És Balaskó Jenő mester, a legacsarkodóbb jobboldali publicista véres szájjal támadja számról számra Orbán Viktort, Göncz Árpádot, Faludy Györgyöt, és mindenkit, akinek a Csurka–Antall–Kónya vircsaft egy kicsit is nem tetszik?

Velük kerülünk egy platformra? Nyaralójában hívom kétségbeesve Pozsgayt: de hát ez örültség, ezért az eddig belépett tagok kétharmada azonnal *ki fog lépni*. ... Közben motoszkál bennem a pártelnök egy korábbi, érdekes megjegyzése: „Hozzám Csurka is jöhet, ha azt mondja, hogy elnézést, tévedett.” De hát valahol mégis határvonalat kell húzni, középbal és Szent Korona, centrum és Balaskó sehogy sem férnek össze egymással. Tűz és víz.

Pozsgay tépelődik: tévedés lesz, az alvezérek meggondolatlan lépése. Most már tudom: valóban tévedés volt, én tévedtem, ő akkor határozta el, hogy jobbra nyit, a szélsőségekig is. Hogy megérte-e, azt az 1994-es választás 0,67%-a végül is bizonyította...

KIEGYEZÉS

I. évfolyam, 1. szám

Politikai * Kulturális * Családi hetilap

1991. augusztus 2.

Pozsgay Imre:

Az olvasóhoz

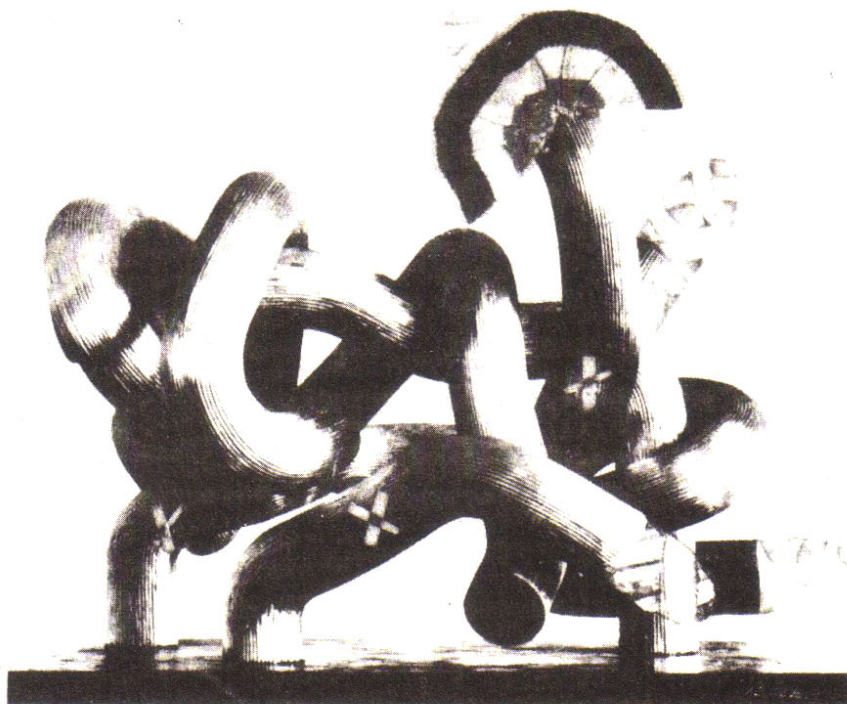
tetbe vételéből kell erőt meríteni. Eképpen tehát lapunk címe, a Kiegyezés, utal rá, hogy követünk egy manapság is vonzó példát, de arra is, hogy ez a példa feladatot jelent számunkra. A feladat: megértetni mindenkiel, hogy az átalakulással járó nagy bajok, romló körülmények ellenére van demokratikus megoldás az ország problémáira; megegyezésre jutni minden fontos társadalmi csoporttal, hogy a jövőben magyar politikáját ne az elégedetlenség, hanem a haza polgárainak biztonságvágya irányítsa.

Olvasóink mutatványszámunk lapjain megtalálják a Nemzeti Demokrata Szövetség alapító nyilatkozatát, s a mozgalom más közleményeit. Ezekben a dokumentumokban láthatják az összhangot az NDSZ és a

Kiegyezés törekvései között. Ugyanakkor azt is láthatják, hogy a kiadó nem mozgalmi közlönyt, hanem jó újságírók, szerzők közreműködésével információkban gazdag, olvasmányos újságot akar csinálni. Üdvözljük ezt a szándékát, s azt a merészséget, amivel belevág ebbe a feladatba, tudván, hogy a mai világban a növekvő információéhség és tájékozódási igény a fizetőképes kereslet kemény korlátjába ütközik. Mégis, bízunk kell egy olyan demokratikus nyilvánosság kiteljesedésében, amelyben a becsületes szándéknak, az igényesen megfogalmazott gondolatnak, hiteles, igaz szavaknak jut még hely sok más becsületes szándék és jó gondolat mellett. Hisszük, van remény a kiegyezésre, van jövője a Kiegyezésnek.

Egy új hetilap mutatványszámával köszönti az olvasót a Nemzeti Demokrata Szövetség. Mostani kezdeményezésünk kísérlet. Szeretnénk bizonyítani, hogy lehetséges tudatos politikai elkötelezettség mellett, élve a sajtószabadsággal, olyan lapot csinálni, amely a tisztességet és a mondani valót igazságát fontosabbnak tartja az elkötelezettségnél, a közvélemény megbízható tájékoztatását az olvasót és újságírókat egyaránt lealacsonyító, romboló versenynél. Ma talán ez a legnagyobb kockázat: a politikai irány nyílt vállalását együtt vállalni az igazmondással; a nyilvánosságért, a közvéleményért folytatott versenyt a becsületes eszközök elutasításával.

Lapunk címe: Kiegyezés. Ez a szó ismerősen cseng minden magyar fülében. Kényszer, ám egyedül lehetséges és eredményes történelmi alku emlékét idézi fel. A névválasztás nem véletlen. Tudatosan utal a nemzet nagyjai által okkal bírált, de elkerülhetetlen „deáki tetre”. Utal arra, hogy vannak helyzetek, amikor a cselekvésben Deák Ferenc és Eötvös József a példa, amikor egyszerre kell lenni demokratának és hazafinak; amikor a nemzeti hagyományt értéként tisztelő magatartásnak együtt kell járnia a nemzet erejét növelő nyitottsággal, önismerettel; amikor a szélsőségekre csábító nehéz helyzetekben a toleranciából, a mások tekin-

Kibontakozás

Veszeli Lajos grafikája

Az egészséges földreform veszélyes?

világháború utáni nemzetközi statisztikából valók.) A nagybirtoknak minden előnyét megszerezheti a maga számára a kisbirtok szövetkezés útján, de a nagybirtok sohasem szerezheti meg magának a kisbirtok legfőbb előnyét, a föld művelőjének azt a tudatát, hogy saját földjén magának és családjának dolgozik.

De hogyan is alakultak a dolgok a II. világháborút követően?

A Moszkvából hazatért kommunisták irányt változtattak. 1945-ben először megszüntették a nagybirtokokat. Közismert tény volt, de nehezen akart átmenni a köztudatba. S főleg az agrárpolitikába. Csak jellemzésül érdemes megemlíteni, hogy 1894–1914 között 41.655 k.h., 1920-ban 908.564 k.h., 1936 és 1944 között pedig 600.000 k.h. került a földnélküliek kezébe. Ötven év alatt tehát összesen 1.550.199 k.h. Ezzel szemben 1945-ben néhány hónap leforgása alatt 5.599.199 k.h. cserélt gazdát, tehát az ország területének 34 százaléka, melyből levonva a nem egyéni tulajdonba került területet, a földnélküliek így is 3.2 millió k.h. földhöz jutottak. Pontosan 642.342 nincstelen, akikből 40 ezer a kiegészítésben részesült kisgazdák és az állásukat veszített gazdasztek. Ezeknél a tényeknél is figyelemreméltóbb azonban a birtokmegosztásról készített hivatalos statisztika. Íme:

Ezekből a korabeli adatokból kiderül, hogy a 0–20 holdas csoport részesedése 53.5%-a, míg az egyes gazdaságoknak pedig 95.2%-a.

A legfontosabb adottság a földreform óta az egyes birtokok megosztása, amelyből – állapítja meg Nagy Kázmér, a korabeli neves tudós – mint látjuk, majdnem teljes egészében a 0–20 holdas csoporté volt az elsőbbség és ebbe a csoportba tartozott a Föld területének több, mint 50%-a.

Azoknak, akik a földtörvény megoldásán fáradoznak, feltétlenül figyelembe kell venniük és pedig két szempontot. Mezőgazdaságunk ha visszatér a kisparaszti, vagy mondjuk a farmergazdaságokhoz, akkor a nagyüzem megszűnésével megszűnnek azok az eredmények is egy időre, amelyek a nagyüzemi forma következményei voltak. Tegyük hozzá mindjárt, hogy nem csak, és nem kizárólag az egybefüggő nagyobb területek miatt, hanem a sokszor és jó vezetés következtében. Jelen időben százával lehet citálni azokat a példákat, amelyekből a napnál világosabban derülne ki, hogy ha a nagyüzemet rosszul, kevés hozzáértéssel vezették, hamarabb ment tönkre, lett hitelképtelen, mint a kisüzem. Jellemző, hogy 1935-ben a 0–50 k.holdas birtokosok kezében volt a szarvasmarha állomány 68.4%-a, a lóállomány 77.4%-a, a baromfiállomány 85%-a. Egyedül a juhtartásban vezetett a nagybirtok.

És ez a Rákosiék által tönkretett kisparaszti termelés évtizedeken keresztül remekül prosperált. Olyannyira, hogy az országnak nemcsak mindig biztosította a kenyeret, de export kötelességét is mindig a legmagasabb szinten teljesítette. És ezt az – éjt nappallá-eggyé tévő dolgos parasztokat minősítették Rákosiék ötödrangú állampolgároknak, vagy még annak sem. A homlokunkat még ma is égeti a Szovjetunióból importált KULÁK megbélyegző szó. A feladat most nem könnyű. *Fel kell emelni parasztságunk minden rétegét.* És ne felejtjük el, hogy ez a magyarság felét jelenti. Feladatnak és munkának éppen elég, eredményt elérni pedig létkérdés a magyarság másik felének is.

Bujdosó P. Gyula

Sunnyogás, rögzözés, csalamádézás

Fiam, Oroszlán – most némely sajtóbéli állapotokra hívom fel a figyelmet, mégpedig a panaszkodó tört-arany és még-arany ifjakra, valamint szénát nem látott, lófogú kancákra, egyre mindenképpen, mert nem biztos, hogy helyük lesznek mindnek ez írásban, mert annyian vannak ezen népert sűrű bús belvárosi neo-boldogok, hogy alig férnek már egymás luxusszekerétől, – de azért szeretnék elhíttetni, hogy az első független kormány az oka, hogy nem tülekedhetnek a csepeli durvahengermű 60–70 fokos hőségében, mivel – „hál’ istennek” – nincsen munka mindenki számára.

Ők azonban találnak maguknak foglalatosságot, mégpedig ott, ahol eddig is forgathatták propellerfejük: a tömegtájékoztató libériás tülekedésében.

A narancssárga pártlap ifjú lendületnöke, valamiféle gyűldei urbanoid urbanita, ismerőseinek előadta a következőket:

„Felpolcolandó az utóbbi időben megroggyant népnemzeti gerincemet, a könyvhét megnyitáskor legalább 10 kiló harmadikutas könyvet szállítottam haza. Könnyű dolgom volt: a választék lenyűgöző. Egyedül Püski bácsi egy kétkötetes Szabó Dezső-válogatással (Az egész látóhatár, legalább 5 kiló), Csúrka Új magyar önépítésével; Csengey kötetével; Gombos Gyula A harmadik út című művével, (stb.)... kedveskedett a népnemzeti irány szerelmeseinek... Ezeket mind megvettem, oly módon, hogy odasunnyogtam a Püski-sátorhoz, a Vörösmarty téren ádomázgató-dedikálgató (sic!) népfiaik közé (sic!), a napra. A nap használhatatlanná tette Püski röntgentekintetét, így nem láthatta megtört nn. (népnemzeti) gerincemet.”

Íme, a finom kacsojásból készült mérgező vaníliafagyi a la urbanita.

Nem kell most vitatnunk itt Szabó Dezsőt, azt majd máskor, de mindenképpen felfigyelhetünk e gyötrődő ifjú sápadt alkalmatlanságára, mert körülbelül úgy aránylik lelke a tisztességhez, mint egy ütődött kereskedő azon igyekezete, hogy másfél kiló árut 5 kilónak akar eladni. (Papírsúlyban a két kötet 1,49 kg.) Egyéb valóságérzetéről nem is kell szólni ezek után, mert az is arányos a többivel, mondjuk: úgy aránylik a cikkecske szerzője apjához, mint másfél kiló az öthöz, az öt pedig úgy aránylik Szabó Dezsőhöz, mint cikk szerzője apjához.

És még valamit: ha fantázia hiányában sokat használják még az ún. népnemzeti gerinces pejorációnak szánt megnevezést, avagy irányzatokat, és hasonló papírtölcserben árulják a kacsojásból készült és tiltott vaníliafagyijukat, vidoran mérgezve a hazát, előbb-utóbb akad majd valaki, aki megkérdezi, hogy ők vajon milyen gerincesekhez tartoznak, ha egyáltalán odatartoznak? Lehet, hogy csak „odasunnyogtak”?

Én ugyan nem tartozom a népnemzeti irányhoz, de tisztelem őket, és akiket tisztetek, azoknak védelmére is kelek; sajnos, újabban az önjelölt neo-slamposak úgy néznek ki, mint egy hajdani KISZ-faliújság: nagyképűnek, csontnélkülinek, cinkosnak, színesnek, öntudatzacskósnak. És bár nem vagyok mélymagyar, tisztelem minden nép mélységeit, de megvetem a felszínen elszíneződő rút urbanita-vázakat. De ha nagyon óhajtják és akarják, elmélyíthetem egyszer magyarságomat – de egyelőre mások természetével kényszerülök foglalkozni.

Van még egy másik jópofa, ő Moszkvában elnehezült lélek, aki itthon egyfolytában úgy könnyít magán, hogy kedvenc kifejezése lett a **rög-magyarok** pejoráció. Biztos, hogy nincs e hazában, aki ma ezen misztikus rög-höz kötné képzeit és egyebeit, legfeljebb pár ezrelék talán és: **plusz egy fő**: ő, a mindent bekutató-felvillantó gömbvillám, a gyors és életképes rádiós. Jól megvan azzal az elhanyagolt pár félnótással, elbeszélgethet velük tízmillió magyar feje felett. Így tehát lett egy **neo-rög-hözkötött-anti** is házunk táján. Nem tehet róla. El kell viselnünk őt, és azt a pár ezreléket is. Féltő, hogy itt is előfordulhat az az eset, hogy a tízmillióból majd valaki megeteti egy kis agyagos röggel. Vagy az Isten.

A szénát nem látott újdorosi hölgyről majd később szölok, egyelőre kutasson tovább az irányban, hogy hazánk az éhező nemzetek élvonalába került. És mondja el mindezt vasárnap ebédidőben. Elképzelem, amint tudatos, szénát nem látott fogairól le-lecsüng egy tudatlan csalamádéfoszlány, megvillantva az oly vegyes érzést, amit érez egy érző tárgy, mikor elhagyhatja az alaposan elővillanó elszánt fogakat.

Legközelebb két elnökről szölok, figyelembe véve az őket méltató és méltatlanító igyekezeteket.

Ölellek:

Apád

BALASKÓ GYÖRGY FELVÉTELE

Kedves Tagtársunk!

Örvendetesen gyarapodó tagságunkat a folyamatos kapcsolattartás nehézségei ellenére igyekszünk a legfontosabb fejleményekről írásban vagy szóban tájékoztatni.

A nyárra való tekintet nélkül az NDSZ vezetői több munkamegbeszélést tartottak azzal a szakértői munkacsoporttal, amely az NDSZ őszre tervezett közgyűlésére készíti elő a szervezetünk programtervezetét. Elképzelésünk szerint a programtervezet első változatát ősz elején eljuttatjuk a tagsághoz, hogy akár egyénileg vagy csoportosan véleményt nyilváníthasson, és tovább formálhassa a közgyűlés előtt.

Újra szeretnénk felhívni a figyelmet az NDSZ alakuló gyűléséről megjelent dokumentumra, amit Merre, Magyarország címmel adott ki a Püski Kiadó. A rendes könyvtáruusi forgalomban is kapható füzet az NDSZ ügyviteli irodájában is hozzáférhető.

Kérjük a tagságot, ill. a helyi szervezeteket is a terjesztésben való közreműködésre. (Bővebb információ az NDSZ ügyviteli irodában.)

Augusztus 20-án Ópusztaszeren, az emlékparkban sorra kerülő országos alkotmány napi ünnepség egyik fő szónoka délelőtt 10 órakor Pozsgay Imre lesz. Az NDSZ csongrádi és szegedi szervezete két sátrat állít fel az emlékparkban, ahová hívunk minden, az ünnepség iránt érdeklődő tagtársunkat és a szimpatizánsokat.

A két NDSZ-sátorban kapható lesz a Merre, Magyarország c. füzet és az NDSZ Alapító Nyilatkozata, tagbelépési nyomtatványok.

Az esemény jó alkalom lesz az NDSZ népszerűsítésére, a tagtoborzásra, s arra, hogy a füzetet dedikáló NDSZ-vezetőkkel s az érdeklődő tagság családotul, barátokkal együtt találkozzon.

Ugyanitt hozzáférhető lesz a Kaposváron megjelenő, országos terjesztésű, az NDSZ-t támogató Kiegyezés c. hetilap új száma is, valamint a **mozgalmunkkal szimpatizáló, Budapesten megjelenő Ring c. hetilap.**

Az újságok egy-egy új példányát mellékelten is eljuttatjuk.

Kérjük, hogy előfizetéssel, másoknak ajánlva, s főképpen a nevezett lapokba hirdetések gyűjtésével, támogassák a két hetilap sikeres megjelentetését.

Mindkét újság rendszeres fórumot biztosít az NDSZ-szel kapcsolatos híradásainknak. A szerkesztőkkel való találkozásaink alapján a tagságot is arra buzdítjuk: tekintse javaslatai, véleménye fórumának a Ringet és a kaposvári Kiegyezést.

Kellemes nyaralást és pihenést mindazoknak, akik még nem vették igénybe megérdemelt szabadságukat.

Szeretettel várunk mindenkit, aki el tud jönni Ópusztaszerre.

Aki nem tud ott lenni, azokkal pedig ősszel találkozunk a, reméljük, nyár után minden tekintetben mozgalmasabbá váló közéletünk s az aktívabbá váló NDSZ-szervezeti munka során.

Budapest, 1991. augusztus 6.

Szívélyes üdvözléssel:

Sz. Tóth János

az NDSZ ügyviteli iroda képviselőjében

NEMZETI DEMOKRATA SZÖVETSÉG

1011 BUDAPEST Corvin tér 8.

Kedves Tagtársunk!

Öröndetesen gyarapodó tagságunkat a folyamatos kapcsolattartás nehézségei ellenére igyekszünk a legfontosabb fejleményekről írásban, vagy szóban tájékoztatni.

A nyárra való tekintet nélkül az NDSZ vezetői több munkamegbeszélést tartottak azzal a szakértői munkacsoporttal, amely az NDSZ őszi tervezett közgyűlésére készíti elő a szervezetünk programtervezetét. Elképzelésünk szerint a programtervezet első változatát őszi elején eljuttatjuk a tagághoz, hogy akár egyénileg, vagy csoportosan vélemény nyilváníthasson és tovább formálhassa a közgyűlés előtt.

Újra szeretnénk felhívni a figyelmet az NDSZ alakuló gyűléséről megjelent dokumentumra, amit Merre, Magyarország címmel adott ki a Püski Kiadó. A rendes könyvtárai forgalomban is kapható füzet az NDSZ ügyviteli irodájában is hozzáférhető.

Kérjük a tagságot ill. a helyi szervezeteket is a terjesztésben való közreműködésre. /Bővebb információ az NDSZ ügyviteli irodában./

Augusztus 20-án Ópusztaszeren, az emlékparkban sorra kerülő országos Alkotmány napi ünnepség egyik fő szónoka délelőtt 10 órakor Pozsgay Imre lesz. Az NDSZ csongrádi és szegedi szervezete két sátrat állít fel az emlékparkban, ahová hívünk minden az ünnepség iránt érdeklődő tagtársunkat és a szimpatizánsokat.

A két NDSZ sátorban kapható lesz a Merre, Magyarország c. füzet és az NDSZ Alapító Nyilatkozata, tagbelépési nyomtatványok.

Az esemény jó alkalom lesz az NDSZ népszerűsítésére, a tagtoborzásra s arra, hogy a füzetet dedikáló NDSZ vezetőikkel, s az érdeklődő tagság családotul, barátokkal együtt találkozzon.

Ugyanitt hozzáférhető lesz a Kaposváron megjelent országos terjesztésű, az NDSZ-t támogató Kiegyezés c. hetilep új száma is, valamint a mozgalmunkkal szimpatizáló Budapesten megjelent Ring c. hetilap.

Az újságok egy-egy új példányát mellékelten is eljuttatjuk.

Kérjük, hogy előfizetéssel, másoknak ajánlva, s főképpen a nevezett lapokba hirdetések gyűjtésével, támogassák a két hetilap sikeres megjelentetését.

Mindkét újság rendszeres fórumot biztosít az NDSZ-el kapcsolatos híradásainknak. A szerkesztőkkel való találkozásaink alapján a tagságot is arra buzdítjuk: tekintse javaslatai, véleménye fórumának a Ringet és a kaposvári Kiegyezést.

Kellemes nyaralást és pihenést mindazoknak aki még nem vették igénybe megérdemelt szabadságukat.

Szeretettel várunk mindenkit, aki el tud jönni Ópusztaszerre.

Aki nem tud ott lenni, azokkal pedig ősszel találkozunk a reméljük nyár után minden tekintetben mozgalmassabbá váló közéletünk, s az aktívabbá váló NDSZ szervezeti munka során.

Budapest, 1991 augusztus 6.

Szívélyes üdvözléssel:

82.10.18 Jd

az NDSZ ügyviteli iroda képviselőjében

Azért még próbálok változtatni, próbálom duruzsolni, hogy így nem jó. Veszem is észre úgy október táján, hogy egyre kevésbé vagyok „kíváncsi” a főnök irodájában vagy lakásán. Úgy látszik, csak mameluk kell, józan, féltő, figyelmeztető hang nem.

Elkövetek közben még egy súlyos hibát is. Ismerősöm, akiről csak évek múlva derül ki, hogy szélhámos, és igen kevés dolog igaz abból, amit mond, rossz hírt hoz: Király Zoltán homoszexuális, zsarolható, és ez állhat amögött, hogy éppen azokban a napokban egy vitában Torgyán mellé állt a lapokban. (Később derül ki, hogy ez mind rágalom.) És én a heti esemény-összefoglalóba beírom, tán azért, mert magam sem értem a hirtelen rokonszenvet Király és Torgyán között – ami persze szintén nem tartott sokáig. Pozsgay olvassa, és elsötétül a szeme. „Ez nem igaz – mondja. Családi jó barátom, ismerem.” És én nem tudok mit mondani, csak azt, hogy olyasvalaki hozta a hírt, aki minden körben ott mozog. (Király Zoltántól utólag is elnézést kérek.)

De nem ezért vagyok október közepére „kegyvesztett”, hanem a népi-nemzetiek felé való kacsingatás elítélése miatt. Egy, korábban kiosztott feladatot még teljesítek: Udvarhelyi Laci akkoriban szakított Thürmerrel. Megkerestem, találkoztunk, beszélgettünk az esetleges együttműködésről.

Laci válasza: igen, ha egy mozgalmat ő vezet, de sokadik hegedűs nem lesz sehol. Még sok mindenről beszélünk, majd másnap jelentkezem Margitkánál, a titkárnőnél. Mondom: beszámolnék a főnöknek, kedd van, megoldottam, amit rám bízott. Válasz: a főnök ma nem ér rá. Jó, akkor péntek a másik kijelölt nap. Válasz: akkor sem ér rá. Jó, akkor hívom este otthon, ahogy szoktam. Válasz: ne hívja, jelentkezünk mi, ha majd szükséges lesz...

Na jó, ha nem, nem. Várok négy hetet. Senki, semmi. Viszont egyre több fura jobboldali figura kavarg a párt körül, két héttel az 1991. december 20-i kongresszus előtt. És jönnek a srácok, a stábtól: már semmi sem érthető, ezek a furcsa újak nyomulnak, az alapítók a háttérbe szorultak, a balközép már sehol nincs...

Döntök: mivel elég sokan tudják, hogy március óta Pozsgaynak dolgozom, meg kell szólalnom. Ki kell mondanom, hogy „köszönöm, eddig és nem tovább”, ettől így el kell határolódní, rólam ne

éljen az a kép a köztudatban, miszerint Balaskókkal ülnék egy csónakban. A december 17-i Népszavában teszem ezt meg, leírva mindent, amiért a kongresszus előtt elegendő volt. Remélem, hogy néhány embert talán felráz mindez, és a kongresszuson talán még változik valami. Tévedtem. Mint ahogy Pozsgayban is tévedtem, aki cik kemre válaszol mindent tett, csak nem válaszolt. Nem, nem kívántam, hogy elismerje: igenis szerveztük, de nagyban a parlamenti frakciót. De legalább a konkrétumokra konkrétumokat mondott volna.

A kongresszus utáni este a rögzítőmön egy üzenet. Az egyik stábeli úrtól. Szidja Pozsgayt, a szavazást törvénytelennek minősíti, és cikket akar velem íratni Pozsgay ellen. (Mellesleg korábban az illető rólam is mondott csúnyákat – másnak.) Búcsúzóul lépek még egyet. Beviszem a Fehér Ház postázójába a rögzítőről készült másolatot kazettán, és küldök egy levelet Pozsgaynak: ő engem rágalmazónak minősít, hát itt legyen a tanulság. Aki őt személyében feketíteni akarja, az nem én vagyok. A hangot a kazettáról felismerheti. És én sosem fogok ellene írni, amíg élek. Mert ha egyszer valakihez valamilyen szinten tartoztam, azt sosem szoktam utólag acsarkodva megtagadni. Én a pártot, a középbalt féltettem. A Népszavában is. És kívánok neki sok sikert – a *szélsőjobb* elleni küzdelemben. (Nos, az 1995-ös év néhány hírére ismerve ez sikertelen kívánság volt...)

★ ★ ★

És még egy utólagos epizód. Balaskó is üzenet a rögzítőmön. Hogy ő nem szélsőjobbaldali, de én egy „degenerált, aberrált, moszkovita, fasiszta fasz” vagyok. Ez mind, így egyben. Valamivel később „élőben” is jelentkezik telefonon, és üvöltve közli, hogy „elégtételt fog venni!”. Kérdelem, hogy az utcán parancsolja-e, mert ez esetben lehet, hogy ő kerül hanyatt a járdára? Nem, majd meglátom, írásban válaszol! És ő nem szélsőjobbaldali, és kikéri magának. Mondom: akkor én, a Kádár-érában 18 évnyi rugdosással hogy vagyok moszkovita? Nincs válasz, lecsapja.

Aztán ír egy cikket. A Ringben. Vezércikket. (Nocsak, hű de megbecsült ember lettem...) És ő nem szélsőséges, de nem ám. Csak mindjárt az első bekezdésben leszögezi, hogy „potrohomból

fajom rikító petéit szórom rá”. Mivel nem akarok vele arról vitatkozni, hogy a rikító az sárga-é, mint a Dávid-csillag színe, maradok annyiban, hogy egy közös ismerőssel megüzenem: most már tényleg jó, ha nem találkozunk, mert akkor választhat, hogy melyik „fajom”, melyik ükapám képviselőjében kívánja a vonatkozó igen nagy pofont megkapni, a zsidó, a lengyel, a szász, a székely vagy a sváb „család-fámtól”?

★ ★ ★

Végül egy kérdés, csak úgy, magamnak feltéve: a Pozsgay-párt nem sokat költött 1994-ben választási propagandára. Pedig a már említett alapítvány számláján – én legalábbis így tudtam – kül- és bel-földről elég szép pénz gyűlt össze. És akkora pártapparátus sem volt, hogy ezt mind felélje... De akkor hol a pénz? Mire tartalékolják? Talán az 1998-as választásra, vagy valami más „nagy visszatérésre”? A választ nem tudja, csak a szél...

Pozsgay Imre nem tud arról, hogy az NDSZ-ben volt ügynökök lapulnak.

(9. oldal)

NDSZ-közgyűlés – kérdőjelekkel

Nem tartom politikailag túl ildomosnak, ha egy párt vagy mozgalom alapító tagja az első nyilvános kongresszus előtt nyilvánosan fordít hátat a szervezetnek – de bizonyos elvi okokból ez most elkerülhetetlennek tűnik... A demokratikus centrum (szerencsétlen „hivatalos” nevén Nemzeti Demokrata Szövetség) munkájában már jóval a májusban meghirdetett alapítás előtt részt vettem, előbb a mozgalom tervezett lapjának leendő szerkesztőjeként, majd az alapító Pozsgay Imre közvetlen munkatársaként.

Az elmúlt időszakban egyre több lett bennem a kétség, tényleg jó irányba megyünk?

Március elején elemzésben jeleztük a pártalapítónak: az alakulással célszerű lenne megelőzni a kisgazdapárt azon fórumát, ahol Torgyán Józsefet várhatóan elnökké választják. Megelőzni azért, mert ha a perspektívát és célt veszített középrétegbeli értelmiségieknek a tavaszi lehangoló politikai patthelyzetben senki nem mutat utat, lehetőséget, akkor elkeseredettségükben csatlakozni fognak az első olyan erőhöz, amely legalább cselekvést hirdet, ha kiutat nem is... Teszik ezt akár jobb meggyőződésük ellenére is.

Nem léptünk. Vártunk. Ki tudja, mire? Torgyán viszont lépett. A „jóslat” bejött. Varga Csaba, Ugrin Emese és jó néhányan mások, akikről álmában sem gondolta senki, hogy a radikális jobboldalon tűnnének fel – mégiscsak odakerültek. Pedig korábban mindegyik a demokratikus centrum hívének tűnt.

Feltűnt viszont Pozsgay Imre környezetében néhány nem túl hiteles ember. Volt elhárító katonatisztek például, akiknek „legendájáról” más, korábban volt elhárítók azt mondták: az említett szolgálati helyeken senki sem ismerte őket...

A „Kiegyezés” című lap megjelenését februártól hatszor halasztották el. Nem mondom, hogy ok nélkül. Utoljára éppen április elején velem állíttatta le a pártalapító-képviselő a megjelenés előtt álló lap munkáit. Augusztusban aztán mégis megjelent. Orbán Zoltán kaposvári üzletember és Kovár Gyula újságíró nyomására. De igen fura körülmények között: a kora tavasszal beszerzett kéziratok 5 hónap késéssel, de változatlan szöveggel láttak napvilágot. Holott az ellenőrzés lehetőségét kérte – de hiába – Somogyi Tamás dr. országgyűlési képviselő, dr. Nabil Yassin al-Husszein iraki újságíró (hiszen az Öböl-háborúból sok mindent másként láttunk már azóta), Csik Rita újságíró és riportalánya, Sára Sándor. Volt olyan cikk – a Sára-interjú –, amelynek kéziratát kéresemre a riporternek visszaadták utólagos egyeztetésre, csak éppen a fénymásolat alapján az eredeti szöveg került a lapba. Így fordulhatott elő az a kegyelemsértés, hogy Csengey Dénesről, halála után hónapokkal, mint előről szolt a cikk... De a legfurcsább az volt, hogy két, egyenként oldalas cikkel szerepelt a Kiegyezésben Bujdosó Gyula újságíró. Aki melleleg a Szent Korona elleni eljárásban a harmadik helyen szerepelt, ott megjelent cikke miatt. Kértük Pozsgay Imrét: határolja el magát nyilvánosan e hibáktól és elkövetőiktől, mert szélsőjobboldaliakkal tán mégsem lennénk közös nevezőn. Mégsem tette.

Sőt! Augusztus 6-i keltezéssel Sz. Tóth János, az NDSZ ügyvivője körlevelet küldött szét minden tagnak. Ebben a következő is szerepelt: „mozgalmunkkal szimpatizál a Budapesten megjelenő Ring című hetilap”... „Kérjük, hogy előfizetéssel, másoknak ajánlva, és főként hirdetések gyűjtésével támogassák a hetilap sikeres megjelenését”...

A Ring... Amely a Vasárnapi Újság összes szélsőséges anyagát rendszeresen közölte. Mellékeltek egy példányt, ahol az uszítás prófétája, Balaskó Jenő, melleleg a Ring főszerkesztő-helyettese jókora fotóval szerepelt mindjárt a harmadik oldalon... És pont a levél kézhezvétele utáni vasárnap reggel támadta minősíthetetlen hangon Faludy Györgyöt, de Göncz Árpádot is a rádióban...

Rémülten hívtam fel a balatoni nyaralójában pihenő Pozsgay Imrét: mi ez? Újabb, a szélsőjobbal szimpatizáló lépés? Kiderült: félrevezették. Ő úgy tudta, hogy a Ring „szakít” a Vasárnapi Újsággal, Balaskóról pedig szó sem esett. Kértem: gyorsan lépjen, ettől is határolja el magát nyilvánosan, erről nem ő tehet, viszont a tagság teljesen

tanácstalan, és elutasítja a szélsőjobbal való együttműködésnek még a gondolatát is. Ez az elhatárolódás sem történt meg, fogalmam sincs, hogy miért!

Voltak még apróbb ügyek. Olyan kereskedő, aki szervezőmunkára jelentkezett májusban, és pénzügyi támogatást is felajánlott, négy hónapig választ sem kapott a szövetség ügyintézőitől, és hasonló adminisztrációs hibák. De az említett politikai furcsaságok, tévovázások miatt kellett úgy döntenem: az NDSZ december 20-i kongresszusán már nem kívánok részt venni, mindezekhez munkám és nevem nem adom tovább. Fájdalmas ez, mert nagyon hittem-hittünk benne: ez a mozgalom kiút lesz az ország válságából. Eddig nem lett az. Lehet, hogy a kongresszus után azzá válhat – kívánom, sokakkal együtt, hogy így legyen! De úgy, hogy a kisember hétköznapi érdekvédelmével is foglalkozzon végre, és semmilyen szélsőséges erő, még tévedésből se kerülhessen a közelébe...

Szatmári Jenő István

Pozsgay: Úgy látszik, mi sem úszhatjuk meg...

Megkértük Pozsgay Imrét, fejtse ki véleményét a Szatmári Jenő István által írottakról. A politikus részigazságokkal kevert spekulációknak nevezte a cikkben foglaltakat, majd így folytatta:

– Úgy látszik, eljött az ideje annak is, hogy mi legyünk Szatmári Jenő István cél-táblája. Kijelentem, hogy ezt a cikket nem mi rendeltük tőle. Mi szerettük volna lebeszélni... A konkrétumokról. Mi nem igazítottuk sem Torgyánhoz, sem másokhoz célunkat, kezdettől kijelentettük, hogy nem kívánunk parlamenti frakciót szervezni. Ez a feltevés másoktól indult el, amikor a mozgalom zászlót bontott. Nem vesztettük el tehát, amit nem is akartunk megnyerni. Amikor eljön az ideje, állunk a parlamenti megmérettetés elébe. Annak se állunk ellen, ha a parlamentben új frakció szerveződik. Mindezzel azt akarom mondani, hogy nem szájtáti és alkalmatlan emberek szalasztottak el valamit...

A „nem túl hiteles emberekkel” kapcsolatban az NDSZ ügyvivője kijelentette, hogy ő nem tudja, ki kicsoda. A tagok az alapszabály értelmében léptek be a szövetségbe, ahol nem kutatták, kinek milyen a múltja.

– Hogy vannak-e III/III-as és egyéb ügynökök az NDSZ-ben, ezt nem tudom, mint ahogy azt sem, hogy a parlamentben, a pártokban, avagy az újságírók között vannak-e. Ám aki ilyet állít, annak bizonyítékokkal kell rendelkeznie, amelyeket feltehetően a bíróságnak be tud mutatni.

A Kiegyezés című lapról a következőket mondta Pozsgay Imre:

– Eddig két mutatóványszáma jelent meg. Továbbra is szándékunk, hogy kiadjuk. Azt akarjuk, hogy az NDSZ-nek anyagilag megalapozott, tartósan működőképes lapja legyen. A mutatóványszámok egyébként mindenütt a világon azt a célt szolgálják, hogy kellő bírálat után a szerkesztők levonják a következtetéseket.

A válasz nélkül hagyott kereskedővel kapcsolatban Pozsgay megjegyezte:

– Nem tudok olyan önzetlen üzletemberről, aki adakozni szeretett volna, de mi nem tettük ezt számára lehetővé. Ennyire élhetetlenek azért nem vagyunk. Megragadom az alkalmat, és közlöm, hogy az egyesülési törvény szabályai szerint örömmel és köszönettel fogadunk minden tisztességes adományt. Ma még nagyon is nagy szükségünk van rá.

Végül az NDSZ ügyvivője így sommázott:

– Minden keserves, rossz tapasztalatom ellenére hiszem, hogy demokrácia nincs sajtószabadság nélkül, és azt is, hogy a sajtószabadság meg a becsület egy pályán haladnak. Az ilyen írás minőségét és tartalmát az olvasó kevésbé ítélheti meg, mint az újságírószakma. Én bízom a sajtó ítélőképességében. Egyébként úgy látszik, mi sem úszhatjuk meg a közgyűlési látványtervezők közreműködése nélkül. Mégis azt hiszem, hogy Szatmári elhatárolódása inkább légkörtisztító, semmint zavaró körülmény.

(horváth)

***

Balaskó Jenő heti levele

Én, hűséges fiatalok

Oroszlán fiam – ez évi utolsó levelemben ismét kénytelen vagyok az újságírói ármánykodás egy kirívó esetét felpanaszolni. Megszoktam már, hogy szinte naponta csipdesnek a trágyalén felerősödött különféle légy-szürkék, de arra azért gondolni se mertem, hogy e számtalan lábú és csápú rovarok egyike végtagjait dörzsölgetve, és a teremtés tágasságában szédelegve engem, a Dózsa halála (1963) és a Fasiszta vásárnap (1964) szerzőjét szélsőjobboldalinak bélyegezzon meg, potrohából fajtája ríktó petéit szórva rám. (József Attilával is megtették ezt, és a hasonlók tették meg.)

A Népszava december 17-i, NDSZ-közügyülés – kérdőjelekkel című stílbravúrrjáról van szó, melyet Sz. J. I. legyesített közénk. (Teljes nevét azért nem írom le, mert méltatlannak tartom e természeti csapást megörökíteni.)

Sajtóepizódok

1991 nyarán kezdte szervezni Hámori Tibor a sárga Riportot. Már a tervezésnél is ott voltam, elvégre még mindig újságírónak éreztem magam, és valamiből élni is kellett, hiszen a „politikai munkát” mindig ingyen, talán meggyőződésből, talán kalandvágyból végeztem, no meg azért, mert egyre inkább úgy éreztem: a Horthy-restauráció ellen bármit is, de tenni kell. Volt miért utálnom a lovas-tengerészt. A szocdem sváb nagyapámat, nagybátyámat internálótáborba csukták a csendőrei, a zsidó nagyapámat megölték a tehetlensége miatt ránk szabadult nyilasok. Nem is kíváncsoztam Kenderesre, még a tévét is kikapcsoltam aznap.

De maradjunk a sárga Riportnál. Ott is volt pár aranyos eset. Bár politikával közvetlenül nem foglalkoztunk, de büszkén elmondhatom: a „másik Minarikot” én fedeztem fel. Adóügyben piszkálgattam az ügyeletes népnnyúzó (Dob utcai tájszólásban így nevezik a pénzügyminisztert) –, amikor kapok egy szép, hosszú levelet. Amelynek írója kifejti, hogy teljesen igazam van, hogy az APEH minden lépése törvénytelen, hogy hazudnak, csálnak minden statisztikánál és kimutatásnál. És az aláírás: dr. Minarik György! Utána egy telefonszám és egy megjegyzés: ez nem vicc...

Ejnye no, hát nem az APEH elnökét hívják dr. Minarik Györgynek? A telefonból azután kiderül: a levélíró IS úgy hívják. Ugyanis az édesapjáról van szó, az egyik legkiválóbb magyar adóügyi szakemberről. Aki megtagadta fiát, lakásába sem engedi be, szóba sem áll vele, amíg e hazug, népnnyúzó hivatal élén áll. Megkeresem, sokáig beszélgetünk, majd írok a sárga Riportba egy nagy cikket az idősebbik Minarikról. Utána több kolléga kéri tőlem a címét, a telefonszámát, ha jól tudom, ennek révén lett az APÜSZ, az APEH Üldözötteinek Szövetsége egyik vezetője is. Bár azóta nem találkoztunk,

de máig is örülök, hogy egy ilyen értékes embert sikerült véletlenül találni, aki vállalja is a harcot a sarcolók ellen...

Pesti Riport

Belföldi rovat,

Budapest VIII., Blaha Lujza tér 3.

Tisztelt Szatmári Jenő István úr!

A f. év november 4-i számban olvastam Egy kis adóbibi című cikket. Ezzel kapcsolatban szeretném az alábbiakra felhívni b. figyelmét.

(Elöljáróban megjegyzem, hogy – ha nem is főfoglalkozásként – több mint 40 éve foglalkozom adóügyekkel.)

Az Adó című lap különszáma csak egy momentum a sorozatból, és ezekre szeretném felhívni a figyelmét.

1. Az APEH közzétette az 1990. évi statisztikai adatait, és ezzel kapcsolatban a VOSZ társelnöke, Szirmai Péter az adatokat valótlanoknak tartotta, Palotás János pedig uszításnak a vállalkozók ellen. A Magyar Hírlap szept. 11-i száma tartalmazza az észrevételek elutasítását. Az APEH ismertetett álláspontja végig valótlan és félrevezető!

Azt állították, nincs adatuk a pontosabb statisztikához. Miután a mérlegben, vagy nyilvántartásban és adóbevallásban ezek az adatok szerepelnek, így nem igaz, hogy nincs adat. Sőt tudomásom szerint ezeket az adatokat az APEH saját számítógépeivel fel is dolgozta. Szeretném megvilágítani, miért nem közölnek adatokat ezzel kapcsolatban.

A vállalkozó jövedelmét két formában veheti ki, éspedig:

- jövedelemként, vagy*
- osztalékként.*

A jövedelmet az adózatlan nyereség terhére számolhatja el, tehát csökken a vállalkozási nyereségadó, de fizet 53% tb-járulékot és progresszív személyi jövedelemadót.

Ha osztalékként veszi ki, úgy ezt csak az adózott nyereségből teheti. Ebben az esetben növekszik a vállalkozási nyereségadó, nem fizet viszont tb-járulékot és a progresszív jövedelemadó helyett csak 20% forrásadót fizet, amely az adóbevallásában nem is szerepel.

Tehát négy tényező, éspedig

- vállalkozási nyereségadó,*
- társadalombiztosítási járulék,*
- személyi jövedelemadó és*
- forrásadó*

szoros matematikai összefüggésben vannak, így a négy tényezőtől egyet kiragadni és abból következtetéseket levonni valóban félrevezető és uszítás a vállalkozók ellen.

2. De még nagyobb hazugság hangzott el az APEH sajtótájékoztatóján (melyet a tv csak kivonatossan közvetített). Nevezetesen, hogy nálunk a személyi jövedelemadó az összes adóbevétel 6%-a, tehát rendkívül alacsony, szemben a nyugat-európai 16%-kal. Felhívom a figyelmet a Magyar Közlöny 1991. évi 1. számára, mely az állami költségvetést tartalmazza. A 47. oldalon az alábbi adatok találhatók:

személyi jövedelemadó	122,6 milliárd forint,
összes adóbevétel	730 milliárd forint.

Ez pedig, akárhogy számolom, nem 6%, hanem 16,8%. Már ez is magasabb a hangsúlyozott nyugat-európai átlagnál.

De kicsit közelebről vizsgáljuk meg a százalék számításának nevezőjét is.

A 730 milliárd forintból 158,5 milliárd forint az áfa. (Ennek százaléka az Egyesült Államokban 6,5%, Németországban 11%, Ausztriában 13%, míg nálunk a 20%-ot meghaladja.)

De szerepel 153 milliárd forint fogyasztási adó is, mely nagy részének adó jellege eleve vitatható.

Ha mindezt figyelembe vesszük, és a 730 milliárd forintot csökkentenénk, úgy

– a hazai személyi jövedelemadó mértéke magasan a nyugat-európai felett lenne, tehát valótlan az az állítás, miszerint nálunk a mértéke alacsonyabb.

3. A Mai Nap november 10-i számában folytatódott a félrevezetés és hangulatkeltés.

Eszerint a magyar állampolgárok kb. 100–200 milliárd forint jövedelmet nem vallottak be, és nem fizettek utána adót.

Azért próbáljuk ezt pontosítani az APEH korábbi nyilatkozatai alapján. Az alábbiakat értik alatta:

a) A vállalkozók olyan jövedelme, mely abból adódik, hogy nem adtak számlát, és így a bevétel könyvelésükben nem is szerepel.

b) A borraivaló, illetve hálapénz.

Nem tagadom, mindkettő igaz, de nézzük meg alaposabban ezek okait.

a) Ezzel kapcsolatban az alábbi szeretném elmondani. Mintegy 10 évvel ezelőtt társszerzője voltam egy szakkönyvnek, és én dolgoztam fel az adózás akkori anomáliáit (akkor csak kisiparosokról és kiskereskedőkről volt szó).

Mintegy 50 bírósági ügy feldolgozása után megdöbbenve vontam le azt a következtetést, ha egy kisiparos bevételeit és kiadásait pontosan és korrektül bevallja, úgy egy-két éven belül tönkre kell mennie. Annyira nem akartam ezt elhinni, hogy felkerestem a PM illetékes vezetőjét, és ismertettem az aggályaimat. Megerősítette, hogy valóban úgy van, ahogy én a következtetést levontam. Miután tudták, hogy az adózók nagy része az adóbevallásnál úgyis csalni fog, tehát az adórendszert eleve úgy építették fel, hogy közepes csalások mellett az adóbevétel mértéke még megfelelő legyen.

Most egy jóval kedvezőtlenebb adórendszer mellett miért kritizálják a bevételek egy

részenek eltagadását, amikor ez esetleg az életben maradáshoz szükséges? Egyébként a lehetőségek tere is jóval kisebb, mint ahogyan azt állítják:

- társaságoknál csak nagyon kis arányban lehet a bevételeket eltitkolni,
- egyéni vállalkozóknál pedig csak meghatározott körben (kereskedelem, vendéglátás, szolgáltatás).

b) A világon minden adórendszernek van egy alapelve, és pedig a kettős adózás elkerülése. Ha én valakinek borraivalót vagy hálapénzt adok, azt már az adózott jövedelmemből teszem, miért akarják ezt ismételten megadóztatni?

Leszögezem, hogy nem vagyok híve a borraivalónak, hálapénznek stb. Ezt a jelenséget a társadalmi betegségek egyik tünetének tekintem. De akkor a betegség ellen kell harcolni! Ilyen harcra felhívás az APEH egyetlen megnyilvánulásában sincs, csupán a betegség vámszedői kívánnak lenni.

Ha ennek a betegségnek a gyökerét nézzük, ezt nem a társadalom és nem az állampolgárok gerjesztették, hanem maga az állam.

Gondoljunk az orvosok, kereskedelmi dolgozók, pincérek korábbi éhbérére azzal a felkiáltással: majd kiegészítik borraivalóval, elég ez a fizetés is.

A sok „okos” nyilatkozat után egy rémlátomás gyötör. Ha ezután a feleségemnek a háztartási kiadásokra az adózott jövedelmemből pénzt adok, úgy majd neki újabb személyi jövedelemadót kell fizetni, mert ennek ugyanúgy nem lenne alapja, mint a borraivaló megadóztatásának.

Budapest, 1991. nov. 11.

Tisztelettel:

Dr. Minarik György

Megjegyzés: A névazonosság nem véletlen. Ettől függetlenül, ha a leírtak egészét vagy egy részét megjelentetik, felhatalmazom önöket a nevem használatával.

Utóirat: Miután cikkében Ön azt írta, hogy adóspecialista újságíró, a jövőben is felajánlom együttműködésemet és segítségemet, természetesen minden díjazás nélkül.

„MONDJON LE, MIELŐTT FELÁLDOZZÁK”

Másként látja a másik Minarik

Nemrég írtunk arról, hogy néhány pénzügyi vezető, köz- bármikor utasíthatja revizo- pasztalataim miatt mondtam: rait, hogy akár 10 milliárd jöjjön el onnan. Nem jött.

Dr. Minarik György:

**„MONDJON LE A FIAM,
az APEH elnöke!”**

De akkor a betegség ellen kell harcolni ! Ilyen harcra felhívás az APEH egyetlen megnyilvánulásában sincs, csupán a betegség vámszedői kívánnak lenni.

Ha ennek a betegségnek a gyökerét nézzük ezt nem a társadalom és nem az állampolgárok gerjesztették, hanem maga az állam.

Gondoljunk az orvosok, kereskedelmi dolgozók, pincérek korábbi éhbérére, azzal a felkiálltással, majd kiegészítik borraivalóval, elég ez a fizetés is.

A sok " okos " nyilatkozat után egy rémlátás gyötör. Ha ezután a feleségemnek a háztartási kiadásokra az adózott jövedelmemből pénzt adok, úgy majd neki újabb személyi jövedelemadót kell fizetni, mert ennek ugyanugy nem lenne alapja, mint a borraivaló megadóztatásának.

Budapest, 1991. nov. 11.

tisztelettel

dr. Minarik György

Budapest, VI.,

Dalszínház u. 10. III. em. 3.

Tel.: 1-115-989

Megjegyzés: A névazonosság nem véletlen. Ettől függetlenül ha a leírtak egészét, vagy egy részét megjelölnék, felhatalmazom Önöket a nevem használatával.

Utóirat: Miután cikkében Ön azt írta, hogy adóspecialista újságíró, a jövőben is felajánlom együttműködésemet és segítségemet, természetesen minden díjazás nélkül.

Ugyancsak a Riportban írok meg egy másik esetet: meggyilkolt fogadott húgom, Bálint Éva tragédiáját. (Érdekes a mellékelt cikket szó szerint elolvasni.) Máig nincs válasz arra, hogy ki zsarolta meg Éva férjét 1990 márciusában.

Még ma is rettegni kellene?

Szőke Éva tragédiája

Éva már 16 évesen gyönyörű volt. Egy KISZ-táborban ismertem meg, 1967-ben. Néhány csók után rájöttünk: szerelemnek nincs köztünk értelme. Inkább testvérré fogadtuk egymást. És ez haláláig tartott, mindketten húgomként, bátyámként beszélünk a másikról. Ez kötelez arra, hogy végre megírjam halálának enyhén szólva furcsa körülményeit.

Magas rangú rendőrtisztek lánya volt. Apja az életvédelemnél, édesanyja a politikaiaknál dolgozott, alezredesi rendfokozatig vitték mindketten. Éva sikertelenül felvételizett a Színművészetre, kissé selypített. Utána kereste a helyét. Sok mindent próbált, szeretett gyorsan és veszélyesen élni. A legnagyobb magyar autós kaszkadőr volt. Kitűnő női cselgáncsos. Lovasbravúrijaitól is visszhangzott a szakma. De ez is kevés volt neki. Ezért lett hírszerző. A magyar állam hírszerzője. Bécsben dolgozott, férjével, aki ott Mahart-alkalmazott volt. (Hogy ő is a „cégnek” dolgozott-e, arról megoszlanak a vélemények. Én nem hiszem...)

1987 egy napján – amikor már hat hete nem beszélünk, telefonon sem, és ezt furcsálltam – gyászjelentést hozott a postás. Éváét... Állítólag álmában érte a halál. Agyérgörcs. Négyéves fia maradt anya nélkül.

A temetésre barátommal, Éva volt vőlegényével, Gáborral mentünk el. Aki – Évával ellentétben – kemény ellenzéki volt, börtönben is ült emiatt. És több dolog nem „stimmelt” a temetésen. Éva papíron a Pegazus Tours alkalmazottja volt. Mégis hemzsegték az AI-s, Aŕ-s belügyes kocsik a temetőben. Épp hogy díszszázad nem volt... Olyan tiszteket ismertünk fel az elhárítók közül, akik Gáborral is, velem is „foglalkoztak” a hetvenes években. A búcsúztatót egy öreg úr mondta, aki nem a Pegazus dolgozója volt. Egy mondata nagyon megragadt bennem: „...Éva meghalt a Magyar Népköztársaság szolgálatában.” És még valami: édesanyja, Éva néni, aki igazán ismerte a „szakma” titkait, egy verset többször is lejátszatott magnóról. A reflén így szólt: „Lefejezték a legszebb rózsát...” A temetés után a vállamon ezt zokogta: „Éva átsuhant az életen. Egy villanás volt. De miért?” Megigérttem: felkeresem, beszélünk még erről. Három hónapig nem értem rá. Aztán még egy gyászhirot kaptam: Éva néni is meghalt. Állítólag rákban. Amit nem tudok elhinni, mert a te-

metésen, a gyászmegettörtségtől eltekintve teljesen egészségesnek tűnt... Netán túl sokat tudott?

Gáborral sokat gondolkoztunk: Éva halálának „legendája” nem igaz! Egy olyan sportember, egy olyan egészségesen élő fiatal nő – 36 éves volt – nem hal meg agyér-görcsben. Évát megölték...!

1990 februárjában úgy éreztem: végre itt az idő, megtörni a hallgatás falát. Felhívtam Éva férjét. Kérdeztem: jól sejtetem-e? Azt mondta: fura téma ez. Telefonon egy szót sem szólt róla. De egy csendes folyóparton vagy erdei úton tán többet mondana... Jobbat ajánlottam: megkértem Katona Bélát, az akkor még hatalmon lévő MSZP budapesti elnökét és Csertői Oszi bácsit, régi újságíró barátomat, az MSZP-sajtótagozat vezetőjét, hogy a Köztársaság téri pártirodában fogadjanak minket, legyenek tanúi a beszélgetésnek, és adjanak a férjnek védelmet, ha szükséges. Ebbe B., a férj is, a pártvezetők is beleegyeztek. Március elejére beszéltük meg a randevút, egy reggelre. Reggel 8-kor kaptam egy telefont B.-től. Elnézést kért. Nem jön el. Mert fél. És talán okkal. Többet nem mondott.

Gábor, a volt vőlegény, aki furcsa módon kapcsolatot tartott a megözvegyült férjjel, szintén beszélt vele. Neki őszintébb volt. Felhívták ismeretlenek. Közölték vele: ha azt akarja, hogy a gyermeknek legalább apja legyen, akkor felejtse el azt a mindenbe belepofázó szakállas újságírót. És ne menjen el az MSZP-székházba! (Mivel az egész randevút telefonon készítettük elő, csak lehallgatás útján szerezhettek róla tudomást...)

Ezek után már csak kérdések maradnak: kik voltak 1990 márciusában akkora urak ebben az országban, hogy a kormánypárt két prominens emberének garanciája ellenére fenyegetni mertek? A magyar hírszerzés-elhárítás? Mert akkor szép bizonyítványt állítanak ki a Németh-kormány utolsó heteiről. Vagy a KGB? Elképzelhető. De akkor most, hogy a KGB-t is átszervezik a moszkvai puccs után, talán végre ott is megkérdezhetnénk: miért kellett Évának és édesanyjának meghalnia? Ha pedig e cikk megjelenése után a hátramaradt férjet és gyereket újabb fenyegetés vagy inzultus érné, remélem, a Magyar Köztársaság mai elhárítói a helyükön lesznek. Vagy az igazságot a saját kezünkbe kell vennünk?

Szatmári Jenő István

Történnék a „sárgánál” más érdekes dolgok is. Az újságírók egy része, például Csulák András harsányan hangoztatja (négy szemközt), hogy ő bizony baloldali érzelmű. De – ahogy távozásom után megtudom – amikor Kónya személyesen nyomást akar gyakorolni a lapra, bizony nagy a hallgatás. Torda Pista legalább gerincesen véleményt mond, de a többi „nagy ellenzéki” hallgat, mint a csuka. Vas Gabit, a Szikra Nyomda menedzserét még csak értem. Ő hallgatásával kádercsaládi múltját kívánja elfeledtetni. Meg azt, hogy gyerekkori jó haverom volt, amikor mellé ülök az évváró lapbulin, igyekszik minél távolabb kerülni tőlem. Az ő dolga, számoljon el saját lelkiismeretével. Hámori sokkal tisztességesebb, ő nem ártja magát a politikába, az újságírókat, a teljesítményt nézi.

Aztán még egy szenzációban benne vagyok: megtörténik az első magyar szívátültetés, teljes a hírzárlat, az egész sajtó találgatja, ki is az újszíves? Felhívom Tibort, mondom, vegyen elő tollat, papírt, diktálom Schwarz Sanyi teljes nacionáléját, hobbiját, kórtörténetét. Döbbenetén kérdezi: honnan tudom? Jó vicc... Ugyanazon az intenzív osztályon feküdt a műtét előtt, ahol én is hetekig nyüglődtem életveszélyes szívritmuszavarokkal... Komoly prémiumot kapok.

És két hét múlva robban valami. Claire Kenneth, az Amerikában élő magyar író ír egy ocsmány förmedvényt a lapban Jane Fondáról, a „nagy generáció” egyik bálványáról. Mert az annak idején el mert menni Hanoiba tárgyalni, amerikai hadifoglyokat szabadítani. Kenneth szerint „a megérdemelt golyó helyett Tom Hayden ölelő karjai várták (mármint Jane-t), a megérdemelt akasztófa helyett szakmai sikerek...” És fröcsög még sok mindent, amit csak egy vén és randa nő írhat egy szép, sikeres és gerinces fiatalabb sztárról. A fasizmust minden válfajában, így amerikai öntettel is utálom, így kitűzők egy „tacepaót” a lap faliújságjára. A folyosón. Senki sem meri aláírni, a „baloldali” kollégák féltik a kenyerüket. Néhány tisztességesebb félrevon és közli: igazam van. Tibor azonban a maga mércéje szerint objektív kíván maradni: ki mit ír, magánügye, vállalja érte a felelősséget. Nem határolhatja el magát egy cikkért egy ismert íróntól. Ha nem értek egyet, írok ellencikket. Nekem ez kevés, felkapom a vizet, és otthagynom a lapot. Lehet, hogy elhamarkodtam. De akkor így éreztem helyesnek.

Tisztelt Szerkesztőség!

Undorral és megütközéssel olvastam január 30-i számunkban az író dédnagy-mama, Claire Kenneth „tudósítását” New Yorkból, amelyben Jane Fondát, a „nagy generáció” egyik példaképét csepülte. Leírta – és ez nálunk jelent meg! –, hogy Vietnamból visszatérve „nem akasztófa várta”! Hát tisztázzunk talán valamit: a vén íróbanya szerint mind a félmillió amerikai fiataalt, aki nem akart meghalni hazájától 20 ezer kilométerre, és igazságtalannak tartotta egy kis népet „kőkorszakba visszabombázní”, szintén akasztani kéne? Azt a pár százmillió embert, aki úgy vélte: Vietnam igazságtalan háború volt – éppúgy, mint Afganisztán! –, szintén fel kell kötni? Nos, akkor rajta! Várom a kötelet a hidrogénezett hajú gyilkos uszítótól! Én is tüntettem e mocskos háború ellen. És azért még nem voltam Kádárék talpnyalója! Sőt ahol tudtam, tettem, szóltam ellenük! De nem azért, hogy utólag kötelet emlegessen egy szenilis vénasszony minden művész, minden politikus, minden ember ellen, aki úgy vélte: egy kis népnek is lehet igaza egy kolosszussal szemben! Hogy aztán Brezsnyev talpnyalói mit csináltak Vietnamból? Mind tudjuk. De akkor – százmillióan hittünk egy kis nép igazában... És most itt tartunk? Ötletem: tán menjen férjhez az író matróna Dénes Jánoshoz! De egyet tudok: addig e lapba nem írok egy sort sem, amíg el nem határoljuk magunkat Claire néni e förmedvényétől.

Budapest, 1992. február 1.

Szatmári Jenő István

Aki egyetért, írja alá!

Az utolsó független liberális kísérlet...

1991. december 11-én, amikor már tudom, hogy egy hét múlva kilépek Pozsgay pártjából, komoly publicisztikát írok a Magyar Nemzetbe az őrlődő liberalizmusról. És ez már korántsem csak újságírói munka. Hanem előrejelzése annak, hogy szerveződik egy új csoportosulás a magyar politikai palettán: azok a szabadon gondolkodó, önmagukat le nem járatott politikusok, újságírók, értelmiségiek, akik utálják, de nagyon ezt a törzsi szekértáboros háborúsdit, az acsarkodást, a népnemzeti maszlagot és az SZDSZ nem túl tiszta módszereit.

Magyar Nemzet

„...a dolgot őt magát nézzük...”

Őrlődő liberalizmus

Olvasom napilaptársunk rangos publicistájától: „A hazai liberalizmusnak és szabadságeszménynek ki kell találnia önmagát, és meg kell találnia előtérbe tolható arcait... Talán egy megújult SZDSZ-t, talán az MDF liberálisaiból, a Fideszből és az MSZP legjobbjaiból verbuvá-

Az eredményt láthattuk. Valakik nagyon zseniálisan sakkozhatnak a Bem téren, az MDF székházában, mert személyenként más és más eszközt találtak a liberálisok kitaszítására vagy elhallgattatására. Kiss Gy. Csaba kigolyózása még az alelnökjelöl-

Olvasom napilaptársunk rangos publicistájától: „A hazai liberalizmusnak és szabadságeszménynek ki kell találania önmagát, és meg kell találania előtérbe tolható arcait... Talán egy megújult SZDSZ-t, talán az MDF liberálisaiából, a Fideszből és az MSZP legjobbjából verbuválódó új alakzatot...”

Nagy igazság! Csakhogy ez a „vonat” már elment egyszer. Az idén tavasszal. És már messzire jár, kérdés: utol lehet-e érni még egyáltalán?

Hogy ne jelképekben beszéljek: volt egyszer egy „52-es”, (néha „26-os”, néha más, de mindig kétjegyű számmal jelölt) csoport az MDF-en belül. Akik magukat liberálisnak hívták. 1990 októberétől 1991 márciusáig vívták egyre élesebb harcukat a kormánypárt szélsőségeinek előtérbe kerülése ellen. Sokkal keményebben, mint amit erről a nyilvánosság valaha is tudott. Igen közelről segitettem őket – pártonkívüliként –; viszonylag rendszeres kapcsolatban voltam jelesebbjeikkel, Csapody Miklóssal, Somogyi Tamással, Beke Katával, Ilkei Csabával és másokkal. Bennük, az MDF liberálisaiiban a felismerés már akkor, egy éve élt: a mérsékeltek, a szélsőségekől mentesek, szabadon gondolkodók összefogása. Mondjuk az MSZP nélkül, de a többi említett áramlattal közösen. Csakhogy ezt közülük nyíltan senki sem mondhatta ki. Mert a népi-nemzeti csoporttól e nélkül is megkapták a „Kis János beépített ügynökei”, „időzített bomba az MDF testében” és más hasonló jelzőket.

Persze, voltak személyi kapcsolatok a parlamentben, a többi párt józan liberálisaiival. De talán mégis a „hivatalos liberális” vonal dolga lett volna nyitni, és a hasonlóan gondolkodók felé segítő kezet nyújtani. Az ellenkezője történt: merev, gőgös elzárkózás. S amikor helyi szinten történtek ilyen összefogási kísérletek – Szegeden, néhány Tisza menti községben és elsősorban Kaposvárott az emlékezetes ötpárti koalíciós kísérlet a helyhatósági választások előtt –, azt nemcsak az MDF szélsőséges vezetői tagadták meg és ítélték el, hanem bizony az SZDSZ Mérleg utcai vezérkara is.

Persze nem véletlenül: nem volt szükség egy rivális liberális csoportra, mert akkor hová lesz a „csak mi visszük a szabadelvűség zászlaját” jelszava? És az sem volt érdekes, hogy 1991. február-márciusban reális lehetőségként csillant meg egy olyan kormányképes többség kialakulása, amely szó szerint mindegyik párt legjózanabb személyiségeiből állhatott volna össze; akár új pártként, akár önálló képviselőcsoportok szövetségeként. Csak erről senki sem mert beszélni, hiába értettek egyet nagyon sokan. Mert a „törzsi székértáborok” kimondatlan szokásjoga tiltotta...

Az eredményt láthattuk. Valakik nagyon zseniálisan sakkozhatnak a Bem téren, az MDF székházában, mert személyenként más és más eszközt találtak a liberálisok kitzasztására vagy elhallgattatására. Kiss Gy. Csaba kigolyózása még az alelnökjelöltek közül is elég volt ahhoz, hogy ő csalódásában mindenből kivonuljon. Balás Istvánt a Kónya-Salamin pénzügyi vitában szabályosan megfélemlítették. Gali Ákost ismerték, tudták: önérzetében lehet úgy megsérteni, hogy maga is elmegy. Schamschula György kormánytisztséget kapott, a legnépszerűtle-

nebbet. Csapody Miklóst megtámadták – azóta inkább hallgat. Somogyi főorvos úr is a csendet választotta, mert ott volt Beke Kata és Ilkei Csaba példája a szemük előtt. Aztán következett a Krasznai Zoltán–Kiss Endre-féle Szabadelvű Klub szétverése és az előbbi kizárása. (Nem azért írom le, mert K. Z. a Magyar Nemzet főszerkesztő-helyettese, hanem mert a példája tanulságos...)

A liberálisok tehát szétszórva, fásultan hallgatnak, a „platform” – amely végül is belőlük alakult – passzív. És a korábban épp a liberálisokat legélesebben támadó centristákból alakult egy „nemzeti liberális” vonal, amelyhez egy-két valóban liberális személyiség, mint Elek István is, csatlakozott. De hogy pont az a pártalelnök vezesse a „liberális” szárnyat, aki személyesen irányította a kaposvári, tényleg liberális MDF-szervezet szétverését – hát az kissé furcsa. A végeredmény: a centrum szélsőségei és a népnemzetiek lettek a hangadók. Ellensúly nélkül.

Áprilisra mindenki tanácstalan maradt. A történelmi pillanat elmúlt. Ki-ki kereste a helyét, voltak, akik egy „harmadik úton” hittek. Többségük rájött: az sem visz már sehová... Főleg ha csak út, de nem jár rajta senki.

És időnként elhangzik, ha X. és Y. találkozik, csendesen, mélázva: nem kellene már végre megalakítani a Magyar Szabadelvű Pártot? Ahol mindenkinek helye van, aki szélsőségességével nem járatta le magát, és fontos neki a gondolkodás, a magánélet és a politikai véleményalkotás szabadsága. Törzsi és szekértábori hovatartozás nélkül.

Ma ez csak halk kérdés. Főleg mert nem látni a palettán senkit, aki a szervezést vállalná. De még ha holnap támadna is ilyen karizmatikus személy (esetleg nem is a semmiből, hanem a létezőből) – az elrobogott vonatot igen fárasztó lesz utolérni. És ez legalább akkora felelőssége és hibája az önnön csálhatatlanságuk elefántcsont-tornyába zárkózott „hivatásos liberálisoknak”, mint a szélsőséges gáncsoskodóknak.

Szatmári Jenő István

A cikk ugyan a sajátom, de egy sor emberrel egyeztettem előtte. És két hónap múlva, élettársamék sashalmi házában, egy vacsorán sokan találkozunk. Ott van Ilkei és Somogyi Tamás, ott van Krasznai Zoltán, a Magyar Nemzet főszerkesztő-helyettese, akiről már tudjuk, hogy napokon belül főszerkesztő lesz, de ott van Horváth-Bodzában Pista is a Népszavától, Kárpáti Miklós, a Köztársaság főszerkesztő-helyettese családi okok miatt nem jött, de üzeni: velünk van, ott ül Strasser Tibor, az ország legjobb ügyvédje, de vannak még orvosok, szociológusok, mások is.

Éjjel egyig zajlik a vita arról, hogy hogyan is lehetne a színre lépni és mikor a Magyar Szabadelvű Párt programjával? Hiszen Pozsgay nem ért el sikert, az MDF-ből sokan eljöttek már, de az SZDSZ-ből is, vannak, akik eleve nem tartoztak egyik párthoz sem...

Abban maradunk: 2-3 hét múlva újra találkozunk dr. Bozó Antal orvos lakásán, addig kész a program, a bemutatkozó kiáltvány, az újságírók, akik velünk vannak, saját lapjaikban maximális teret adnak az új mozgalomnak, Krasznai Zoltán pedig, mint a Magyar Nemzet főszerkesztője, csendben megszervezi, hogy a legfontosabb orgánus, amely ezt az irányvonalat „viszi”, a mi lapunk legyen.

Minden olyan szépnek látszik, csak... Csak Bozó doktor kórházba kerül, hetekig beteg, a következő találkozónak nincs házigazdája (mert bizony nagy lakás kellene most már), Krasznaiból meg, amint főnök lesz, kitör a hatalmi gőg, és egyszerűen nem talál időt addigi barátai, eszmetársai „fogadására”, hosszú hetekig áll minden szervezés, azután egyszerűen túllépik ezt a stádiumot az események, a sodródások; 1992 nyarán már nem ez az aktuális frontnyitási lehetőség. Véletlenek és emberi hibák miatt eljátszottuk a talán utolsó lehetőséget egy „szekértábormentes” liberális tömörülés létrehozására. Kár volt...

Eltűnés a sajtóból...

A Pesti Riporttól tehát elmentem, mert – néhány nagyhangú és neves kollégával ellentétben – nekem elveim is szoktak lenni... És a Mai Naphoz kerestem a visszautat. Érdekes időszak volt ez, 1992. február elején. Robert Maxwell halálával összeomlott a nevével fémjelzett nemzetközi médiabirodalom. Annak magyar része is, amelyhez a Magyar Hírlap és az Esti Hírlap tartozott. A Magyar Hírlapot még csak sikerült a lap vezetőinek megmenteni, és új, svájci tulajdonost szerezni, az Esti Hírlap azonban, úgy látszott, menthetetlenül visszakerül a Horti József vezette Hírlapkiadó Vállalathoz. Mert bizonyos szerződések ezt a „visszautat”, mint lehetőséget, nyitva hagyták.

Február 8-án felhív Kovalcsik Jóska, aki a svájci tulajdonos alatt is megmaradt kiadói elnöknek. És szól: van egy bomba hírük! Az Esti Hírlap „visszajátszását” a kormány kiadóvállalatához nem más, mint Antall József fia, dr. Antall György ügyvéd vezényli. Tárgyalásokat vezet, körleveleket ír alá, láthatóan ő irányít. Írjam meg bárhol, mert fontos! Bemegyek, ott van az Esti kirúgandó főszerkesztője, Maros Dénes, ott van Németh Péter is. Adatokat egyeztetünk, majd felhívom a Mai Napnál az ügyeletes főszerkesztő-helyettest, Pallagi mestert. A rövid telefon során örül, hogy ezzel az írással térnék vissza, szenzációnak tartja, majd szól: azonnal diktáljam telefonon a gépszobába, a lap „vezércikk-helyén”, a harmadik oldalon jön az anyag, kiugratott szedéssel! Ezt is teszem. Február 9-én megjelenik az írás, másnap nyugodtan elmegyek horgászni. Arra jövök vissza, hogy a városban elszabadult a pokol. Ötpercenként jönnek a telefonok: Olvastad? Zeng a botrány!

Mi van? Mint kiderül, a Mai Nap két hasábon határolja el magát a cikktől mint részleteiben és egészében rosszindulatú rágalomtól.

Közben a Népszava hétfőn szintén ír cikkem alapján az ügyről, őket már egyenesen a Miniszterelnöki Sajtóiroda vezetője oktatja ki, de mindjárt „nagy bunkósbottal”. Hű, a szentségit, de bele találtunk nyúlni a darázsfészekbe. Más kérdés, hogy Kovalcsikék két részinformációban tévedtek, és így van mibe kapaszkodni a bunkósbotos brigádnak. Megyek is be a Magyar Hírlaphoz, és úgy közvetlenül elmondom a fiúknak a véleményemet az egész históriáról: ha már más farkával verik a csalánt, legalább százas szöveget ne tegyenek ugyan közé... Elnézést kérnek, ők így tudták. És most már egyértelmű: aki az Esti Hírlap-témához mer nyúlni, arra ösztüzet zúdít Antall miniszterelnök úr sajtógárdája.

Amit nem értek: a kedves jó Horváth Pista, a Mai Nap főszerkesztője még arra sem ad lehetőséget, hogy írásban elnézést kérjek lapjában azért, amiben – a más információja alapján – tévedtem. Hogy Pallagi Ferike a köszönésem sem fogadja, az nem zavar, az ő kétszínűségét megszoktam már akkor, amikor 89-ben a lapnak dolgoztam... Segítséget kérek a Kurírtól – ott sincs hely és mód a magyarázatra. Néhány barátommal osztunk-szorzunk, és ki is számítjuk: a Mai Napot a Hitelbankon, a Kurírt a Postabankon keresztül így vagy úgy kézben tartják Antall emberei – vagy arról van szó, hogy az SZDSZ-nek elég volt, hogy belepiszkáltam az ügybe, de kiállni mellettem már egy olyan lapja sem fog, amelynek vezetői a „liberális szerkesztők kerekasztalánál” össze szoktak jönni. (Mert ez utóbbi bizony nem a jobboldal kitalációja volt, amikor még információkat vittem ezeknek az uraknak, többen is elmondták, hogy a Mai Nap, a Magyar Hírlap, a Kurír és a Népszabi vezetői időnként leülnek egyeztetni, témát, információkezelést, sőt személyi kérdéseket is... A Népszava ebben akkor nem vett részt. A többi ellenzéki lap ezért mindig is úgy kezelte őket, mint akik valahogy kilógnak a sorból...)

Egyetlen ember van, aki gerinces. Kovalcsik Jóska. Ő ugyanis rögtön átlátja: a történetek után egyetlen „ellenzéki lap” sem meri közölni írásaimat, kormánypárti lapoknak elvből nem írok, akkor viszont szépecskén éhen is dögölhetek mint újságíró. És azonnal aláírat velem egy szerződést havi 15 ezer forintból. Később ez ugyan 9900-ra csökken, de becsületére legyen mondván, ezt halálomig folyósították. És semmit sem kötelező csinálni érte. Eleinte készítek

pár összehasonlító sajtószemlét, hogy a Népszabi miben és hol és miért előzi meg néha őket, utána ez sem kell, elég, ha bizalmas információkat szállítok néha, abból meg akad nálamfelé bőven. (De erről a Rote Kapellénél még lesz szó, bőven...)

Tehát: elviszem a balhét egyedül, soha nem mondom meg, hogy az eredeti információk kitől is származtak, magamra vállalom mindent. Etikai fegyelmit kérek magam ellen a MUOSZ-nál, amelyben elismerem, hogy pontatlan voltam, nem ellenőriztem információkat, gondatlanul jártam el személyiségi joggal kapcsolatban, de kérem igazolni: NEM RÁGALMAZTAM! A tény, hogy az ifjabb Antall doktor benne volt az Esti Hírlap-ügyben – tény marad. És ez mindenképpen etikátlan, mert a kormányfő fia egy demokráciában nem avatkozhat be olyan ügybe, amelynek révén egy, a kormányfőt támadó lapból kormánytalpnyaló bulvárlapot csinálnak. (Le is írom beadványomban: ha az Esti Hírlap 1992 végéig nem lesz vadul és gusztustalanul kormánypárti, akkor készséggel elismerem, hogy rágalmaztam. Szerencsére erre nem kényszerülök, mert Franka Tibike hetek alatt bebizonyítja, hogy milyen gusztustalanul lehet újságot írni-szerkeszteni Budapesten...)

Az Etikai Bizottság fél évig húzza-vonja az ügyet a MUOSZ-ban. Jó lenne hallgatólag és csendben túl lenni rajta? Csakhogy én sem a hat húszassal jöttem: a „rágalmazó” bélyeget nem viselem, ilyen teljességben mégsem viszem el a balhét. Erőltetem az eljárást, járok Bodor Pál és Bencsik Gábor, valamint az etikai elnök Thurzó Tibor nyakára, míg végül is a bizottság döntést hoz. Elmarasztal három pontban, de kijelenti: nem rágalmaztam! Ragaszkodom, hogy a döntés a MUOSZ lapjában, a Magyar Sajtóban megjelenjen, és ezt egyúttal kihasználom arra, hogy az egész ügyet még egyszer, részletesen, véleményemmel együtt megírjam. Hadd örüljön már valaminek a miniszterelnök úr is...

1995 tavaszán van egy utóöngéje még az ügynek. A véletlen összehoz Antall György dr. jogásztársával. Aki bizonygatja: a fiatal Antallnak nem volt köze az ügyemhez, a néhai miniszterelnök talpnyalói fújták túl az egészet, merő hiperszervilizmusból. És mivel aki ezt mondja, az akkortájt a Mai Nappal is rendszeres és belső munkakapcsolatban volt, elhiszem neki. Tolmácsolja továbbá barátja-

nak, Antall Györgynek elnézésérését, utólagosan. Ritka dolog a magyar politika mély- vagy szélvizein. Ahol az elkövetett hiba, vétség inkább dogmává kövül, de igen ritkán mondják: elnézést, tévedtünk. Pozsgay szerint „A hála nem politikai kategória!” No, énszerintem meg a hibák belátása sem az, még akkor sem, ha az semmibe se kerülne...

MAI NAP 1992.febr.9.,3.old.glossza
/mellékelve a bunkósbót is...lo-éröl a 16.
oldalról/

Ördögi véletlenek

A szentté avatások egyik szereplője az avatás ellenzője, az advocatus diaboli, magyarul az ördög ügyvédje.

Ördög, izé, Isten mentsen a hasonlattól, de furcsa jogász kapcsolatáról kaptunk tegnap hírt. Nevezetesen: az Esti Hírlap kormánypárti felvásárlása kapcsán már tudjuk, hogy a Maxwell-birodalom örökségét furcsa módon kezelik Magyarországon. Most rész-

ben fény derült arra, hogy hogyan is... Arthur Andersen úr, aki az elhunyt sajtócsászár széthullott birodalmának kiárusítását intézi, két jogi képviselőt tart Magyarországon. Az egyiket dr. Antall Györgynek hívják. Ismerős a név? Tán nem véletlen. A kormányfő fia... Hogy tetszik mondani? Hogy így könnyű? Hja, vannak még véletlenek...

Szatmári

Ördögi tévedés

„Ördögi véletlenek” címmel tegnap lapunkétól idegen stílusú cikket olvashattak hasábjainkon „Szatmári” aláírással. A tények ismeretében közöljük, hogy „Szatmári” írása részleteiben és egészében is – rosszindulatú rágalom dr. Antall György ügyvéddel és a világhírű Andersen céggel szemben. Az Esti Hírlap Maxwell-részvényeinek eladása kapcsán írt „tévedések” – csúsztatások – körüli igazság a következő:

A londoni bíróság 1991. december 11-én rendelte ki vagyionfelügyelővé az Arthur Andersen céget a Maxwell-ügyben. Nem azért, mert az örökséget „furcsán kezelik” Magyarországon, hanem azért, mert Maxwell – az Esti Hírlap és a Magyar Hírlap részbeni gazdája – miközben csődbe vitte sajtóbirodalmát, maga követett el furcsaságokat. Az eljárás lefolytatására makulátlan hírű vagyionfelügyelőre volt szükség. Az újságíró tájékozottságát jellemzi, hogy Arthur Andersen úrról ír, aki a leírtakkal ellentétben nem tart két jogi képviselőt Magyarországon, és különösen nem Antall doktort, már csak azért sem, mivel már Andersen úr emberöltőkkel ezelőtt megboldogult. A nevét viselő cég viszont hivatalos üzleti kapcsolatban áll Lon-

don és a világ egyik legrangsabb ügyvédi irodájával.

Az angol ügyvédek egyébként már a választások előtt partnerkapcsolatban voltak dr. Antall Györggyel és két másik kollégájával. Az ő feladatuk az angol ügyvédek által szerkesztett iratok átvizsgálása és az adásvétel technikai lebonyolításában való közreműködés abból a szempontból, hogy az nem ütközik-e a magyar jogba. A cikkíró állításával szemben tehát semmiféle furcsa jogászkapcsolat nincs.

Az ugyancsak pontosítandó, hogy a részvényeket nem a kormánypártok vásárolják fel, hanem az egyik tulajdonostárs, egy állami vállalat.

Az Andersen cégnek az Esti Hírlap részvényeit megvásárló cég személyét illetően nem volt, mert nem is lehetett befolyása. Az angol ügyvédeknek és magyar partnerüknek még kevésbé. A vevőnek ugyanis még maga a néhai Robert Maxwell biztosított elővásárlási jogot 1991 elején, a cég alapításával egyidejűleg.

Az ördög tehát a részletekben és ez esetben a tegnapi cikk írójában lakozik, aki minden bizonnyal levonja magának az etikai és szakmai tanulságokat, ezt vele szemben megtesszük mi is. Egyúttal elnézést kérünk a megsértett érintettektől és a pontatlanul tájékoztatott olvasóinktól.

LAPJÁRÁS

Kicsiny ország vagyunk, nem nagy lélekszámú nép. Ezért aztán nem csoda, hogy majd' mindenki (persze csak aki számít) valakinek valakije, sógora, komája, atyjafia. Akármi történik, minden a családban marad.

Itt van például délutáni laptársunk híre, miszerint a kozmopolita liberális sajtómágnás Maxwell magyarországi sajtóérdekeltségének felszámolásában (népnemzeti színűre átmázolásában?) egy dr. Antall Györgynek is szerepe van. Így már kissé jobban érthető, hogy miért okozott kormányzati megütközést az a különben köznapi esemény, hogy a napokban a magyar államfő (mellőzve a külügyminisztériumi felügyeletet) részvétét fejezte ki az elhunyt sajtócézár örökösének. Mondhatnánk úgy is: egy kívülálló nem mindig kíváncsi a családi partiban. Különösen, ha — mint azt az illetékes államtitkár úr oly tisztelettudó választékossággal megfogalmazta — nem osztottak neki lapot.

Tudjuk, nem minden játékos viseli el szívesen, hogy kívülálló (kibic) kukkantson a lapjába. Persze valóban szolid családi partiknál nem igazán zavaró az efféle jelenlét.

Feltűnően hangos tiltakozásra inkább csak ott kell számítani, ahol cinkelt zsuga is belekeveredhet a lapjárásba.

v. j.

KÉSZPÉNZ ÉS CÁFOLAT

A kormánypártisággal (a rendszerváltás óta) nem vádolható Népszava keddi számában, az első oldalas glossza hamiskártyásokról, cinkelőkről „rántja le a leplet”. Nem túl eredeti írás, és a vádja téves híren alapszik. A vasárnapi Mai Nap értesülésére hivatkozik, miszerint a Maxwell-lapok kiadásában kétes szerepe lenne többek között a miniszterelnök fiának. Ez az információ dezinformáció volt, mint ezt a Mai Nap már hétfői számában beismerte. Korrekt módon megírta a tévedést, és világossá tette, hogy az ügyben nincs és nem volt semmilyen etikai- vagy jogilag kifogásolható elem. Az még csak

hagyján, hogy ezt a második cikket a Népszava munkatársa nem olvasta. A baj az, hogy készpénznek veszi a másik újság hírét, ha az neki tetsző, fantáziájának lendületet adó információt tartalmaz. Pedig egy magára valamit adó újságírónak, szerkesztőnek a híreket el-

lenőriznie kell, mielőtt közli, különösen, ha azok becsületbe vágó dologról szólnak. Ha pedig tévedett, helyesbítene kell. Ez a Népszava esetében is így van.

Szerdahelyi Csongor,
a Miniszterelnöki Sajtóiroda vezetője

A Miniszterelnöki Sajtóiroda vezetőjének válaszához csupán néhány rövid megjegyzést kívánunk fűzni.

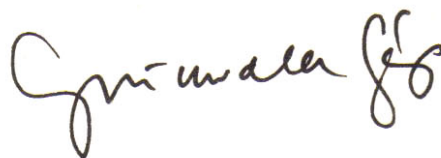
1. Nem cáfolja azt a tényt, hogy dr. Antall György, a miniszterelnök fia közreműködik a Maxwell-vagyon fölszámolásában.

2. A tény cáfolata helyett minősít.

3. Mi ellenben nem minősítünk, hanem tényként közöljük, hogy az ellenzékiséggel (nemcsak a rendszerváltás óta) nem vádolható újságokat megjelentető Hírlapkiadó Vállalat tegnap megvásárolta a Maxwell-vagyon részét képező Esti Hírlap-érdekeltséget.

Tisztelt Szatmári Jenő István!

Ismételten elnézését kérem az ügy elhúzódsáért. Ezen levelet határozat formájában a közeljövőben a MUOSZ-tól hivatalosan is kézhez kapja. További újságírói munkájához sikereket kívánva:

A Mai Nap című lap február 9-i számában Ördögi véletlenek címmel jelent meg Szatmári aláírással Szatmári Jenő István írása, amelyre reagálva másnap, február 10-én Ördögi tévedés című szerkesztőségi cikkben rosszindulatú rágalomnak minősíti az előző nap közöltek.

Szatmári Jenő István a MUOSZ etikai bizottságához fordult, annak megállapítását kérve, hogy valóban elkövette-e a rágalmazás vétségét.

Az Etikai Bizottság Grünwald Géza vezette eljáró tanácsa meghallgatás mellőzésével az alábbi álláspontot alakította ki.

Szatmári Jenő István írásában megsértette az Etikai Kódex 2.§ 1. bekezdésének b.(„különös gonddal kell eljárnia a személyhez fűződő jogokat, az ember személyét és méltóságát, a magán- és jogi személyek jó hírnevét érintő ügyekben”), a 2.§ 2. bek. b.(„a tényeket és adatokat kellő körültekintéssel ellenőrzéssel felvenni, és a valósághoz híven, részrehajlás nélkül, pontosan közölni”) és a 3.§ 4. bek. a. („Megsérti a személyiség méltóságát és jogait, ha a jó hírnév, a becsület csorbítására alkalmas valótlan-ságot állít vagy hiesztel, vagy sértő kifejezést használ”) pontjait ezért figyelmeztetésben részesíti. A bizottság álláspontja szerint a SZJI által leírtak több pontjukban valóban téves információn alapulnak, ám SZJI a rágalmazást nem valósította meg.

A bizottság enyhítésként értékelte, hogy Szatmári Jenő István maga kérte az etikai vizsgálat lefolytatását, beadványában tévedéseit részben vagy teljesen elismeri.

A bizottság egyetért azzal, ha a döntés ismeretében SZJI ismételten kéri, a határozat illetve az eset megjelenjen a Magyar Sajtóban.

Budapest 1992 július 1.

És még egy botrány: a pornótelefonügy

1992 nyarán még itt-ott megjelennek cikkeim. Közben már egyre inkább a „földalatti ellenállást” szervezzük, vagy éppen üzzük... De azért úgy érzem: a kedves jó keresztény-nemzeti kurzusnak illik még egy jókorát betartani, mielőtt kivonnám magam a sajtóbeli forgalomból. Hát belekötök a pornótelefon-buliba. Ami akkor kezd elhárapódzani Magyarországon. És a cikk célja: bebizonyítani, hogy a keresztény-nemzeti kormány állami telefonvállalata (akkor még az,) bizony vastagon kaszál a hülyegyerekek és nyálzó kamaszok önkielégítéseiből, ami természetesen a papa-mama vagy a munkahely „zsebére” megy.

Összehozok hát egy alaposan ellenőrzött anyagot a Magyar Nemzetnek, de belekeverek néhány saját, provokatív feltételezést is. Például olyat, hogy a hívás ki se megy az országból, idehaza lihegnek a lányok a magnószalagon, csak éppen 5 forint helyett 180-ért. Mivel telefonos barátaim előre felkészítettek, tudom, hogy valóban ki-mennek a hívások, hiszen éppen ez benne a buli. A tengerentúli távhívásforgalomnak kell fellendülnie ilyen módon, mert nemcsak a Matáv, hanem az összes telefontársaság számára az a legnagyobb üzlet, ha minél messzebb és minél tovább telefonál valaki. Szól is olyat az ügy, hogy még a hátam is vigyorog tőle. Naná, hogy azzal védekeznek, amit vártam, hogy kimondjanak: ez nemzetközi szolgáltatás, és a Matáv csak annyiban érdekelt benne, hogy részt kap a nemzetközi hívások díjából. (Amelyen a hívó, a hívott és az „átmenő” országok osztoznak.)

Július 11-én jelenik meg a cikk, és utána hetekig erről ír a sajtó, beszél a rádió. A búcsúpofon megvolt, az illetékes urak nem győznek védekezni: nem az ő üzletük az ifjúság erkölcsrontása, ők csak bérbe adják a vonalakat, és a bérbeadás hasznából részesednek. (Tetszik

érteni: ők nem szartak a kútba, csak a kávéjára, és utána csak belepiszkálták...)

Amire nem számítok: Krasznai gyávaságára. Mert még ő a főszerkesztő a Nemzetnél. És letiltatja a cikk honoráriumát. Indok nincs, de a kiadó igazgatóhelyettese bizalmasan elmondja: a Matáv az olimpiai számból megtorlásul jó sok hirdetést lemondott, a külföldi tulajdonost képviselő kiadói elnök pedig úgy döntött, hogy kárt okoztam a lapnak, tehát pénz ezért nekem nem jár. Holott a lapértekezleten még mint a július 11-i szám legjobb anyagát értékelték cikketem. A szokásos módszerhez folyamodom: megírom a Magyar Sajtóban, a MUOSZ lapjában az ügyet, ezzel sem hagyom elaludni a témát, hadd szidják csak a felháborodott szülők az „erkölcsvédő” kormányt. Ráadásul a Nap-tv is felfigyel az ügyre, meghívnak a stúdióba, és szembesítenek a Matáv, valamint a lap illetékeseivel. Aki csak látja az adást, gratulál: kissé kínos helyzetbe hoztam a telefonársaságot... (Más kérdés, hogy az egész tévés szereplést miért vállaltam el: akkor, 1993. januárban már javában tartott a LAÉT-aláírásgyűjtés a parlament feloszlatásáért, és a lakásom volt a budapesti szervezés központja. Tudtuk, hogy heteken belül színre lépünk olyasmivel, amiért biztos, hogy a Nap-tv meg fog hívni a stúdióba néhányunkat. Ezért a telefonügyet, mint élő adást, főpróbaként csináltam végig, lássuk csak utána visszanezve videóról, hogy élő vitastílusban mit kell még finomítani...)

Január 5-én volt a tévéadás telefonügyben, 6-án már közölte is a Magyar Nemzet, hogy elnézést, a honoráriumomat mégis kifizetik, és ők ellene vannak a pornóhirdetéseknek, és a Matáv nem zsarolta őket hirdetés-visszavonással. Arról, hogy akkor mégis mi a vén istennek nem fizettek, valahogy nem esett szó...

Amit a nyilvánosság nem tud: a tévéadás után leveleket kaptam külföldről. Ott élő magyaroktól. Bécsből és máshonnan. Például ottani magas rangú postatisztviselőtől. Ami még kiderült: például a megadott számokat CSAK MAGYARORSZÁGRÓL lehet hívni. Hiába ismered a számot, ha Bécsből tárcsázod, nem kapcsol. Mert a Matáv úgy szervezte meg, hogy e számok CSAK INNEN legyenek hívhatóak. És mert Bécsből más számokat kell hívni, a Kajmán-

szigetieket, meg a Bahamaiakat, és onnan németül lihegnek ugyanazok a lányok. Illetve frászt ugyanazok, de a fotók azonosak. És Svájcban megint más számokat, és így tovább. De egy számtípust csak egy adott országból! Hogy miért? Mert az összes európai telefontársaság részese az üzletnek, iszonyú pénzt hoz, és megállapodtak egymással arról, hogy egymás piacát nem rontják, amit egyik országban hirdetnek, az a másiktól nem hívható.

Azóta már részben privatizálták a Matávot, szocialista-liberális kormányzat is van már, de semmi sem változott. A hirdetések ugyanúgy özönlenek, már komoly lapokban és tévéállomásokon is, a lányok ugyanúgy lihegnek, a kamaszok szülei még jobban káromkodnak. Illetve egy változás van: szexjellegű telefonok már idehaza is hívhatók, országon belül, a Matáv által biztosított, külön távhívó számcsoporton, a 90-esen. Nehogy már kétségei legyenek bárkinek is, hogy kinek buli a buli. Mert a pénz beszél, és a telefontársaság haszna részben még ma is a költségvetése, a gazdag külföldi résztulajdonossal pedig senki sem akar újat húzni. A szocialisták és a szabad madarasok sem. Mert az üzlet – az üzlet, avagy ahogy a rossz, angolos szóvic mondja: a buzesz – az buzi nesz... (És még stílszerű is voltam, kezitcsókolom...)

EMZET, gazdaság, 9. oldal, elemző riport

AT, 1992. július 11.

Gazdaság

Telefonáljon percenként 180 forintért

Furcsa hirdetések nyomában

furcsább hirdetések je-
g szinte minden napi- és
most már negyedik hó-
akarja tudni horoszkóp-
adást? Kértekből akar

után sok millió forintot kellett már a
legkülönbözőbb lapoknak kifizetni, a
Fülestől a Kacsáig, a Népszavától a
Rádióújsáig. No de ki fizeti e hirde-
téseket?

ges. Eddig tehát tudjuk: az egész
hirdetési kampány nyomán a Matáv
kasszíroz. Hogy magának-e, vagy
másnak is – arra még visszatérünk.

kultúrközpont érdeklődésünkre pon-
tosított: valóban Észak-Amerikában
van ilyen szám, csak éppen nem az
USA-ban. Hanem Kanadában. Ez-
után a kanadai követség kulturális

Matáv Rt. köztudotta
mi monopolcég. Min
foglalkozhat pornóva-
gú szextanácsadással
sal. bahonás emberek

Forró drótok

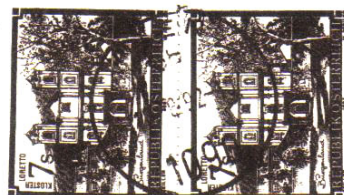
Perpatvar a „telefonos” erotika körül

(Munkatársunktól)

Érdekes stúdióbeszélgetést láthat-
tegnap reggel a nézők a Nap tv-
n *Forró drótok* címmel. Az ügy-
zménye, hogy lapunk 1992. július
i számában terjedelmes cikket
költünk „furcsa hirdetésekről”; ne-

A fentiek kifejtésére a tegri
beszélgetésnek három vend-
v volt: *Lipp István*, a Matáv Rt. ke-
kedelmi igazgatója, dr. *Ledni-*
Péter, a Magyar Nemzet Kiadó
marketingigazgatója és az inkri-
nált cikk szerzője, Szatmári J

JOSEF REINER
GYMNASIUMSTR. 38/2/11
A-1180 WIEN

SZATMÁRI JENŐ ISTVÁN
ÚRNAK
c/o „MAGYAR NEMZET”
KINIZSI U. 30-36
H-1092 BUDAPEST

Fejér, 1992. VIII. 16.

Kedves Kálmán! Ue!

Tehát a neurotikus egyenlenségek miatt (amik a technikai és kereskedelmi pontokat tekintve Borsosra Borsosra) ezeket az „operatívokat” nem lehet jogilag megakadályozni.

Az operatívok pedig olyan tevékenységek szervezése keretében működnek, ahol részben és részben a magánforgalmi keretből kerülnek ki. Egy egyenlenség az, mint egy pofon! Ebben csak diplomáciai úton lehetne ezt megközelíteni, de hogyan?

A pártok vezetők rohognak a munkába, bár az emberi lényiség, vagy lelki megismerés nélkülözhetetlen a munkához minden befektetés nélkül.

Összességben, ha behatárolódásom valamilyen formát vehet elve a dologból.

Köszönettel, Ue

Fejér József
(vezetői vezető)

Sehr geehrter Herr Dkfm. Reiner!

Hiermit bestätigen wir den Erhalt Ihres Schreibens und freuen uns, daß Sie mit unserem Beitrag über Telefon-Sex aus Übersee zufrieden waren.

Wir bedauern, Ihrem Wunsch nach einer Kopie nicht nachkommen zu können. Personal und technische Geräte des ORF sind ausschließlich der Produktion gewidmet und können für die zahlreich an uns herangetragenen Kopierungswünsche prinzipiell nicht zur Verfügung gestellt werden.

Überdies sind in den meisten Sendungen Fremdleistungen enthalten, für die der ORF zwar die Fernsehausstrahlungsrechte, nicht aber das Recht zur Weitergabe an Dritte erworben hat.

Es tut uns leid, aus oben erwähnten Gründen auch für Sie keine Ausnahme machen zu können.

Dies gilt generell für Videokass und - in diesem speziellen Fall - auch für ein Audioband.

Beiliegend senden wir Ihnen aber gerne das Manuskript des Berichts und hoffen, Ihnen auch damit weitergeholfen zu haben.

Mit freundlichen Grüßen

KUNDENDIENST

ÖSTERREICHISCHER RUNDfunk

Mit freundlichen Grüßen

KUNDENDIENST

i. V. Edeltraud Fradiger

Christa STRATIL-SAUER

Beilage

Viel Geld für Gestöhne und Gesäusel von einem Tonband auf den Antillen

Flüstersex aus Übersee macht Telefonhaie reich

Mit Flüstersex vom Tonband, der via Telefon von den Niederländischen Antillen kommt, machen auch in Österreich Telefonhaie ein dickes Geschäft: Die Leitung ins Palmenland ist fast ständig besetzt, so blöde

gierig und legte den Hörer auf.

Die Langatmigkeit der Story verspricht Gewinn. Und so läuft der Dreh: Ausländische

Post zahlt der Telefonteilnehmer aus Österreich etwa für die Bodybuilding-Geschichte 28 Schilling pro Minute.

★ ★ ★

Én pedig végleg eltűnök az írott sajtóból, leszámítva pár hét vendégszereplést a Gázsó–Köszegi-féle Mai Napnál. De amikor ott is fontosabbak Ernyei Béluska öfelsége jobboldali ömlengései egész oldalon, mint két flekkben az, hogy a vak gyermekét egyedül nevelő anyánál számlahátralék miatt kikapcsolták a villanyt, és az MDF-es Héra-alapítvány fütyül segíteni, elvégre biztos úgy gondolják, hogy vak gyerekek minek a fény – na, akkor veszem a nem létező kalapom, és hagyom ezt az egész díszes magyar újságírást a jó fenébe, ahová való. Néha nosztalgikusan tűnődöm: hol van már az 1989–90-es szabad sajtó? 93-tól itt már újra teljes a sajtószabadság, mindkét politikai oldal lapjainál: szabad országban szabad újságíró azt ír, amit szabad – neki...

És megszólal a Rote Kapelle...

A már említett Jeszenszky-beszéd, majd a 91-es évek eseményei után Ilkei Csaba barátom meguntta az egész MDF-hercehurcát, és 1991. szeptember 3-án bejelentette: kilép a pártjából. Én ekkor már 6 hónapja Pozsgaynál dolgoztam, és egyre inkább láttam: ott sem az igazi, ott sincs józan kiút Magyarország válságából. Egy hosszú beszélgetés után úgy döntöttünk: hát majd harcolunk az illegalitás és a névtelenség fegyvereivel a Csurka–Kónya–Antall-rezsim ellen, és ott ártunk, ahol tudunk. Név nélkül, az esetek zömében honorárium nélkül. Lassan kialakult egy hálózat, amely a következőképp épült fel: Ilkei az egésznek a motorja és agytrösztje. Az információk 70 százaléka hozzá fut be. Egy részét „névtelen faxon”, azaz olyan készüléken továbbítja napilapokhoz, amely telefax nem tünteti fel az indító állomás telefonszámát és egyéb adatait. (Egy darabig vitatkoztam vele, és a személyes adat-továbbítást favorizáltam inkább, de aztán rájöttem, hogy igaza van, és én is sürgősen beszereztem egy ilyen „anonim” készüléket.) Ilkei ezt úgy nevezte: „A Koppány Hírügynökség jelenti”. Igaza volt. Lázadók voltunk, a felnégyelés közvetlen veszélyével.

Ami nem faxon ment tovább, az hozzám jött. Levélben vagy személyesen. Én lettem a „postaláda” és az „elosztó”. (Meg is kaptam egy „radi-szadis” polgármestertől a hátam mögött, hogy „ezt a rohadt postaládát ki kéne füstölni, mert túl önálló”...)

Naná, hogy önállóak voltunk. Egyetlen párthoz sem kötődtünk. Minden párttól csipegettük, loptuk az adatokat, vagy jöttek az emberek, akik önként „daloltak”. Az MSZP-t néha Csertői Oszti bácsin át, aki akkor a párt sajtótagozatának volt a vezetője, informáltuk olyan ügyekről, amelyek őket is érintették, és úgy tudom, hogy Ilkei időnként szívességből ugyanezt Mécs Imre révén az SZDSZ felé is megtette.

Az egyes lapoknál rovatvezetői szinten megvoltak a kapcsolataink. Ők tudták, hogy honnan jön a névtelen fax, vagy ha személyesen viszek anyagot, sosem kérdezték az eredetét, mert tudták: hiteles. Ilyenek voltak: a Népszavánál Horváth (Bodzabán) Pista, a Magyar Hírlapnál előbb Kárpáti Miki a belpolitikánál, majd amikor őt kiutálták onnan (nem volt eléggé megbízható SZDSZ-es...), akkor Kovalcsik Jóskának adtunk át mindent, a Népszabínál Vajda Péter kapta az anyagokat, a Kurírnál aki éppen ott volt, sokszor a humor-mellékletet, az Elefántot használtuk e célra, ahol Földes Péter vette át eredetfirtatás nélkül információinkat. Vajda Péter a Vasárnapi Híreknél is megjelentetett sok mindent. Amíg Tőke Péter vitte a Reformot, addig őt is elláttuk bizalmas hírekkel. A pletykalapok is igen sok hírt, dokumentumot kaptak.

A külvilág csak azt látta: az egész neohorthysta rezsim bármit is tesz, mond vagy tervez, minden órák alatt jut el az ellenzéki lapokhoz, és nyilvánosságra kerül. De azt 8–10 ember tudta csak talán, hogy ez a mi kis akcióink révén szivárog ki. A „Rote Kapelle” nevet tréfából magam adtam magunknak. Emlékezve a Hitler ellen illegálisan dolgozó hírszerző szervezetre, a „Vörös Zenekarra”. („Vörösek” a szó szoros értelmében nem voltunk, a résztvevők többsége abban értett egyet, hogy mi ELLEN harcolunk, hogy MIÉRT – nos, ez, akkor úgy éreztük, nem tartozik ránk, ezen vitatkozzanak a politológusok, pártstratégák, a mi dolgunk a minél teljesebb körű leleplezés, buktatás.)

Főpróba: Foltányi!

Bár sok mindent elfelejt az ember, azért a Foltányi-ügy sokáig beszédtema maradt Budapesten. A tény közismert: a titkosszolgálat egyik gépkocsija szabálytalanul közlekedve karambolozott egy magánautóval, majd a helyszínt elhagyva menekülni próbált. Autósok, járókelők megállásra kényszerítették, akkor viszont a kocsi utasai agresszíven kezdtek viselkedni, egyikük egyenesen azt követelte az intézkedő rendőrtől, hogy kapcsolják neki telefonon a belügyminisztert, és fenyegetődött: holnapra nem lesztek rendőrök! Az ügy-

Foltányi parancsnok

(Folytatás az 1. oldalról)

Szilágyi elmondta, hogy parancsnokának

(nyilván Kocsis Kálmán ezredesre gondolt)

el kellett taval november 2-án

telezni, hogy Foltányi az apja révén szer-

zett baráti kapcsolatot használta fel; a fia-

ember régi ismerőse a hírszerzés főnö-

kének. Kocsis ezredesnek, aki korábban a

néhaj BM III/I-es csoportfőnökség helvet-

ben felelősnek végül is Foltányi Árpád egyetemi hallgatót nevezték meg, aki állítólag „ismeretségi alapon” kérte el a titkosszolgálati autót a szolgálati sofőrrel együtt. És végül is a felelősséget el is vállalta. Nyilvánosan. Mert „a balhét valakinek el kellett vinnie”. A lapok végig erről írtak. Kivéve a Kurírt, amely már sejtett valamit. A kocsi másik utasáról. Dr. Ferencz Csongor Zsolt orvosról, aki az adott esetben, a balesetnél orvosi esküjét is megszegte, mert segítségnyújtás nélkül hagyta el a helyszínt. És a tanúk szerint ő követelte, hogy kapcsolják Horváth Balázst, ő fenyegette meg a rendőröket, és ő volt az is, akit megbilincselve kellett kiszedni az autóból, mert szembeszállt a rendőrökkel.

Nocsak... De hát ki is ez az úr? Hamar sikerült utánanéznünk: közeli rokona, unokaöccse (más, de bizonytalan adatok szerint testvére) dr. Ferencz Csabának. A tudós úrkutatónak. Aki azonban ez idő tájt már valami egészen mást csinál. Antall miniszterelnök úr közvetlen környezetében dolgozik. Mint tanácsadó. Sőt – főtanácsadó. A nemzetbiztonsági ügyekben. És – a kabinetirodából szivárgó információk szerint – koordinálja a belügyminiszter és a titkosszolgálatokat felügyelő miniszter tevékenységét. Még rosszabb nyelvek szerint ilyen ügyekben csak rajta keresztül „van bejárás” a kormányfőhöz.

No mármost: a viszonylag ismeretlen egyetemista vagy a főtanácsadó úr vérrokona volt a „parancsnok” a karambolozó autóban? A tanúk által elmondottak szerint úgy tűnt, hogy az orvos. És a logika szerint is. Mert neki tényleg volt lehetősége a kocsit „elkéretni”.

Nos, összeszedjük az információkat, és megküldjük, amúgy névtelenül, néhány lapnak. Van, amelyik mer vele foglalkozni, és a többség természetesen hallgat. Félnék Antall úr bosszújától? De hát kérem, itt mintha demokrácia lenne... És az Egyesült Államokban

ilyen botrány után, ha rokonilag érintett a nemzetbiztonsági tanácsadó, hát az a minimum, hogy azonnal lemond. Nos, Magyarországon nem így van. Ferencz Csaba marad a helyén, az ügy marad „Foltányi-ügy”, Ferencz Csongor Zsolt doktor úrról mindenki udvariasan hallgat. És Ferencz Csaba Antall úr haláláig marad a befolyásos tanácsadó, sőt az 1994-es választásokon már mint az MDF egyik kulcsembere, jelentkezik. És az SZDSZ irányította lapok egyszerűen fel sem használják ellene a „Foltányi-ügyet” a kampány során. Ilyen rossz lenne a memóriájuk? Lehet. Mindenesetre *1994-ben már nem* küldjük el nekik még egyszer az információcsomagot. Nekik – minek segítsünk?

A „premier”: A KÓNYA-DOLGOZAT!

Az MDF „hátsó hatalmi stratégiájáról” először a Kónya Imre által készített és a Gellért Szállóban, az MDF-képviselőcsoport ülésén felolvasott „dolgozatból” tud meg végre lényegi elemeket az ország. De azt is tudja vajon valaki, hogy hogyan került el a lapokhoz mindez? Alig hiszem. Hiszen a „nagy magyar liberális sajtó” szereti az összes „nagy leleplezést” a saját érdekéért feltüntetni. Pedig hát...

Szóval ekkorra már úgy-ahogy olajozottan játszunk Ilkei Csabával és a lapok említett rovatvezetőivel a „szivárogtasd-buktasd le!” játékot. És határozottan élvezzük is. Legfeljebb én dühöngök néha, amikor makacs szívritmuszavaraim miatt időnként bekerülök a Szabolcs utcába, az OTKI intenzív osztályára, és ott csak a kedves jó Székely doktor beszámolója alapján tudom követni, hogy mi is történik a külvilágban.

1991. augusztus utolsó napján Ilkei figyelmeztet: legyek készenlétben, mert nagyon nagy ügyről ad dokumentumokat. Készenlétben lennék én, csak a szívritmuszavar is készenlétben van. Fekhetek is be az intenzívra. Ott tudom meg, hogy a Népszava és a Magyar Hírlap kirobbantotta a Kónya-ügyet. És igen szigorúan káromkodok – ami nem használ a nyugodt szívritmusnak. Mert én tudom egye-

dül, hogy emiatt kellett volna otthon lennem, ezt kellett volna Kárpáti Mikinek és Horváth-Bodzabán Pistának elvinnem. A történelemből maradtam ki egy pillanatra. Csaba, mármint Ilkei, persze csak azt tette, amit tennie kellett. Nem tudta, meddig vagyok félhulla állapotban, így elindultak a faxok. Célba is értek. Meg is jelentek.

Az ellenzék természetesen óriási tüzet csinál az ügyből. Az MDF-ben őrvölgének: hogy szívárognak ki ilyen bizalmas ügyek? Még nem tudják a magyarázatot, amint más sem.

Mindenesetre az ELTE-n, a Bagolyvárban pár nap múlva, amikor Csurka tart beszédet, már szigorúan ellenőrzik a belépőket, tagsági igazolványt is kérnek az MDF-káderektől. Mit ád az ég, mégis este tízre már Ilkeinél van a Csurka-beszéd szövege is, félóra múlva a lapoknál, másnapra ez is megjelenik. Az MDF biztonsági illetékesei már azon töprengenek, hogy milyen módszerrel hallgatják le a rendezvényeiket... Mi meg olyan jókat vigyorgunk, de olyan jókat... Mert a jólelkeknek az már eszükbe sem jut, hogy még van a pártban egy-két ember, akinek nagyon nem tetszik az egyre markánsabb jobbra fordulás, és akik fülelnék, minden elérhető papírt megszereznek, Ilkeinek eljuttatják, ő meg indítja a gépezetet, és így tovább, és így tovább...

Persze van még valami, egy adminisztrációs kis viccecske, de erről majd később.

Es szórjuk tovább a híreket, Timkó Ivánról például, aki akkor még a kultuszminisztérium rossz szelleme (és ugye 1995 távlatából milyen igazunk is volt...), tervezett kormányintézkedésekről, személyi hírekről, mindenről, amihez csak Ilkei hozzá tud férni.

Vagy amikor jobboldali hecclapok azt firtatják, hogy Hankiss Elemérnek nemcsak „közös” felesége van Bányaí Gábor tévéintendánssal, hanem biszexuális viszonya is (ami mellesteg igaz, és Hankisst sem szeretjük arroganciája miatt túlzott mértékben) – akkor valahonnan a homályból kap az egyik pletykalap egy iratcsomagot. Ali baba és Franek úr cicavíziójáról. Pontosabban Chrudinák és Franka Tibor pletykaszínten emlegetett biszex ügyeiről. Na ja, ha megdobnak kővel, dobd vissza kenyérrel...

Kónya Imre a nyilvánosságról és a Justitia tervről

Keményít az MDF

Minthogy már a Nyugat elismeri, hogy Magyarország liberális és demokratikus társadalom, kedvező képet alakított ki rólunk, eljött az ideje, hogy hozzálássunk az igazságtételhez, a Magyar Rádió és Televízió beállítottságának és szellemiségének gyökeres megváltoztatásához — mondta a többi között Kónya Imre, az MDF frakcióvezetője a másfél hete, a Gellért Szállóban megtartott képviselőcsoport-ülésen. A Magyar Demokrata Fórum Justitia tervében szerepel egy olyan elképzelés is, hogy a nyugdíjak kiszámításánál figyelmen kívül kell hagyni azokat az éveket, amelyet a nyugdíjas függetlenített aktivistaként töltött el, párt-, KISZ-, népfront-(stb.) mozgalomban. Kisebb, a lényeget nem érintő rövidítésekkel közzétesszük Kónya Imre beszédének a nyilvánossággal és a Justitia tervvel foglalkozó részeit.

... Magyarországon korlátlanul érvényesül a sajtószabadság és az a demokrácia

kialakult helyzetért, de kétségtelen, hogy mindez mélyítette az MDF és az újság-

Amikor Chrudinák Alike már túlságosan úr, és takarít a tévében, a Kurírban váratlanul megjelenik „ismeretlen informátor híre alapján” egy dokumentum arról, hogy alig néhány hónappal a rendszer-váltás előtt hol, hogyan, kitől és mikor vett át a nagy riporter négy-szemközt igen magas kormánykitüntetést a III/II-es ügyosztálynak végzett jó munkája jutalmául.

Mert az élet már csak olyan, hogy előbb-utóbb minden kiderül...

★ ★ ★

(A Kónya-beszéd történetéről van még egy érdekesség, a magyar újságírás rossz szokásait jellemzően: Ilkei legelőször a Népszabihoz juttatta el a teljes szöveget, de Vajda Péter öt napig nem merte lekö-zölni. Talán provokációnak hitték, talán nem tartották fontosnak – ki tudja? Ez után kapta meg Kárpáti és Horváth-Bodzabán is az anyagot, és ezért került sor csak szeptember 6-án a „nagy leleplezés-re”. Erre persze már a Népszabi is „beindult”, és közölni kezdte a náluk lévő dokumentumokat...)

A nem létező körlevél esete

Mint említettem már, a Maxwell–Esti Hírlap-ügy után Kovalcsik Jóska a Magyar Hírlapnál havi fix összeget kezdett nekem fizetni, mintegy kárpótlásul. És egy ideig, pár sajtószemlét kivéve, nem csi-náltam ezért semmit. 1992 októberéig.

Október 3-án ugyanis titkos ülést tartott az MDF országos vá-lasztmánya. A titkosság abban nyilvánult meg, hogy a sajtó semmi-féle információt nem kapott az ott elhangzottakból, és az elfogadott állásfoglalásokról. A Népszabi pedzegetni kezdte, hogy az MDF so-ros ügyvivője, Sellei Aba aláírásával a frakciótagok és párttiszttségvi-selők szigorúan bizalmas körlevelet kaptak a választmányi ülés után, amelyben „kétfrontos háborút” hirdetnek a Magyar Út Alapítvány és a Liberális Fórum Alapítvány tagjai, vezetői ellen, ha továbbra is a nyilvánosság előtt vitatkoznak egymással, kockára téve mindezzel az MDF egészének hitelét.

Október 12-én a Magyar Hírlap közli, hogy van egy ilyen levél, de még sincsen, mert hiába keresnek meg bárki MDF-es politikust, senki sem meri azt a sajtónak megmutatni. Attól félnek, hogy biztonsági okokból egy kicsit „preparálva” van minden levél, mind-egyikbe más és más egyedi hibát rejtettek el a levelek elkészültekor, és így utólag akkor is beazonosítható a levelet nyilvánosságra hozó személy neve, ha az anyag névtelenül látna mégis napvilágot.

Tehát van is levél, meg nincs is. És a lapok szomorkodnak. Napok óta. Én meg röhögök, két napja nálam van a kérdéses levél egyik példánya, Ilkei adta. Hozzátette: juttassam el oda, ahová a legérde-
mesebb.

Felhívom hát este Kovalcsikot, akivel elég közel lakunk egymás-hoz: Jóska, kell ez a „nem létező körlevél”? Döbbenten kérdezi: mi-ért, hát megszerezhető? Átsétálok hozzá, és leteszem az asztalára. Nézi egy darabig, majd furcsán rám pillant, felhívja a lap ügyeletes szerkesztőjét, és közli: megy át egy fax, figyeljenek. Öt perc múlva leesett állal telefonál a szerkesztő, ha jól emlékszem, éppen Ács Gyuri: „Főnök, ez honnan van?” Kovalcsik sejtelmes vigyorral vá-
laszol: „Látjátok, pupákok, jó, ha a kiadói elnök is jól értesült em-
ber... Nem baj, ha néha többet tud, mint az újságírói.”

Leteszi a telefont, és megkérdezi: tudnék-e más hasonlókat is sze-
rezni? Mondom: persze hogy tudok, elvégre illik már valamit is csi-
nálni a pénzemért. Hazaugrok, visszamegyek egy aktatáskára való
„bizalmas”, „szigorúan bizalmas” és egyéb felzetű kormány- vagy
miniszteri utasítással, dokumentummal. Kovalcsik még mindig
furcsán néz: Kémközpontot működtettek ti, vagy mi a jó fene? Bó-
logatok: na, valami hasonlót.

Abban maradunk, hogy a továbbiakban, amihez hozzájutok, el-
juttatom neki. Nem rajta és nem énrajtam múlik, hogy a Magyar
Hírlap igen ritkán él a lehetőségekkel. Ugyanis ha Kovalcsik nem
érhető el, vagy este van, akkor az ügyeletes szerkesztőt kell keres-
nem, és bemutatkozás után indítani a faxot. Elvileg nem kérdezős-
kódnek, tudják, eligazították őket, hogy amit küldök, az „stimmelni”
szokott. De épp ez a baj, a bemutatkozás. Mert valamiért nagyon, de
nagyon utálnak engem az SZDSZ-es szerkesztő urak és hölgyek.
Kivétel talán az egy Ács Gyuri. És az utálat néha erősebb, mint a lap

MDF

MAGYAR DEMOKRATA FÓRUM

1027 Budapest, Bem József tér 3. ☎ 115-9690 Telefax: 156-8522

Tisztelt Képviselő Úr!

Mellékelten megküldöm a Magyar Demokrata Fórum Országos Választmányának 1992. október 3-án elfogadott állásfoglalását. Az állásfoglalás szövegét nem kívánjuk nyilvánosságra hozni, ezért minden elnökségi tagnak és országgyűlési képviselőnek ezúton hozzuk szíves tudomására a választmány állásfoglalását.

Tiszteletteljes üdvözlettel:

Sellei Aba

MDF Országos Választmány ügyvivője

MDF

MAGYAR DEMOKRATA FÓRUM

1027 Budapest, Bem József tér 3. ☎ 115-9690 Telefax: 156-8522

ÁLLÁSFOGLALÁS

A Magyar Demokrata Fórum Országos Elnöksége és Országgyűlési Képviselőcsoportja tagjainak

A Magyar Demokrata Fórum Alapszabálya külön nem értelmezi a szervezet gyakorlati politikai egységének határait. De az eszmei alkotórészek és belső irányzatok érvényesítésében nem jelöli meg és nem engedi meg az önálló intézményi vagy szervezeti formákat. Utalt erre az Országos Választmány 1991. október 5-6-i határozata is.

Most szükségesnek látjuk, hogy a Magyar Demokrata Fórum tagjai közül azokat, akik a Liberális Fórum Alapítvány és a Magyar Út Alapítvány köreinek szervezésében részt vesznek, figyelmeztessük a fentiekre. Felszólítjuk őket, hogy tanusítsanak önmérsékletet, tevékenységük kiterjesztésével ne sértsék meg a Magyar Demokrata Fórum Alapszabályát, ne veszélyeztessék a szervezet gyakorlati, politikai egységét.

Nem hallgatjuk el, hogy ennek az egységnek a védelmében készek vagyunk akár az Országos Gyűléshez folyamodni vagy rendkívüli Országos Gyűlést összehívni, ha a Magyar Demokrata Fórum választott testületeinek egymással vitatkozó csoportjai a továbbiakban is megegyezési szándék nélkül képviselik törekvéseiket a nyilvánosság előtt.

MAGYAR DEMOKRATA FÓRUM
Országos Választmánya

Budapest, 1992. október 3.

józan önérdéke, mint az információ gyorsasága. Csak mert nem ők szereznek valamiről elsőnek hírt, hanem én, sokszor elfektetik még a szenzációkat is. (Vagy egyszerűen nem bíznak bennem, ők, vagy Mérleg utcai gazdáik.) Ilyenkor azután nagyon csodálkoznak, ha Ilkei, bedühödve a Hírlap impotenciáján, rám szól, hogy adjam le máshová, vagy ő maga ül a faxhoz, és küldi el egyszerre két-három helyre is, hogy valahol azért csak megjelenjen végre. De sok ilyen elsőbbségi szenzációról maradtatok le, Magyar Hírlap-os „barátaim” ...

Végül adódhat a kérdés: például a Sellei Aba-féle levelet honnan szerezte Ilkei? Ha már ennyire titkos volt az ügykezelés, és „beépített hibák” is voltak az iratban? Hát először is: frászt voltak rejtett hibák. Fénymásolóval sokszorosított levél volt ez, több mint 200 példányban. Amibe már csak technikai okból sem lehetett hibát „beépíteni”. Mert akkor sokszorosítás helyett mindet egyedileg kellett volna legépelni. Vagy a fénymásolatra egyenként más és más hibát utólag rávezetni. Ami viszont rögtön szemet szúrt volna. Viszont: az MDF-postázás adminisztrációja kitűnően működött. Számítógép segítségével címezték körleveleiket. De a gép programját, a címlistát illetően nem módosították naprakészen. Benne maradtak azok adatai is, akik már kiléptek a pártból, a frakcióból. Így Ilkei is. És kapta szépen a bizalmas anyagokat, postán. Mert valaki lusta volt a számítógép programját átállítani, vagy csak olyan szegény volt az eklézsia, hogy programozóra sem futotta...

Bicske: a semmiből „robbant” a LAÉT...

Október, 1992. Nagyon nagy a csend. Több minden készül a „fedők” alatt. Például Göncz Árpád kifütyülése a Parlament lépcsőjén. Erről még mi sem tudunk előre semmit... Ilkei különben is nagyon el van foglalva valamivel. Ha kérdezem, talányosan mosolyog: majd megtudod idejében. De légy menetkész a kocsiddal, és legyen tíz perc alatt elérhető fotósod. Mindegy, melyik laptól. Mást egyelőre nem mondhat.

Majd egy váratlan telefon: Bicske! Utca és házszám. Odataalálás módja. Dél körül legyenek ott. Elég nehéz a Mai Napnál Gázsóékkal megértetni, hogy valami biztos készül, de magam se tudom, hogy mi. Azért csak adnak fotóst, és a hétfégi csúcsforgalomban elindulunk. Csaba tartja ígéretét: az első információ az enyém. Még nincs ott más senki, újságíró. Éhségsztrájk a kétkulacsos áfa ellen! Itt és más helyszíneken egyszerre. Rohanás vissza Pestre, a Mai Nap rögtön átveszi, és, bármilyen meglepő, ezúttal a Magyar Hírlap is első oldalra kér megírt tudósítást, nemcsak ötletet. Mindegy, az addigi sértések után anyagot adok, a nevemet már nem.

Aztán jönnek az emlékezetes október 23-i történések. És én, aki futárként kétnaponta jövök-megyek Budapest és Bicske között, kétkedek, fejem rázom: gyerekek, nem lesz jó ez így. A Göncz-botrány elnyomja a ti akciótok hírét! Ilkei is csóválja a fejét: a mi akciónk lesz a tartósabb hatású, a nagyobbbat szóló. Ezúttal igaza van – áprilisig húzódnak az innen indult eseménylánc rezgései.

Természetesen a második naptól már nemcsak újságíróként vagyok ott. Embereket, anyagokat viszek-hozok, szervezek, kapcsolatokat keresek, Budapesten én „képviselem” az éhségsztrájkolók ügyét. Újságírókat mozgatok, lapokat látok el információkkal, bár az Ilkei-féle anonim faxtrükk most Bicskéről is üzemel éppen. Egyet

tudok, és biztosan mondhatok: hazudik mindenki, aki szerint „ez nem is volt igazi éhségsztrájk...”. Az volt, sokat voltam ott, mindent láttam, nekem nem hazudtak. Amikor már duplán látták a betűket, az ágytól a huszadik napon a telefonig alig tudták elvonszolni magukat – nos, azt az állapotot javaslom a rágalmazóknak kipróbálni. Amúgy a helyi orvos látteleletet adott a „vidám fogyózásról”.

A provokációk is beindulnak. Ebben Franka Tibike jeleskedik Esti Hírlapjával. (Tudjuk, ugye, a Maxwell-birodalomtól visszaszerzett, „politikamentes” Esti Hírlappal, amely miatt engem oly szépen meghurcolt a miniszterelnöki sajtóiroda. És amelynek lelkes főszerkesztője most – szavahihető kollégák szerint – részegen ordítja a folyosón, hogy „nem kell beszarni, gyerekek, nekem a Józsi megmondta, hogy öt év múlva is a helyünkön leszünk”! Mármost „a Józsi” speciel a miniszterelnök. Ami meg az öt évet illeti, na erre mondják, hogy „tévedtek már nagyobbat is”...)

Mocskolódik a lap szünet nélkül, úgy tűnik, az éhségsztrájkolók elleni háborút „hivatalból” vezetik. Megszólaltatnak mindenkit. Tabódi főesperes urat, a második világháborút szent keresztes hadjáratnak minősítő fasiszta reklámpapot, aki nyilván e szolgálataiért lesz később esélyes a honvédség táborig püspöke címre, még szerencse, hogy végül mégsem ő kapja meg. Az ostoba helyi nyúltenyésztőt, aki azt mondja: a szegények linkek, miért nem foglalkoznak ők is nyúllal, tán bűdös nekik a nyúl? (Az már eszébe se jut, hogy ha hárommillió ember kezdene nyúltenyésztésbe, akkor hol lenne a 60 millió tapsifülesnek piaca?...)

És provokátort küldenek Horváth Takács Zsuzsa újságíró személyében, aki egy Székelyné nevű nővel érkezik, ez utóbbi behatol a bicskei házba, és állítja, hogy nem is igaz az éhségsztrájk. Csakhogy gond van: Horváth Takács valamiért meggondolja magát. Utólag. És ezt Franka azonnali kirúgással honorálja. Hogy mentse a menthetőt, azt állítja, hogy H. T. Zs. nem is volt a lap munkatársa. Ámde előkerül egy szállodai számla. Az Esti Hírlap fizette ki. H. T. Zs. fiának és Székelynének a szállodai minibárbéli fogyasztásáról szól. A tetején Franka utasítása: a lap kifizeti a számlát, de H. T. Zs. bé-

réből levonandó! Ejnye no... Ha valaki nem tartozik egy adott lap-hoz, az nem bért kap, hanem honoráriumot, Franka mester! Ezt egy főszerkesztő ne tudná?

Közben a nyilvánosság előtt rágalmazónak minősíti Ilkeiét, és azt állítja, hogy a kérdéses számla költségét az Esti Hírlap munkatársai „önként dobták össze”. Saját kezű írásával pedig az áll ott, hogy a számla Kóbor Lászlónak kifizethető. A feljegyzés a titkárnőnek szól. Mármost: ha „önkéntes összedobásról” van szó, akkor miért kell a főszerkesztőtől a titkárnőnek szóló írásos utasítás a kifizetésre?

Apropó, álljunk csak meg egy percre! Kóbor Lacika... Igaz is... Sok évig a barátom volt. A felesége a szegedi zsidó hitközség legtisztetreméltóbb alakjának leszármazottja. És Lacika most éppen az egyik legfineszebb magyar antiszemita, Franka mester mellett tüsténkedik. Aranyos, nem? Ha azt is hozzátesszük, hogy alig egy évvel korábban egy késő este részegen beesett hozzám – egymással szemben lakunk –, és sírni kezdett: „Én ezt nem bírom ki megörülés nélkül... az Új Magyarországtól jövök... Beszéltem Valival, Andrással – és mond még pár közös kollégát, barátot –, akik ott melóznak... Rákérdeztem: hogy veszi be ezt a gyomruk? Sírva válaszolták: élni is kell valamiből... Hát kurva lesz itt már minden újságíró?” Aztán sírva hazament, miután előzőleg átszólta a nejének telefonon, hogy hozza le a kapukulcsot, mert azt is otthon felejtette... No, most 1992 végén mi az ábra, Lacika? Te is kurva lettél? Vagy ez már csak folytatás, ahhoz képest, hogy minden idők egyik legsötétebb magyar szélhámosa, Császár Vilmos állítólagos hírszerző, de biztos panamázó mellé szegődtél jó pénzért Samu Attila barátoddal együtt, még Reform-os újságíró korotokban?

Igaz is, Császár... Ő is előkerül. Régi keletű magánelszámolása van az őt leleplező Ilkeivel, hát ír egy szép, mocskos cikket az Estibe „v.v.” szignóval. Pedig nem is újságíró. Aztán ez is kibukik, ez is minden etikával ellenkezik. Na de Franka és az etika? A szóról is biztosan azt hiszi, hogy valami jó csaj neve...

Térjünk vissza egy pillanatra H. T. Zs.-hez: táviratban kér elnézést Ilkeitől a történetekért. Neki legalább van gerince...

Írásunk a 2. oldalon

Esti Hírlap

KEDD

XXXVII. évfolyam, 294. szám • Ár: 14,50 Ft • 1992. december 15.

Aluljáró-hisztéria

Büdös nekik a nyúl

A Parlamentben provokálták az Esti Hírlapot

A mi nagy botrányunk

Napos szerkesztőként írom ezeket a hevenyészett sorokat, amelyek, sajnos, ebből a lapszámból egyéb szenzációkat szorítanak ki. No de hát nem minden nap esik meg egy szerkesztőséggel, hogy országgyűlési ebédszünet idején a Parlament épületében tartott, a televízió által egyenesben közvetített sajtótájékoztató tárgya legyen.

Esti Hírlap

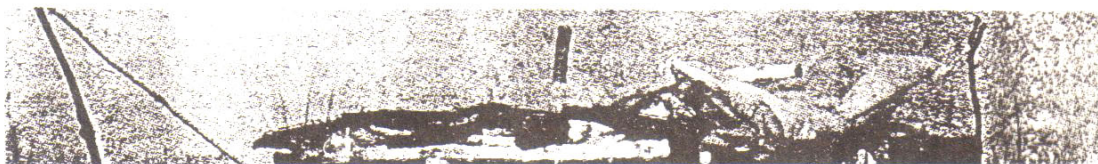
Csütörtök

XXXVII. évfolyam, 272. szám • Ár: 14,50 Ft • 1992. november 19.

Nem
a napot,
a lapot
lopta
12. oldal

Cinkelt
lapok
Bicskén?

Hintóval a középkorba

1106
Aniolo! A mánia
Kóbor Lónómar Rifei
megyén adta H. T. 25.
biretől benoando

Tranzer

Közben engem is ér egy „apró meglepetés”. Már említettem, hogy kétnaponta futárkodom Bicskére és vissza. És ez valakiknek nagyon nem tetszik. Mert arra ébredek november 9-én hajnalban, hogy nincs autóm. Ellopták. Örjögve rohanok a rendőrségre. Mondják: sajnós, száz lopott autóból jó, ha tíz előkerül. Pláne Volkswagen Jetta Diesel, az keresett „csempészáru”. És majd hónapok múlva kapok egy határozatot, aztán fizet a biztosító, de sokáig nem lesz autóm.

Másnapra mégis előkerül. Dél-Pesten. Igen furcsa körülmények között. Már más rendszám van rajta, tehát nyugodtan vezethetné, aki akarja, de a kocsi tüntetőleg megfordul egy rendőrautó előtt, és menekülni kezd. Egy lakótelepnél lerázza a yardautót. De nem tűnik el. Ott hagyják a parkolóban. Az eredeti rendszám a hátsó ülésre dobva. Hogy ne is kelljen a kocsi gazdáját sokáig keresni. Emlegeti is a helyszínelő rendőr, hogy ennél hülyébb, logikátlanabb autótolvajjal még nem találkozott. Én már sejtem, hogy hány óra van. Frászt akarták ellopni. Csak arra volt jó az egész, hogy 4-5 napig ne legyen kocsim, amíg a vizsgálat tart, amíg a zárat, rendszámot, lakatosmunkát, futóművet megjavítják.

Kellemes, picike figyelmeztetés azon úriemberek részéről, akik a telefonomon is rajta voltak, akik korábban már követtek. Hát igen, kínos a kormánynak a bicskei ügy, a „futárt” legalább kikapcsolják pár napra, addig is nehezebb az éhségstrájkolók „ügyvitele” Budapesten...

★ ★ ★

Véget ér az éhségstrájk, Ilkei is feladja. Hazahozzuk. Kísérőkocsival, fegyveres testőrrel, mert ki tudja, milyen provokáció következik? Hozzuk? Nyavalyát. Ő ül a SEAT-ja volánjához. Pedig gyalog alig tud menni. Néha duplán lát. 140-nel tép haza, Budapest határáig. Alig tudom követni. Egy biztos: ezúttal megbüntethették volna. Vezetésre alkalmatlan állapotban történő gépkocsivezetésért, szándékos önveszélyeztetésért. Még szerencse, hogy azt már megengedi: a kórházba én vigyem be.

És elindul az aláírásgyűjtés

Ellenfeleink kezüket dörzsölik: kifulladt az éhségstrájk, már csak hamu van, se láng, se parázs... Pedig ha tudnák, hogy a tánc csak most kezdődik igazán! De erre már készülünk. Tudatosan. Én is. Valencsik bejelenti az aláírásgyűjtést az Országgyűlés felosztatására és az új választások kiírására. A LAÉT nevében. Ilkei ebben „hivatalból”, mint a működő parlament tagja, nem vehet részt. Viszont kellenek pontok, központok, ahonnan az akciókat irányítják. Az ő lakása szóba sem jöhet. Deák Lajos háza Bicskén jó, de végül is kiesik a központi vérkeringésből. Az aluljárók hőse, „Andrea mama” újpaltai panellakására sokan mennek, meg a mellette lakó Bélához is, de ott is gond van: távol esik, Andreának még telefonja sincs, a többi hírközlő eszközről nem is beszélve. Önként adódik: legyen a Dob utca 50. a szervezés központja. Engem mindenki megtalál, telefonon, faxon, rögzítőm működik, ha lehallgatnak is. Ismernek is sokan, főleg újságírók, kézenfekvő az egész.

Így is történik. Beindulunk. Eleinte félek: hogy lehet ezt országon meg szervezni? Kiderül: nagyon egyszerűen. Mert mindenki segít. Kevés az aláíróív? Szép, sudár, kék szemű, vörös hajú barátnőm, Alex, akit sokan tréfásan már a „forradalom istennőjének” hívnak, szól apjának, és az IKARUS-ban megindul a fénymásolás. Egy belvárosi fénymásológépműhelyben is. Ingyen. Nagy Adrienn, a Kacsa magazin főszerkesztője szerkesztőségi pénzen húzat le vagy ezer ívet. Jön Kassa Gyuri, az ismert vállalkozó, felajánlja: ötezer ívet nyomtat, nyomdai úton, csak kicsi türelmet kér, pár hét az átfutás.

Nemcsak ívek vannak, de lelkes terjesztők is. Mert az csak az egyik „front”, ami az utcán, az aluljárókban látszik, ahol Andrea, Béla és brigádjuk fagyban, éjjel-nappal ezrével gyűjti az aláírásokat. Van még két másik. Valencsiket, Deákot Bicskén levélben, telefonon vi-

dékiek sokasága keresi meg, indulnak az ívek, egész falvak írnak alá. És a harmadik fronton én „találom ki”: Budapesten olyan helyeken legyenek ívek, ahová sokan járnak.

Fiatalok csatlakoznak, segítenek. Gyönyörű lányok, vállalkozó fiúk, nem a legszegényebbek közül. Mert most már az egész társadalom szolidáris a létminimum alattiakkal. Ildi és András (utóbbi két étterem tulajdonosa) vállalkozók, éttermi vendégek aláírásait hozza. Mariann, az állami gondozottból szinte szépségkirálynővé serdült huszonéves nagylány adminisztrálni segít. Péter, a csarnoki zöldségesek egyik vezéralakja vásárlóival írat alá. Józsi bácsinál, a pecsenyesütőnél ki van ragasztva az ív, minden ebédelőt buzdít a csatlakozásra. Fodrászok, mérnökök, tanárok jönnek aláírni vagy segíteni. Idős doktor bácsi a kerületből rendelőjébe teszi ki az ívet. Szép fiatal musicalszínésznő jön a Nagymező utcából, viszi az íveket, mert a művészvilág is csatlakozni akar! Újságírók kérik, vigyek íveket a szerkesztőségekbe. Kisebb lapok egész kollektívái csatlakoznak, a horgászoktól az autósokig.

Boldogok vagyunk, szinte mámorban dolgozunk, megszállottan: ez már igen, ez végre forradalom, igazi, nem olyan manipulált, mint a taxisválság volt. (Igaz, a résztvevők ott sem tudták, hogy manipulálva vannak, és az is igaz, hogy ekkor még mi sem tudjuk: ugyanezt mi sem fogjuk elkerülni...)

De már nemcsak egyszerű csatlakozók jönnek. A nap huszonnég órájában tele van vendéggel a 44 négyzetméter, ahol lakom. Udvarhelyi Laci a Baloldali Egységmozgalommal már Bicske idején csatlakozott, miként Bátonyi Sanyi is a Szolidaritás szakszervezettel. (Akkor még semmi köze nem volt a nyilasokhoz, oda, ha jól sejtem, becsvágyó alvezére, a karrierért mindig mindenre képes Lantos László „vitte” szegény Sándort egy évvel később...) Jön Győrből Oláh Imre, a Vállalkozók Pártjának politikában csalódott, visszavonult exelnöke, szervezi a Dunántúlt. Nemere Pista, az író Esztergomban lát neki az agitációnak. És jönnek, jönnek kisebb pártok, mozgalmak képviselői, csatlakozási javaslattal, szakértők, politológusok is, az Állampolgári Jogvédők már Bicske óta a LAÉT-tel vannak, a lakáshitelkamat-emelés ellen tiltakozók nálam jelentkeznek. A nagy pártok hallgatnak. A kormánypártok, persze, ellenzik. Már-

mint a népszavazást. Az SZDSZ is, ezt jelzi Nehéz-Posony István Magyar Hírlap-beli cikke. Nem értjük, illetve én már hovatovább igen. Nekik nem győztes népmozgalom kell, hanem hatalom, nép nélkül. A szocialisták bejelentik: nem biztatnak senkit a csatlakozásra, de nem is ellenzik. Ezt tudjuk. Sok MSZP-tag jött már aláírni, sőt ívet kérni, voltak köztük tisztségviselők is. Torgyánék? Erről majd később... A kisebb pártok ingadoznak. Palotásék nem, munkáspárti aktivisták igen. Sz. Nagy Sanyi bácsi nemzeti liberálisai igen, az Oláh Imre nélküli Vállalkozók Pártja nem. Aztán jönnek a „radikálisok”, Rózsa Misike és csapata. Nagyon lelkesek. És bennem valahogy nem szólal meg a már sokszor és jól működött ösztön: vigyázni, ezekkel még nagy baj lesz! Akkor – örülünk nekik. Ők is az utcára mennek, vagy tízezer aláírást ők is összeszednek. A százezren már régen túl vagyunk.

December huszadikán Ilkeivel és Valencsikkel Lengyeltóti megyünk, Somogy megyébe, kocsival. Ilkei ugyanis Somogy megyei listás képviselő, és felajánlotta: minden hónapban képviselői illetményének felét egy-egy somogyi nagy családnak adja. Ráadásul a község szinte testületileg csatlakozott az aláírásgyűjtéshez, a polgármestertől a helyi nyugdíjas asszonyok harcias klubjáig.

Útközben megállunk többször, félórára, órára. Tanakodunk az eddig tapasztaltakon. És kimondjuk, amit külön-külön már végigragtunk: így nem lesz jó. Annyian csatlakoznak értelmiségiek, vállalkozók, írók, művészek a LAÉT, tehát a létminimum alatt élők akciójához, hogy az újabb provokációra ad lehetőséget a hatalomnak. Ki fogják használni: mi közük *ezeknek* a szegénységhez? Hát akkor fordítsunk egyet a szisztémán, és alakuljon még egy mozgalom! A LAÉT testvérszervezete, a Tiltakozó Középosztály Társasága. És saját aláíróíveivel csatlakozzék az aláírásgyűjtéshez. Persze a gyakorlatban nem változhat semmi, továbbra is együtt dolgozunk, de a nyilvánosság számára most már két központ, két szervezet létezzen. „Elosztjuk a kádereket”, ki maradjon LAÉT-es aktivista, ki segítsen a TKT-t szervezni. Nem nehéz, már nagyon sokan vagyunk. Megállapodunk: a LAÉT-et Valencsik vezeti a nyilvánosság előtt, a TKT-t Nemere, Udvarhelyi, Bátonyi, Kassa Gyuri, Hernádi Gyula és én szervezzük. Két hetet adunk erre, január elején színre lépünk.

Váratlan találkozás...

Somogyból hazajövet váratlan telefont kapok este: Szöllősi Feri, a Mai Nap másik volt főszerkesztő-helyettese. Illetve az egyetlen tiszteességes ember az akkori, ottani vezetésből. Mondja: úgy hallotta, hogy van valami közöm ehhez az új mozgalomhoz, a LAÉT-hez. (A nyilvánosság még csak ezt ismeri.) Mondom: van, nem is kevés. Mire ő: akkor jók az információi, jó helyre telefonált. Felhívja a figyelmemet: napokon belül jelentkezik nálam Ságvári Ágnes, Ságvári Endre húga. Fontos üzenettel. Nagyon figyeljek arra, amit mond.

Nocsak... Hiszen ő, ha jól tudom, a Párttörténeti Intézet egyik utolsó vezetője volt. Viszont mostani híreink szerint férje meg Torgyán egyik tanácsadója, 1992 második felében. Na most akkor mi ez?

Két nap múlva hív is. Szeretne velem találkozni. Budán, a zöldövezetben, eléggé rejtett helyen lévő lakásában. Egyedül menjek.

Beszélgetünk, „tapogatjuk” egymást. Hamar kiderül: a férj tényleg Torgyán mellett van, de nemigen állnak egymással szóba. És Ágnes asszonyt nem teljesen véletlenül érdekli a LAÉT, illetve, ahogy tőlem megtudja, most már a TKT is. Nem a saját kíváncsisága ez. Hanem valakié, aki nagyon magas helyről érdeklődik. Konkrétabbat egyelőre nem mond, ígéri, majd legközelebb. És addig is küld hozzám különféle embereket. Küld is. A már említett fiatal színésznőt is, később a nagyon rokonszenves filozófust, Szalay Pált, akivel félreértésbe kerülünk. Azt hisszük: ő a magas helyről küldött látogató, holott csak tanácsokat jött adni, segíteni. Szerencse, hogy ezt a vele való beszélgetés végén tisztázzuk.

Az Ágnes asszonnyal való két randevú után egy harmadik, esti találkozóra hív. Ne egyedül menjek, hozzak magammal a mozgalom-

ból fiatalokat is. Szimpatikus külsejű, lelkes emberkéket, hogy a később érkező vendég lássa: velünk lehet nyilvánosság előtt is dolgozni. Alexet viszem, és a nagyon jó külsejű Barabás Tibort, a „fotóst”. (Megint egy súlyos hiba, hiába, a nagy sodrásban a vészcsengő néha nagyon lehalkul. Hogy mi a hiba lényege, azt majd a bukás okainál részletezem...)

Beszélgetünk egy órát a házigazdával, amikor csengetnek. Magas férfi lép be. Érdekes arca van. Vagy inkább ismerős? Jézus Mária, igen! Pick Róbert ezredes. Címzetes államtitkár. A köztársasági elnök főhadsegédje. Katonai irodájának vezetője. A mi információink szerint az elnök körül működő „politikai boszorkánykonyha” főszakácsa. Mert a katonai iroda valójában információgyűjtő szervezet és politikai tervező-szervező intézmény is.

Nocsak... Most mi lesz? Háromórás káderezés kezdődik. A LAÉT-ről, a TKT-ről, a célokról, programokról, mit akarunk, hogyan, miért? Időnként belekérdez, okosan, célratörően. Például azt is felveti: mi a garancia arra, hogy e mozgalmak nem válnak a szélsőjobb populizmus trójai falovaivá? Olyan választ kap, amely meggyőzi: „Például az, hogy tíz vezetőből, részt vevő aktivistából átlagosan két és fél zsidó. Akik talán már mégsem lesznek Csurka szövetségesei.”

Meglepődik: hát ezt eddig nem mondta senki... Mondom: miért, kérdezte valaki? Mert nálunk nem fontos. Egyre vigyázunk: nem „reprezentáljuk túl” a zsidó származású vezetőinket, de nem is tagadjuk le őket. Fél önmagamat sem.

Jó, így már jó – mondja az Ezredes (a továbbiakban a rövidség kedvéért így nevezem, nálunk mindenki így hívta úgyis...). Nos, gyerekek, akkor most valami nagyon érdekeset mondok nektek, de azt már Árpi bácsi nevében:

HÁROM MOZGALOM VAN JELENLEG, AMELYET ELISMERÜNK A MAGUNKÉNAK. A CHARTA, ÉS A TÉGY A GYŰLÖLET ELLEN, DE EZEKET MAGUNK SZERVEZTÜK, HOZTUK LÉTRE, ÉS IRÁNYÍTJUK! TI VISZONT AZ UTCÁRÓL JÖTTETEK – DE VELETEK VAGYUNK! „Hivatalosan” nem tarthatunk veletek kapcsolatot, hiszen a parlament felosztatásáért küzdő társaságokkal a parlament által választott elnök nem tárgyalhat. Azonban rajtam keresztül segítséget kaptok, amiben

kértek, ha elfogadjátok a tanácsainkat, egyes esetekben az irányításunkat. Állandó kapcsolatban leszünk, szigorú illegalitásban. Ha nem hármótok közül jön valaki, annak Jenő aláírásával kell igazolnia magát.

Még megadja minden elérhető telefonszámát, címét, majd elköszönünk. Barabás mikrobuszában zötykölődünk hazafelé. És töprengnek: hát már megint?

Hát a Charta és a „Tégy” sem spontán mozgalom, hanem manipulált? És most már mi is azok lettünk? Mindegy. A jobb és a szélsőjobb ellen (ne felejtsük, Csurka még MDF-alelnök, és 1993. január 22–23-ra hatalomátvételre készül Antall ellen...) az egyetlen garancia pillanatnyilag az államfő személye. Ezért esküdtünk az Ezredesen át Neki hűséget. Elfogadjuk az irányítást.

Innen kezdve a két mozgalom kapcsolata az Ezredessel állandó, majd a bukás után én még sokáig, 1994 májusáig neki dolgozom, közvetlenül.

★ ★ ★

Közben némi sajtóvitába keveredek Prepeliczay Istvánnal, a kormányhű árnyékkisgazdák egyik vezérével, aki a tévében nagyvonalúan „politikai gengsztereknek” minősíti a LAÉT-akció szervezőit, résztvevőit. Csendben megkérdem tőle a Népszabiban (még kapok ott néha helyet), hogy amikor ő, mint kisgazdafőtitkár, az SZDSZ-szel karöltve szervezte a „négyigenes” népszavazást, akkor ő is „politikai gengszter” volt?

Népszabadság 1993. jan. 7., 8. old.

levelezés **Gengszterek?**

Kedd este, a TV Híradóban *Prepeliczay István* nyilatkozott a LÉAT által szervezett népszavazási aláírásgyűjtésről. Nagyvonalúan „politikai gengsztereknek” nevezte az akció szervezőit, résztvevőit. Mivel magam is közéjük tartozom, felhívtam a Híradó titkárságát. Ifjú női hang jelentkezett. A kérdésre, miszerint a tájékoztatás tisztességébe újabban ez a kocsmai hangnem is beletartozik-e, csak annyit tudott mondani: nekik nem feladatuk a riportalany szavainak minősítése, különben is *Prepeliczay* urat a koalíció jelölte ki, hogy nyilatkozzék.

Itt kezd tűnődni az ember: vajon, amikor a négyigenes

népszavazás egyik kezdeményezőjeként éppen *Prepeliczay* úr nevezte meg magát a kisgazdák nevében – akkor ő is politikai gengszter volt? És úgy egyáltalán: az a politikus, akinek volt már szövetségese az SZDSZ és *Petrasovits Anna*, *Torgyán József* és *Antall József* egyaránt – vajon milyen erkölcsi magasságból ítélkezik általa személyesen nem is ismert emberek felett, és sérteget sokakat útszéli hangnemben? Amúgy pedig: „gengszterkedünk” tovább, példaképünknek tartva az 1989. őszi népszavazást, annak szervezőit, így *Prepeliczay* urat is...

Szatmári Jenő István
újságíró

„Olyan szépek voltunk...”

A január az aláírásgyűjtés mellett a szervezéssel telik el. Van, hogy 20–30 ember szorong egyszerre a Dob utcában. Programegyeztetés, amely minden részt vevő erő számára elfogadható. Utána az egyeztetett program újraegyeztetése az Ezredessel, Ilkeivel, aki nem jöhet el a szervezési megbeszélésre, és másokkal, szakértőkkel. Sokszorosítás (most már több emberünknek is van gépe), teremszerzés a bemutatkozáshoz, forgatókönyv, meghívók vendégeknek és a sajtónak. Bencsik Andrásnak például a Pesti Hírlaphoz, aki a LAÉT-ügyet nagyvonalúan a „Bunkók lázadásának” nevezte. Felsorolás: ki mindenki ismert politikus, értelmiségi, író, művész lesz jelen. Hogy egy kis rálátás legyen végre a „bunkókra”. Üdvözljük, a bunkók nevében, és várjuk. El is küldi az emberét. A másik meghívó Franka Tibikének szól. Szövege körülbelül ez: „Kedves Franka úr! Értékeljük erőfeszítéseit, amelyeket a bicskei éhségstrájk és a LAÉT lejáratása érdekében tett. Éppen ezért meghívjuk egy sajtótájékoztatóra, amelyen az alábbiak jelentik be: testvérszervezetként csatlakoznak a LAÉT-hez (itt a felsorolás következik). Reméljük, kivívjuk őszinte ellenszenvét és mocskolódásait, mert ezzel nekünk objektíve csak használ. Üdvözlettel: a TKT szervezői.”

Alex viszi át a meghívót a Blaha Lujza téri sajtópalotába. Amikor visszajön, alig kap levegőt a nevetéstől. Elmeséli a „kézbesítést”:

„Ott állt a pofa a földszinti előtér közepén. Mondtam az öröknek, hogy őt keresem. Odamentem, rámosolyogtam a legnagyobb kék szemmel, ahogy csak bűvölni lehet, és azt fuvoláztam neki: de jó, hogy megtalálom, drága Franka úr, egy meghívót hoztam önnek! Végignézett, úgy, hogy az már szexuális bűncselekménynek számít, és elolvadva elkérte a papírt. Elkezdte olvasni földöntúli vigyorral, majd sorról sorra hervadt le. A végén már igen érdekesen el volt tor-

Akcióba lépett a Tiltakozó Középosztálybeliek Társasága
Népszavazás helyett társadalmi véleménynyilvánítás

Kirobbanthat-e belpolitikai krízist a Csurka-szárny?

**Egy pártválságtól
nem dől össze a demokrácia**

Újabb aláírásgyűjtés
**Azt követelik, hogy az új választásokat
még ez év végéig írják ki**

**Tiltakozik
a „középosztály”**

Előre a fenyegetett középosztályért!

Átformált LAÉT

Átvették a stafétabotot
TILTAKOZÓK
ELSZÁNT

zulva a feje... A fülébe búgtam még, hogy ha valamit esetleg nem értene, csak szóljon, szívesen elmagyarázom. Céklalila fejfel ordított: köszöni, mindent ért, és ugyebár távozni kívánok?! Kapott még egy ajzó mosolyt, ahogy belibbentem a páternosztér felvonóba: kösz, még nem, még várnak az Új Magyarországnál is...”

Szó, mi szó, az Estitől is jött riporter a sajtótájékoztatóra. És eléggé zokon vette, hogy megjegyeztük: minden mocskolódó támadásra az új mozgalom keménytollú és jó memóriájú író és újságíró tagjai a leggorombább választ fogják adni. Névreszólóan, a támadónak. Tehát csak az piszkolódjon, akinek nincs vaj a fején... (De el is maradtak a szokott ocsmány támadások.)

Csak hogy az előkészületek kellős közepén történt egy kis baj. Illetve nem is kicsi. Valencsik Feri nem mondta el, hogy annak idején köztörvényes bűnügynek számító kis akciói is voltak. És az Esti Hírlap gyorsan kiderítette az egyiket. Ezt még elnézte a közvélemény, úgy gondolkodva, hogy ha Valencsik Robin Hood, a szegénylegények vezére, akkor egy ilyen „csíny” megbocsátható. Meg is kérdeztük: Feri, nincs más? Nincs, nincs, rázta a fejét. Isten bizony. Tehát terveztünk továbbra is, a forgatókönyv úgy szólt, hogy a TKT bemutató sajtótájékoztatójának végén felállva, egymás kezét a magasba emelve vállalnak az ismert vezetők Valencsikkel és a LAÉT-tel szolidaritást. Pár nappal a sajtótájékoztató előtt robbant a bomba: Ferinek volt még egy ugyanolyan csúszópénzes históriája. Jelentkezett egy újabb tanú. És Valencsik most már kezdett lehetetlenné válni.

Gyors kérdés az Ezredeshez: most mi az isten legyen? A válasz: Valencsiket „pihentessük”, egészségügyi okokra hivatkozva gyorsan vonuljon vissza pár hétre, a LAÉT irányítását pedig addig is vegye át a „bölcs öreg Deák Lajos bácsi”, az alelnök. Rábeszéltük Ferit a visszalépésre. Megtette. És jött Deák Lajos. Aki se bölcs nem volt, se öreg. Mint egy sértődős, hülye, hisztériás kamasz, eljött ugyan a tájékoztatóra, de nem jött be a terembe, a ruhatárban maradt, és duzogott, mert az egyik szervező, Stelzer Gábor (lesz még szó róla) egy héttel azelőtt véletlenül nem köszönt neki vissza. EZÉRT, egy ilyen hülyeségért maradt el a látványos, kézfogásos LAÉT-TKT-szolidaritási demonstráció...

[illegible]

Nem lehet állítani, hogy túlságosan elégedett lenne sorsával a magyar. Az eufórikus hangulat, amit a megszálló csapatok kivonulása, az ország függetlenné válása váltott ki, nem segíti át az embert a szürke és nagyon

Ezzel együtt a bemutatkozás csodálatosra sikerült. A külsőségek is. Olyan hostessgárdát állítottunk ki legszebb lányainkból, hogy mindenki azt kérdezte: ezeket melyik profi szolgálattól lehet bérelni? A helyszínbiztosítást baloldali meggyőződésű volt felderítő- és ejtőernyőstiszt srácok adták, akik tényleg egy magántestőri szolgálat emberei voltak, de jöttek ingyen segíteni. Ott volt mindenki, aki élt és mozgott. Nemere, Hernádi, Jancsó, Oláh Imre, Rózsa, Sz. Nagy Sanyi bácsi, Bátonyi, Kassa Gyuri, és még sorolhatnám hosszan. Vendégként eljött Ilkei, Cs. Kádár Péter a FIKSZ egyesülettől, és még sok polgárjogi harcos. Ott voltak a jogvédők, üzent a Független Népképviselői Szövetség, olyan volt az egész, mint egy, a szó igazán szép és jó értelmében vett antifasiszta népfrent. Izzott a hangulat, az újságírók, rádiósok a bőség zavarában azt se tudták, kit szólaltassanak meg. Az embernek, most, 95-ben a Patika csodálatos dala jut az eszébe: „Olyan szépek voltunk, tiszta szívvel még...” De sajnos, a dal egy másik sora is: „Valahogy összeomlott minden, és mi nem tudtuk, hogy miért.”

Valami beindult 1993. február 3-án délután. És még egy-két hétig úgy terjedt, mint a lavina. Velünk volt tele minden újság, a tévében felhívtuk a figyelmet: az MDF-es kormány arra készül, hogy alkotmányjogi trükkökkel halogassa a választást, 1994 végéig hatalmon akar maradni, vagy nem is lesznek választások? Áradtak az aláírások. A LAÉT-esekkel együtt már 200 ezer felett voltunk. Az Alkotmánybíróság közben nemet mondott a népszavazásra, a különféle pártok megijedtek a spontán erőtől. Antall doktor úr kijelentette egy interjúban: „A legveszélyesebb ellenség, igen, nem ellenfél, hanem ellenség az a politikai erő, amely a parlament legitimitását vonja kétségbe!”

Halihó! Hát pontosan erről van szó. Most már kitűztük célul: ha nem lesz népszavazás, akkor annyi aláírást gyűjtünk össze, amely több, mint amennyit 1990-ben a kormánypártokra adtak, vagy elmegyünk a választópolgárok 50,1 százalékáig, és ezzel bizonyítjuk be: a kormány már nem legitim, a parlament sem!

★ ★ ★

És közben nem tudtuk, hogy több dolog nem stimmel, de nagyon nem ám!

Az Ezredes az elején egyszer megkérdezte: manipulál benneteket valamilyen komolyabb politikai erő? Nyugodtan vágtam rá, hogy nem. Aztán egyszer csak jön Nyíregyházáról tízezer aláírás. Kérdem: ki szervezte? Kiderül: Torgyán szabolcsi alvezérei... A hétszentségit, gyerekek, erről szó sem volt...

Amikor Valencsik az utolsó nagy tévés „párviadalára” készült – mellesleg Betlen Jánostól a kérdéses reggelen nagyjából megtudtam, hogy mit fog a riporter kérdezni Feritől, írásban kidolgoztuk rá hat óra alatt Ilkeivel az összes lehetséges választ, Valencsikkel betanultattuk, és nyugodtan engedték el a tévébe, mire ott teljesen összeomlott a kamerák előtt, ötölt-hatolt, mint kiderült, pánikba esett, és mindent elfelejtett –, szóval erre a rendezvényre külön szerveztük a közönséget, hogy ne Kónya hecclegényei adják meg az alaphangulatot, mint korábban, a Pető-féle szópárbajnál. Kevés tiszteletjegyet kaptunk, de emberünk lett volna bőven, akit közönségnek beküldjünk. Csakhogy ehhez fizetett belépőjegyek kellettek volna. Kiszámoltuk: hatvanezer forintért. Nem tudtuk hirtelen, zsebből összedobni. Andrea mama vállat vont: várjatok, hozok pénzt. Elment, félóra múlva visszajött. Hozott. Már mindenki elment a tévébe, amikor rákérdeztem: Andrea, ez gyönyörű volt, de honnan van a pénz? Rám néz: hát a párttól. **MILYEN PÁRTTÓL?** Hát a Thürmeréktől... Na, ez már több mint szép. Torgyán és Thürmer egyszerre. A mi szép kis politikamentes mozgalmunkban...

De volt más baj is. Gyanús volt, hogy minden lépésünkről előre tudnak „odafent”. Vajon miért? Később derült ki. Stelzer Gábor, az életemet rossz szellemként kísérő egykori ellenálló, az „egyszemélyes politikai fogoly”, aki valamiért egyetlen pártnak sem kellett (és többen mondták róla, de nem akartam elhinni, hogy Kádár börtönében megtört, és beszervezték) – lelkesen ajánlott egy embert, aki az adminisztrációs munka zömét leveszi a vállamról. Barabás Tibort. A munkánélküli fotóst, a szépfiút. Jött is, és csinálta szépen. A postafiókot, a stencilezést, még stencilgépet is vásárolt, a fuvarozást és a többit. Csak később derült ki: miből él egyáltalán? Kurvákat szervezett, és futtatta őket Belgiumban. Amit, érdekes módon, el-

néztek neki a hatósági szervek. Vajon milyen ellenszolgáltatásért? Azt hiszem, utólag már kimondhatom: ő volt az egyik besúgó. A másik, aki provokátor is volt, Rózsa Misike, a „radikális fenegyerek”. Akinek semmi sem jó, az emberei által gyűjtött aláírásokat nem adta át Valencsiknek, törvényes akciókra nemet mondott, neki az lett volna a „jó buli”, ha két srác bemegy a Parlamentbe, a testükön transzparencssal, ott előveszik, és leülnek vele az ülésterem közepére...

Ők Barabással kitűnően megértették egymást, még a stencilgépet is közösen vették. És miközben mi gőzerővel szerveztük az új típusú, TKT-s aláíróívek terjesztését, az új csatlakozókat – ők vezetőséget játszottak Barabás lakásán. Kihasználták a mozgalom parttalan demokráciáját, azt, hogy mindenki szavazhatott, aki csak jelen volt. És meggátoltak minden érdemi akciót.

Például azt, hogy amikor bevezették az 50 kilométeres sebességhatárkövetést és a biztonsági öv be nem kötéséért a büntetést, fel akartuk hívni a lakosságot: ellenőrizték polgárjogi mozgalom formájában a miniszteri, állami, képviselői és rendőrautókat. És ha azt látják, hogy ott nincs bekötve az öv, fotózzák le, ha látják, hogy gyorsan megy a kocs, menjenek utána, és a saját kilométerórájukat belefényképezve bizonyítsák fotókkal: a nagykutyáknak nem kötelező a törvényt betartani, csak a kisembert sarcolják ezzel is. Amikor ezt a javaslatot néhány barátommal megtettem, csak a lényegi vezetőség volt ott. Barabás, Rózsa és egy-két ember makacs ellenzése dacára Nemere és a többiek elfogadták, hogy másnap kiadjuk a felhívást az engedetlenségi mozgalomra. Majd Nemere elment haza, Esztergomba, más néhány barátom átment az irodánkba, vagy más dolga volt, közben pedig szépen jöttek Stelzer és volt „radi-szadis” ex-SZDSZ-es haverjai, akik eddig csinálni ugyan semmit se csináltak, de az nagyon tetszett nekik, hogy parttalan SZDSZ-es vitastílusban lehet reggelig a gittet rágni bármiről, és akkor ők milyen fontos gyerekek. Szóval jöttek, és amikor már látták, hogy elegendőnek, újra feltették szavazásra az egyszer már eldöntött kérdést. És leszavaztak, vigyorogva. Csak azért is, hogy nehogy igazunk legyen. Na, itt szakadt el a cérna nálam. Meg ott, amikor közben megtudtam, hogy a hátam mögött kiment egy sajtóközlemény: a TKT 60

nap türelmi időt ad az átszervezett Antall-kormánynak, addig nem tiltakozik semmi ellen. Hiába érveltem: egy forradalmi mozgalom addig él, amíg terjed és előre megy, ha „szüneteltetik”, akkor a politológia szabályai szerint úgy omlik össze, mint a kártyavár! Itt is le-
szavaztak.

EZ VOLT AZ ELVETETT AKCIÓ

A Tiltakozó Középosztálybeliek Társasága (TKT) közli:

Március 1-jén életbe lép az „új KRESZ”. Benne egy sor olyan intézkedéssel, amely a rendelethozók önnön fontosságának igazolásán kívül legfeljebb még egy célt szolgálhat: hatalmas méretű hatósági ellenőrző és büntetőakciók keretében sok tízmillió forint büntetéspénzt vonjanak el a lakosságtól, a gépjárművel közlekedőktől. 50 kilométerre korlátozzák a járművek lakott területi sebességét, mit sem törődve azzal, hogy a magyar gépjárműállomány többségét alkotó „keleti kocsik” ilyen sebességben hármas fokozatban kénytelenek közlekedni, és emiatt sok ezer tonnával több szennyező anyag kerül a levegőbe. Lehet, hogy néhány tucat baleset enyhébb kimenetelű lesz – de sok ezer ember egészségének veszélyeztetése jóval nagyobb mértékű. Ha nincs szmogriadó-állapot, hát majd ezzel az intézkedéssel teremtenek. A biztonsági övek lakott területen történő használatának ellenőrzése is látszatintézkedés. Az elmúlt évek sok százezres példahalmaza igazolta: nem történt több baleset azért, mert járművezetők és utasok milliói városok, falvak utcáin nem kapcsolták be az övet. A rendőrautók vezetői és utasai, a hatósági járművek, állami kocsik vezetői és utasai is így közlekedtek, legalábbis február 28-ig. Most még lassúbb lesz a forgalom tempója – így az övhasználat indokoltsága is!

Hétfőtől tömeges büntetések várhatók. Nem lennénk meglepve, ha ennek összegeit előre tervezték volna, és bevételként eleve számoltak volna vele a költségvetésben! Nos, legyen, de a TKT tagjai és szimpatizánsai is akciót kezdenek: hétfőtől, ahol tudjuk, figyeljük, hogy az állami, önkormányzati, hatósági járművek megtartják-e az 50 kilométeres sebességkorlátozást, vezetőik és utasaik bekapcsolják-e a biztonsági öveket. Követni fogunk kocsijainkkal ilyen járműveket, fényképfelvételeket, videofelvételeket készítünk. Az érintett járművek rendszámait, a „szabálysértés” helyszínével, időpontjával az erre módot adó újságokon keresztül nyilvánosságra hozzuk! Felhívjuk Magyarországnak gépkocsival közlekedő lakosait: tegyék ugyanezt! A fényképeket, videofelvételeket juttassák el hozzánk, de az is elég, ha két ember vállalja: látta az ilyen „szabálysértést”, és tanúsítja bíróság előtt is. Ne féljen senki, ez állampolgári joga, nem érheti megtorlás. Ha igen, jogászok segítségét fogjuk kérni! A postafiókcím, ahová a bizonyítékok eljuttathatók: TKT, Budapest 94, postafiók 630, 1462. Telefaxon: 121-7979.

Végül hangsúlyozzuk: akciónk nem az utcán intézkedő rendőrök ellen irányul. Ők csak eszközei, végrehajtói egy mások által kidolgozott, a lakosságot tovább sarcoló és irritáló kampánynak. Nem a havi nettó 15 ezer forintból megélni kényszerülő egyenruhás rendőrrel van bajunk, ő is sorstársunk magánemberként. De a tervezett-szervezett zaklatás-sarcolás ellen minden módon küzdeni fogunk. És a javasolt állampolgári akció ilyen.

TKT

Én meg, akinek a magánélete is épp három nappal előbb omlott össze, de nagyon, felálltam, közöltem az urakkal, hogy ha itt mindenki olyan okos, akkor csinálják tovább, de nélkülem. És nem adom meg az Ezredessel, Ilkeivel vagy a lapoknál lévő szimpatizáns újságírókkal való kapcsolattartás kódjait, elviszek minden olyan iratot, amelyet én készítettem vagy hoztam, aztán szórakozzanak maguk között a kedves jó szadeszes álvitáikkal, de azt már tényleg nélkülem.

Kivoltam, de nagyon. Néhányan még pár napig jártak a lakásomra, hogy folytassam, mert nélkülem nem megy – elküldtem őket. Elég volt...

És megpróbáltam új, a „szadis” stílustól nem fertőzött, cselekedni akaró emberekkel még valamit: az alapítványt.

A tanulság? Baj van, ha egy mozgalom, egy csendes forradalom személyekhez kötődik. És ha Valencsiket kiütik Franka trükkjei miatt, ha Szatmárit aljas provokátorok ki tudják készíteni, mert tudják, hogy napok óta nem alszik, ha Ilkei hivatalosan nem állhat az élre, akkor csak a „balhé” marad, a munka nem? Azért tiszteltem Nemerééket, ők még megpróbálták a lehetetlent, 60 nap múlva új-rakezdeni mindent – de akkorra már átlépett felettük a történelem. A töltött káposzta lehet jó felmelegítve, egy népmozgalom nem. Követeléseink egy kis részét látszólag engedékenyen, valójában már választási kampánya részeként meglépte a kormány, az emberek kifulladás, a lelkesedés, a történelmi pillanat oda volt. Mint már annyiszor. Pozsgaynál, vagy Lakiteleknél, vagy még korábban, amikor volt pár esély, hogy a Kádár-rendszer dőljön össze órák alatt – és mind kimaradt. Hiába, ez Magyarország átka – mi nem az eltűnt idők, hanem az elveszett pillanatok nyomában kullogunk.

Európai Út Alapítvány?

Szóval: valamit még meg kellene próbálni. A Magyar Út Alapítványtól hangos az ország. 1993 tavasza van. A LAÉT, a TKT összecsuklott, az ellenzék dermedten figyel: a populizmus át tud-e törni? És ekkor jön Cifer Gyuri, a vállalkozó, az ötlettel: csináljunk egy Európai Út Alapítványt. Igaza van – megpróbálni azt is lehet. Bármit, ami szembefordítható a szélsőjossal. És neki amúgy is van alapítványi gyakorlata: magyar–izraeli alapítványokban vett-vesz részt, van, ahol a kuratórium elnöke éppen Székely Gábor főpolgármester-helyettes, tehát az ellenzék vezető erejével, az SZDSZ-szel is adott a kapcsolat – hátha...

Kik legyenek benne? Angéla, a vállalkozó, akinek a fél országban vannak zöldségboltjai. István, a mérnök-feltaláló. Gyuri. Ilkei. Vanda, a szép szőke pedagógus-újságíró. Nemere Pista, aki a TKT-ben kicsit már csalódott. Oláh Imre. Meg mások. No meg én. Kitaláljuk: tegyük le az „asztalra” 50 ezret, legyen nyílt az alapítvány, csatlakozzon mindenki pénzzel, aki segíteni akar. Vendéglősök, pénzemberek ígérnek: segítenek, csak kezdjük el.

A célok: az elvek mellett gyakorlat, ellen-MDF-piactól a fogamzástápláló szerekhez adandó ártámogatásig (ez a mi „magzatvédő” programunk), „Ernie-suli” a kis tv-filmhős nevéből, ahol veszélyeztetett gyerekeinket sportolók tanítják ingyen önvédelemre. (Van is jelentkező élsportoló, több is.) Cigány polgárőrségek szervezése és technikai felszerelése, mert ha ők maguk nem tesznek rendet népük körében, nagyon hamar fognak kirobbanni a faji háborúk... (Kun-szentmiklós, Kalocsa, 1995. május 1. után, ugye, nem is olyan elvi már az ügy...) Tiltakozó akció a kötelező biztonságiöv-bekapcsolás ellen. (Ha valaki nem teszi meg, magát veszélyezteti csak, és ezért

nem büntethető!) És van még tucatnyi oktatási, közlekedési és általában az emberi szabadságjogok védelmében kidolgozott pontunk.

A gyakorlat: a pénz bejön, egyes munkacsoportok megszervezik az akciókat, az alapítvány kifizeti. Nonprofit-elven.

Lelkesen tárgyalunk egy elegáns belvárosi klubban, amikor beüt a bomba: Bereczki Vilmos, mint már esett róla szó, megcsinálta, levédte a nevet. Az Európai Utat. Dühöngünk, mindent át kell írni, vagy tíz napot csúszunk a bírósági bejegyzési kérelem beadásával. És megy az idő, már április van.

A Fővárosi Bíróságon Pölöskei Márta bírónő az illetékes. Mindenbe belekapaszkodik, hogy gátoljon minket. Kiegészítés, módosítás, meg ez, meg az. Hiába van velünk az egyik legjobb jogász, Strasser Tibi, hiába néz át mindent beadás előtt, a hölgy csak beleköt, újra meg újra. Utoljára már éppen abba, hogy kevés az 50 ezer forint indulótőke, ahhoz túl széles az alapítvány célskálája. Kell hozzá legalább 100 ezer. Strasser vitatkozik: na de bírónő, ez nyílt alapítvány, az alapító okirat is arról szól, hogy a csatlakozók adományaiból bővülnek majd a megoldható feladatok! Nem és nem! Ha nincs 100 ezer, nincs bejegyzés. (Érdekes, Csurkát kérdezte valaki, vagy Bereczkit, hogy mennyi alaptőkével indulnak?)

Úgy tűnik, a kedves jó bírónőt instruálják folyamatosan: ezt a társaságot, ha törik, ha szakad, nem szabad bejegyezni...

A sok gazdag vállalkozó, aki alapító lenne, nem tud még 50 ezret összedobni. A Mercedesek, a villák mellől. Még úgy sem, hogy később mások befizetéseiből a második ötvenest visszakapják.

Komolytalan az egész... Még egy utolsó kísérlet: a többség kívánságára az SZDSZ-hez fordulunk. (Hányadik kísérlet, és hányadszor hiába, ők még nem tudják, hogy a Mérleg utcában csak a saját emberek kelljenek, a szimpatizánsok soha...) Magyar Bálinttal találkozom, és három órán át gyözködöm: a jobb vagy szélsőbal populizmus nagyon vonzó tud ám lenni, mi lenne, ha egy szabadelvű populizmus is megjelenne, ha nem is direkt az SZDSZ színeiben, de háttértámogatásával, és választások előtt pár héttel az akkor már népszerű alapítvány egyszer csak bejelenti: javasolja minden szimpatizánsnak a szabad madarasokra való szavazást?

Nem kérünk sokat: egy irodát, a másik 50 ezret az induláshoz, hogy Pölöskei bírónő is meg legyen elégedve, és akár adjanak embert is a kuratóriumba, hadd ellenőrizze: minden az együttműködésről készítendő titkos szerződés szerint megy.

Magyar töpreng: embert tud adni, Forgács Pali bácsi most úgyis kikopott mindenhol, van ideje. Meg Virág Attila, az ő alapítványi szakértőjük majd kidolgozza a jogi részleteket, beleköthetetlenül. De pénz, az nincs, iroda sincs. Virághoz még elmegyek kétszer. Konkrétumot semmit sem mond. Harmadjára vissza sem hív.

A kör bezárult. A tanulságok: a jó szándék kevés, ha pénzről van szó, akkor a gazdagabb emberek már kevésbé lelkesek. És: az SZDSZ-t felejtsük végre örökre el. Mert sem a szabadsághoz, sem a demokráciához semmi köze, csak a hatalmat éhezi. De azt nagyon.

Kérdezem az Ezredest: mit csináljak, május vége van, erőltessem még? Leint: már nem időszerű az egész mozgalmasdi. Dolgozzam csak neki „szólóban”, hírszerzőként, amint január óta már teszem is. És eddig nagyon elégedett velem. Tudomásul veszem. De azt is, hogy ezzel szinte teljesen eltűnök már minden szinten a nyilvánosság elől. (Más kérdés, hogy terjedni kezd a legenda: kivé, mivé lett a Szatmári, mit csinál mostanában, mert senki sem tudja igazán, de biztos fontos lehet...)

A „Kutyás” és a katonai iroda...

Még javában tartanak a LAÉT-TKT-s ügyek, amikor január 21-én, soros utcai találkozónk egyikén az Ezredesen látom, hogy mondani akar valamit. Mond is:

– Neked tényleg olyan jók az MDF-es kapcsolataid?

– Vannak, akikkel igen...

– Be is tudod bizonyítani?

– Miről van szó?

– Holnap kezdődik a hatodik országos gyűlésük. És senki sem tudja, hogy Csurka valójában mekkora erőt képvisel? Az okos újságírók és politológusok ugyan azt mondják, hogy jelentéktelen, de félek, hogy ez csak az ő vágyálmuk. És nemcsak én félek. A főnök utazik. Portugáliába. A hét végén. És nagyon nem akar arra hazajönni, hogy az MDF elnökét Csurka Istvánnak hívják. Mert akkor a miniszterelnöknek is ez lenne a neve. És kérdés, hogy akkor érdemes-e visszajönnie?

– Miben segíthetek?

– Szombat reggelre tudd meg, még a szavazás előtt, Csurka híveinek valódi befolyását, arányát! Reggel hatra gyere fel a kutyáddal a lakásomhoz, a Nagysalló utcába. Kimegyünk a szabadba, kutyát sétáltatni. Azalatt elmondod, mit szedtél össze, utána rohanok a reptérre...

A kérdés fel van téve. De kit kérdezzek? Péntek este előbb Somogyi Tamást hívom fel. Aztán Schamschula Gyurit, aki kormánytag is. És szívből gyűlöli Csurkát. Mert 1990-ben, amikor a főpolgármester-választás volt Budapesten, és már-már Gyurit jelölte az MDF elnöksége, Csurka üvöltve berohant a Bem térre: „Kikérem magamnak, hogy ez a mocskos félzsidó legyen a főpolgármesterünk!” Nem

Csurka: új menetrendet, új a

• *Folytatás az 1. oldalról*

azt viszont nem, hogy a gyűlés manipulatív módon ne a többség érdekében hozza meg határozatait. Csurka a legnagyobb gondnak a lebonyolítás tervezeti rendjét, a választás időzítését nevezte, ám megemlítette azt is: bizonyos

stabil Szlovénia, Csehország, sőt politikailag Horvátország is. „Nem tudom, hogy a horvát háborús körülmények közé kerülve a mi stabilitásunk fennállna-e” — mondta.

Balás István a Monopoly csoport képviselőiben elmondta: az MDF alapszabály-tervezetének 11. szövegét csak karácsonykor kapták

MDF politikusai és apparátusa a viszonyokat kell teremteni. A mer változtatásával kerülhető csak MDF mindössze egy „IBUSZ-hoz” — mutatott rá Balás.

Zétényi Zsolt (Mikó Imre Kör) tá: történelmi jelentőségű gyűlése: a MDF csak a nem

megjelentesei azert mozaik címe

Jeje a tagságnak javaslataikon A lap vezércikkéről Csurka Antall és ő egyaránt alapelek. Annak a gyakorlatnak visszvetni, hogy egyes személyek ez akadályozója a munkának.

rend megváltoztatásához a küldöttek kéthar-

madós döntése szükséges, ha ez sikerül, nyilvánvalóan a közvélemény előtt zárt lesz a politikai vita néhány szakasza.

• Szombathy Pál

Magyar Fórum: Antall pótolhatatlansága csak mítosz

A Magyar Fórum előrehozott számának vezércikkét Farkas Elemér, az MDF országos választmányának tagja jegyzi. Az Antall és Csurka című írás többek közt rámutat:

ságok sorozatát áll fői sajtótájékoztató — *Milyen konka az elhangzottak* — Az MDF s hogy egyedüli k túli magyarság ü ben elsőrendű fel és megoldását,

is jelölték. Pedig ráadásul nem is zsidó, hanem örmény származású, az is csak részben. Legfeljebb valamire rosszul emlékezett a túlsúlyos drámaíró. Arra, hogy korábban Schamschula komoly pénzekkel támogatta, még az illegalitás korában, a Beszélő című szamizdatot. És aki ezt tette, az a vérzivataros Pistike szemében már eleve zsidó kell hogy legyen... Mindegy, no, fél-fél órát beszélgetek előbb a doktorral, aztán Gyurival. Mint érdeklődő és aggódó újságíró, jó barát. (Szegény Gyuri, ha tudta volna, hogy kinek az érdekében informálódok...)

És az értékelések egybevágnak: a küldöttek kétharmada szimpatizál Csurkával. Ámde: ennek fele, tehát a létszám egyharmada tiszteli Antallt is. És ellene nem fog szavazni. Csurka ellen sem – de Antallt sem buktatják meg! És legfeljebb 5 csurkista lesz az elnökségben. Péntek este ilyen a hangulat a teremben.

Leírom ezt, és a kísérő benyomás-információkat. Reggel hatkor, sötétben, hóesésben irány a hegy, kutyástul. Az Ezredes is hozza a saját ebét. Nagyot sétálunk, elmondok mindent, a leírtakat is átadom. Látom: pisztoly markolata kandikál ki a zsebéből. Rákérdezek: mi ez? Vigyorog: ki van itt már biztonságban? Ő is számít rá, hogy utcán, bármikor megtámadják. Csendesen bólogatok, ő nem látja, de nálam is ott van a gázra töltött Magnum. Elvégre ha a főhadsegéd is tart *valakiktől*, akkor az „összeesküvő szervezkedő” mit mondjon...

Helyzetjelentés, MDF-kongresszus, szombat este 20 óra

(Forrás dr. Somogyi Tamás liberális képviselő és dr. Schamschula György államtitkár)

- 1. A küldöttek 50–60%-a kritikus szellemiségű volt a mai kormánnyal szemben, annak minden hibáját az eredeti lakitelki forrással szemben vetette fel – de a Csurka-féle fasiszta demagógiára nem fogékony.*
- 2. Farkas Elemér Magyar Fórum-beli cikke ártott a legtöbbet, szó szerint „olyan volt, mintha egy szűzlánytól utcán megkérdezik, hogy kislány, jössz-e b...-ni”.*
- 3. A helyzet ura Lezsák. Ő a mozgalmárok vezére, mellette a küldöttek harmada, a másik harmada Antall mellett...*

4. *Antall azt a célját elérte, hogy Roszikot, Szélest, Bethlent, Grezsát, Furmant, egyszóval a kellemetlen embereket kilőtte a vezetésből – ámde nem került a helyükre három másik favorizált jelöltje, Csóti György, Kiss Gyula (MDF) és a „másik” Grezsa, helyettük Csurka kádereit választották. (Csóti Antall unoka-öccse).*
5. *Sötét ló Sárosi László, aki ingó FM-beli széke miatt állt Csurkához, most kérdés, hogy visszamegy-e Antallhoz?*
6. *A „liberálisokról”: Nahimi Péter korábban az „52”-ek egyik vezetője volt, mára teljesen mameluk. Kulin dísznek került be, Sch. szerint „dísz-gój”.*
7. *Pirrhuzsi győzelem volt az áprilisi újabb országos gyűlésig, Csurka hívei 25–30%-ot képviselnek, a szakadás elvileg nem zárható ki.*
8. *Várható, hogy 10–12 FKGP-képviselő kivonul a koalícióból, kb. 20 nap múlva.*
9. *Pásztor Gyula vérig van sértve, hogy nem lett Vörös Vince „utóda”.*
10. *A koalícióban komoly kérdés, hogy „kibírják-e” a 94-es választásokig? 15 képviselőt számláló lelépés már végzetes lehet, és ez akár Csurka, akár az FKGP vonaláról bármikor bekövetkezhet...*

Tíz perc séta után ugrik be a kocsijába, rohan Ferihegyre. Hétfőn telefont kapok: köszöni az „Öreg” nevében is. Így nyugodtan mert elrepülni. És persze igazam is lett.

Ezután kapom az ajánlatot: dolgozzak külön is neki. Pénz nem jár érte – ezt már megszoktam az elmúlt években –, de ha segíteni akarok az országnak, a demokráciának, a szabadság helyzetén, így tehetem a következő másfél évben a legtöbbet. Elfogadom. Ahogy a LAÉT-ügy véget ér, már bejárásom van a katonai irodára, most már nem kell bujkálni. Kira, a ritka nevű, de szép titkárnő, meg Vámosi főhadnagy, az ügyeletes tiszt már a hangom is ismerik telefonból.

Fedőnevet beszélünk meg, a séta emlékére én leszek a „Kutyás”. Kira rövidít, ha ő veszi fel a telefont, hátraszól: Főnök, a Kutyát kapcsolom. A Kutya van a vonalban. (Azt sem tudom, hogy az ottaniak valaha is tudták-e az igazi nevemet...)

Márciusban, Budán, a hegyen sétálva az Ezredes szóba hozza: úgy tudja, hogy a Fidesz komoly összegű külföldi támogatást kapott. Aminek az ára: le kell szakadnia az SZDSZ-ről, és a másik oldalon kell felsorakoznia. Bár hozzánk is jöttek már be a „Kapelle” révén hasonló hírek, de még nem tudom elhinni. Két hét múlva azonban, bent, az irodájában már célfeladattal akar megbízni: tudok-e valamit

segíteni abban a taktikai játékban, amelyet épp most dolgoztak ki, és amelynek lényege a következő:

A Fideszt ki kell szorítani a centrumból, annyira jobbra, amennyire csak lehet. És a helyére, a Fidesz és az SZDSZ közé be kell „nyomni” a Köztársaság Pártot. Mert ebben lenne fantázia, és Palotások a választások után a mérleg nyelvét is jelenthetik, nekik ott a helyük az új koalícióban, a Fidesz helyett.

Ellenkezem: nem, ebben hadd ne vegyek részt. Palotásról a taxisblokádnál szerzett rossz tapasztalataim után nem túl jó a véleményem. Vadász Péter, a párt fő anyagi támogatója az alapítványunkat nem tudta minimum-összeggel sem segíteni, az Ezredes javaslata ellenére, mert cége, a Microsystem, a csőd szélén áll. Veér András főideggyógyász urat pedig külön utálom. Mert amikor 1990-ben egy olyan barátom ügyében nyomoztam, akit a Kádár-féle elhárítás elmegyógyintézetbe csukott, nehogy túl sokat beszéljen ügynöknek beszervezett és külföldre átdobott férje ügyeiről – akkor Veér professzor úr a szemembe letagadta, hogy az illető lány valaha is feküdt volna náluk. Hiába erősködtem, hogy az épületet, az osztályt, a szobát meg tudom mutatni, csak nem a „Lipóton”, hanem egyik kihelyezett részlegénél, gúnyosan emlegette, hogy rossz a memóriám. Nekem, aki évtizedek óta ebből élek. És egy hét múlva bebizonyította, hogy „a hölgynek sem lánykori, sem asszonynevének nincs nálunk kartonja, tehát sosem volt itt”. (Holott az akkori pszichosérülés és a gyógy mód hatására időről időre visszakerült az intézetbe.) Csak úgy felvetem: vajon hány ilyen elhárítás parancsolta kényszerkezelés volt, és mi lesz Veér főprofesszor úr sorsa, ha mindez egyszer kitudódik?

Mindegy, ebben a játékban nem veszek részt, és ezt az Ezredes tudomásul is veszi. Utólag, a választási eredmények ismeretében végképpen nem bánom...

★ ★ ★

Talán emlékeznek még sokan, hogy amikor Oláh Imre csalódott a politikában, mint pártvezető, vagy mint a Pozsgay-párt egyik vezetője, akkor kissé furcsa módon egyszemélyes szent háborút indított

az Antall-kormány ellen. Külföldön élő testvére és egy jogász barátja tanácsára jogi érvekkel megerősített beadványában feljelentette a kormányt és a miniszterelnököt a bíróságnál, alkotmányellenes cselekedetekért, miegymásért.

Bár nem értettem egyet a módszerrel, és kissé komolytalannak találtam valahol, azért ebből sem maradtam ki. Egyrészt segítettem stilizálni Imrének a beadványokat, másrészt előbb Ilkeivel hoztam össze, aki módszertani tanácsokat adott neki, és végül az Ezredessel tettünk hármásban egy kiadós utcai sétát. Ennek során az Ezredes részletesen eligazította Imrét, mit, hogyan, mikor és milyen formában érdemes tennie Antall doktor úr ellen. Nyilván úgy vélte, hogy ezzel is lehet némileg törleszteni az államfő elleni hecckampányokért...

Az Egyenleg-ügy

Azon az estén, amikor Nahlik és Csúcs puccsszerűen átvette a hatalmat a tévében és a rádióban, délután már tudtuk a hírt. Felhívtam az Ezredest, egyúttal jelezve: saját hírforrásaimból olyan kép alakul ki, mintha nemcsak a médiákat érintené ez a kis puccsocska. Hanem esetleg más intézményeket is fegyveres erővel akarnak „pacifikálni”. Kértem, hogy mivel neki mégiscsak több a rálátása a fegyveres testületekre, nézzen utána: nincsenek-e gyanús mozgások a honvédségnél vagy másutt.

Hét óra felé visszahív: hivatalosan nincs semmi. Viszont: át akart menni a tévé épületébe. És nem jutott be. Mert fegyveres rendőrök zárták körül az épületet, és bombariadó ürügyén senkit sem engednek be! Riasszam gyorsan a sajtót, ha tudom.

Telefon a Magyar Hírlap ügyeletes szerkesztőjének. Igen? – mondja unott hangon. – Nagyon érdekes... Aztán – semmi. Utána sem néztek, hogy igaz-e. Így a közvélemény soha nem tudta meg, hogy Nahlik „drámai bejelentésének” estéjén a tv épülete rendőri-kommandós őrizet alatt volt végig. Mikor Kovalcsiktól utólag megkérdeztem, hogy miért nem írták meg, csak a vállát tudta megvonni: mert hülyék az embereim...

A nevezetes Bánó-féle sajtóértekezlet délelőttjén bent ülök az Ezredes irodájában. Mondom neki: ismerem Sárközit, az operatőrt, többször dolgoztam vele tévéműsorban együtt. És amit mondott – mert akárhogy faggattuk, igen keveset mondott el az október 23-i felvételekről –, abból nem sokra lehetett rájönni, de egy dologra mindenképpen: nemcsak a „hivatalos változat”, mármint Nahliké nem igaz, de azért Bánóék álláspontjában is van néhány „lyuk”. Az Ezredes sejtelmesen mosolyog: van, van, de az a mi titkunk. Ne kérdezd, inkább gyere át, most kezdődik a Szabadság téren a sajtótájékoztató, kísérj el. Együtt megyünk be a négyes kapun, még a rendésznek én mondom, hogy „az úrnak nincs állandó tévés belépője, de a sajtótájékoztatóra jött, engedje már át, ne kelljen parlamenti igazolványt mutatnia”, aztán ő megy Bánóékhoz, nekem meg munkám van az Új Reflektornál.

Este nézem a tévéadást. Utána rögtön felhívom az Ezredest a lakásán: no, azért ekkora öngólt nem kellett volna rúgni... Kérdi: mi-lyet? Mondom: Bánó háta mögé állni közvetlenül, hogy úgy tűnjön, mintha súgnál neki. És azért protokolleseményekről itt-ott tán mégis ismerik az arcodat. Mert a Pálffy G.-Híradó operatőre helyből kiszúrta a furcsa „felállást”, és bő tíz másodpercig rajtatok is maradt a képpel. Most már csak az kell, hogy ezt a részletet kinagyítva Pálffyék a Hétben elkezdjék pedzegetni: tán csak mégis az államfő emberei irányítják az egészet? Szerencsére a máskor oly sasszemű népnemzeti híradóstáb ezt nem vette észre. Vagy nem akart belőle még nagyobb „ügyet” csinálni...

Az „akarattyai hűségeskü” ...?

Ehhez a történethez két dolgot kell tudni. Az egyik: a Rákosi-féle nagy kitelepítések idején a Horthy-korszak közepes vagy annál valamivel magasabb beosztású köztisztviselőit az akkor még egyáltalán nem olyan áhított üdülőövezetnek, inkább kis porfészeknek tekinthető Balatonakarattyára „száműzték”. Annál is inkább, mert többségüknek itt volt családi nyaralójuk. És mivel olyan „nagyon bűnösök” Rákosi pajtás szemében nem voltak, elegendő volt a fővárosból

eltávolítani őket. Természetes, hogy ezek a családok, emberek sem Rákosit, de még Kádárt sem szerették nagyon, ezért az 1988–89-es ellenzék különféle frontjain tűntek fel.

Itt van ma is nyaralója Kuncze Gábornak, Szentgyörgyi Andrásnak, Antall volt kabinetfőnökének, Széles Gábornak, a korábban MDF-elnökségi tag, majd GYOSZ-vezető ipari tőkésnek, és sok hasonló új vezető egyéniségnek.

A másik tudnivaló: volt nekem valaha egy barátom. Hajas Tamásnak hívták. Csóró kosárlabdázó, majd edző korában a világ legrendesebb sráca volt, legfeljebb néha picit link. Aztán nagyvállalkozó lett, ki tudja, milyen úton-módon. Amióta a százmilliók röpködnek a szájából, azóta igazat a legritkábban mond, azt is többnyire ál-mában. De a „kapcsolataival” szeret dicsekedni. Kunczénak, Hajas elmondása szerint, sok éve jó barátja. (Lehet benne valami, egyszer, a 80-as évek elején jártam vele Kuncze Csepel-szigeti házában, de akkor még csak azért, mert a mostani miniszter úr kitűnő házikolbászt tudott disznóvágáskor készíteni, abból hoztunk el kóstolót...)

Nos, ez a Hajas Tamás agitált engem 1993 nyarán, hogy vállalam el egy olyan Pest megyei újság szerkesztését, amely Kunczét népszerűsíti majd a 94-es választásokon, hiszen a megyében a sajtó a népnemzetiek kezén van. Sokáig tartott ez a kapacitálás, Hajasnak is azt mondtam, amit mindenki másnak politikai ügyekben: ha az érintettel találkozom, és megkér, szívesen segítek. Másodkézből nem szeretek ilyesmiről tárgyalni. Még a megbeszélés időpontja is ki volt tűzve, de hiába vártam otthon Hajasra, kiderült: egyedül ment Kunczéhoz. Utána jött hozzám, azzal, hogy a részleteket Kuncze feleségével (???) kell majd megbeszélni. Szembemosolyogtam a fiút: már bocsánat, de ilyen ügyben nem a családtagok instrukcióira vagyok kíváncsi. Így aztán ez az ügy csendesesen el is aludt.

Ám közben Hajas, hogy jólétesültségét fitogtassa, elmesélt egy történetet. Egy találkozóról, amely Kunczénál volt, Akarattyán, és Tamás barátom, mint szomszéd, állítólag halpucoló és halsütő-főző minőségben volt jelen.

És ott volt Szentgyörgyi, Széles, Szekeres Imre az MSZP-től, Juszt László és Havas Henrik, és... Arkagyij Volszkij, az orosz hadiipari lobby istenként tisztelt főnöke!

Állítólag – Hajas szerint – a következőkben állapodtak meg:

1. Volszkij anyagi segítséget ígér az MSZP-nek és az SZDSZ-nek a választásokra. De nem ingyen. Bejutást kér a magyar hadiipari piacra. Két helyen is.

– Diósgyőrben, ahol izraeli licenc alapján egy új tűzérségi fegyverfajtát kezdenek majd el gyártani. Azért Magyarországon, mert ezt a fegyverrendszert az izraeli gyártók bizonyos arab (!) megrendelőknek kívánják szállítani, és ez közvetlenül valahogy mégsem mehet. Maga Volszkij a szervező, a közvetítő az ügyben, ő adja hozzá a tőkét és a technika egy részét is.

– Székesfehérvárott, Széles Gábor Videoton-birodalmában pedig repülőnavigációs berendezéseket kezdenek gyártani Volszkij közvetítésével, ami jó Szélesnek, mert megrendelést kap, de sokat, és jó Volszkijnak, mert nem odahaza kell ezt csinálnia, itt adó- vagy egyéb okból kényelmesebb.

2. A médiákról is szó volt, és Havas és Juszt Szekeresen át hűséget esküdött Horn Gyulának – mondta Hajas, legalábbis ő ennyit hallott a hatszemközti beszélgetésből.

★ ★ ★

Másnap bementem az Ezredeshez, elmondtam mindezt, és kérdeztem: na most mi van? Kolosszális álhír az egész, vagy van valóságtartalma? Mert Volszkij tényleg itt volt azokban a napokban, és járt is a Balatonnál. (Mi több, alig 2-3 hét múlva Horn kiutazott Moszkvába, és a hivatalos hír szerint is vendége volt az orosz hadiipari cézárnak...) No de: egyszerre Széles, Kuncze és Szentgyörgyi és Szekeres? Vagy üzletben, pláne ha az nagy üzlet, nem fontosak a párt-szekértáborok?

Tűnődtünk egy órát az ügyön, és abban maradtunk: ezt „lenyeljük”, egyikünk sem szól róla soha, senkinek, mert értékelhetetlen ez a kusza információ-tömeg. Magam részéről ezt halálomig be is tartottam. Most már mindegy, odalent, az üstben már hiába lőnek rám Volszkij emberei...

És végül: kihez „tartozik” Árpi bácsi?

A másfél év alatt, amíg az Ezredesnek dolgoztam, többször elfilozofálgattunk arról, hogy a köztársasági elnök és emberei végül is kinek dolgoznak? Mármint olyan értelemben „kinek”, hogy Göncz Árpád mégiscsak SZDSZ-es színekben lett parlamenti képviselő, majd államfő. És mivel én az SZDSZ-t ekkorra már igencsak nem szerettem – hogy finoman fogalmazzak –, akkor mit keresek én itt? Ám az Ezredes már az első ilyen kétely felvetésekor megnyugtatóan: ő is utálja a Mérleg utcát, és az „öreg” sincs már velük jó viszonyban. Megsértették néhányszor, utasítgatni próbálták, és azt nagyon nem kedveli. Hogy akkor mégis hol áll most, 1993–94-ben? Az Ezredes ezt úgy fogalmazta meg: ha a Mérleg utca és a Köztársaság tér közötti térelemben kell gondolkodni, akkor a térhez sokkal közelebb. (Érdekes, hogy ezt azután, amikor már Hornéknál voltam, az egyik tanácsadó ugyanígy erősítette meg: Árpi bácsi sokkal inkább konzultált lépéseiről velünk, mint a Szadesszel...)

Ennek fényében viszont nemigen értem egyes ellenzéki vezetők 1995. tavaszi megjegyzéseit arról, hogy Göncz újraválasztása az SZDSZ túlhatalmát erősítené. Egy frászt, uraim. Ez csak az MSZP-s hatalom teljes legalizálása. Érzelmileg is az ő partnerük, függene is tőlük, velük szemben nem lenne hatalmi ellensúly Göncz személye... Legalábbis Hornnal szemben nem. A párttal szemben, Horn javára talán igen. Ezért is berzenkedtek sokan az MSZP-s frakcióból az ellen, hogy a pártnak nincs „saját” jelöltje.

Mindegy, mire e könyv megjelenik, ez már lefutott ügy. De nem árt a háttérfényben néha tisztán is látni...

Még néhány apróság...

Azért a bevált „Rote Kapelle” is működik még. Például megkeres a rádiótól Herman Jóska, régi jó barát, és még a rádiós „tisztogatás” előtt pár héttel elmondja: kiket készül Csúcs maga mellé a csúcsra venni. Például Katona Teréziát, a hangtárost, az Ulbrich házaspárt, akik bemondók, és másokat. Hogy az informátort ne hozzuk veszélybe, pletykalapnak adtuk az anyagot, a napilapokat is megelőzve...

★ ★ ★

93. augusztusban Ilkei szól: rohanjak be a tévébe, nagyon komoly infó van. Meghallgatom: valóban az. Eszerint Katona Tamás közölte valakivel bizalmasan, hogy indítványozza Antallnál néhány napon belül Csúcs és Nahlik felmentését, vagy melléjük-föléjük szakmai társelnök kinevezését.

Mivel a telefont ekkor már „hivatalból” nem használtuk, egyből átrohantam Németh Péterhez: az az érzésem, hogy Katonát most egy jól irányzott kérdéssel kész helyzet elé kell állítani, és nyilatkoztatni: tényleg tett-e ilyen javaslatot? És úgy érzem, válaszolni fog, mert bizalmi emberei sorozatos félreállítása és saját háttérbe szorítása miatt ő is eléggé sértődött. Így is történt, előbb a Magyar Hírlapban, majd annak nyomán a Népszabiban meg is jelent Katona nyilatkozata, vagy két hétig alapos kavarodást okozva a szélsőjobb médiafrontján. Más kérdés, hogy Antall nem hallgatott már Katona Tamásra, így az „alelnökök” maradtak...

★ ★ ★

1994. januárban jön Kincses Gyuri, az aranyos öreg újságírómester, akinek keze alól a fél magyar zszurnalisztaszakma nőtt ki és fel, és igen

furcsa hírt hoz: tudok-e arról, hogy Csurka napilapot akar indítani, és ennek menedzselését Siklósi Norbert, a Lapkiadó Vállalat korábbi zseniális vezérigazgatója vállalta volna? Próbálom riasztani a napilapokat, de nem indulnak rá a témára. Csertői Osi bácsit megkérem, hogy továbbítsa a Köztársaság térre a hírt, meg is teszi. Az Ezredesnek is szólok. Azután a FÉSZEK klubban, egy rendezvényen a lépcsőházban félrevonom Siklósit: „Öreg, én apámként szeretlek, a Kádár-időkben többször a szakmai és az éhhaláltól mentettél meg... Miért vállalod ezt? Gondolod, hogy a választások után a győztesek ezt jó pontnak tudják majd be?”

Felháborodva kéri ki magának, mondván: nem igaz! Dóczi Imre nevű munkatársa hazudik, ha ilyen ügyekben rá hivatkozik. Elmenőben megjegyzem: azért Dóczi is jobban tenné, ha a fenekén ülne békében... Mert a mi információink szerint volt a nyolcvanas években egy olyan köztörvényes ügye, amelyben fiatalkorú sértettek is voltak...

Nem tudom, átadta-e ezt az üzenetet akkor Dóczinak Siklósi. De egy biztos: erről a lapalapításról többé nem lehet hallani.

Most, ugye, mondhatják sokan: ízléstelen valakit ilyesmivel zsarolni. Elismerem, és erkölcsileg igazat is adok a felháborodóknak. De akkor, 1994 legelején nem azokat az időket éltük, amikor olyan nagyon lehetett válogatni az eszközökben. Főleg mert a másik oldal sem volt éppen „válogatós” kedvében, emlékezzünk csak Valencsik esetére többek között...

★ ★ ★

Volt egy nagyon aranyos és csinos „munkatársam”, aki nem akarja, hogy néven szerepeljen e könyvben. Ezért egy kitalált becenevet kap: legyen, mondjuk, „Oroszka”. Éveken át zseniális információkkal segített, más kérdés, hogy néha nekilódult fantáziájával át is vert egy kicsit.

No, szóval Oroszka jön 1994. februárban egy furcsa hírrel:

Boross „Hóbagoly” apó magához kérette a hazai romaszervezetek egy sor ismert vezetőjét. Választási kampány-segítséget kért tőlük, cserébe komoly kormányzati és egyéb tisztségeket ajánlott fel néhányuknak MDF-es győzelem esetére. És most nemcsak arról a né-

hány, hagyományosan a jobboldal felé kacsingató zenész cigányról és egy-egy íróról van szó, akiről amúgy is tudjuk, hogy kivel szimpatizál, de bizony volt ott baloldalközeli vagy SZDSZ-melléki roma vezéregyéniség, nem is egy. És senki sem utasította vissza röptében az ajánlatot, többen azt mondták: gondolkodási időt kérnek. Ejha... Még korántsem tűnt lefutottnak a májusi választás, és 2-300 ezer, vagy tán több roma szavazat bizony a mérleg nyelvét jelentheti... Azonnal faxon átküldöm az Ezredesnek a rövid írásos összefoglalót – és nem reagál rá hetekig. Most először kezdek csalódni benne: ő, a nagy kombinátor nem látja át, mi lehet ebből? Hogy azután nem ez történt, az más ügy. De oda kellett volna figyelni...

★ ★ ★

Menyhért–Mészáros pletykalapja kódolt listát közölt hátsó címloldán, 27 képviselőről (akkoriról), akik állítólag a III/III ügynökei voltak. A „kód” kissé gyermekes volt. A neveket a vezetéksorok betűrendjében adták meg, a vezetéksor utolsó két vagy három, és a keresztnév első vagy első két betűjéből összerakva. No, „kódfejtő” a mi kis Kapellénknél is van, harminc perc alatt azonosítottuk is a neveket. Faxon elküldtük több lap szerkesztőségébe, némi enyhítő kommentár kíséretében. Senki sem foglalkozott vele. Lehet, hogy igazuk volt. De azért tanulságos, hogy végül is a közutálatnak örvendő „Menyus” kiket is akart ügynökhírbe hozni. (Illetve ki tudja, hogy végül is melyik név tulajdonosa volt valóban ez? A már említett 16+4-es listán mindenesetre néhányan rajta voltak...)

Kiket feketít Menyus kódja?

A Menyhért–Mészáros-féle pletykalap legutolsó hátsó címloldán egy kódolt listát közölt 27 képviselőről, akik a lap szerint a III/III-as osztály ügynökei voltak. Közölték: a kódot a szerkesztőségben találták ki, a névsort nem merik közölni, nehogy „börtönbe kerüljenek”...

A hétfői Népszava tudni véli, hogy a kód megfejthető, ugyanis a képviselők nevének bizonyos betűiből áll. Nos, tegnap a szerkesztőség egy ismeretlen kódszakértőtől kapott egy névsort. A megfejtés alapja: a pletykalapban a vezetéksorok betűrendjében

adják meg a kódokat, a vezetéknev utolsó két vagy három, és a keresztnév első vagy első két betűjéből összerakva. A többi már csak egy képviselői névsor kérdése, és egy jó rejtvényfejtőé. Tehát ennek alapján a lista a teljes nevekkal a következő:

Andriska Géza, Baka András, Balogh György, Bárdos Balázs, Becker Pál, Béki Gabriella, Bereczki Vilmos, Cséfalvay Gyula, Danis György, Gadó György, Gerbovics Jenő, Hörcsik Richárd, Kuncze Gábor, Kóródi Mária, Lotz Károly, Mádi László, Mezey Károly, Oláh Sándor, Pesti Ferenc, Póda Jenő, Rott Nándor, Rózsa Edit, Szalay Gábor, Szeleczy Zoltán, Torgyán József, Török Ferenc, Ungár Klára.

A baj csak az, hogy mint ezt a Népszava is megjegyezte, és szakértőktől is megtudtuk: a névsor fals. Negyede ha igaz, háromnegyede nem... Hát akkor most jön a népi játék második fele: lehet találgatni, hogy ki a kakukktójás? Nem hisszük, hogy jó ez a játék. Ha már névsor, akkor legyen „igazi”, és felelőtlenül ártatlanokat ne feke-títsen...

Utolsó ténykedésem mint „Kutyás” vagy mint Rote Kapelle a Dézsi-film ügye volt. A tévé bejelentette, hogy a választások előtt műsorváltozással váratlanul leadják a Pincebörtönök című „alkotást”. Nos, egyrészt a témát nagyon is jól ismerem, a Köztársaság tér ügyében évekig kutattam magam is, sok olyan részletet tudok, amit senki, például bizonyítani lehet, hogy Mező Imrét Kádár ölette meg, így teremtve Hruscsovnak alapot a fegyveres beavatkozásra, és mellesleg megszabadult legfőbb riválisától. Részben ezért, részben mert az Új Reflektornál vagy két évig szinte egy íróasztalnál dolgoztam Dézsi Zolikával, véletlenül tudtam, hogy mi minden van a filmjében, hiszen évek óta készítette már. Tehát a műsorváltozás bejelentése után az Ezredest riasztottam azonnal: vigyázat, a film tényleg alkalmas lehet választási hangulatkeltésre. (Más kérdés, hogy fordítva „hatott”.) Felajánlom: a nálam lévő dokumentumokkal és egy rövid tanulmánnyal bizonyítom: Dézsi hazudik, szinte minden másként történt. (No, persze nem is úgy, mint a „hivatalos történelem” tartja, erről vitatkozom előtte vagy két órát telefonon Horváth Miklós hadtörténész alezredessel...)

A tanulmányra, a dokumentumokra végül is nem tartanak igényt, de a riasztást megköszönik, mondván: sikerült időben ellenlépéseket tenni...

★ ★ ★

És ezután már csak a választások vannak. A baloldal győzelme. Másodszor vagyok euforikus hangulatban egy választási eredménytől. Ma már tudom: a történelem önmagát ismétli. Másodszor ünnepeltem, és igen rövid idő alatt másodszor tanultam meg, hogy a hatalom – az egészen más. Ott már nincsenek elvek. De erről az utolsó fejezetek szólnak majd.

Az Ezredestől kérek valamit: soha nem kértem és nem vártam pénzt, pozíciót a munkámért. Lelkesedésből, hitből, részben kalandorjátékból vállaltam mindent. Most sem kell semmi ilyesmi, a győzelem után sem. Most végre pihenhetek még egy-két évet, horgászhatok, míg végleg elvisz a szívem, a gyomrom, a májam. De egyvalamire szükségem lenne: egy igazolásra az utókor előtt. Halálom utánra. Hogy ha addigi furcsa szerepeimet „értékelve” valakik mocskolni kezdenének, akkor özvegyem felmutathassa: nem igaz! Ez a valami néhány sor, Göncz Árpád aláírásával, közjegyzői letétbe helyezve, zárt borítékban, és életemben nem bontható fel. A szöveg, amit kérek, igen egyszerű:

„Köszönöm dr. Szatmári Jenő Istvánnak a Magyar Köztársaság, a demokrácia és a szabadságjogok érdekében kifejtett tevékenységét.

Dátum, aláírás: Göncz Árpád.”

Ugye, nem is olyan sok, két és fél évi kemény és néha nagyon vesztélyes munkáért? Természetesen sohasem kaptam meg. Köszönöm, uraim! Érdemes volt, nagyon érdemes volt Önökért bármit is tenni...

★ ★ ★

Az Ezredessel már csak egyszer beszélek. 1994. augusztusban. Akkor már tábornok. Kende úr, a Horn-kormány egyik bizalmi hátterembere (ekkor már Hornéknak dolgozom) megkér: adjak át egy üzenetet. A lényeg: Nagyatád körül az Ezredes vásárolt egy csomó földet. És ezt a jobboldali lapok máris szaglásszák, mert valami korrupciót sejteneek mögötte.

Felhívom Picket, és elmondom neki az intelmet, továbbá gratulálok az előléptetéshez. A földügyet felháborodva kikéri magának: nem vett, csak bérelt több száz holdat, és neki is joga van vállalkozásba fogni családjával, mint bárki másnak. Lehet, hogy igaza van,

nem én szabom meg, hogy a magas rangú köztisztviselők mit engedhetnek meg maguknak a politikai etika határai között. De az is lehet, hogy az egész csak Kende dobása volt, joggal feltételezte ugyanis, hogy ha ilyen üzenetet adok át, attól Pick Róbert olyan alaposan megsértődik, hogy velem, a „postással” nem áll többet szóba. Ez is történt, nem mintha a kért néhány sor megtagadása után olyan különösen igényt tartottam volna a további kapcsolattartásra...

A végjáték kezdete: miért éppen MSZP?

Előrebocsátom: az, hogy magamat mindig is baloldaliként határoztam meg, soha nem jelentette azt, hogy az MSZMP-t, illetve utódpártját, az MSZP-t különösebben kedveltem volna. Még nagyon is bennem volt a 18 év, ami alatt a Kádár-rendszerben kijutott nekem minden, ami csak rossz lehetett. Természetvédőként a Németh-kormány Balaton-gyilkossága taszított. Békesi pajtás lapbetiltása, és az, hogy anyámat nyugodtan eltemetni sem tudtam, égő gyűlöletet keltett. Ezért is akartam mindig „valami mást” a baloldalon, 1989 után. Ezért segítettem előbb a független szociáldemokratákat, Guba Dezső bácsit, Fazekas Ágit, Kovács Kiková és a többieket. Ez vitt Pozsgayhoz a nagy MDF-kiábrándulás után. Ezért akartam a LAÉT-TKT-mozgalmakból baloldali népfrontot szervezni. Ezért voltam hajlandó az Ezredesen keresztül „Árpi bácsinak” dolgozni, mert őt is közelebb éreztem az általam értékesnek tartott baloldali gondolatokhoz, mint a Mérleg utca sötét agyközpontjához. De egyet tudtam: nem akarom, hogy a neohorthysta restauráció újra életre keljen, négy év elég volt. És ha kell, ezért segítem az 1994-es választások győzteseivel a szocialistákat.

Egy véletlennel kezdődött. Még májusban, a két választási forduló között unokatestvérem, aki sokáig a Nemzeti Banknál dolgozott, hoz egy kissé izgatott hölgyet. Bizonyos Pákozdi Ágnes. Aki bajban van, a Hitelbanknál volt középvezető, és Töröcskei mester, a bankelnök ki akarja nyírni hamis vádakkal, éppen mert túl sokat tud Töröcskei dolgairól.

Nocsak... Töröcskei, a kis médiacézár, aki a Hitelbank pénzén átállította a Mai Napot, a Reformot, és mindenütt ott van, ahol az ellenzéki lapokat jobboldalivá lehet tenni? Már régen kerestünk el-

lene valami terhelőt, mert úgy éreztük: ha őt semlegesíteni lehet, akkor megfordulhat a „lapátállítások” trendje.

Mondom Ágnesnek: felhívom a Népszabít, Vajda Péter biztosan vevő lesz az ő dokumentumaira. Tiltakozik: nem, újság nem kell! Hatékonyabb segítséget kér, cserébe lebuktatja Töröcskeit.

Hatékonyabb segítség? Hát azt csak a győzteseknél lehet találni. No de kit ismerek én onnan? Senkit. Az az egy-két újságíró ehhez kevés. Talán mégis: Gellért Kis Gábor! Ő 1994. májusban az MSZP médiafőnöke, a párt egyik vezető embere. És még Bossányi Katalinnal való házasságom korából ismerem, édesapjával meg a Magyarországnál dolgoztam együtt, tiszteltem, és Gabi bácsi is nagyon szeretett engem.

Felhívom Gábort, és elmondom, mit hoztak hozzám. Kell-e? Igen, érdekli. Többször találkozik Ágnessel, de bizonytalan és gyáva. Nem meri az anyagot felhasználni, mert nincs „kellően dokumentálva”. Ejnye, Gábor... Hát ha lenne fix dokumentáció, akkor a helyén lenne még Töröcskei? Mindegy, kiengedi a kezéből az ügyet, és Töröcskei csak jóval később kényszerül lemondásra. Ágnes meg, akinek a Népszabi nem volt az elején elég jó, most már Menyhért-Mészáros Szuper Psztjével is beéri. Persze hogy nem szól akkorát az ügy.

Fax Gellért Kis Gábornak

A hölgy megszállottan nyomoz tovább, egy okból: vagy ő tudja lebuktatni Töröcskeit, vagy az nyírja ki őt, a koncepcióos hitelcsalás vádjával. Újabb eredmények:

- 1. Az akkor még működő Griff című gazdasági hetilapban megjelent egy cikksorozat Töröcskei viselt dolgairól. A cikk szerzőjének feltehetően voltak dokumentumai a nevezett úrról. Ezért visszakereste Pákozdi Ágnes a cikk szerzőjét: Szakonyi Péter volt az. Megkereste, és kiderült: tényleg vannak dokumentumai. Tudtommal Szakonyi jelenleg a Népszavánál dolgozik. Nem tudom, hogy a lappal vagy vele milyen a kapcsolatotok, de ha hatni lehet rá, talán rendelkezésre bocsátaná dokumentumait.*
- 2. Bartha Árpádnak – Pákozdi Ágnes „nyomozása” szerint – vagy hat dossziéra való terhelő anyaga van Töröcskei ellen. Azonban egy sajátos okból nem hozza nyilvánosságra: magának Barthának is volt egy szabálytalan, ötmilliós, sze-*

mélyét is érintő hitelügye. Véleményem szerint Barthát meg kellene kérdezni: ha az ötmillió üggyére fátyol borul, kipakol-e Töröcskeiről?

- 3. Apró, de jellemző ügy: 1991. május 2–3-án a Rair Peugeot-nál Töröcskei egy Peugeot Junior gépkocsit vásárolt a feleségének. Akkori értékben egymillió forintért. Azonban ezt nem magánemberként fizette ki, hanem a Kultúrbank számlájáról emelték le az összeget. Az ügy kulcstanúja Horányi Péter volt banktisztviselő, aki akkor a Rair Peugeot üzletkötője volt, és vele intéztették az egész ügyet, hiszen „ismerte Pistit”, mármint Töröcskeit, bankos múltjából. Bármikor elmondja neked a részleteket. Elérhetését meg tudom adni, szervezni.*
- 4. A Pontus AG ügyeiről is megtudott sokat Pákozdi Ágnes, elsősorban azt az anomáliát, hogy magyar állampolgár (Töröcskei) milyen joggal szervezhetett 5 millió svájci frankért céget Lichtensteinben – minden fennálló jogszabállyal ellentétes volt, információi szerint –, neki végül is azért kellett repülnie az MHB devizaosztályáról, mert véletlenül pont erről tudott túl sokat. (Az Állami Bankfelügyelet kell hozzá állítólag – nyilván Botos Katalin utódja –, hogy kiderüljön: milyen mértékig társtulajdonos a Pontusban Töröcskei mester...)*

Csakhogyan közben, amikor néha bejárok Gáborhoz, eszembe jut valami. Úgy húsz gépelt oldalon összefoglalom neki a „Rote Kapelle” ténykedését, meg az elmúlt négy év általam ismert néhány „örök hallgatásra ítélt” ügyét. Elmondom neki: ez nem önigazolás, nem várunk semmit érte. Csak azért adtuk a kezébe, nehogy egyesek most, a damaszkuszi úton visszafelé való tülekedésben a mi munkánkat a magukénak tüntessék fel.

Aztán egy másolatot elviszek Ilkeihez, és elmondom neki, hogy odaadtam az eredetét Gábornak. Ilkei töpreng egy kicsit, aztán jó érzéssel kimondja: Gellért Kis nem sokáig lesz már „valaki” az MSZP-ben. (Az okát persze ő sem tudja, csak sejti.) Éppen ezért, ha azt akarjuk, hogy a „jelentés”-nek értelme legyen, adjuk oda más, fajsúlyosabb politikusoknak is. Gyorsan lemásolja, majd személyesen viszem el Gál Zoltán, Pál László, Mécs Imre lakására, illetve Vastagh Pál titkárságára.

Közben Gellért Kis egy feladattal bíz meg: szerinte Nahlik egy távoktatási kft.-be a tévé pénzéből százmilliókat síbolt át, próbálják utánanézni. Megteszem, és eljutok a Képűtségig meg a Magyar Távoktatási Alapítványig, ahol minden ilyen téma személyeken ke-

resztül is összekapcsolódik. Nagy riportkészítés ürügyével mindent megkérdezek, elemzek, értékelek, és rájövök: Nahlik ebben a körben nincs, hamis nyom volt.

De a háttérfedés biztosítása közben (hiszen kell egy lap, amelyik a nevét adja az álriport formájában elkövetett szaglászáshoz) furcsa dolgokkal is találkozom: Kovalcsik a Magyar Hírlap, Somfai Péter a Központi Sajtószolgálat nevében megtagadja ezt a segítséget, pedig hivatkozom arra, hogy az új koalíció számára végzem e munkát. És nem értem: hát most győztünk, vagy nem győztünk? És ha igen, akkor az eddig oly harcos ellenzéki lapok, amelyekkel négy évig olyan szépen lehetett ennél jóval rázósabb dolgokban együtt dolgozni, miért ilyen ellenségesek egyszeriben? (Nemsokára megtudom a választ – de másutt...)

Gellért Kissel még van egy randevúnk Ilkei édesanyjának nyaralójában. Ilkei is felajánlja segítségét, de egyet kér: az ombudsman tisztségére való jelölésnél az MSZP támogatását. Gábor meg is ígéri. És ekkor Ilkei nagyot hibázik: szemébe mondja Gábornak, hogy az ő információi szerint III/III-as volt, de megjegyzi: erről sosem fog beszélni. Csaba, nem kellett volna! Ezt Gábor – az arcára van írva – azonnal zsarolásként, fenyegetésként fogja fel, és bezárkózik. Többé egyikünk sem találkozik vele.

Igaz, már nem is olyan fontos. A médiaügyeket Jánosi és Schiffer veszi át, Gellért Kis „kegyvesztett” lesz (hogy miért, arra még vizsgatérlek), „számúzik” az emberjogi és kisebbségi parlamenti bizottság élére, többé nem hatalmi tényező. Tehát nem akkora baj, hogy „leráz” minket...

Közben Ilkei szól: öltönyt, nyakkendőt vegyek, holnap a Parlamentben, dolgozószobájában vár és fogad minket az Országgyűlés elnöke, Gál Zoltán. (Az Új Reflektor szerkesztőségi értekezletén, ahol többen tudakolják, hogy miért vagyunk a nyári hőségben mindketten glancban, hülyéskedik: a Jenő kormánykitüntetés fog kapni! El is megy a híre. Itt-ott igen furcsán néznek rám. Mindegy, ha valamit, ezt volt időm 1989 óta megszokni...)

Gál: még ne pihenj! Szükség van rátok!

Persze kitüntetésről szó sincs. Komoly, köszönő szavakról viszont igen. „Elolvastuk a jelentéseket, köszönjük nektek, szép munka volt”, mondja Gál, és kezét szorít. Aztán megkérdi: „És most mit csinálsz?”

Mondom: pihenek, horgászom. Rám fér. Kissé mozgalmas évek voltak az én egészségemhez képest. És elvégre győztünk, vagy mi a csoda, baloldali kormány van már, mikor pihenjek, ha nem most?

Gál komolyan néz: „Korai még! Kérlek, még ne pihenj. Van még feladat, ha vállalod, bőven. Csak most más felállásban, más célpontra kell dolgozni. Segítesz?”

Kicsit tétován bólintok. Innen kezdve beavat a valóságos képbe: a koalíció felállása kissé sajátos. Az SZDSZ-szel együtt megvan a kétharmad is. De nélküle esetleg az 50 százalék sem...

Nézek rá kérdően: hát nem 54 százalék?

Nem. Mert van egy csoport, amelyet Békesi neve fémjelez. 24 ember tartozik oda. És ezek belülről inkább az SZDSZ embereinek érzik magukat, mint saját pártjuk képviselőinek. És folyamatosan zsarolnak. Hogy ha ez nem lesz így, meg az nem lesz úgy, akkor ők kilépnek (az MSZP-ből), és átlépnek (az SZDSZ-be). De akkor tényleg nincs meg az 50% sem a parlamentben. (Más kérdés, hogy úgy magamban mélán eltűnődöm: hát milyen előzetes káderpolitikája van a szocialistáknak, hogy pont ezeket az embereket kell képviselőnek jelölni? Amúgy az egész máris hasonlít Antall doktor úrra és pártja bozótháborúira. Hű, de ismerős a kép...)

Nos, egyrészt az SZDSZ mozgásait kellene figyelni, sajtóban is, másutt is. Másrészt pedig segíteni szövetségeseiket keresni. Például a kereszténydemokratáknál. (Nicsak: még alig alakult meg a kormány, máris a kiskaput kell biztosítani?)

Mondom: az első feladatot tudom vállalni, a második sokkal nehezebb. Mert szinte senkit sem ismerek a KDNP vezetői közül. Talán csak az egy Keresztes Sanyi bácsit, akinek lánya, Erzsike valamikor osztálytársam volt. De az sem biztos, hogy még egyáltalán emlékszik rám. Pedig ő ideális partner lehetne Surján ellenében az együttlé-

ködésre, tekintélye van, Surján állította félre, van mire sértődöttnek lennie. (Szerencsére a későbbiekben ez a „reszort” nem száll rám, találnak közvetlenebb kapcsolatot is. Gálhoz például Füzesy járt be rendszeresen. Korábbi magánismeretség alapján.)

Kérdem a kapcsolattartás módját, elvégre ha a vesztes pártok körül kell mozognom, akkor nem lenne túl hasznos, hogy a parlament kormányfolyosóin csámborognék. Gál igazat ad, és „kioszt” Kende János nevű tanácsadójának. Vele kell először megismerkednem, ő lesz az állandó „felső kapcsolat”.

Búcsúzóul Gál is megerősíti: az MSZP támogatni fogja Ilkei ombudsmanjelölését. Mert megérdemli, és mert érdekvédőként is van neve.

Süt a nap, amikor kijövünk a „tornyos házból”. Összenézünk Ilkeivel: talán végre változnak a dolgok, talán végre értelme lesz dolgozni is? Mi kis naivak...

★ ★ ★

Pár nap múlva megismerkedem Kende úrral. Kedvesnek tűnő, jóviális, hatvanas férfi. Történész, kutató, a volt párttörténeti intézetből. Látszatra roppant empatikus, segítőkész ember. Csak egy dolog nem tiszta: soha nem néz a szemébe annak, akivel beszél. Szakmai ártalom? Mármint hírszerző-szervező szakmai... Merthogy ő valamiféle agyközpont, fejevadász, aki embereket, kapcsolatokat galvanizál, híreket összegez, elemez, szóval igen messze került a történeti pályától. Mindehhez behízeglő hang, állandó halvány-ironikus mosoly. Tipikus értelmiségi. Annyira, hogy a kölcsönkért könyvet sem adja vissza soha. (Szegény Pizskos Fred, ha tudná, hogy új gazdája jobban „kavarja a málnaszörte”, mint az öreg kapitány maga...)

Amúgy szintiszta zsidó származás. És mélyen utálja az SZDSZ-t. Nem ritka ügy Horn közvetlen emberei között. Na igen. Horn embere, nem Gálé. Bár papíron a parlament elnökének tanácsadója, valójában Hornnak dolgozik. Gál háta mögött, akit egyébként nem tart túl sokra, szellemi képességeit, hogy is mondjam, némileg alábecsüli. Korábban az MSZP választási kampánystábjának – a legszűkebbnek, az öt-hat tagúnak – volt igen fontos embere. Pártjá-

ból igazán csak korábbi intézeti főnökét, Földes Györgyöt becsüli valamire. Máté Lászlót mélán lenézve utálja, Békesit viszont tiszta szívből. Csak az zavarja, hogy – ismerve saját munkája fontosságát – gyakorlati hatalma nincs, és jöllehet tán a legokosabb, legszéleslátó-körűbb a tanácsadók közül, mégis csak a szürke eminenciás, Révész Tamás közbeiktatásával, alárendeltségében ténykedhet. Ez örök tüske benne...

Egyébként igen hamar becenevet kap tőlünk, akik így vagy úgy, rajtam keresztül vagy közvetlenül, neki, Kendének dolgozunk. Professzornak nevezzük el. (Sokáig nem is tudja.) Révészt viszont ő nevezi mindig csak „Jogász”-nak, így azután az egész csapat – a miénk is – átveszi ezt a nevet.

A Professzor hamar képbe helyez. Elmondja, hogy Gellért Kis bukásában is két dolog játszott közre. „Naivitása” és SZDSZ-közelsége. Ő is a Békesi-féle „huszonnégyek” egyike, legalábbis így tartják. A mérvadók még abban a csoportban természetesen Csehák, aztán Vitányi, néha hozzájuk húz Schiffer is.

A Köztársaság téren ott maradt pártapparátus utálja Hornt, féltékenyek és irigyek, mert kimaradtak a nagy osztozkodásból. Ezt Horn emberei tudják, de nem érdekli őket, ők úgyis a parlament háza táján ügyködnek.

A „nagy eligazítás” után megkérdezi: miért vállalom a munkát? Mondom: a lehetséges felállások közül Hornt tartom egyedül a dzsentr-restauráció cselekvésképes megakadályozójának. És kurvára utálok azt a Gyulázást-anyázást, amely az SZDSZ „kék” sajtójában ennyire elharapódzott. Már csak sportszerűségből is a „kis ember” mellé állok, mert gyűlölöm, ha a kisebbet ütik. És a „kékek-ből” már minden szinten untig elegendem van. Sokukat ismerem régről és személyesen. Nagyképűségük, gögjük, gátlástalan, mohó hatalom-éhségük már egyetemista korunk óta taszít ettől a bandától. Mert a többségükkel egy egyetemre, sőt azonos időszakban jártunk. Bauer, Lipovecz, a népszabiz Zalai, és a többi – na, sosem voltak a szívem csücskében.

Látom, ez tetszik a Professzornak. Kezet szorít: jól együtt fogunk működni, úgy érzem – mondja. És ez egy darabig igaz is...

DR. KENDE JÁNOS

Magyar Országgyűlés
elnöki tanácsadó

1357 Budapest
Kossuth L. tér 1-3.

Tel.: 268-4071
Fax: 268-4860
Lakás tel.: 252-9295

Ami zavar: visszaél az információkkal, és a hozzám közel került embereket, akikkel együtt dolgoztam a „földalatti ellenállásban” Antall idején, simfeli, lejáratni próbálja. Amikor például Ságvári Ágnes elpanaszolja nekem, hogy azért ő nem keveset tett a baloldal győzelméért, és most cserébe még a levéltár vezetését sem bízják rá – én jóhiszeműen szólok a Professzornak, hogy ez azért már mégis furcsa. Valahogy nagyon kifacsarva adja Ágnes asszonynak tovább, mert az másnap tajtékozva felhív, és közli: ne ártsam magam többet az ügyeibe, jobb, ha többet nem is beszélünk.

„Oroszka” személye is irritálja a Professzort. Folyamatosan próbálja égetni nálam, ez odáig megy, hogy előjön egy történettel, miszerint a lány maga szervezte volna Szűrös Mátyás megbízásából a cigány vezetők és Boross Péter emlékezetes tavaszi találkozóját. Hallgatom, vigyorgok, aztán visszakérdezem: nem baj, hogy éppen „Oroszka” volt az, aki nekem elmondta az egészet, és kért, hogy hozzam Pick ezredes tudomására? És erről véletlenül azért van bizonyítékom is: a Picknek küldött fax eredetije, amit megőriztem... Pick „földügyeiről” már ejtettem szót, ez is a Professor manipulációja volt...

Szóval kicsit intrikus is Professor úr ökelme. És ezek azért már intő jelek.

„Próbamunkák”

Kezdetben kétirányú a munka. Egyrészt figyelniem kell mindenre, ami Hornt érintheti, és kibogoznom furcsa dolgok hátterét. Másrészt kapok konkrét kisebb megbízatásokat is. Gondolom, azért, hogy „kipróbáljanak”. Na, ezen ne múljon.

Kezdődik a „Bástya elvtárs lubickol” című sztorival. Néhány lap kiszúrja, hogy Hornnak reggel külön kinyitnak egy uszodát. Csak neki. Neki is mennek, ahogy illik. De csak találgatnak: a konkrét helyszínt nem írja meg senki. Ilkei mégis tudja. (Jó vicc. Pont ezt és pont ő ne tudná?) És szól, hogy tréfáljuk meg egy kicsit a Professzort. Ez is történik: neki már úgy adom tovább, hogy egyes „kék” újságok riporterei tűzközelben vannak, valaki már pedzegette is a Termál Hotelt. És én vagyok a nagy magyar aggódó, aki javasolja: a Főnök vagy változtasson uszodát, vagy a biztonsági emberei kissé kevésbé látványosan mozogjanak reggelente a szigeten. Látom: célba találtam. Meggyőződhetek: az információim jók, a következtetéseim lojálisak... A „próba” hát sikerült?

Viszek egy kis hírt Máдай Péter egy kifakadásáról saját pártközpontját illetően. Ez is tetszik. Hogy honnan tudom? Egyszerű: valaki ott volt, amikor mondta, és meghallotta...

FAX:

Máдай: saját központjáról: „Ezekkel dolgozni? (Legyintés.) ... Ezek, a kemény mag, mennek a saját fejük után, és semmi más nem érdekli őket. A munkásérdekvédelem különösen nem! Csak a nagyon gazdagok érdekeit nézik. Szociális érzékenység annyi van bennük, amennyit egy riporter egy újságban helyettük ki tud találni, vagy még annyi sem...”

(Amúgy Máдай élesen MSZP-ellenes, mondván: „volt ÁVH-sokkal” nincs miről tárgyalni...)

Hű, az usziról megfeledkeztem!

REFORM

Horn uszodája

Horn Gyula a balesete előtt rendszeresen úszott – ez tény, hiszen a miniszterelnök maga nyilatkozta. Az is tény, hogy a kora reggeli úszkáláshoz, többedmagával (Vitray Tamást nevesítette is Horn) protekciót vett igénybe. Nyilván nem azzal, hogy a sportolásért nem fizettek belépőt, hanem nyitás előtt kapták meg az áhított vizet.

A Reform több uszodát is felhívott a hír után, de egyikben sem kívánták az orrunkra kötni (volt, ahol biztonsági okokra hivatkoztak) a fürdőzéssel kapcsolatos értesülést. (Mi úgy tudjuk, az Elektromos uszija a tethely.) A hír még akkor is nehezen emészthető lenne, ha egy miniszterelnöknek nyitogatnak uszit, ám egy pártelnököt – szerintünk – végképp nem illet meg ilyesmi!

ÚJ M.ORSZ Bástya elvtárs újra lubickol

A 168 óra legújabb számában olvasom Rádai Eszter interjúját Horn Gyula miniszterelnökkel. Érdekes szó szerint idézni azt a részt, amelyben a kormányfő elmondja, hogy reggelenként egy uszodában sportol. A riporter megkérdezi:

– Ezek szerint ez nem nyilvános uszoda?

Horn így válaszol:

– De nyilvános, csak én évek óta élvezek ott úgynevezett előnyöket, nekem ott protekcióm van, már a nyitás előtt használhatom a medencét.

Rádai Eszter (bravó!) nem engedi el a zsákmányt, s tovább faggatja Gyulát:

– Emlékszik Bacsó Péter A tanú című filmjében arra a hallatlanul mulatságos jelenetre, amikor Bástya elvtárs uszodába megy?

Hornnak a szeme sem rebben:

– Hogyne, ez azonban nem hasonlít arra, mert mi többen vagyunk, évek óta ugyanaz a társaság, például Vitray Tamás. Remélem, nem kompromittálom őt ezzel. Nekünk mindannyiunknak „protekciónk” van abban az uszodában.

Eddig a 168 óra riportjának balneológiai része, és az olvasó most elgondolkodik: mi lett a puritán miniszterelnökkel? Mi lenne például, ha egy munkás vagy egy paraszt ugyanakkor szeretne úszkálni, amikor Bástya... bocsánat: Horn elvtárs?

Képzeli csak el, hogyha az Antall- vagy Boross-kormány bármelyik tagja ilyen nyilatkozatot tett volna, mondjuk, 1993-ban. A Kurír, a Magyar Hírlap, a Népszava, az összes pletykalap vastagbetűs szalagcímekekkel jelentek volna meg, mondjuk, Schamschula miniszter-ről, aki urizál, pökhendi, népnéző és protekciózik.

Riporterek tucatjai tették volna fel a következő kérdéseket:

– Megváltják-e a társaság tagjai a belépőjegyet?

– Használják-e az öltözőt, a vécét, a zuhanyozót, a hajszárítót, fizetnek-e hozzájárulást a villanyszámlához?

– Ha az uszoda még „zárván” van, szokott-e személyzet a „dőlyfös urak” szolgálatára állni?

– Ha igen, kap-e borravalót, s naponta és fejenként mennyit?

– Fizetik-e a személyzet adóját a borravalók után, kapnak-e blokkot, számlát, nyugtát?

– Ha nem, elismerik-e, hogy törvényt sértenek?

– Ki az a fürdőigazgató, aki ezt megengedi? Milyen párt tagja, támogatója? Azonnal rúgják ki! Kirekesztő, MDF-es pribék, pártszolgálatos...

– Van-e tévésztár a miniszter társaságában? Netán Pálfygé?

– Ha igen, milyen büntetéssel szándékozik sújtani őt a tévé „ámokfutó” vezetője, mert ugye az nyilvánvaló, hogy a rendszeres pancsolással feláldozza pártsemlegességét?

– Miért nem mond le Schamschula úr, aki bevallja, hogy évek hosszú során át protekciót vesz igénybe?

– Hozza a miniszter a gatyát, törülközőt, vagy az uszodától kapja? Fizet-e érte? (Ha nem, hány ezer forintba rúg az elmaradt bevétel néhány év óta, kamatos kamattal?) Ki fogja ezt megfizetni a köztulajdonban lévő uszodának?

*

De ne álmodozunk – hiszen nem Antall miniszter-ről van szó. A proletariátusból jött, szocialista, közösségi szellemű Horn Gyuláról van szó. Ő a mi Bástyánk.

És nem „pálfygérő”, akinek nevét gyakorta már csak kisbetűvel írták le. Nem, ugyan! A sportot és a nála alig valamivel magasabb termetű miniszterelnököt kedvelő Vitrayról van szó.

Vitrayról, aki betöltötte 60. életévét, s akiről a televízió új elnöke kijelentette, hogy Horváth Ádámon (önmagán) és Altmann Istvánnén (ki az? – ő is úszkál?) kívül egyedül Vitray Tamást nem küldi nyugdíjba, több tucat más tévést annál inkább. Augusztus elején, titokban.

A televízióban találgatták, miért e kivétel.

Most már tudják.

Thököly Amália

Aztán már konkrétabb elemzést kérnek: ha egyszer Pozsgay mellett dolgoztam, mi a véleményem, merre mozog most a „nagy P.”, mire készülhet? Ez már nem hírszerzés, hanem perspektivikus elemzés. Ami az igazi műfajom. Úgy néz ki, ez is tetszik nekik... (Mellékelve, de ne feledjük: 1994. augusztusban készült. Azóta sok minden másként alakult... Akkor még az MSZP is közvetlen elnökválasztásban gondolkodott.)

Visszatérés a Pozsgay-témára:

Mostanában egyre többet látni P. urat Csoóri Sándor társaságában. Legutóbb a Tv-híradó operatőre kapta le őket az MVSZ közgyűlésén, barátilag sutyorogva, ugyanúgy, mint a Levendel-temetésen.

Ismerve P. politikai előéletét, és néhány dolgot tudva személyes ambícióiról, továbbá a „lakiteleki MDF-hez” fűződő viszonyáról, ebből következtetésekre lehet jutni.

1. Csoóri és közvetlen baráti köre már a 80-as évek közepe óta a „mi Imrénk” néven emlegette P.-t, és ez az elmúlt négy évben is fennmaradt.
2. P. nemcsak létrehozni segített a lakiteleki alakulást, de abban magának a jövőre nézve komoly szerepet tartott fent, arra az esetre, ha mégsem választanák közt. elnökké. (Nekem így mondta el: Rendes dolog volt a kezdeti MDF – ebben egyet is értettünk –, szívesen részt vettem volna benne, de a helyzet más volt. Aztán, amikor úgy alakult, hogy megtehettem volna, egyvalaki igen csúnyán átvert, és ezt az embert Antall Józsefnek hívták. A hátam mögött megszervezte, hogy mindenkit, aki hozzám húz, távolítsanak el...)
3. Bíró Zoltán eleve a „lakiteleki tiszta alapokhoz” való visszatérést akarta, ezért nyúzta állandóan P.-t: ilyen értelemben szervezzék meg az NDSZ-t. Ebbe az irányba befolyásolta őket az is, hogy néhány MDF-es szakadár képviselő felőlük tájékozódott, és ugyanezt tette Kiss Gy. Csaba, és egy sor más, köztisztvisléssel nem rendelkező korábbi MDF-es értelmiségi hangadó is.
Az NDSZ alakuló ülésén Beke Kata mondta – mellettem ült –: „Na végre, egy kis igazi lakiteleki hangulat, majdnem mindenki itt van, aki tiszta szívvel ott volt...”
4. Az Antall-ügyet P. családi élete is bánta. Ugyanis az ő és Horti József újságíró gyermekei házastársak voltak. És Horti hozta be P. környezetébe Antallt, akit régtől ismert és tisztelt. Hogy ebből mi lett, azt tudjuk: Antall garnitúrájával „átvette” az MDF-et, P. meg eljátszhatta a mórt: megtette kötelességét, és mehetett. Emiatt viszont a gyerekek házassága ment tönkre.
5. Antall halála után kiderült: P. nem balközépen akar továbbmenni, hanem elérkezettnek látja az időt az „eltévedt MDF”-hez való közeledésre. A gyakorlatban ez a Boross-kormány bemutatkozó, bizalmi szavazásán bizonyosodott be.
6. De a választás mindezt keresztülhúzta, legalábbis P. szempontjából. Azonban ő „küldetéstudatos” ember, aki nem nyugodhat bele abba, hogy nélküle folytatódik a politikai élet az országban. És mivel látja, ahogy mások is, hogy az MDF a masszív szétesés állapotában van, nem a saját, gyengének bizonyult pártjára bázíroz, hanem új szerepkörre. Ha ennek az az ára, hogy pártját szétesni, kimúltni hagyja, és csupán pár tucat jó szervezőt és csillogó nevet visz on-

nan magával máshová, ez bőven belefér az ő politikai etikájába. Ugyanezt annak idején a Demokratikus Magyarorszáért mozgalommal is megtette habozás nélkül.

7. Tehát úgy tűnik: Csoóri körüludvarlásával visszatér azokhoz, akiket egyszer már árulónak minősített, amikor elfogadták Antall belső diktatúráját. Igaz, pont ez a csoport fanyalgott is emiatt, hiszen valódi hatalmi ambícióikat pont ezért nem tudták kiélni.

Tehát: a Csoóri-szárnnyal, amely túlzottan nem kompromittálódott az Antall-kurzus idején, szövetséget köt, a lakiteleki romantikusokat megnyeri háttérnek, Csurkának és híveinek tesz valamilyen engedményt (annak idején, 1991-ben azt mondta: felőlem Csurka is beléphet az NDSZ-be, egy feltétellel: nyíltan kimondja, hogy „tévedtem, bocsánatot kérek”) viszonyossági alapon, megpróbál Szűrösökhöz is közelíteni, és kihasználja az SZDSZ arrogáns „mindent lenyelni akarunk” törekvése ellen spontán kialakuló országos ellenszenvet. Ebből a köztársasági elnökválasztásra kialakulhat:

- a) egy szervezett mozgalom, mint háttország, és ez nem az NDSZ lesz, azt ugyanúgy „leveti magáról”, mint sok más, elvetélt mozgalomkísérletét.
- b) Egy tömeghangulat, amely sem „zsidó-SZDSZ”-diktatúrát, sem Horthy-restaurációt, sem „Kádár-nosztalgiát” nem akar, tehát ideális talaj a Békési-program megvalósulása okozta közelégedetlenségben egy „nemzeti középbal” irányzat számára, ahogy Csurka is kifejtette: „népi baloldalt elfogadunk”...
- c) Csalódott, de ismert politikusokat fog összetoborozni, hogy mellette szerepelve a tekintélyelvet növeljék. Csurkától Szűrösig, Kiss Gy. Csabától szerintem akár a sértődött Tölgyessyig is... De egy sor író, egyetemi tanárt, művészt biztosan.

És: ennek alapján indulni fog az elnöki posztért. Ami azért veszélyes, mert ha a koalíció tartja magát korábbi ígéretéhez, a közvetlen választáshoz – és nehéz lesz nem ezt tenni, mert az Alkotmánybíróság, létszámbővítés nélkül szintén erre kötelezné az országot, mintegy megtorlásul mostani háttérbe szorulásáért –, akkor ezen a választáson, ha a koalíció közös jelöltje Árpai bácsi, a kereszténynemzeti jobboldal is állít egy, esetleg Fidesz-támogatással induló közös jelöltet, akit Torgyán is inkább támogat, mint Pozsgait – akkor három, közel egyenlő esélyű jelölt lépne fel P.-val együtt, aki végül is inkább a balközéptől venne el szavazatokat, mint a kurzustól. És ha 2-3%-on múlik a győztes személye, meglehet, hogy éppen P. viszi el a kritikus 2-3%-ot – azután kormányozhat a koalíció egy jobboldali elnökkel 3 évig. Nem lesz egy merő boldogság. Javaslat: a miniszterelnök próbálja ne elvágni a szálakat azokkal, akik P. potenciális szövetségesei lehetnek a baloldaltól. Mert még szükség lehet rájuk. Pont az elnökválasztáskor. De egy SZDSZ-szakítás esetén ugyanúgy. És Szűrössel, Kiss Gy. Csabával, vagy akár Sára Sándorral is sokkal előbb lehet szövetséget kötni, mint a sorozatosan kudarcos személyi ambíciók által rágott P.-val...

Utána konkrét informatikai megbízás jön. Gubcsi Lajos, a nagy magyar síboló és önátmentő felkéri Gál Zoltánt, hogy az általa vezetett alapítvány kuratóriumi elnöki tisztét vállalja el. A Professzor aggodíks: ha ezt elfogadják, abból nem lesz nagy baj? Ha Gubcsi disznóságai esetleg napvilágra kerülnek, magával ránthatja Gál nimbuszát is. Ki tudom-e deríteni a hátteret?

Hááát... lehetni éppen lehet, csak nem könnyű. Mert egy ember tud mindent, és az gyűlöli is olyan szépen és szívből Gubcsit, hogy ki is talál. Szemenyei Kis Tamás, a zűrjeiről ismert bulvárújságíró. Aki Fónayt társai kötélre juttatásával vádolta meg, és most bujkál a PO-FOSZ ráküldött verőlegényei elől.

Nem mondom, szép teljesítmény 72 órai szüntelen nyomozással a Tamás fiút csepei rejtekhelyén utolérni, tán annyi is elég, hogy négyszer jártam 3 nap alatt a kérdéses háznál, és még a szomszédok sem tudták, hogy ki lakik ott. Mindegy, azért csak utolérem. És mivel a Kacsá magazinnál is dolgozgattam néha, korábbi ügyekben szállítottam nekik információkat, Tamás ismer annyira, hogy nem megy világgá, amikor meglát. Ehelyett kitálal mindent. Persze, azt hiszi, hogy Göncznek dolgozom még mindig – mert erről, illetve Pick ezredesről hallott tavaly „harangozni” –, és ezért segít. Ha tudná, hogy Gálnak gyűjtöm az infót, nem hiszem, hogy dalolna...

Mindenesetre összejön a kép, javaslatot is teszek összegzésül, hogy mit tegyen vagy ne tegyen Gál. A Professzort mintha hájjal kenetnék, nagyon örül az anyagnak. Aztán elnézést kér, és az utolsó bekezdést levágja a papírról. Merthogy felfelé mégiscsak úgy szeretné továbbadni, mint a saját mesterművét. Ha ennyire hiú – hát lelke rajta.

A GUBCSI-ALAPÍTVÁNYOK ÜGYÉHEZ:

Szemenyei Kis Tamás újságíró sok éve kapcsolatban volt G.-vel. (A továbbiakban K. T.) Ő korábban politikai ügyben volt elítélt, kémkedés vádjával. Mégis „odavették” a KISZ KB-hoz, a sajtóirányításra. Valószínű, véleménye szerint „kulisszá-nak” kellett 1987–88-ban, mint „másként gondolkodó”. Az érdemi munkát hárman végezték, G., Pálffy G. István és K. T.

1987-ben a KISZ KB ifjú törökjeinek egy része puccson gondolkodott Kádár ellen. Pálffy G.-n, Gubcsin kívül Szórádi Sándor, Nagy Imre és mások voltak benne az ügyben, K. T. tudomása szerint Hámori is.

Ez a puccsszerűség nem sikerült, Kádár bizalmi emberei időben felfedték, és a szokott módon oldották meg: egyeseket a sülylesztőbe tettek, másoknak pozíciót ígértek, G.-nek például a Magyar Televízió elnöki tisztségét.

Ez azonban „nem jött össze”, így G. elkezdett pénzt gyűjteni hosszabb távú terveihez. Ennek első lépése a Maradj Köztünk alapítvány, névleg a kábítószeres fiatalok megmentésére, és a hasonló nevű szuperkoncert volt, ahová Szörényitől Bródyig sok mindenkit megszereztek névnek, a különféle állami vállalatokat pedig nyomatékosan felkérték az adakozásra, Bábolnától ipari nagyüzemekig. Össze is jött közel 20 millió forint, ami akkori értékben azért komoly summa volt. És ez a pénz G. kezén el is tűnt.

K. T. vizsgálatot kért Hámoritól ez ügyben, az Nagy Imrét bízta meg a kivizsgálással. Horváth István belügyminiszter és Kacziba Antal rendőr vezérőrnagy is foglalkoztak az ügygel. Kiderült: valóban tűnt el komoly pénz. De a vizsgálati anyagot Hámori kérésére „zárolták”. Úgy tudni, például Bors Jenő is érintett volt az ügyben. K. T. az egész ügyet akkor Bajnok Zsoltnak, a Magyar Hírlap főszerkesztőjének és Kőszeg Ferencnek a Beszélőnél is jelezte. Mégsem történt semmi. Illetve igen: Kacziba tábornok Horváth István utasítására megzsarolta K. T.-t, hogy „felejtse el” az egész ügyet, és a pénzt is, amelyet az ő közreműködésével szedtek össze. Majd rekordgyorsasággal útlevelet kapott, csak menjen már külföldre. Így került Düsseldorfba. A cégek, amelyek a Maradj Köztünk akciót támogatták, akkor még köszönőlevélért, adókedvezményért adták a hivatalos felszólításon túlmenően a pénzt. Az alapítvány munkájából viszont nem lett semmi. Az összeg 1–2%-a jutott csak valódi drogosmentő akciókra. A pénzt az OTP Bp. VI., Népköztársaság út 23. sz. fiók kezelte, az 510–2913. számlaszámon.

K. T. tovább kísérte itthoni barátai segítségével figyelemmel az ügyet, és hazatérése után is nyomozott.

1989-ben az OTP Bank Andrassy út 83–85. alatti fiókja lett a pénzkezelő iroda. Máig e számlán van a pénz, amelynek mozgását csak két ember kezelhette és ismerhette: Gubcsi és Pálffy G.

Gubcsi 1989-ben tette át székhelyét év végével Münchenbe. Ennek közvetlen előzménye: nemcsak a tv-elnökség „nem jött be” számára, hanem a pártszakadás után az MSZP-be sem lépett be, eleinte az MSZMP-nél maradt. „4 nap, amely megrengette az országot” című röpirata is ezt tanúsítja. Ez nyilvánosságra is került, ebben magyarázta, miért nem lett MSZP-s.

Mikor rájött, hogy a „baloskodással” is rossz lóra tesz, ráadásul hiába mondott le a Magyar Ifjúságnál tisztségéről, mégsem kapott helyette semmit, sértettségében közeledett az MDF-hez, Pálffy G. révén. Így került a Magyar–Német Gazdasági Társaság főtítkári székébe, a kérdés K. T. szerint csak az, hogy az eredeti Maradj Köztünk alapítvány pénzéből Münchenbe mennyit vitt magával...

***

A Magyar Művészetért alapítvány ötlete először 1987-ben vetődött fel. Akkor hat-szemközt, K. T. és Pálffy G. jelenlétében Gubcsi ezt mondta: a Maradj Köztünk akció révén most már van pénzünk. Csinálunk belőle két másik alapítványt, a Magyar Ifjúság a Magyar Művészetért és a Magister nevű alapítványokat, előzőt a kultúra, az utóbbit a tudományos élet, az egyetemek, a kutatóintézetek szférájában, mert pénzt onnan is lehet szerezni.

Később a Magyar Ifjúság szavak eltűntek, maradt a Magyar Művészetért alapítvány.

De egy harmadik „cég” is belejátszott az ügybe: a neve Alapítvány Rt., székhelye Régiposta u. 5. Ezt Lezsák, Pálffy G. és mások vezették, a Magyar Művészetért alapítvány pénzmozgásai szorosan összefüggenek, vagy függtek ezzel a társasággal is.

K. T. véleménye szerint az Andrássy út 83–85. alatti bankszámla, az Alapítvány Rt. és a Magyar–Német Gazdasági Társaság pénzmozgásait lenne érdemes összehasonlító vizsgálattal utólag követni, mert ez sok mindent elárulna a pénzek fel- és eltűnéséről és arról, hogy mindebben a tulajdonképpeni irányító háttérember maga Lezsák volt. A hatalmi fedezetet ő adta, a hasznot pedig mellette Pálffy G. és Gubcsi húzták a rejtélyes pénzmozgásokból.

***

Konklúzió: a Főnök ne menjen bele ebbe az ügybe, mert ahogy én K. T.-t ismerem, előbb vagy utóbb ez a sztori még nagyot fog robbanni, mert a fiúban nagyon dolgozik a sértettség: a piszkos munkát, a pénzszerzést elvégeztették vele, aztán elzavarták a fazék mellől. Még az országból is, egy időre. Úgy érzi: ez az ügy tette tönkre az életét. És mivel semelyik oldalnak nincs sem ideológiailag, sem anyagilag elkötelezve (al-bérletben él, mostanság igen rosszul) – ha valahol, valamikor partnerre, fizetőképes vevőre talál, aki egyszerre akar az MDF-en és a 1987–89-es vezetőgarnitúrán ütni (és, ugyebár van ilyen médiaerő), nos, akkor énekelni fog, de nagyon. Az viszont a

Főnök mostani pozíciójában igen rosszul jönne, ha egybemosnák a mostani szerepvállalás miatt a nevét egy sor kompromittált emberével...

Rögtön adja is az újabb megbízást: a Diplomáciai Testületet El-látó Igazgatóságának botránya megint hangos, ki lehetne-e deríteni, hogy mi történt a valóságban? És ha mellesleg azt is megtudnám, hogy mi az MDF-en belül az „ifjú törökök” mozgalma, az is nagyon jó lenne.

Na ja, egy hétre két ilyen „kíváncsiskodás” – nem rossz tempó. Persze, továbbra is ingyen. Társadalmi munkában. Hogy miből élek? Nem az ő gondjuk. Hogy a „kék” sajtóban semmi perspektívám, mert azt azért itt-ott már tudják, hogy én aztán ugyan nem igazodom a Mérleg utca járszalagjához – nem tartozik az urakra. A munkát elfogadják, ha lehet, „díjmentesen”, de hogy egyszer valaki azt mondaná: pajtás, itt egy állandó szerződés valahová, ugyan ne ezer forintonként szedd össze a rezsiköltségedet – azt ugyan várhatom.

Persze, mint Pozsgay leszögezte: a hála nem politikai kategória. Úgy látszik, másnál sem az. Később egyszer Révésszel beszélgetünk arról, hogy milyen szépen kiszúrnak itt mindenkivel, aki a nehéz időkben segített. Ilkeivel, akinek még Vastagh Pál is megígérte az ombudsman posztját, mégis más lett a jelölt, még a koalíciós szerződést is módosították, hogy Ilkeit jelölni se lehessen, Ságvári Ágnessel, vagy másokkal, Révész felsóhajt: „Jaj, ahhoz nagyon értünk, hogy hogyan basszuk el az embereinket...”

Érdekes, ha ennyire tudta, később miért nem gondolkodott egy kicsit?

(Amúgy egy későbbi, 1995. tavaszi ügy is megerősíti mindezt. Volt a Hitelbankban egy középvezető. Róna Tamás. Korábban a sajtóban dolgozott, kitűnő menedzser volt. Innen ismerem. És a legrosszabb Antall-időkben kibulizta, hogy MSZP-s alapítványok pénzt kapjanak a Hitelbanktól. Akkor nagyon örültek is neki. A Professzor 1995. márciusban be is akarta szervezni Révész csapá-tába, kellett a bankügyekhez értő ember, mert január óta érlelődtek a banki botrányok. Azután ment a drága jó Apró Piroska a Hitelbank élére. Mert Horntól, mint kabinetfőnök, kikopott. Kende szerint

azért, mert túlságosan is megszűrte az információkat, maga döntötte el, hogy kit enged Horn közelébe, és kit nem. Viszont a Mérleg utcának szívesen adott információkat, kevésbé szűkmarkúan. Na, szóval Pirikét, akinek valamikor házitanítója, magántitkára, „fogadott öcsikéje” voltam, és aztán, amikor Kádár emberei először kaptak el, úgy felejtett el, mint eb a Szaharát, Pirikét fájdalomdíjul odarakták a Hitelbank élére. És mit tetszenek gondolni, mi volt az egyik első lépése? Az, hogy Róna Tamás főosztályát feloszlatta, Rónát megkirúgta. Hogy miért? Csak. Mert ő ilyen. Amilyen ronda, olyan szélselyes. Szegény Róna az öngyilkosság gondolatáig jutott, hosszú hetekbe került Kendének, hogy valamilyen normális munkát próbáljon szerezni számára. Nem is neki sikerült... Mármint ha egy kormány még a neki segítő embereket sem tudja megvédeni, akkor miért vár arra, hogy bárki is segítsen a kérdéses kormánynak?)

★ ★ ★

Az „ifjú törökök” ügyében megint csak Schamschulához fordulok, mert valahol őt sejtem az ügyek háttérében. Mint kiderül: joggal. És amilyen szerencsém van, ráadásul a DTEI-botrányról is tud mindent. Egy beszélgetéssel két ügyet oldok meg.

Különben elbeszélgetünk Gyurival: most merre tovább? (1994 szeptembere van.) Elmondja: ő 1996-ra tervezi a visszatérést az MDF vezetésébe. Addig csak hadd kopjanak el a most a pódium előtt nyüglődő urak. Szabó Iván és társai. Aki eleve rossz irányba lép: az SZDSZ felé akar nyitni.

Kérdem: neked mi a véleményed az SZDSZ-ről?

A válasz: a mögöttük álló pénzügyi körökkel, a polgári háttérrel lehet mit kezdeni. Velük érdemes lenne szövetkezni is. De a mostani, Mérleg utcai „Kun Bélákkal” soha! Azok parti- és tárgyalásképtelenek.

És az MSZP? Amely épp ezekkel szemben alternatíva? Gyuriban van valami görcsös ellenérzés: „ezekkel a prolikkal nem tárgyalok”... Persze, ez az ellenszenv nem elvi, hanem végül is a Nagy Sanyi iránti személyes utálatból ered. Hiába, két tehetséges ember, hasonló szervezőkészséggel, egy csárdában nem dudálhat...

A beszélgetésről szóló feljegyzést, amelyet a Professzornak készí-

tettem, mellékelem. Mivel sok benne a rövidítés, egy „kódszótárt” is adok hozzá:

Sz. Tamás=természetesen Szabó Tamás, ahogy Sz. Iván is Szabó Iván.

Oberfrank=Jeszenszky kabinetfőnöke volt.

Sch.=maga Schamschula.

Jesu=Jeszenszky exkülgügyér úr.

Gyaraki=Gyaraki tábornok, a Katonai Biztonsági Hivatal (KBH) volt főnöke.

Raffay=természetesen a volt honvédelmi államtitkár.

Cs. élettársa=Csurka élettársa.

1. DTEI-ügy: tkpp nincs ügy. Kamuból dobták fel az egészet. Jesu töprengett, mit kezdjen vele. Megegyezett Sz. Tamással: hét végén gondolkoznak, majd hétfőn együtt lépnek, feljelentésszerűen. Szombatra arra ébredt, hogy rosszat álmodott, és rájött, hogy ő a nagy purifikátor. Oberfrankkal megíratta a feljelentést, aláíratta Sz. Tamás nevét is, utóbbi hétfőn reggel kényszeredetten mosolyogva vette mindezt tudomásul, és adta a nevét a balhéhoz.

Torma József, a tolokocsis ember szerepe: valaha Lezsák bizalmi embere volt, elnökségi tag. Utólag derült ki, hogy a III/III onnan tudott sok mindent az akkor még ellenzéki párt elnökségi üléseiről, hogy az ő tolokocsijába szerelte egy jótét lélek a lehallgatókészüléket. Tudta nélkül. Mikor erre rájöttek, többé nem hívták elnökségi ülésre, ahonnét amúgy is kikopott, Lezsáknak se volt bizalmi embere többé. Ezért helyezték parkolópályára a DTEI fel. biz. elnökévé. Ahol amúgy nem zavart volna sok vizet, de pont a lakásügynél úgy érezte, hogy itt neki is bizonyítani kell közélettisztító szerepét!

És ennyi az egész...

2. Ifjútörök-ügy: jó volt a sejtésem, Sch. köreiből indul az ügy. A cél: mindenféle tehertételembertől szabadulni. Jesutól, mert csak rokoni okból lett az, ami. Kónyától, mert szélkakas, most épp a liberálisat játssza, de ha kell, holnap ugyanígy lesz szélsőséges is. És mindezt neofita buzgalommal, tehát veszélyes módon. Lezsáktól, mert kiderült: még a szervezőkészsége sem olyan, amelyet hittek róla, csak kolonc. Szabadtól, mert népszerűtlen.

Sz. Ivánnal nem szövetkeznek, mert Sz. Tamást, Jesut és másokat vonultatott fel maga mögé. (És tudnak ott is a Mérleg utcai flörtjéről.) Az ifjú törökök a Mérleg utcával nem szövetkeznek.

Azért lépett vissza Für javára, mert ha Szabó javára teszi, szétszakad a párt. És a szervezeti keretre még szükség van. Mert ebből szeretnék megcsinálni a

váltópártot, polgári jobboldalt, szélső ideológiáktól mentesen (Sch. és Csurka szívből gyűlölik egymást).

Az egész ügy nem azonnali robbantás, egy év átfutással számolnak, az alatt Für is lejáródik. Nem a KBH-ügyben, az csak Gyaraki magántúlbuzgósága, aki Raffay rokona, és ezért sietett Keletihez a dossziékkal, hogy magát átmentse. Cs. élettársa úgy került az ügybe, hogy ő is HM-alkalmazott volt, tehát végül is hivatkozni lehet arra, hogy valóban katonai biztonsági okból figyelték.

Tehát Für lejáródik – és akkor lépnek majd színre az ifjú törökök, akik a modernizáció egy polgári jobboldali irányzatát képviselnék, tory, giscardista vagy osztrák néppárti hasonlat alapján. Még a vallásos jelleget sem hangsúlyoznák túl, maguk nem különösebben vallásos emberek.

Javaslatom: nem lenne hátrány errefelé tájékozódni a váltópártszisztéma ügyében, a baloldalnak és az országnak ez kisebb rossz, mint a ki tudja merre tartó KDNP. Az MSZP–KDNP tapogatódzásról az i. t.-ők is tudnak, Nagy Sanyinak tudják be az ötletet.

Sch. antikommunizmusa egyébként nem elvi, hanem Nagy S. iránti személyes utálatából ered...

Azután jön a Professzor egy igen furcsa kérdése. Halkan, elnézve a fejem felett, azt kérdezi: „Arról nem tudna meg valamit, hogy mi van a Horn-baleset mögött?”

Na ne... Már megint teljesen hülyének néznek? Honnan tudnék én vagy az ismerőseim többet az ügyről, mint maguk a résztvevők? Mi ez, megint egy próba? Jó, hát legyen. És kifejtek nekik egy rögtönzött meseelméletet:

Egy: az ügy Borsod megyében történt. Túrós tábornok úr „régiben hazájában”.

Kettő: Túrós, ugyanúgy, mint Pintér tábornok, helyén maradhatott Kuncze alatt is. Mindenféle támadás ellenére.

Három: lehet, hogy azért maradt a helyén, mert ő segített megszervezni a „balesetet”? Vagy eltussolni?

Négy: egyáltalán kinek volt érdeke az egész? Az MDF-nek nem, mert ha Horn meghal, mártír lesz, és győz az MSZP, ha életben marad, a helyzet ugyanez makkban... A többi jobboldali párt ugyanígy van vele. Egyetlen erő nyerhetett volna azzal, hogy pont a kampány idején a személy szerint Hornra alapozó MSZP vezető nélkül marad – és ez az SZDSZ...

Mindezt gyorsan elmondom, és utána én figyelem az arcát, hogy reagál? Megfelelt a rögtönzés, vagy van még valami? Hümmög, dörög: „Lehet benne esetleg valami... Hogy a rendőrség benne volt, az biztos. Mert amikor a kocsik elindultak Miskolcra, vagy húsz helyen találkoztak útszéli rendőrkocsikkal. Úgy tűnt, készül valami, mert közlekedési nagyrázia nem volt. És nagyon gyorsan a helyszínre is értek a rendőrök...”

Jó... Most vagy én is kaptam visszakézből egy rögtönzést jutalmul az előbbi produkcióért, vagy megtudtam egy morzsát az igazságból... (És, jöllehet, az egész Túrós-SZDSZ-es mesét csak úgy, helyben találtam ki, amikor volt „főnökömet”, Gál Zoltánt megint csak Borsod megyében érte majdnem halálos baleset, egy kicsit beleborzongtam: te jó ég, lehet, hogy igazságközeli mesét találtam ki?)

Amúgy általános szokás, Kendével, de később Révésszel is: amikor beszámolok egy-egy elvégzett munkáról, vagy elolvasnak egy-egy értékelést, utána jön tíz-húsz perc szabad csevely. És ilyenkor igen sok műhelytitokról mesélnek. Teljes bizalommal. Maguk közé tartozónak számítanak. Néha még így is csodálkozom: nem túl feleslegesek az urak? Hiszen bármi történik, mindenről tudok már másnap mindent.

★ ★ ★

Néha jókat nevetek magamban, hogy egyszerű, általam rég ismert részinformációk mennyire újak a tanácsadó és főtanácsadó uraknak, és hogy tudnak örülni neki... Azt például Kende már tudja, hogy Bossányi a feleségem volt. És mivel Katalin novemberben egyre inkább Békesi, a nagy magyar trónkövetelő szócsöve és papagája, továbbá állandóan támadja a Népszabiban a kormány gazdaságpolitikáját, Kende megenged egy sóhajt előttem: a fene egye meg, okos ez a nő, díszére válik a Dimitrov téri fiúknak is. Alig bírom röhögés nélkül megállni:

– Hát ami azt illeti, a Dimitrov térre legfeljebb dzsesszkoncertekre járt...

– Micsoda? – szalad fel a Professzor szemöldöke a feje tetejére. – De hát közgazdász, vagy nem?

– Sosem volt...

– De... de akkor micsoda? – kérdi most már teljesen ledöbbenve.

– Középfokon cipőfelsőrész-készítő, a Rákóczi téri „cérnaegyetemen”, ahogy az ottani technikumot nevezték, felsőfokon pedig az ELTE-n estin végzett szociológus, H. Sas Judit „gárdájából”. A közgazdasághoz, legalábbis képzettségi szinten, semmi, de semmi köze nincsen...

– Akkor mégis honnan ért hozzá? – hitetlenkedik tovább Kende.

– Mindig súgtak neki. Mindig volt egy ügyeletes zseni, aki haver volt, ki tudja, néha talán több is, mert szép volt Katalin, úgy 20–30 évesen, és e zsenik mindig adták neki a tippeket, átnézték az írásait, bele-belejavítottak. Előbb Betlej Sándor – egykori KGM-miniszterhelyettes, de ki emlékszik ma már őrá –, aztán Tímár Mátyás, végül Békesi. Csak arra lennék kíváncsi, hogy ha Siófokon a terv szerint sikerül Békesitől megszabadulni, akkor ki lesz a következő patrónus?

★ ★ ★

Három nap múlva jön Kende, fülig ér a szája: „Tudja, hogy örült a Főnök, amikor ezt megtudta?” Nem mondom neki, hogy sejtettem előre...

Horn utódja?

Úgy október vége felé, az egyik megoldott feladat után Kende beszédes kedvében van. Rá is kérdezek gyorsan: Nagy Sanyival most mi van? Belépett gyorsan a pártba, mégsem választották semmiféle tisztségre. De akkor minek lépett be?

A válasz: ez a hosszú távú stratégia. Mert Horn nem akar mindörökké miniszterelnök maradni. Többre vágyik: a Szocialista Internacionálé alelnöki tisztségére. És ha ezt, mondjuk 1996-ra, elérné, akkor kell valaki, aki reménybeli utód. Békesi a kutjának se hiányzik, ezt ugye tudjuk. A többi alvezér egyrészt kicsit tehetségtelen ehhez, másrészt egymást fojtanak meg. Egy ember van, aki kitűnő szervező, aki okos közgazdász, és fizikailag is teherbíró – na, ez éppen Nagy Sanyi. És a mostani pártbeli belépése csak előkészítő lépés volt, mert kell két év párttagság ahhoz, hogy az MSZP nevében komoly tiszt-

ségre lehessen majd Horn „felfelé távozásakor” jelölni. Például a pártelnöki posztra. Ami automatikusan jelentené a miniszterelnöki széket is.

Március óta töprengek: most mi van? Tényleg megsértődött kedvenc Sándorunk is, mint a lemondott miniszterek? Vagy ez egy kitűnően megkomponált szereposztás? Amely szerint Sándor, a Nagy, szervezi az elégedetlen tömegeket, ezért népszerűsége nőttön-nő, és aztán, 1996-ban egyszer csak átveszi a kormányrudat, kirúgja végre az SZDSZ-t a koalícióból, és ennek dicsfényében újabb győzelemre viszi az MSZP-t 1998-ban? Nem rossz ötlet, csak két hátulütője lehet:

Egy, hogy az elégedetlen tömeg élére addig más tornássza fel magát...

Kettő, hogy Hornból nem lesz Internacionálé-alelnök. Akkor viszont biztos, hogy félre nem áll.

Szóval: esélyek még vannak, lehet totózni...

(Utóirat júliusban: mintha gazdasági miniszterelnök-helyettesként emlegetnék Sándorunkat, legalábbis a jövőben. Hm... Azért Kende mindig jól értesült ember volt...)

★ ★ ★

Decemberben már érlelődik a Békesi-botrány. A HungarHotels-ügy után különösen. Csak azon dühöng Kende, hogy a „kék” sajtó már nemcsak idehaza támad habzó szájjal, hanem előveszik a jó régi Antall-időkbeli kedvenc trükköt. Innak idehaza egy szép, támadó cikket. Külföldön megkörnyékeznak Soros György kitűnő kapcsolatai révén egy-két tekintélyes nyugati lapot. Ha lehet, gazdaságit. A Wall Street Journalt, az Economistot, a Frankfurtert. Kiküldik az anyagot – és ottani embereik megjelentetik mint szakértői véleményt. Esetleg „budapesti forrásokra” támaszkodva.

Úgyis azzal zargatom a Professzort hetek óta, hogy lépünk már végre médiaügyben, mert ekkora sajtóellenszélben Horn ugyanúgy fel fog őrlődni, mint Antall. Hát most mondok egy konkrét ötletet:

Ugyanezt, az itthon gyártott és külföldre küldött propaganda-cikk-játékát mi is megcsinálhatnánk. Legfeljebb nem ugyanazon lapokban. De: Angliában például iszonyúan utálják Sorost a font elle-

ni manipulációiért, és ahogy tudjuk, Japánban sem túl szívesen láttott vendég, ahogy egyes skandináv államokban sem. Mármost mi van, ha keresünk olyan magyar származású nyugati üzletembert, akinek neve van, kapcsolatai vannak, akinek felkínálunk illő részt honi privatizáció hátralévő falataiból, és cserébe segít a mi propagandánkat eljuttatni mondjuk az Aszasi Szimbunhoz, a Kölner Anzeigerhez, vagy angol, svéd lapokhoz? Ha közben melleleg még Soros üzleti mozgásairól is információkat tud szerezni, az dupla haszon.

Kende bólogat: jó az ötlet. Van-e erre alkalmas ember? Mondom: úgy tudom, hogy van. Andrew C. Tímárnak hívják. Szintén Kanadában él. Néha meg itthon. Antall mellett tanácsadóként dolgozott. Aztán megunta az impotenciát, és elment. Miért ne lehetne visszahívni, hiszen a demokratikus Magyarországnak nemcsak egy miniszterelnöke volt, most is van egy? Áldását adja: próbáljam meg, ha elérem. (Tudom, hogy elérem, mert ismerem itthoni rokonait.) Akkor még nem tudom, hogy áprilisban ez lesz az utolsó csepp a pohárban, ezután vágom majd be magam mögött végleg az ajtót...

De a honi sajtó kezelésére is van ötletem: lássuk el, mondjuk, a Magyar Hírlapot, mert az számomra elérhető, néhány superbizalmas információval. Személyi hírral, ezzel-azzal. És ha már vevők az információs „szivárogtató csatornára”, akkor lehet velük macskaegeret játszani, de rendesen. Akkor már csak minden harmadik hír kell hogy igaz legyen, a többi célzott dezinformáció. Találják ki, hogy melyik a kakukktojás. Ha valamire rájönnek, még mindig mondhatom azt, hogy „pardon, másként alakult...” Mert ez azért sűrűn előfordul.

El is kezdem. Bartha Ferenc privatizációs kormánybiztos Amerikában tárgyal. És hirtelen – mint a tudósítók jelzik – hazaindul. Senki se tudja, hogy miért?

Senki? Én például tudom. Azt, hogy leváltása harmadik napja eldöntött tény. Fel is hívom Kovalcsikot a Hírlapnál, és elmondom neki. És még egy hírt adok, ami szintén „belső”: Betlen Jancsi megbukott, az utódot Hídvégi Józsefnek hívják. (Figyelem, december van, és 1994!)

Várok egy napot: a Hírlapban semmi. Aztán kiderül Bartha bukása, visszahívom Kovalcsikot: most már hiszel nekem? Hümmög: hát, olyan hihetetlen volt. És különben is, a tévés hír nem volt igaz. Nos – akkor még nem jelentették be. Csak éppen a tényleges megtörténeése előtt öt hónappal már elő volt készítve...

Mindegy, ezt a játékot abbahagyom. Nincs értelme, Kendéék nem értik meg, hogy ez hasznos lehet, Kovalcsik a barátom, miért bántsam – még ha lapjának néhány embere százszor is megérdemelné az átverést, cserébe az engem ért sorozatos lenézésekért, megalázásokért. (Mert velük szemben aztán nincs gátlásom, nekik sem volt velem...)

★ ★ ★

Lassan már Siófoknál tartunk. Békesi nagy Waterloojánál. Előtte nap délután beszélgetek Kendével: mi várható? Elmondja: amíg Békesi sísabadságon volt, a „24-ek”-kel beszélgettek néhányan. Kiderült, hogy nem is olyan stabilak. A 24 végül is már csupán négy. Abból is kettő Békesi és Csehák. Vitányi kórházban, súlyos állapotban, nem tud beleszólni. Állítólag gyógyíthatatlan beteg. Ami biztos: Siófokról jövet már nem Békesi lesz a pénzügyminiszter. Nem mondom, kemény elégtételt érzek a 89-es pofonokért.

Így is történik, amikor Békesi szokás szerint fenyegetőzni kezd, hogy „ha nem, akkor lemondok” – felzúdul vagy száz képviselő hangja: „Mondjál le, és menj a fenébe!” Hogy ez szervezett volt vagy spontán, azt nem tudom. De hogy Békesi nagyon megdöbbsent, amikor látta, hogy korábbi elvbarátai nem állnak ki mellette – azt elmondták az ott lévők.

És az SZDSZ is hű volt önmagához. Amíg Békesi volt a kés Horn torkán, addig dédelgették, favorizálták, sőt azt is elhitették vele, hogy akár ő lehet Magyarország következő miniszterelnöke. (Sosem lett volna az, a hatalmat ők már egyszer végre maguknak akarták...) De amint súlyát veszítette, nincs a zsarolás a 24 képviselő átlépésével, akkor még tesznek mellette egy szép szolidaritási nyilatkozatot, és egy halk ejnyebejnnyével megkérlik a kormányfőt, hogy ne fogadja el Békesi lemondását. (Úgyis tudják, hogy Horn örül a „szabadulás-

nak”). És ezzel megtettek minden „tőlük telhetőt”, a politikai hullá mellől meg ügyesen ellépnek.

Mondom is Kendének, jó lenne ezt Mátéban és a többi lázadó alvezérben tudatosítani: most biztosan újabb időzített bombának való sértett hiú kisfőnököt keresnek a „kékek” az MSZP-n belül, másnak ígérek meg fűt-fát, de az új „sztár” is jó, ha tudja, hogy addig kell, amíg facsarható. Utána mehet Békesi mellé a politikai szemétdombra... Bólogat, igen, ez nem lenne baj. Hogy ő kinek mondta el, nem tudom. Én Máté egyik bizalmi emberének magyaráztam meg, amikor az adóbevallását készítettem...

(Azt így utólag, 1995. májusban teszem még hozzá: amikor az emlékezetes ifjúsági alapítványi szavazásban 19 képviselő az MSZP-ből az SZDSZ-szel és az ellenzékkel együtt le tudta szavazni saját pártját, akkor nem történt más, mint hogy feltámadt a „huszonnégyek” kísértete. Úgy látszik, ők nem okultak. Ja, ha valaki szereti, hogy hülyének nézik... Pedig rájöhetnének: az SZDSZ-ben nincs olyan sok üres hatalmi poszt. Fodort, Molnárt még csak átvették a Fidesztől, a többieknek már csak morzsák jutottak. Gondolják az urak, hogy majd pont az ő szép ex-MSZP-s szemükért fogják saját embereiket egy-két kényelmes székből felállítani a Mérleg utcai fiúk? Persze, ahogy a régi szólás tartja: amíg van lócitrom, veréb is van...)

Átevezgetünk a Médiába, Révésszel...

November tájban már világos volt: a stáb odabent, a Házban azon dolgozik, hogy hogyan lehet a „kékeket” – ekkorra már végleg rajta ragadt a név az SZDSZ-eseken, az általuk megszállt tévében mindenütt eluralgó kék háttérszín miatt – semlegesíteni, visszaverni, netán legyőzni. Kende elmondta: az ellenzéki pártok sorra jelentkeznek szövetségi ajánlattal: ha az SZDSZ robbantani, puccsot végrehajtani akarna, és ehhez Békesi elvisz akárhány MSZP-s képviselőt, akkor a bizalmi szavazáson MDF-es, KDNP-s honatyák hajlandók szavazataikkal támogatni Horn kormányát. Például maga Boross Péter járt Gálnál, és megerősítette ezt az ajánlatot. (!?)

Pontosan belevágott ebbe az irányzatba egy váratlan jelentkezés. Darabos Jancsi barátom, a MOVI Filmgyár vezérigazgatója nyakig benne volt a Budapest környékén közönséges tetőantennával is fogható 47-es tévécsatorna ügyeiben. E csatornán alapvetően MDF-közeli csoportok kezdtek el az ősszel sugározni.

És rögtön észrevették: az SZDSZ-es médiabirodalom megmozdult, elnyelni és eltaposni készül őket. Hiszen a Mérleg utcai alapelv: sajtó, rádió, tévé más kezében ne lehessen, mindenhol csak az ő propagandájuk ömöljön, ha már választáson nem győztek és soha nem fognak győzni, akkor így próbálják az ország lakóinak gondolkodását „felügyelni”... (Na igen, tanultak Orwell gondolatrendőrségétől...) És ebbe nem fér be se szocialista szimpátiájú adó, újság, sem polgári jobboldali. És a koalíciós tárcamegosztási taktika kitűnően bevált. A belügy mellé csupán két viszonylag jelentéktelen tárcaért kérték: a közlekedési-hírközlésit és a kulturálist. Mert tudták: nekik ez kell. A közlekedési révén az Antenna Hungária, tehát a sugárzás, Fodor Gábor kis birodalma révén pedig a frekvenciaenge-

délyezés és -elosztás van a kezükben. És ennyi elég is – máris mindenki más bénítva van...

(Mellesleg ezt Horn emberei is észrevették – utólag... És Kende azért figyelt fel ötleteimre, javaslataimra, mert nem volt túl sok olyan emberük, aki a médiák belső ügyeit is ismerte...)

Szóval: a TV 47 emberei segítségért fordultak hozzám, tudva: valamilyen kapcsolatrendszerem a miniszterelnökség irányába létezik. És elmondták: már korábban is eszükbe jutott, hogy a szocialistáktól kérnek segítséget a kékek médiatúlhatalma ellen. Csak valaki rosszat súghatott, így Vitányi Ivánhoz fordultak az ötletükkel. Mondtam: bravó! Ezzel az erővel akár rögtön a Mérleg utcába is mehetek volna. Kétségbeesetten értették meg. Kérdezték: mi a megoldás? Megmagyaráztam: összehozom őket a Professzorral, ő meg a Jogászhoz továbbítja ajánlatukat. Egyelőre csak kódneveket mondtam. De Darabosék értették belőle: ezen a szinten tényleg megoldásra találhatnak.

A „titkos randijainkon” szokásos presszóban találkoztunk. Darabos késett egy kicsit. Addig a Professzorral nagyon jól elszórakoztunk azon, hogy a szomszéd asztalnál éppen Balaskó Jenő ül. Ha tudta volna, hogy ki vigyorog rajta, kíváncsi lennék, kirohant volna, vagy törni-zúzni kezd?

Azután megjött Darabos. A Professzor már képen volt. Előzetes elemzést kapott tőlem. (Mellékelve, tanulságos elolvasni.) Elbeszélgetett Darabossal. Én csak asszisztáltam, és figyeltem, jön-e olyan valaki a presszóba, aki nem kell feltétlenül a beszélgetéshez...

Nem jött. A Professzor mélázott: ez már messze az ő szintje felett van. A Jogász illetékességi körébe tartozik. Darabos kérdezte: ki a jogász? Megnyugtattuk: Horn médiaügyekben illetékes főembere.

Gyorsultak az események. Darabos és Révész találkoztak. És utóbbi vevő volt Darabos ötleteire. Főleg mert valami egész mást is felajánlott. Olyasmit, és olyankor, hogy kissé prűszkölni fog tőle mind a hat párt, amelyek azt hitték, hogy mindent tudnak a média-tervekről...

Mindenesetre Révész, mint gödöllői lakos, helyben tárgyalta Gémesi György gödöllői polgármesterrel, az MDF alelnökével a 47-es

csatornáról, és Gémesi megerősítette Darabosék ajánlatát, Révész meg a védelmet és a segítséget, amelyet ígért.

Ez volt az első tényleges médialépés, amelyben már tanácsadóként, szervezőként vettem részt. Nemsokára szól Kende: az anyagaim, ugye, tudom, hogy jó ideje már nem Gálhoz jutnak el... Révész kap mindent. Tetszik neki a munkám. És át akar kérni, dolgozzak közvetlenül az ő stábjában. Annál is inkább, mert Horn december elején megunta a kék média piszkálódásait. És kiadta a vezényszót: innen kezdve visszalövünk!

– Uraságod mindig forszírozta, hogy legyünk offenzívek a médiában – mondta Kende. – Nos, eljött ez az idő is. Meghallgatásra talált a véleménye. A Jogász lett a sajtóharc vezérkari főnöke. Ha megfelel, e vezérkarban működhet...

Mondhattam mást, mint hogy megfelel? Főleg mert úgy éreztem, hogy ha e munkában társként elfogadnak, javasolhatok talán közvetve a miniszterelnöknek olyasmiket is, amit, ha meghallgat, az egyszerű embereknek is segítek?

Abban maradtunk, hogy következő héten a Jogász fogad, a jogi egyetemen lévő irodájában. (Még mindig van némi illegalitás a játéknban, pedig már a Professzor félemeleti parlamenti szobájába rendszeresen bejárok. Igaz, az kívül esik a képviselők látószögén. És azért elég sok képviselő emlékszik még rám innen-onnan. Tehát elfogadom a féllegalitást...)

★ ★ ★

A mellékelt nyomtatott anyag a technikai paramétereket és a fő tudnivalókat tartalmazza a 47-es csatornáról.

A részt vevő négy társaság közül, úgy látom, hogy az ATV és a Bagoly TV (ez utóbbi a magyar operatőrök szövetségéé), viszonylag független, az Alfa TV kemény MDF-es csoport, ennek vezetője Sótonyi úr, a Veritas pedig a népnemzetiekhez közel álló Gémesi gödöllői polgármester érdekeltsége, de ezek egyelőre még kísérleti műsort sem adnak, csak a másik három.

Sótonyiék bajai a következők: ők még az Antall-érában beadott pályázaton nyerték a frekvencián rájuk eső időpontot. Ezt azonban vitatta a TV-3 Budapest, amely igen közel áll az SZDSZ-hez. Eredetileg a TV-3-é lett volna 21.40-től 0.30-ig az esti műsoridő ugyanezen a frekvencián. Kevesellték, legalábbis a főműsoridőbe eső részét. Reklamáltak – mire az MM frekvenciaelosztói még hátrébb tették őket, 21.50-re.

Most perlik a minisztériumot, az egész időelosztás miatt. Az SZDSZ vélhető taktikája: Fodor passzívan semleges a vitában, akkor is, ha a bíróság a minisztérium illetékes osztálya ellen dönt, és akkor előlről lehet kezdeni az egész osztozkodást, aminek az is lehet a vége, hogy Sótonyiék kiesnek a csatornáról, vagy sokkal kevesebb időt kapnak. (Mellesleg nem egészen érthető az ügy: a TV-3 Budapest egyszer, 93. karácsonykor már adott nyilvánosan vehető frekvencián. Csakhogy ez az 53-as csatorna volt, ha jól emlékszem. Miért nem azért harcolnak most, hogy velük szimpatizáló vezetés van a minisztériumban? Vagy miért nem pályáznak az 58-asra, a volt szovjet adóra? Esetleg arra megy a játék, hogy az 58-ast elvigye a Nap TV, a 47-est a TV-3 próbálja minél nagyobb műsoridőben megszerezni, és akkor minden olyan frekvencián, amelyet jelenleg sokan tudnának fogni, csakis SZDSZ-közeli adók működnének?)

Esetleg arra is megy a játék, hogy a frekvenciaosztogató, de még korábbról helyén maradt Molnár Balázs MM-i osztályvezetőt is egy füst alatt kikészítsék a Mérleg utca emberei?

A másik gond: az Antenna Hungária és felügyelő szervei, bizonyos Nemcsics úr, akit nagyon szídnak. Mert csak feleakkora teljesítményt ad a 47-es csatornára, mint az a technikai szakemberek szerint a jó minőségű vételhez elég lenne.

Általában: úgy néz ki, hogy bejön az SZDSZ médiastratégiája (ezt én is így látom): az MM-ben a frekvenciákat osztogató osztály, a KHVM-ben a sugárzást biztosító Antenna Hungária felügyelete, mindkét minisztérium az övék, és ha a kettő összehangoltan konspirál, bizony a jóisten sem jut csatornához az ő embereiken kívül ebben az országban. Talán ezért elégedtek meg kevesebb minisztériummal, de úgy, hogy e kettő pont benne legyen, mert a tv-teljhatalom révén akarják rejtett hatalmi ambícióikat megvalósítani...

Sótonyi makacs és kemény MDF-es, ő a spiritus rector, a többi társaság csak hab a tortán. Mindezt ő nem is titkolja. Az nem világos, hogy az MDF frakcióharcaiban melyik csoport mellett áll. De az SZDSZ iránti gyűlölete olyan erős, hogy emiatt hajlandó „korrekt egyezsége” az MSZP-vel és a kormánnyal. Ennek lényege: védőernyőt kér a kormánytól a TV-3-perrel és az adóteljesítményt megszabó Nemcsics úrral szemben, mert látja, hogy különben megfojtják a Mérleg utcaiak. (Például a kábel-társaságok sem adják a négy, a 47-es csatornán érdekelt cég műsorait, ott, a kábeleseknél is SZDSZ-es túlsúly van.)

Cserébe felajánlja: a 47-es csatorna bármikor hozzáférhető lesz a kormány és az MSZP számára. Nem mint nyíltan támogató propagandaadó, hanem olyan vita-műsorok és egyébek formájában, amelyekben szabadon kifejezheti véleményét az MSZP vagy a kormány meghívott illetékese, az SZDSZ-es, TV 1-2-es műsorvezetőknél már ismert manipulációk nélkül... Természetesen úgy, hogy ehhez ők vitapartneret adnak, a saját elvbarátaikból, de az SZDSZ hangját kizárva. Ezt pontosí-

tottam az előzetes beszélgetésen: nem általában „az MSZP” és „a kormány” illetékeseit kell meghívni, hanem olyan embereket, akiket azok neveznek meg, akik ezt a kért „védőernyőt” nekik biztosítják, mert, ugye, nem mindegy, hogy egy párt vagy kormány nevében milyen ügyben KI SZÓLAL MEG. Természetesen tudomásul vette, minden kérdezősködés nélkül, dörzsölt róka a fiú.

Vélemény a kialakult beszélgetés nyomán:

Ebben a nagyon is képlékeny tévés médiahelyzetben érdemes az ajánlatot fontolóra venni, jól jöhet a tendenciózus MTV 1–2-es adásokkal szemben, különösen a most élesedő belharcokban. Ez taktikai együttműködés lehet, stratégiai nemigen, mert 96 után nyilván már az MDF érdekeit képviselné ez az adó, a 47-es, a választások közeledtével. De addig, egyéb lehetőség híján ajánlatuk „tárgyalásképes”. Más kérdés, hogy esetleg az általuk kért biztosítékokat, segítséget ügyes jogi fogalmazással csak úgy kell megadni, hogy az 1996 elején-közepén visszavonható legyen, vagy legalábbis korlátozható.

De addig, ameddig az MSZP vagy a kormány biztonságos és kézben tartható csatornához jut, felhasználhatók.

Az ajánlatot közvetítő Darabos János szakmailag érdekelt a csatornán (MOVI), politikailag magánemberként Sótonyitól elhatárolja magát, ezt külön négy szemközt elmondta. Ezzel együtt Sótonyinak kifejtettem: csak olyan személyt tudok és akarok összehozni a közvetítő személlyel (önnel), akit ismerek, akiért garanciát tudok vállalni. Nyelt kettőt, és beleegyezett Darabos „nagyköveti” szerepébe. Az ön nevét Sótonyi nem ismeri, csak annyit tud, hogy ezen az úton ajánlata eljut illetékes felső vezetőkhöz.

A korábbi kapcsolatkeresésük alapvető félreértése az volt, hogy Vitányit hitték alkalmasnak együttműködési ajánlatuk „patronálására”. Félreértésükről felvilágosítottam őket. Ezzel együtt tény: közeledési kísérletükről e pillanatban tud Schiffer és Vitányi, meg akinek akármelyik továbbadta.

Médiatörvény? Viccnek jó...

Miközben hóiharban caplatok január első hetében a Jogász egyetemi szentélye felé, néhány dolgon eltűnődöm:

Persze hogy kíváncsi rám. Ami információt 4 hónap alatt Kendének vittem, és ő kapta meg, abból látja: sok mindenre tud használni. Megbízható is vagyok. Ráadásul az általam „szállított” Darabos Jancsi egy csodálatos megoldást tett neki készen az asztalra, amelyet előtte egyeztettünk. A lényeg: ha már volt olyan hülye az MSZP, hogy a koalíciós egyezkedésnél-osztozkodásnál a televíziót szőröstül-bőröstül hagyta az SZDSZ-nek lenyelni, akkor most mentsük a menthetőt. Vagy a kihasználatlan 58-as, a volt szovjet csatornán induljon meg az országos, „szárazföldi sugárzású”, közönséges tetőantennával mindenütt vehető harmadik műsor, vagy a meglévő két csatorna egyikét adják koncesszióba, de nem mindegy, hogy kinek.

Például egy olyan német befektető csoportnak, amely nem konzervatív, ismeri Magyarországot, a nyereség reményében hajlandó egy félkereskedelmi és félközszolgálati médiába beszállni, amelynek reklámbulija és szórakoztató része a külföldi partneré, hír- és információs rendszere pedig azé, akit Révész ezzel megbíz. Ha a külföldi partner a műholdas európai médiákban is érdekelt, annál jobb. És a Bertelsmann cég ilyen. SAT-1, RTL, ott vannak mindenhol. És Darabos felhajtott valahonnét egy vonalat, amely egyenesen a cég elnökéhez szól.

Igen, tudom az ellenvetést: de hát B.-ék már itt vannak az országban, övük a Népszabadság, és láttuk, hogy mi lett belőle – olyannyira az SZDSZ lapja, hogy még a „szocialista” szót is levették a címlapról, aki pedig tényleg baloldali, az vagy nem jut szóhoz a lapban, vagy már rég repült onnan. Csakhogy a német céget ez nem ilyen szinten

érdekli ám! És – a mi híreink szerint – akár a Népszabi „megszájkosarazásában” is partner lehet.

Mindenesetre Darabos már hetek óta dolgozik a részleteken, jogász barátaival a jogi konstrukciót is kidolgozta. Én meg csendben, magamban vigyorgok, amikor a hatpárti médiatárgyalásokról hallok: hát igen, rágják a fiúk szép csendben a gumicsontot, miközben Révész már a „megoldást” finomítgatja. Igaz, nem mindenben értek egyet az ötlettel. Például a kettes adás koncesszióját illetőleg. Mert ha abban az is benne van, hogy az MTV-től a személyzetet is „lízingelni” kell, az újabb csapda, időzített bomba. Mert az még csak megoldható valahogy, hogy a prominens „kékeket” valamilyen kifogással nem veszi át az új tulaj, csakhogy a Mérleg utcai fiúk sokszorosan túlbiztosították magukat. Átveszünk viszonylag „tisztá” csapatot, és a rossz nyavalya tudja, hogy kik köztük a „hibernált kékek”, akik gyorsan és megbízhatóan dolgoznak majd, hamar irányítóhelyekre kerülnek, és utána mutatják csak meg, kik is valójában – azután hiába volt az egész hajcihő, ugyanott vagyunk, ahol voltunk, újra a kékeké ez a csatorna is.

Ezért javaslom inkább a 3-as csatornát, a semmiből indítva. Mert akkor a „legénység” is a semmiből állítható össze. És azért néhányan ismerjük annyira a számba jöhető hölgyeket-urakat, hogy csak garantáltan „rózsaszín” vagy semleges, de szakértő médiaszemélyiségekkel lehessen indulni... (Később ezen még sokat vitatkozunk Révésszel, ahogy most látom, mégis az ő koncepciója győz a koncesszióról. Nem baj, most már nekem nem fontos, ha meg megbukik, hát nyelje ő, amit Horntól majd kap érte...)

A másik, amin filozofálgatok, amíg odaérek, az az, hogy kik is irányítják az országot. A „nagy” kormánypárt nem, az egyszer biztos. Zömében prűszkölnék-köpködnek Hornra, a hatalomhoz mégis igen kevés közük van. Az SZDSZ szeretne irányítani, de, ugye, a dal arról szól, hogy éppen ezt tesszük lehetetlenné. A hivatalos tanácsadó testület sértődések, egyebek miatt feloszlott. A kormánytagok egymással is vitatkoznak. A döntések viszont egy igenis létező, csak a nyilvánosság előtt nemigen szereplő csoport véleményezése után születnek. A főemelet 46–48.-ban ott van Révész és Ördögh Szilveszter, az író irodája, Popper Péter is oda jár be, ha bejár. Horváth

István, a volt bonni nagykövet a külpolitikát véleményezi. Nekik dolgozik azután a második vonalban még 8–10 olyan kvalitású ember, mint Kende. És „külsősként”, célfeladattal azok, akiket ezzel megbíznak. Mostantól tehát én is e „külső körbe” tartozom. Nem mondom, két rendszer űzött ellenzékijéhez képest nem csúnya „pályáiv”...

(A tv-koncesszióra egy mondatig visszatérve: hogy milyen jól informáltak ezek a kék fiúk! Alig kellett május 20-ig várni, hogy a Népszabi, mint saját értesülést, megszellőztesse a német változatot... Gratulálok...)

Odaérek. Pontosan fél kettő van. Egy ideig ez lesz a „stabil órám”, és a helyem, az egyetemen. Révész a legbarátságosabban fogad. Azért figyelek, mert Ilkei intelme bennem van: vigyázz, nagyon „sokszínű” ember, minden szavában lehet rejtett értelem és tüske, vagy bomba...

Bemutatkozunk, kölcsönösen tisztázzuk egymás szocdem szimpátiáit, az ő családja is az volt, csak magasabb szinten, az enyém is, nagyszülőig, csak egy pesti külváros szintjén. Aztán elmondja, hogy ki ő. Felesleges, úgyis tudom. Az „árnyékhatalom” első embere, a szürke eminenciás. Kis termetű, mint Horn, és lelki rokonok. „Férfiszerelem van köztünk – mondja –, de félre ne értsd! Ezt a barátság egy különös válfajára értem.”

Értem én is: a személyi megbízhatóság példaképe, gyakorlatilag ő a főtanácsadó, talán a gazdaságot és a külpolitikát kivéve mindenben. Szabadon manipulálhat, szabad keze van. Gátlástalan, cinikus, mint minden ügyes háttérpolitikus. Mivel a hat év alatt én is hasonló jellemhibákat sajátítottam el, mert másként nem lehetett volna végigcsinálni, hamar megértjük egymást...

★ ★ ★

Megkapom az első feladatokat. Például: Darabos technikai és jogi részletekig kidolgozta a hármas adó vagy a koncesszió tervét. De milyen személyi háttérrel lehet mindezt megvalósítani, és milyen műsorstruktúrával? Nem mondom, egy hétig dolgoztam rajta. Napi, percre osztott műsortervet teszek le. Ami egyet biztosít: ha, mondjuk, az egyes adó vagy akár a kettes is a kékek kezén maradna, akkor

olyan adás kell, amely először is szórakoztató szempontból elszívja a nézőket onnan, csak a tömegrétegekre koncentrálni, a periferiális, választási szempontból hanyagolható csoportok igényeivel nem foglalkozik, azt hagyjuk meg a kékeknek, az úgylátványos, sűrűn az ő anyukájuk. Viszont a szórakoztató non-stop csomagba az információs műsorok időben úgy legyenek elrejtve, hogy senkinek se legyen kedve átkapcsolni híréhségében, mondjuk, a „kék” Híradóra vagy a kéken szubjektív Objektívra. Sőt: mindenütt 10–15 perccel vágjunk elébük, és utána olyan film, zene, sport vagy vetélkedő induljon, hogy ne is legyen kedve senkinek már átkapcsolni. Nem azért mondom, de amikor elolvasta, azt mondta, hogy zseniális... A személyi részt illetően összeállítottam a legjobb névsort, amelyet egy-egy műfajban ismert nevekből össze lehet hozni, és akikről biztosan tudom, hogy többnyire személyi okból most nem kívánatosak a kék képernyőn, bár sosem voltak Antall hívei sem. Egy részüket meg is kérdeztem előzetesen telefonon, hogy vállalnák-e egy ilyen esetleges „rózsaszín adón” a szereplést, meglepetésemre minden megkérdezett lelkes igent mond, mindenki iszonyúan unja-utálja már a képernyő kék villogását...

Nem akarok most egyetlen nevet sem ideírni. Mert ők még itt maradnak. És ha Révész tervei hosszú távon nem jönnek be, akkor ki lesznek téve a „kék médiaértelmiség” hosszú távú bosszújának. Márpedig éhen halni nem túl vidám elfoglaltság... Mert az igaz ugyan, hogy a nagy frekvencia-osztozkodásban indul vagy négy új adó, de AM-mikrón, műholdon vagy kábelén. És az mégsem országos nézettségű, tehát az ott dolgozóknak anyagilag sem ér annyit, mint egy országos nézhetőségű „normál”-csatorna.

★ ★ ★

Persze, van mindjárt más feladat is. Hornban még él a remény: a teljesen ellenséges Népszabadság részleges „visszahódítása”. És erről valaki készített neki egy tanulmányt. Vagy Ördögh Szilveszter, vagy Hovanyecz László. Révész gondosan letépi a szerző nevét a tanulmány aljáról, aztán ideadja: véleményezd, és ha lehet, személyi jellemzést is adj minden Népszabadságról, akit csak ismersz.

Nem lesz nehéz. Több mint felüket régről ismerem, pályakezdő korától. Tudom, hogy honnan jöttek, milyen az alapállásuk, többségüknek még a hobbiját, a becenevét, a szokásait, családi helyzetét is ismerem, sőt azt is, hogy bent a lapnál egymásról hogyan vélekednek. A lap SZDSZ-es szellemiségét meghatározó Breuer Tomitól (úgy is, mint Tamás Ervin főszerkesztő-helyettes) az utolsó oldalt záró sportrovat srácaiig.

Tizen-valahány oldalas összefoglaló tanulmány készül erről is. Olyan részletekig, hogy miért volt személycsere éppen akkor a gazdasági rovat szintjén, miért mondott le Bossányi. Hogy honnan tudom? Pofonegyszerű: felhívom a régi jó pajtást, Kozma Jutkát, és Katalinért aggódást színelve megkérdem. Persze hogy elmondja. Hogy Kati megunta a rovatmenedzseléssel járó nyűgöket, önként állt fel, és nem Békesi bukása miatt, hogy csak írni akar inkább. És hogy a rovat egy része kicsit bizalmatlan volt exnejemmel szemben. Mert „a szocikhoz túl közel állónak” tartották. Te atyaúristen!!! Bossányi mint „túl szoci”... Hát akkor milyenek a többiek? Le is írom a következtetést: ide ugyan hiába megy Horn szerkesztőségi baráti látogatásra, lehet, hogy egy-egy vezető újságíróval még csak jut valami megállapodásra, de a „tömeg”, a rovatvezetők, munkatársak szintjén olyan erős a gyűlölet a szocialisták iránt, hogy bármi-ben is állapodna meg „fönt”, úgyis megfúrják középen vagy lent.

Adok viszont egy jó ötletet. Hornt úgyis folyton azzal piszkálják, hogy ő a „jó király”. A nép előtt. És hogy ez milyen csúf dolog. Nos, most ezt el lehet játszani a Népszabi szintjén. De úgy, hogy tátva maradjon a szájuk. A már említett Kozma Jutkát 30 éve imádom. Mindig is ő volt a „nagy mackómama”, a legjobb szívű ember, akit valaha is ismertem. Csak a veséje nem volt jó. Egyik sem. Hosszú évek óta. Művesén élt. És a veseátültetés, a transzplant sosem akart összejönni. Most, januárban is beszéltünk erről. Itthon már félt is tőle, történt az országban egy sor műhiba, vagy más, de meghalt egy pár transzplantált beteg. Külföldön kellene megcsinálni, ez egyértelmű. A szerkesztőség próbált is szervezni valamit – mondta Jutka –, de nem jött össze. És különben is: külföldön végzett transzplant költségeit nem biztos, hogy állja az állam, mert amit itthon is meg lehet csinálni, azt tessék itthon megcsinálni! És a külföldi

transzplant után külföldi gyógyszerek is kellenek, ami méregdrága, valutában, és hol tudja azt Jutka megfizetni... Mondom neki: lehet, hogy tudok megoldást, de ne lepődj meg nagyon, ha megtudod, hogy honnan jön... Azt mondja – és ezek voltak az általam hallott utolsó szavai –: mindegy már, csak segítsen valaki...

Nos, az ötlet: a miniszterelnök ellátogat a Népszabihoz. Beszélgetnek a szerkesztőségi plénum előtt erről-arról, alkalmasint elég fagyos légkörben. Akkor kell elővenni egy borítékot a zsebből, és ránézni Kozma Jutkára: – Judit, úgy tudom, hogy maga súlyos beteg. És eddig nem oldották meg a vesetranszplantját. Kérem, nyissa ki ezt a borítékot, és olvassa fel...

(A borítékban annak kellett volna állnia, hogy a minisztérium a teljes költséget állva megszervezte a műtétet, amelyre ekkor és ekkor, itt és itt kerül sor.)

Ja, és úgy hallottam, hogy a szerkesztőség is akart segíteni, de nem sikerült. Maga meg, Judit, fél attól, hogy a külföldi gyógyszerekre nem lesz pénze. Hát osszuk meg a munkát: a műtétet megoldjuk mi, a gyógyszerek költségét meg állja a szerkesztőség...

★ ★ ★

Révésznek igen nagyon tetszik az ötlet. De mert a várt Horn-látogatás időpontja a Népszabinál bizonytalan, magánakcióba is kezdek. Unokatestvérem egykori gimnáziumi osztályának fele Németországban él. Én is ismerem őket. Egyikük jó hírű vezető urológus-sebész. Szólok Péternek: és ha a kinti srácok összedobják a költségeket, vagy csak meghitelezik, Gábor meg Hamburgban megszervez mindent? A válasz: persze hogy megoldható, csak szólj, ha kell.

...És nem szólok, mert hetekig megy a hezitálás a szerkesztőségi látogatásról... A tragikus befejezésről az utolsó sorokban még majd mondok valamit...

★ ★ ★

Kendétől hallom vissza napok múlva: „Úgy tudom, a Főnöknek nagyon tetszenek az elemzéseid.” (Már tegeződünk, elvégre ha Révész megteszi, akkor ő is.) „No, tetszik az új munkád?”

Érzem a hangjában azt is, hogy „ugye, tudod, hogy én vittelek oda”? Meg tényleg tetszik is az egész. Hát megköszönöm neki, szépen.

Budapest, Te csodás Demszky-város

Azért Révész médiaügyei mellett és közben Kendének is dolgozom még. Például amikor a fővárosi önkormányzatban történő MSZP–SZDSZ-együttműködésről van szó, készíték a számára egy összeállítást mindarról a korrupt vagy hülye intézkedés- és tervtömegről, amely Demszky első négyéves „királysága” alatt ment végbe, amikor is a korábban az SZDSZ mellé csapódott fővárosi vállalatok-intézmények vezetői számára valóságos aranybányának bizonyult az, hogy a főpolgármester úr hagyta őket szabadon garázdálkodni. Akár milliárdos dollárkölcsonök árán is.

És óvom Kendét: előbb-utóbb kiborul a bili, a sajtó megtud valamit, vagy a lakosság józan többsége unja meg az állandó korlátozósdit – akkor viszont kár lenne Demszkyvel együtt bukni. Egyetért, igazat ad. Az elemzést elteszi. Aztán – nem történik semmi. Hogy miért, azt csak sejtem. A főváros vezetésébe az MSZP-nek az SZDSZ-szel szövetséges szárnya kerül be. Nekik politikailag sem érdekük bármit is tenni Demszky és csapata ellen, és ráadásul valószínűleg megkapták az ígéretet vagy mindjárt a részesedést is a „tortából”. Hogy azután a dollárkölcsonöket majd valahol, valamikor, valakiknek vissza is kell fizetni? Hogy az ország eladósodásában ez is vastagon benne van? Kit érdekel, kinek számít? Addigra ők már árkon-Bokroson túl lesznek a jó kis finom, zsíros koncocskákkal, amelyeket mint az új vadkeleti kapitalizmus eredeti tőkefelhalmozói, fiaik fognak jól menő üzletekben kamatoztatni. Az akkori pénzügyminiszter meg kénytelen lesz ismét a tízmillió kisemberen levetni a kölcsonök törlesztésének „fedezetét”... És az óra körbejár...

Kivizsgálható zavaros ügyek az előző négy évről, vita esetén elővehetők:

- 1. Révai–Demszky-ügy. Révai Gábor hivatalosan a városháza sajtófőnöke volt, nem hivatalosan ennél sokkal több. Minden protokollútjára elkísérte Demszkyt, Bécestől Szingapúrig. (Egyáltalán: mennyi volt a négy év összesített „útiköltsége”? Utazott-e például az államfő összesen annyit, mint a főpolgármester?) Amióta Révai lányát Demszky feleségül vette, hogy maradhatott meg Révai addigi funkciójában? Hiszen nincs olyan demokratikus ország a világon, amely ilyen fokú rokoni kötődés esetén az azonnali összeférhetetlenséget nem mondaná ki...*
- 2. Biztos, hogy Schiffert érdemes jelölni a vezetésbe, olyan előzmények után, hogy Székely Gábor egy magyar–izraeli ifjúsági alapítvány kuratórium elnöke volt (Cifer György vállalkozó társaságában), Schneller pedig egy hasonló kulturális alapítványé?*
- 3. Megvizsgálendő a nagy közlekedési-építési maffia ügye. A fővárost közel 20 éve uralja egy tervezői-kivitelezői csoport, amely áll a Váti–Buváti–Főmterv tervezőcsoportból, a Betonútépítő Vállalatból, a Hidépítő Vállalatból és újabban az Alterra Kft.-ből. A Buváti korábban sok szamizdatos, későbbi SZDSZ-es vezetőt dolgoztatott „büjtatott” státusban, például Konrád Györgyöt és másokat. Sokáig gátlástalanul uralták a megrendelési piacot a fővárosban, nevükhöz fűződik például a „hidprogram”: módszeresen végigmentek a főváros minden hídján, „újjaépítve” azokat, de úgy, hogy mire végeztek a város egyik végén, kezdték is újra a másikon. Kérdés: meg voltak-e vesztegetve az egyetemi „szakértők”, akiknek véleménye alapján mindig „azonnali és elkerülhetetlen” volt az újabb nagy munka? Jelenleg „viharszünet” van, mert a Lágymányosi hidra ez a maffia kapott megrendelést, és ez leköti kapacitásukat. Azonban semleges tendereken rendre elbuktak, az M0-s hidat, az M5-ös autópálya továbbépítését sem ők kapták, hanem a konkurens Uvateru, Aszfaltútépítő stb. De már most verik félre a harangot: amint kész a Lágymányosi híd, azonnal szét kell szedni a Petőfi hidat, utána a Szabadság hidat, aztán a Lánchidat és így tovább. Kérdés: hogyan dolgoztak eddig? Talán úgy, hogy direkt olyan megoldásokkal operáltak, amelyek után 20 év múlva újra hozzá kell nyúlni minden hídhoz? Van-e még olyan főváros a világban, ahol állandóan javítani és felújítani kell a hidakat, akár keleten, akár nyugaton? A hatalmas államadósság hány százalékát képezte ez a horribilis költségű program? (Amikor éppen nem lehetett egy hidat szétverni, akkor a különböző, 10–15 éve épült közúti felüljárókat bővítették, építették újjá, lásd Helsinki út, Üllői út, Szentmihályi út. A Helsinki út ráadásul tökéletesen felesleges volt 4 sávon, mert egyidejűleg felépült az M0-s és a csatlakozó új 51-es út, amely az itteni forgalom 60–70%-át átvette, mégis „bizalmi kérdésként” kezelték.) A csoport hangadó személyi-*

ségei eddig: Dalmy Tibor, sokszoros „hídkormánybiztos”, Kovács Zoltán, a főváros volt közlekedési vezetője, és utóda, Sárosi László, de sajnos van egy MSZP-hez közel álló volt vezető is köztük: Derzsi András. Továbbá a csoporthoz tartozott Kálnoki-Kiss Sándor is, Arató Balázs pedig a Mérleg utca bizalmi embere.

A maffia lépése volt a körúti vízcsőfelújítás is, ahol több százmillió volt az SZDSZ-es közgyűlés által elfogadott költségűllépés, ráadásul olyan tényezők miatt, amelyek teljesen feleslegesek voltak, mint a villamossínek közti díszburkolat vagy a vaskorlát oszlopok végig a járda mentén. Utóbbiak szerepe elvileg a járdán parkolás meggátlása, gyakorlatban: a körúton számtalan üzlet van. Az eddig oda szállító járművek a járdán rakodtak. Most az egyik forgalmi sávban, mert más hely nincs. A forgalmi dugók száma viszont sokszorosa az eddiginek!

Most hatalmas, zsíros megrendelést kapott a társulat: a kis földalatti felújítását. Eredetileg 3 állomást kellett felújítani, az utolsó közgyűlési ülés ezt 11-re emelte. A költségeket majdnem duplájára. De mert több maffia is van a városban, a másik a Vízművek-Alterra Kft. csoport, ezzel egy időben a körúti vízcsőprogram is folytatódik. A Rákóczi térig. És aztán tovább...

A gyakorlatban viszont egy dologról eddig nem volt szó: egyszerre lesz lezárva a Rákóczi út–Nagykörút keresztezés és a Rákóczi térig a körút, másfelől viszont a teljes Andrássy út, és a körút az Oktogonnál is. Az eredményt nem nehéz kiszámítani: sohasem látott méretű közlekedési káosz lesz Budapesten 1995 első 8 hónapjában. A tömegközlekedésben is: leáll a kis földalatti, a 4–6-os villamos pedig két helyen nem tud majd továbbmenni a körúton.

De a lényeg: a maffia megkapja a milliárdos megrendelését, ráadásul a népet pillanatok alatt a kormány ellen lehet hangolni, mert az utca embere nem azt fogja mondani, hogy ezt Demszky és haverjai csinálták, hanem hogy „ezek odafent”. És mindezt egy időben a legkeményebb gazdasági megszorító intézkedésekkel! Ha ebben nincs tervszerű lejárata, juhászkutya legyenek...

4. Demszky „fű alatt” elfogadtatott egy szmogriadóintézkedés-sorozatot. Politikai lényege: télen, ha szmog lesz, a Hungária körúton belül leáll a járműforgalom, a taxiké is. A magánjárművel kis boltjukat ellátó árusok-kereskedők nem fognak tudni szállítani. Az orvosoknak ígértek felmentést: senki sem kapta meg!!! A fűtést korlátozni akarják a távfűtött lakásokban! És mivel a szmog általában leszálló légáramlatnál, kemény lehűléssel együtt jön, érdemes belegondolni: nincs kenyér, csökkentik a fűtést, a gyereket bölcsődébe-óvodába-iskolába nem viheti a szülő kocsival, mínusz 10–15 fokos hajnalban kell a ritka BKV-járatokra várnia – hány órán belül tör ki a népfelkelés már megint csak „odafent és ezek” ellen? Mert, ugye, a más farkával könnyű verni a csalánt.

Ugyanakkor a legbigottabb környezetvédő polgármesterek nyugaton sem ilyen hülyék! A római szmogriadó idején is csak a nap bizonyos csúcsforgalmi óráiban tiltották be a járműforgalmat, sőt úgy időzítettek, hogy a fontos futballmeccsre már kocsival is mindenki oda-, illetve hazaérhessen! No de ez a stupid, fanatikus autógyűlölő Demszkynél nem létezik, ő ezért kivezenyelteti majd Bodrácska rendőreit az utcára, és amikor a tizedik súlyos összetűzés lesz a gyerekekért öröngő szülők, az üres boltok előtt álló vevők, a rokkantkocsik utasai (ők sem kaptak előzetes felmentést!) és a rendőrök között, majd vigyorogva mossá kezét... Mellesleg: a szmogprogram négy eddigi felelős városházi vezetője mondott már le ez ügyben, és távozott az apparátusból.

Megoldás: újratárgyalatni az egészet, normális módon átfogalmaztatni a szmogriadótervet, és a főpolgármester kezéből kivenni az egyszemélyes intézkedési jogkört szmog esetére, ezt a három (négy) fővárosi frakcióból álló bizottságra bízni, ügyelve arra, hogy a túlzó „zöldek” a bizottság közelébe ne kerüljenek! Pár száz légúti beteg érdeke nem ér meg egy téli népfelkelést. Az igazolt légúti betegeknek ingyen oxigénmaszk és -palack kiadása javaslandó, és az, hogy szmogkor nem szabad utcára menniük! Még mindig ez a kisebbik rossz... (Ráadásul az említett útlezárások miatt torlódó járművek a szmogvészhelyzetet bármikor, hetekre kiválthatják, akkor pedig Demszkykém szépen elkezd diktátorkodni a jelenlegi felhatalmazás alapján, és attól mentse meg az isten ezt a várost és az országot...)

5. A parkolási ügy. A Hungária körúton belül és a budai körgyűrűn (Mártírok útja–Moszkva tér–Krisztina körút–Alkotás utca–Bocskai út–Schönherz Z. u.) vonalon belül mindenkitől horribilis parkolási díjat akarnak szedni. Hivatkozva külföldi példára, hiszen Béctől Szingapúrig ezért utaztak tapasztalatcserére, mint nyilatkozták az urak. (Más kérdés, hogy Bécsben is csak az I. kerületben vezettek be ilyesmit, míg nálunk 11 fővárosi kerületet érintene az ügy.) Óriási korrupciókkal, itt kezdetné a kormányfő a közbeszerzések ellenőrzését. Például: a Fővárosi Garázsipari Vállalat kezéből kivették a parkolásműködtetést, és egy hozzájuk közel álló „vállalkozókból” álló társulásra akarják bízni. Az eddigi parkolóórák ezreit ki akarják dobni (a körúton már megtették), és új, méregdrága, német parkolóórákat akarnak sok százmillió DM-es tételben behozatni. A fizetésimérleg-egyensúly nagyobb dicsőségére. Itt a már említett Sipos László keveri a kártyát a városházán. „Kivétel nincs” jelszóval a kisüzletek áruszállítói, az orvosok, a helyszíni javítást végző kisiparosok is óránként 80–160 forintot fizetnének, amely költséget természetesen a fogyasztóra hárítana mindenki. Ez sem érdekes, csak az, hogy a Parkolási Társulás minél nagyobb hasznot arasson le. (Érdemes lenne az MSZP-s kerületeket rávenni: tagadják meg az ebben való részvételt.) A minisztériumok, főhatóságok munka-

társai is vagy maguk fizetnének, vagy az érintett szerv, ideértve a rádiót és a televíziót is, mindenütt hatalmas pluszköltséget okozva. Egyetlen kivétel lenne: maga a Fővárosi Önkormányzat. Merthogy annak udvara nem közterület, mint Révai úr kinyilatkoztatója, hanem a „városháza magánterülete”, tehát az udvaron parkoló 3–500 apparátusi, illetve személyi tulajdonú kocsik nem fizetne semmit... Itt nagyon meg lehet őket fogni, ahogy ott is, hogy a Mérleg utcában is ilyen szigorú lesz-e az új rend. Mert a Köztársaság téren meg a Bem téren biztos szigorúak lennének Demszky pénzbehajtói...

A mélygarázsépítések is igen sunyi ügy: például a Szabadság tér összes fáját, bokrákat ki kell vágni ahhoz, hogy ott ilyen építeni tudjanak, aztán, ha kész, akkor majd telepítenek újat, addig meg fulladjon meg a fél ötödik kerület, mert nincs növény, nincs oxigén. Miközben Sípós úr többször kijelentette: ahol lesz mélygarázs, ott fokozatosan lehetetlenné kell tenni a környező lakosságnak a felszíni parkolást, hogy lekényszerüljön a drága mélygarázsokba, különben „nem éri meg az építetőknek beleválni ekkora beruházásba”. Mármint az önkormányzat szakértői kit képviselnek, a lakosságot vagy a beruházókat? (Itt is lemondott pár tehetséges és tisztességes szakember már, mint például Járai úr, a kinevezett parkolási főbiztos...)

***

Lehetne még forszírozni a díszburkolatok ügyét, kik kapták rá a megrendelést, mennyiért, és mennyivel vesztegették meg a főváros vezetőit azért, hogy újabb és újabb utcákat, tereket minősítsenek sétálóutcává, amely díszburkolatot kíván? A Kertészeti Vállalat, csak hogy indokolja saját fennmaradását, hány egészséges fát vágott ki, gallyazott csupaszra fő- és mellékutainkon, ültetve helyébe olyan csemetét, amely tíz-húsz év után már ad majd oxigént, de a következő 2–5 évben a kivágott fák, lemészárolt gallyak-bokrok oxigén-utánpótló szerepét mi veszi át?

Mindenképpen háttérbe kell szorítani néhány olyan alibiszervezetet, amely az önmutogatás jegyében százezreket provokáló akciókat hirdet, Demszkyék nem is olyan hallgatag támogatásával. Ezek az SZDSZ-háttérszervek: Levegő munkacsoport, Talentum alapítvány (más források szerint Talento), Fővárosi Közlekedéstudományi Egyesület. Már a közalkalmazottak sztrájkfenyegetésénél kiderült, hogy ezek most már direkt politikai szerepre is törnek, a Levegő csoport javasolta Szabó Endrééknek azt az abszurd gondolatot, hogy még kétszeresére kell az üzemanyagok árát emelni, és ebből fizetni bérfejlesztést a közalkalmazottaknak. Hogy cserébe hatmillió ember fordulna percek alatt a kormány ellen? Nem baj, sőt talán ez a cél...

Népszava, Express, egyebek...

A heti egyórás rögeszmeccserék menetrendje: leadom az esedékes tanulmányt, majd csiholjuk az agyunkat aktuális ügyekben, illetve Révész elmondja a boszorkánykonyha legújabb fejleményeit, nem árt, ha tudom alapon. Néha tolmácsolom emberek felajánlkozását, akik segítenének ebben-abban.

Így kerül szóba például a Ferihegy-2 reptér, az esedékes privatisációs zűr ügye. Meglepődik, hogy erről is tudok egyet-mást. Na ja, évekkkel ezelőtt még Erdei Tamásnak, az LRI vezérigazgatójának segítetttem újságíró-informátorként a témában, csak akkor még a kiskunlacházi volt szovjet reptér lett volna a Ferihegy-3. Viszont az egész háttérrel megismertem. Olyan irrealitásokig bezárólag, hogy egy francia partnercég külön gyorsvasúthálózatot épített volna ki Lacháza és az Expo között... Mindezt elmondom Révésznek, látom, megjegyyez mindent.

Bős-ügyben is jelzem: bocs, de voltam én is vízügyes, elég sokat tudok. Például azt, hogy a vizes lobby már rég eldöntötte: ha nem Antall alatt, akkor Horn idején, ha nem, akkor a következő kormány alatt, de Nagymaros mindenképp fel fog épülni, és utána még két, teljesen felesleges sík vidéki vízlépcső, Kulcsnál és Fajsznál is, a Dúnán! És borozgató vacsoráknál nem is csinálnak titkot belőle: „Bármilyen lesz is, felépítjük, mert ez a mi szakmánknak 50 évig óriási megrendelés és pénz!” És ezért pénzelték a Népszabadságot, illetve az MDF-közel Duna-védőket utáló SZDSZ-t. Ezért lett a Népszabi a legerőműpártibb lap az országban. És hozzáteszem még: a 400 köbméteres vízpótlás a jó változat, mert az megfelel az őszi szigetközi kisvizeknek. És ősszel a Szigetközben ilyen vízhozam mellett bizony mindig is volt élet, de mennyire. Felajánlom, hogy tanulmányt írok, amelyben 50-es évekbeli horgász-vadász élménybeszámoló köny-

vekből idézek, mellé téve az akkori vízjárási-vízhozami adatokat. Ez elég meggyőző lehet.

Révész figyelemmel bólogat: – Most már értem, hogy miért keregett meg egy egyetemi professzor, aki a vízépítésben érdekelt. No igen, ennek ismeretében más a kép...

Viszek más, kidolgozott ötleteket is Horn image-ének feljavítására. Például: álljon ki, ha kell, az országos rendőrfőkapitány és Kuncze ellenében, és állítsa le a monstre közlekedési razziákat. Hogy miért? Mert a pár milliós bevétel nem éri meg az okozott közhangulati kárt. A bűnügyeseknek nincs pénzük, nincs kocsijuk, nincs technikájuk. Néha még benzinük sem. Az ősztől tavaszig tartó több száz ezres víkendház-feltörési hullámot már követni sem tudja a rendőrség, többnyire nyomozás sem indul, mert minek. De radarra, nyugati csodamotorra, új autókra milliárdok mennek el. És a közlekedésiek „állam az államban” a rendőrségen belül. És a közbiztonsági-bűnügyi állományt vezénylik át a közlekedési razziákhoz, akik dühükben, hogy hétvégén sem lehetnek otthon, „addig büntetnek, amíg a nyugtatomb tart”... (Nem én mondtam, hanem rendőr barátaim.)

És hogy mindezt meg lehet fordítani. A közlekedésiek kocsijait, motorjait, emberállományát vezényeljék át a bűnügyesekhez, közbiztonságiakhoz, segíteni, mondjuk, egy évig. Majd mindjárt nőni fog a „felderítettség százaléka”. És a közlekedési „urak” nyomozzának csak télen, sárban-fagyban a víkendházfeltörők után. Több hatása is lenne: a „rendőri köznép” hangulata is javulna, meg a betörők nyomát bottal üthető károsultaké, a „fertőzött” városnegyedek lakóié. És ha Kuncze „polgárbarát rendőrségről” beszél, de csak beszél, Horn valósítsa meg.

Csak egy bátortalan kísérlet lesz belőle. Horn valahol elmondja, hogy a rendőrségnek nincs joga bizonyos biztosítási szelvények ellenőrzésére – és ennyi. A razziák az utakon folynak tovább, pedig ebben a helyzetben, amikor a pénzhiány miatt egyre több az elégedetlen ember, legalább olyasmit meg lehetne lépni, ami nem kerül pénzbe. Mint ez az ötlet. (Ne feledjük: hol volt még januárban Bokros-program...)

A másik ötlet az autósok védelme: alkotmányellenes, hogy a biztosítótársaságok a kötelező biztosításnál azért emelik az árakat, hogy hasznuk is legyen az ügyön. Ugyanis a „kötelező” bevezetésekor arról volt szó, hogy ez nem lehet hasznot hozó ágazat. Ráadásul paradoxon is: az állam kötelezővé tesz valamit, és a magántulajdonú biztosítótársaság hasznot húz belőle. Minden gazdasági jogelmélettel ellenkezik. Főleg úgy, hogy végül is az Állami Biztosításfelügyelet rendeli el az újabb és újabb áremeléseket. A megoldás: a kötelező biztosítást egy cég intézze. De mert az államilag elrendelt biztosítási forma, az erre szakosodott biztosítóintézet, cég, társaság nonprofit elven működjön, legyen állami tulajdonban, az autós szakmai szervezetek, például autóklub meg ilyesmi szakembereinek ellenőrzése mellett. Hárommillió ember rokonszenve nyerhető így meg. Legfeljebb kiesik némi nyereség az üzleti biztosítóknál. (Akiknek alkalmasint van egy titkos szerződési záradékuk a mindenkori pénzügyminisztériummal arról, hogy az államilag elrendelt biztosítás hasznát részben a költségvetésbe fizetik be...)

Na igen. Akkor még ilyesmikben is lehetett gondolkodni. Még nem Bokros főhóhér úr présébe volt szorítva az ország... Csak azt tudnám, hogy Révész ezeket az ötleteket egyáltalán továbbadta-e Hornnak, vagy „lenyelte” az egészet?

★ ★ ★

Amíg Révész ezeket olvasgatja, kiadja töprengésre az újabb házi feladatot: neki saját, személyes, nosztalgikus ügye a Népszava „visszaszerzése” szocdem lappá, hiszen már nagyapja is fontos szerepet játszott az újságnál. Milyen ötlettel lehet ezt megoldani, figyelembe véve azt is, hogy hamarosan lesz privatizációs miniszter, vagy Suchman, vagy Szokai Imre, tehát a Hitel Banktól, illetve a Magyar Hirdetőtől visszakerült lapok privatizációjánál is lehet változatokban gondolkodni...

Értem a célzást: kerül, amibe kerül. A Népszava, ugyebár a VI-CO-é, ott Fenyő János a gazda. Tán lehet vele tárgyalni, az egész csak azon múlik, hogy kellően diszkrét lesz-e? Ugyanis: ő nagyon áhítozik az Expresszre. A hirdetési újságra. Meg is hirdette a Népszava-

vában: a VICO hajlandó mindenkinél 3 százalékkal magasabb vételárat fizetni a lapért!

No, ha csak ez a gondja, hát rajta! Legyen az övé az Express, akár a 3 százalék nélkül is... De „adja vissza” a Népszavát. Igen ám, de a VICO-birodalomnak napilap is kell! Hát – kapja meg a privatizációs csomagból a Mai Napot cserébe. Hogy miért pont azt? Mert a Népszava mostani gárdája, Pallagitól kezdve, ex-Mai Nap-os vezetőkből áll. Az eredeti Mai Napot ők hozták létre, és tették olyan sikeressé, amilyen akkoriban volt. És elzavarta őket onnan Töröcskei. Egy ilyen cserébe tán presztízsből ők is belemennek. Amúgy egyszerű a végrehajtás: minden marad a helyén, a technika is, a VICO-nál az újságírók is, csak a címlapfejek cserélődnek. Ez a Népszava úgylap, a stílusán sokat nem kell változtatni. A Mai Nap helyiségeibe viszont már a „szocdem Népszava” gárdája kerül. Amelyhez csak egy tőkeerős nyugati szocdem kiadó kell, és annak kell privatizációként odaadni a lapot. Hogy a „Polgári Szövetség” se sikítson sajtószabadságról, kapják meg fájdalomdíjként a Reformot, az úgylap csődbe ment, csináljanak belőle lapot, ha tudnak. És a Magyar Nemzet kapjon garanciát, hogy önálló polgári, középen álló lap marad, amely mindenfajta polgári vélemény tükrére lehet, konkrét pártelkötelezettség nélkül. Ajánlom még Szényi Gabit, a főszerkesztő-helyettest, aki ezt biztosítani tudná...

Amikor Révész ezt elolvassa, csillog az örömtől a szeme. „Ügyes” – mondja. Ami nála már nagy elismerés. És egyben szélesíti a leckét: csináljak egy összefoglaló nagy elemzést a piacon lévő összes lapról, múltjáról, vezetőiről, és arról, hogy egy esetleges baloldali sajtóellenoffenzívában milyen szerepet játszhatnának?

Pár nap alatt ez is elkészül, van vagy húsz oldal. Végigmegyek a lapokon, az irányzatokon, az embereken. Az „utasítás” szerint nemcsak eddigi szakmai múltját elemzem a sajtó felső és középvezetőinek, hanem sokukról az egyéni érdeklődési körrel, hobbirol, esetleges befolyásolhatósági pontokról is összefoglalót adok. Amikor június elején erről egyik vezető újságírónk feleségével beszélgettem, elsápad: te úristen, hát ez Rákosi korában volt utoljára divat... Van benne valami. Egyébként igyekszem objektív lenni, és személyes elfogultságomat, pozitív vagy negatív irányban jelzem, függetlenül at-

tól, hogy „használhatóságukat” illetően kiről mit írtam. Pár barátomról próbálok pozitív képet adni, legalább nekik segítsék... Néhányat név szerint Révész figyelmébe ajánlok, mint baloldali gondolkodású újságírókat. Torda Pistát a Pesti Riporttól, Aczél Gábort az Estitől, a Ferenczy-Europress néhány vezetőjét, és másokat. Utólag töprengök: jót tettem nekik ezzel? Mindegy, Révésznek annyira tetszik az egész, hogy – itteni pályafutásom során először – pénzt is ígérte. Kende meg mosolyogva veregeti meg lelki vállaimat:

„Uraságodnak nagyon megfutott! Mást se hallok, mint hogy nagyon jókat ír, elemez. A Kisfőnök – mármint Gál – is ezt hallotta Horntól. Úgyhogy felkér téged egy tanulmány készítésére mindarról, amit esetleg nem tudunk az SZDSZ vezetőiről. Te meg ismersz pár hangadót a „középmezőnyből”. És ezért is fizetünk. Vállalod?”

Miért ne vállalnám? Ha egy füst alatt valami rosszat írhatok a kedves jó kék fiúkról, akik a fél életem tönkretették, hát örömmel...

A tanulmány el is készül. A gyökereknél kezdem: az 1967–69-es „balos” mozgalmaknál, a közgázon és a bölcsészkaron, ahonnan valóban a mai SZDSZ politikai első vonalának nagyobbik része „származik”. De hozzáteszem: ez nem minden. Nemcsak ők voltak ott az alapítók között. Hanem egy másik csoport is. Zsidó származásúak, akik viszont sosem értettek egyet a „balosokkal”. Ők eleve más céllal indultak. Beépülve, besimulva a hatalomba, azt maguknak, néhány száz embernek megszerezni. És miközben magukat kifelé a zsidó identitás és önvédelem prófétáinak mutatják, a gyakorlatban ennek felszíne alatt külföldi üzletbarátokkal az ország olyan eladásában érdekeltek, amely e pár száz, esetleg néhány ezer ember tartós gazdasági hatalmát biztosítja. Marxi értelemben komprádor burzsoáziaként, azaz idegen pénzügyi hatalmak helytartóiként. Mert csak így tudják biztosítani, hogy nélkülük, ellenükre akkor se történhessen semmi, ha már a zsidóság normális 90 százaléka is hányingert kap gusztustalan mohóságuk láttán. Hozzájuk csatlakozott az a „művészeti elit”, amelynek többsége képtelen volt tömegigényeknek megfelelni, de „lilaságait” e csoport gazdasági védőhatalma alatt „kizárólagosan sztárolt művészetté” tette, elsősorban Budapesten.

Ők a derékhad az SZDSZ-ben. És nekik mindegy, hogy a pártot ki vezeti, annak hagyják a kamarillairányítást eljátszani, aki az adott

helyzetben az ő nyugodt térnyerésüket biztosítja. Az újságokat, közvélemény-kutató intézeteket, egy sor nagyvállalatot ők irányítanak. Amikor Antallal kellett megállapodni, Tölgyessyt tolták előtérbe, ha Hornnal kellett egyezség, akkor Petőt. Petőt, akit olthatatlan vágy fűt az első ember szerepére, és frusztráltsága éppen abból ered, hogy tudja: ezt a magyar politikai miliőben sohasem teheti meg. És ezt csak egy úton tudja magában kompenzálni: bárki van a kormányfői bársonyszékben, támadja, támadtatja.

Mivel most ezt Hornnal szemben célszerű játszani, segítik ebben a derékhad nagymoguljai. Ha más taktika lesz célszerű a további „leuraláshoz”, hát őt is ejteni fogják. Soros mester pedig hatalmas pénzeivel a derékhadat segíti. Mert neki tényleg egy eladósodott, tönkrement ország a jó távlati terjeszkedéshez, vagy ahhoz, hogy ha nemzetgazdaságokat összeomlasztó devizamanipulációi miatt a világ minden komolyabb országából menekülnie kell majd, akkor elég lesz a maradék vagyona ahhoz, hogy itt még akár király is lehessen – a háttérben. Mondjuk, az államadósság felének kifizetése fejében menedéket, védelmet kapjon. Egyszer. Talán.

★ ★ ★

Nos, ebben az elemző stílusban húsz oldalt írtam Gálnak. Némi marxista szakzsargonban, hogy könnyebben értse. A reagálás, Kende közvetítésével: „Végre egy ember, akinek stílusa is van. Tud írni. Na persze, az a szakmája...”

(Magamban hozzátettem: meg politológiai tudományokból van a doktorátusa. És az sem mindegy.)

★ ★ ★

És még egy „apróság”: többször elmondtam a jelzett uraknak, hogy mifelénk, a Klauzál tér, Dob utca táján, de másutt is, ahol zsidók, félzsidók laknak, lakunk, bizony terjed, de nagyon, egy aranymondás:

HA MÉG EGYSZER LESZ HOLOCAUST MAGYARORSZÁGON, AZT AZ SZDSZ FOGJA „ELÉRNI”, GÁTTLÁSTALAN ÉS GUSZTUSTALAN MOHÓSÁGÁVAL, AMI KIVÁLTJA A TÖMEGEK SZÉLSŐSÉGES REAKCIÓIT...

És ezért van az, hogy a pesti kizsidóknak talán a többsége az MSZP-re szavazott, és ezért van már szinte minden pártban néhány vezető, zsidó származású szakértő. Hogy ez tán mégse történhessen meg. És ezért állt el a lélegzetem később, a Flamenco előtt, Révész szavai után. Mert akkor tűnt először reálisnak ez az irtózatos álom... Lázár nagyapám, az emlékedre esküszöm, én megpróbáltam most, e könyvvel, beleszólni...

Furcsa hétköznapiak...

Még február van. Bokros-csapás még sehol... A Révésszel való találkozásokon sok mindenről esik szó. Így Ilkeiről is. Akivel egyébként amúgy szívből utálják egymást. Valamikor ugyanazt a lányt szerették. De csak az egyiknek sikerült. És azóta tart a haragszomrád. Ilkei meg van róla győződve, hogy Révész fúrta meg az ő ombudsman-jelölését, annál is inkább, mert az új jelölt, Gönczöl Katalin Révész favoritja.

Révész ezt meredeken tagadja. (Kockázatos volt előtte az egész ügyet egyáltalában szóba hozni, mert volt esély rá, hogy azonnal kirúg, mégis megtettem. Mert nekem a barátság azon kevés emberi érzelmek közé tartozik, ami szent.)

Hogy bizonyítson, megígéri: találkozik Csabával. Többször is megígéri. Soha nem teszi meg. Egyszer például arra hivatkozva nem megy el a randevúra, hogy feltörték a kocsiját, ellopták a rádiótelefonját, és ezért nem tudott üzenni: késni fog... Ilkei csak bólogat: megmondta ő, hogy link... Még mindig nem hiszem el... Pedig már ébredhetnek... Mert az, hogy most mindenki egyszerre fizetni akar a munkáért, két dolgot jelenthet. Vagy azt, hogy tényleg megbecsülnek, vagy azt, hogy a mór megtette a kötelességét, kifizetjük, aztán kotródjon...

Igaz is, rádiótelefon. A kocsifeltörés után Révésznek még hónapokig nincs mobil készüléke. Megkérdem: hát a miniszterelnöki titkárságnak nincs annyi pénze, hogy másikat adjon helyette? Az előző parlamentben még a képviselők is kaptak ingyen híradástechnikát, ha csak határozott időre és szolgálati célra is...? A válasz: szegény az eklézsia, nem telik. Sem kormány-, sem pártpénzből, no meg Révész amúgy sem MSZP-tag.

★ ★ ★

Februárban felelevenítem az Andrew C. Timár-ügyet. Ezúttal Révésznek, mert úgy tudom, Timár úr március végén hazajön. Révész is áldását adja az ügyre, azzal, hogy természetesen először nála kell majd jelentkeznie a kanadai üzletembernek, azután ő dönti majd el, hogy mikor és hol tud számára Horn időt szorítani. Az ötletet egyébként jónak tartja. És elmondja: neki is voltak már Soros messterrel afférjai, de ez eddig sosem ment túl élesben.

★ ★ ★

Márciusban nézegetem a kitüntetettek listáját. Már Antall idején is jókat nevettem rajta, minden tanítvány, tanártárs, nép-nemzetinek beállt tollnok és művész megkapta. Most a másik oldal osztogat. Horn például kedvenc Omega együttesének. (Na igen, Bródy az SZDSZ-t, Szörényi az MDF-et támogatta. Az viszont nem számít, hogy Kóbor az Omegából a Fidesznek csinált választási reklámot...)

És látok a listán három nevet. Az öreg Révészt, Guba Dezsőt és Futó Dezsőt. (Az ő nevelt lánya volt a már említett románc alanya.) Cinkosan kacsintok Révészre: jól lett összeállítva a kitüntetési lista... Vigyorog: Ja, kérlek, ez van...

★ ★ ★

Amikor Gálnak az SZDSZ-es tanulmányt készítem, a Flamenco Szálló előtt, az utcán, Révész kocsijában ülve megkérdem: Mondd, mi a biztosíték arra, hogy a kék urak nem viszik már idén vagy 1996-ban puccsszerűen kenyértörésre a dolgokat, akár a parlament önfeloszlatásának kikényszerítése árán is, ahogy erre Tölgyessy mester a Népszabiban írt nagy elemzésében célozgatott?

A választól tényleg megáll a szívverésem:

TUDOD, HA EZ AKUT VESZÉLYÉ VÁLIK, HÁT MAJD LEÜLÜNK VELÜK EGY KICSIT BESZÉLGETNI. ÉS MEG- EMLÍJTÜK, HOGY HA NAGYON AKARJÁK, AKKOR 6–8 HÉTRE ELENGEDJÜK A GYEPLŐT, SZABADJÁRA EN- GEDJÜK EGY KICSIT A LEGSZÉLSŐBB JOBBOLDALT. ÉS MAJD KIDERÜL, HOGY AZ ELSŐ POGROMSZERŰ KI- LENGÉSEK UTÁN IS OLYAN ELSZÁNT MARAD-E A MÉR- LEG UTCA...

Úristen! És ezt a zsidó főtanácsadó mondja. A zsidókról. Mert odáig rendben van, hogy Horn is, ő is utálja az SZDSZ zsidó vezetőit azért a szüntelen és aljas aknamunkáért, amit végeznek a koalíció születése óta. No de ezt az egyszerű kis zsidók ellen irányítani? Mert a vezérkékek az első jellelre úgyis le tudnának lépni. És a szellemet azután vissza lehetne parancsolni a palackba? Hű, de emlékeztet mindez 1944-re, és a Budapesti Zsidó Tanács kétszínűségére... No meg a nagyapám agyonlövésére...

★ ★ ★

A publicista jó híre

Elképedve olvastam, miként összegzi a január 25-i Népszabadság-cikkében az elmúlt öt év állítólagos tanulságait Hegyi Gyula. Idemácsolom a cikk kurzív betűkkel hangsúlyozott részletét: „Az SZDSZ 1989-ben kihátrált a kerekasztaltól, 1990 tavaszán az MDF-SZDSZ-paktummal kijátszotta ellenzéki partnereit; 1990 őszén, a taxisblokádnál idején parlamenten kívüli erőket is támogatott az MDF-kormány ellenében; 1994 nyarán feladta a liberális szövetséget.”

Mindez nem holmi múlt századi eseménysor leírása, hanem közvetlen közelmúltunké – sok millió felnőtt polgártársammal együtt éltük át, ami történt. Vegyük sorra. Elfogultság és elkötelezettség nélkül. Tényekről van szó ugyanis.

Egy: „kihátrálás” a kerekasztaltól. Annak az asztalnak a főhelyén az MSZP, a még meg nem reformált, monopolhelyzetű állampárt vívta utóvédharcát. A szabaddemokraták két másik ellenzéki párttal együtt álltak föl (s nem hátráltak ki) a tárgyalóasztaltól, éspedig a „Döntsön a nép!” akkor még hitelesen csengő kurjantásával. S a nép döntött. Az MDF a népszavazás bojkottjára szólított fel, sikertelenül. Ha akkor nem szakították meg a tárgyalást, és az MDF terve valósul meg, Magyarországon kettős hatalom jön létre: a kettős hatalom. Pozsgay később nyilván a lengyel Jaruzels-

ki sorsára jut (aki lemondásra kényszerült az államellenéki posztról), s az ország a régi állóvízben dagonyázik tovább.

Kettő: „Paktum”. Resteltem újra leírni az oly sokszor kimondott tény. Ama bizonyos – kétségtelenül ambivalens fogadtatású – MDF-SZDSZ paktum a parlament működőképességét volt hivatva biztosítani.

Három: Taxisblokádnál. Nem hiszek a szememnek: Hegyi Gyula is a szélsőjobb szokott dajkameséjét ismétli, amely szerint a blokádnál a szabaddemokraták machinációja volt? Hogy csak fűtyenteniök kellett, s a fuvarosok egy emberként engedelmessé váltak, és megbénították az országot?

S ha csakugyan ilyen démoni erejük és befolyásuk volt, ugyan miért riadtak vissza az akkor bizony megroggyant kormány megbuktatásától? És melyek azok a „parlamenten kívüli erők”? Netán a szakszervezetek? Akik – a régi, s az új, függetlenek – együtt védtek a taxisok érdekeit ama bizonyos emlékeztetés, diadalmas egyeztetőtárgyaláson?

Négy: a liberális szövetség „feladása” 1994 nyarán. E szövetséget – ki ne tudná – gyakorlatilag a választó-

polgárok fosztották meg a közös siktól, amikor jobbra tolódásáért megbüntették a színeváltózt Fideszt.

Hegyi Gyula cikkének címe: A miniszterelnök jó híre. Szándékosan nem a címben is jelzett fő témájához szoltam hozzá – erről kellőképp elmondtam már a magamét más orgánumban. Éppúgy, mint előzőleg Antall és Boross urakról.

Erről azonban eszembe jut Hegyi Gyulának egy régebbi, *kitűnő* cikke. A Magyar Hírlapban jelent meg 1990 augusztusában, és ez volt a címe: Antall. Merész és eredeti gondolatokkal rajzolta meg a cikkben az akkor még államférfiúi nimbusza csúcán, ereje teljében lévő miniszterelnök portréját, amelyet a legújabb divattal lett fogalommal character-sketch-nek nevezhetnénk. Nem azért írta, hogy megbuktassa, hanem mert ez volt a véleménye róla, s mert nyilván úgy vélte, a miniszterelnök is bírálható. Nyilván Hegyi Gyula se vette volna jó néven, ha így oktatják ki: „egyes újságírók durva és nemtelen eszközökkel igyekeznek lejáratni Magyarországi miniszterelnököt”.

Hiszen nem lejáratni akart, csupán tenni a dolgát: a véleményét mondani.

Fencsik Flóra
műfordító, közíró

Hegyí Gyula január 25-én cikket mer írni a Népszabiban az SZDSZ kétszínűségéről és ellehetetlenüléséről. Nemsokára Fencsik Flóra, aki valaha kitűnő újságíró és műfordító volt, nagyon szerettem, de újabban (?) a Mérleg utca egyik első számú bértollnoka, megkontárzza mindezt ugyancsak a Népszabadságban. Egyik fő érve: „Taxiblokád. Nem hiszek a szememnek. Hegyi Gyula is a szélsőjobb szokott dajkameséjét ismétli, amely szerint a blokád a szabaddemokraták machinációja volt?” És így tovább, ebben a stílusban. Közben Kende hozza a hírt: Hegyit megfenyegették. „Képviselő még lehetsz három évig – mondták neki –, de az utána következő húszban újságíró Magyarországon aligha...”

Most már nagyon cvíder vagyok, és megkérdem Révész: válaszoljak, nyíltan, névvel? És bizonyítsam, hogy igenis a Mérleg utcából irányították rádióan a blokádokat? Hiszen ott voltam, az egész már csak azon múlik, hogy Szegvári Péter, a volt vb-titkár is hajlandó-e tanúsítani, vele pedig nyilván lehet beszélni...

Mérlegel, latolgat, azután dönt: nem aktuális. Most nem éri meg, hogy névvel leleplezd magad...

Tudomásul veszem, ha nem is vagyok túl boldog tőle...

★ ★ ★

Az Express ügyében érdekes hírt kapok. Gyerekkori barátom, az egykor büszke-szép Lukácsi Kati, aki mostanában volt férje nevét viselve Horváth Katalinként olvasószerveztő a hirdetési lapnál, beszélni szeretne velem. Információkat ad. Feltehetően hiteleseket, hiszen az utóbbi időben az Új Magyarország-os Fábíán László szeretője volt. (Hajjaj, Kati, hol a szépség, hol a büszkeség?)

Információit összegezve sürgősen faxolom Révésznek, hogy képen legyen. Mert azért még nem dőlt el február végére az Express-Hebdo „meccs”...

Forrás: a lap egyik olvasószerkesztője, meglehetősen jó személyes MDF-kapcsolatokkal.

- 1. A Hebdo tulajdonképpen csak fedőakció. Mögötte a gyakorlatban Liszkay Gábor volt Hírlapkiadó-vezér áll, illetőleg a Magyar Hirdető bizonyos vezetői.*
- 2. Azonban jelentkezett egy új érdeklődő is, egy amerikai cég, amely mögött viszont mérsékelt MDF-es csoportok állnak.*
- 3. Az Express munkatársi és levelezői gárdájának saját csoportérdeke és vágya: a többi laptól leszakított, önálló privatizáció. Egyben a lap igazgató-főszerkesztőjét és helyettesét, akik a munkatársak szerint „szakmailag és emberileg alkalmatlanok” a lap vezetésére, szeretnék eltávolítani.*
- 4. Beszélgetőpartnerem és a mögötte álló MDF-es körök véleménye: nem olyan sürgős ez a privatizáció, ha eddig ráért, ráér még egy-két hónapot, a március 15. nehogy már olyan sürgős határidő legyen. A hátralevő 1-2 hónapban az amerikai jelentkező ajánlatát és arculatát is jobban meg lehetne ismerni... (Ezek szerint ez is az MDF-es belháború, illetve a Polgári Szövetség belharcainak egyik állomása, lévén hogy a Mahir és Liszkay, tehát a Hebdo futtatóitjai is elvileg ugyanott vannak – csak éppen ezek szerint mégsem ugyanott...)*
- 5. A VICO vételi kísérleteiről: Fenyő egyenként akart az Express munkatársaival szerződést kötni az átlépésre. Csakhogy senki sem ment bele, azon egyszerű okból, mert okultak abból, hogy hogyan bánt el Fenyő minden hozzá került lapnál az addig ott dolgozó középvezetőkkel és munkatársakkal. Tehát Fenyőt egységesen gyűlölik. (Konklúzió: ha mégis az eredetileg általam felvetett „csereárú-ötlet” élne még, ezt is figyelembe kell venni, komoly belső ellenállásba ütközne az Expressnek a VICO-hoz kerülése...)*

Beszélgetés időpontja: vasárnap 11 óra

Március eleje felé...

Révész szól, hogy jó lenne a Magyar Televízió belső erővonalairól, személyi fonódásairól, mozgásairól is elemzést készíteni. Nézek rá: „Tudod jól, hogy ott nem vagyok annyira otthon. Pletykákra meg nem akarok alapozni...” Visszanéz: „Tudom. De azt is tudom, hogy elmész Csabához, és megkéred, hogy segítsen. Meg fogod tenni...”

„Megtenni? Miért? Hiszen még szóba sem voltál hajlandó állni vele...” – próbálom tisztázni a képet.

„Akkor kérd meg a nevemben. Mondd, de tényleg, hogy én kérem.”

Átmegyek Ilkeihez. Káromkodik, de rendesen. „Nem elég, hogy aljas, még velem akar dolgoztatni is? Na jó. Segítek. De nem neki, hanem neked. És egyetlen okból. Mert néhány ember házon belüli nyüzsgése itt, a tévében enyhén undorító...”

Amikor kész az elemzés, amelyben több informátor visszatérő jelzése az, hogy Érdi Sándor máris a tévé elnökének érzi magát, visszamegyek Révészhez. Délután ötkor ülünk az irodájában. A titkár-nő már hazament. Kopogás nélkül nyílik az ajtó. Molnár Péter, az SZDSZ „fő médiása” lép be. „Szervusztok” – mondja, háttal ülök, nem tudhatja, ki vagyok – és a másnapi találkozóról kezdi Révést faggatni. A hatpártiról. Aztán rám néz, úgy tűnik, megismert. „El-nézést a zavarásért” – mondja, és gyorsan távozik.

Kérdőn nézek Révészre: „Nem lesz ebből baj, hogy itt látott?”

„Baj? – nevet. – Mi köze hozzá? Mondjuk, hogy éppen a közös szeretőinkről beszélgettünk...” (Szerencsére nem volt ilyen...)

★ ★ ★

Másnap Kendénél vagyok, érdekes hírt mond el: Obersovszky Péter, a Hét főszerkesztője kiborult. Megunta, hogy a Mérleg utca kemé-

nyebb cenzúrának veti alá a műsorát, mint annak idején Kádár agitpropasai működtek. Mindezt könnyek között elmondta néhány MSZP-s illetékesnek, és a tévében bejelentette: lemond, elege volt...

Nem csodálom...

★ ★ ★

Horn készül a kormányátalakításra. Szerintem – amit tudok, annak alapján – kissé kapkodva. Behív embereket, és egyszerűen megkérdezi: lennének-e miniszterek? Például Vissi Ferenc is így járt nála. Nemet mondott a pénzügyminiszteri tisztségre. Aztán: Csintalant felkéri a titkosszolgálati miniszter posztjára, és mégis Nikolitsot nevezi ki.

Kendének mondom: miért ez a sok rögtönzés, kapkodás? Ismét megdöbbentő választ kapok:

**NÉZD, A MI KEDVES KIS MINI-NAPÓLEONUNK LAS-
SAN MÁR CSAK 15–20 EMBERBEN BÍZHAT MEG MARA-
DÉKTALANUL. A TÖBBIVEL NEM LEHET ŐSZINTE,
TERVEIRŐL SEM BESZÉLHET...**

(Még megkérdem, hogy magamat szerénytelenül e csoportba sorolhatom-e? A válasz igenlő...)

Két percig hallgatok, aztán nagyon rosszat sejtve kérdezek még valamit: 15–20 ember? És közben alapszerződések, gazdaságmen-
tési programok, médiaháború, összesen vagy húsz fronton zajlik a harc. Mindehhez még napi 20 óra munkát is számítva kellene vagy kétszáz megbízható szakértő... Akkor talán tervezve-elemezve átlátható lenne az egész. De így? Így csak kapkodni, rögtönözni lehet, személyeket illetően, döntéseket érintően is. És hibát hibára halmozni. Még ha bármennyi jó szándék is van az ügyek mögött. De ez az út a katasztrófába visz...

Nézek Kendére, válaszáért. Nem mond semmit. Azt hiszem, ő is tudja.

Március 12. – a töréspont

Semmi előjel nincs. Odabent sem. Dolgozunk ügyeken, médián, ezen-azon. Nyoma sincsen annak, hogy „behódolás” következik, hogy „puszipajtások leszünk” a Mérleg utcával. Aztán este a bejelentés. Tényleg derült égből a villám. Révész legkorábban kedd délután ér rá. Rohanok be. Nézek rá dermedten: „Tamás! Ez a szociáldemokrácia 2000? Ezért dolgoztunk mostanáig?”

Kerüli a tekintetem, és próbál valami magyarázatot adni: „A torunkra tették a mexikói kést.”

Értem én, de így? Hogy Horn kijelenti: teljes szívvel vállalja a szigorításokat, elengedi legjobb embereit, ahelyett hogy kiállna ország-világ elé, és elmondaná: Emberek! Ez ultimátum! El kell fogadni, de megtörni soha! És amint tudjuk, oldunk rajta...

Tudom. Naiv vagyok. Ez így sosem mondható el. (Érdekes. Aztán júliusban mégiscsak elmondta. A tévében. Akkor már nem volt naivitás. De értelme sem volt. Akkorra már Horn nimbusza semmivé vált az ország szemében. Na igen – ha egyszer nem maradt mellette senki, aki médiaügyekben értelmes tanácsot tud adni... Vagy egyszerűen annyira csalhatatlannak hitte magát, hogy erre már igénye sem volt?) De legalább valami hasonlót meg kéne próbálni. Én is próbálkozom. Felfogni, megérteni, baráti körömben indokokat keresve igazolni. Hogy miért a diákok, miért a betegek, az öregek, a nagycsaládosok? És nem megy. Egész életemben a kisember igazáért harcoltam. Erre jön ez a nagy bajszerű barom, a maga szokásos bankvezéri érzéketlenségével, és az általam hitt, vállalt, támogatott politika nevében szembeköp?

Másnap jön meg Kende Kijevből, hivatalos úton volt. Hozzá is bemegyek. Néz mélán maga elé: „Először én is úgy jöttem meg, hogy veszem a kalapom, most és azonnal, elég volt. Aztán végig kellett

gondolnom: köztisztviselő vagyok. Esküvel. És most már futok a pénzem után, a szó szoros vagy átvitt értelmében...”

Mindez szerdán történik. Péntekig még töprengek: mi legyen? Mert azt már érzem, hogy nem akarom tovább csinálni. A politika, amely mellé odaálltam, szívből és ingyen, nincs tovább. Minden megfordult. Pénz nincs benne, sosem is volt. A két tanulmányért felvettem 47 ezer forintot. 10 hónapra. Bombaüzlet, ugye? Talán még a megismert emberekért, az emberi hangért érdemes folytatni? Nem tudom...

Csütörtökön két dolog történik, mindkettő váratlan. Egy: telefont kapok Timár úr rokonaitól: lehet, hogy hét végén érkezik. Kettő: Darabossal beszélgetek, és szóba hozom neki az Express lap ügyét, csak úgy, poénból, hogy mekkora az egyetértés MDF-éknél... Darabos rémülten: az Express? Hát az egyik legjobb haverom a Hebdo magyarországi képviselője. Ne rontsd az üzletét! Mondom: sütheti, már leadtam az összefoglalót, Liszkay ellen. Révésznek. Kér, hogy találkozzak a barátjával, hátha meg tud győzni.

Egész este keresem Révészt telefonon, bent is, otthon is, Timárnak mit mondjak, ha jön, hová menjen? Csak a feleségét érem el. Indignálódott: „A férjem mondta már magának, hogy ez az amerikai izé nem érdekli...”

Neem??? Na ne. Ameddig idehívom, addig jó, amikor itt van, az én számból csinálnak s...t? Hát ez így nem megy, kedves Jogász.

Reggel telefonon kihallgatást kérek Gáltól, a titkárnőjén át. Rég nem találkoztunk, gondolom, rájön, hogy okom van rá. Közben a Hebdo embere is megkeres. Komoly összeget ígér, ha segíték. Nem mondok neki semmit. Legalábbis biztosat nem.

Délre megyek be a Parlamentbe. A kapunál Kende vár: „Azonnal gyere a Jogászhoz!”

Minek menjek? Gálhoz vagyok bejelentve... Igaz is, Gál titkárnője adta le Révésznek a drótot (mert persze az is az ő embere), vagy maga Kende? Nem tudni. Mindenesetre beugrom Gál titkárságára, lemondani a találkozót. A másik titkárnő van ott, és nem is tud a bejelentkezésről. Felettébb sajátos... Szóval mindenki mindent Révésznek „jelent”, ő az úr a Házban?

Hát akkor irány a főemelet 46–48. Révész mentegetődzéssel kez-

di: a felesége félreértette. Timár igenis fontos. De csak úgy, hogy előbb nála jelentkezik, majd ő eldönti, mi legyen vele. De van más is. Próbálom szó szerint idézni:

„Tudod, most már, hogy hivatalosan is a sajtó biztosa vagyok, olyan kínos, hogy téged itt sokszor látnak. Most már mindenféle politikus jár ide, nem fontos, hogy találkozzatok. Újra Kendéhez tartozol, és az ő eldugott kis irodájában jelentkezel majd. Ott nem tűnsz úgy fel...”

Hm... Mosolyogva tudomásul veszem, és eltűnök. Kendének azért kipakolok: hát mi az isten vagyok én? Leprás? Pestises? AIDS-es? Hogy engem szégyellni kelljen? Molnár Péter amikor meglátott, nevettünk rajta? Most meg „ne is lássanak”? Na igen. Két dolog lehetséges. Egy, hogy kifacsart belőlem minden elérhető információt, mármint Révész, és azt hiszi, hogy többet már nem tudok, tehát eldobható vagyok, mint a citrom. Kettő, hogy vérig sértődött, mert be mertem közvetlenül Gálhoz jelentkezni.

És még mond Révész egy furcsát: Darabosban ne bízzak. Mert ő az MDF embere. Ezen csak nevetni tudnék, ha még olyan kedvem lenne. Hiszen én csak tudom: még semmi köze nem volt a MOVI-hoz, még csak Antall halála napja volt 1993. decemberben, amikor végighorgásztunk, mint régi cimborák, egy egész napot. És a fagyban-hóban politikáról beszéltünk. Ő, a régi kádergyerek (apja vezető funkcionárius volt, Kádár alatt, és ez elől, mert tehetetlennek érezte, ő, a fiatal operatőr, egészen Párizsig menekült), akiben ezért nem bíznak az MDF-esek. Aztán mégis 1994 tavaszán vezetőnek nevezi ki az ÁVÜ RT. Mert az adatbankjukban feltűnik, hogy operatőr léteére kitűnő gazdasági menedzser, aki pangó tévéprodukciókhoz is tud nagy pénzeket szerezni, szóval – valaki. Ki is nevezik – meg is szólal a kék sajtó kórusa, hogy „MDF-komisszár”. Én védem meg a Blikkben, tisztázva; ő egyet szeretne. Dolgozni. Ha hagyják.

No már most volt vele bizalmatlan az Antall-éra, az SZDSZ, és most Kende meg Révész feketítik – nálam. Darabost, aki nekik dolgozik, aki a Bertelsmann-ötletet és a kapcsolatot hozta, aki dolgozik, mint három igásló, azon, hogy ez sikerüljön.

„Megbízhatatlan, link, és különben is – mondja Révész szokott sanda mosolyával –, addig használjuk, amíg kell, aztán süllyesztő.”

Igyekszem olyan csendesén nyelni egyet, hogy észre se vegyék. Talán azt hiszik, nem vettem észre, hogy most éppen rólam is véleményt, ítéletet mondtak?

Mindegy. Az utolsó szál, az emberi hang is elszakadt. Kösz, fiúk, elég. Nem kötelező nekem a kormány mellett dolgozni. Elvoltam én 22 évig ellenzékben, a hátralévő kis időben már elleszek politika nélkül is...

Csak annyit mondok még Kendének: a telefonszámomat tudjátok. Ha kellek, majd szóltok. Valószínű, van olyan okos, hogy ebből azt is érti: és ha akarok, majd jövök. De már nagyon semmi kedvem hozzá.

★ ★ ★

Másnap találkozom a Hebdo emberével. És nyugodtan elmondok neki mindent, ami illeti, Révész Népszavás-nosztalgia terveitől a Fábíán-csoport ötleteiig. Üzletember. Fél szóból ért. Fizet. Többet – egy információért –, mint a tisztelt kormány tíz hónapért. Hiába, inkább ezt kellett volna csinálni, már régen. De hát akkor én még valamilyen baloldalban hittem. Bokros bácsi, kösz az ébresztőt! (Mint utólag megtudom, a Hebdo emberei infóimmal is felvértezve jártak Suchmannál. És győztek. Hogy volt-e ennek köze ahhoz, miszerint Suchmann nem szereti, ha a privatizációba Révész érzelmi alapon belekavar – no, azt pontosan nem tudom. Legfeljebb sejtem. Mert azért jegenyefák sem nőnek az égig. Főleg, ha más jegenye is van a domboldalon...)

★ ★ ★

Jut is eszembe: ismerve Révészt, Kendét, nyilván le akarják majd visszakézből tagadni az összes történetet. Ezért mellékelek két szerződést. Két tanulmányról. Amit kifizettek. Hiba volt. Mert dokumentum. A tanulmányok címe persze nem az, amiért a pénz valóban járt. Azt mégsem lehetett volna beírni. De ha csak ezt tettem volna, az is mutatná: ott voltam. Legbelül. És ez nehezen tagadható.

Azért Révész és „társai” jövőjét illetően megkockáztatok egy laza jóslatot:

Horn politikai taktikája alapvetően a túlélésre irányul. Miután

Felhasználási szerződés

1/ Amely létrejött egyrészről a Miniszterelnöki Hivatal

....**Miniszterelnöki Kabinetiroda** (szervezeti egység) mint felhasználó,
másrészről az alábbi szerző között, a lent rögzített feltételekkel.

Név: Dr. Szatmári Jenő

Születési hely és idő: 1947. május 2.

Anyja neve: Anev Magdolna

Személyazonosító jel: 1 470502 0273

Lakcím: 1072, Budapest, Dob u. 50. fsz 34.

Telefonszám: -

Átutalás esetén pénzügyi intézet megnevezése:
számlaszám száma:

2/ A szerző a felhasználó rendelkezésére bocsátja 1 példányban a

**"Kitöréspontok a szocialista kormányzati politika programszerű
tervezéséhez."**

**"A magyar települési önkormányzatok történetének új korszaka: a
rendszer kiépülésének első lépései".**

című, ...**13**.....oldalszámú .....tanulmányát
(fordítását).

3/ A 2/ pontban rendelkezésre bocsátott tanulmányért a hivatal

32.000,-Ft (azaz harminckettőezer) Ft szerzői jogdíjat fizet ki a szerző
részére A szerzőt a tanulmánnyal (fordítással) kapcsolatban - figyelemmel a
4/ pontban foglaltakra is - semmiféle további díjazás nem illeti meg.

4/ A hivatal a 2/ pontban megjelölt tanulmányban (fordításban) foglaltakat jogosult felhasználni, a tanulmányt kiadni, egyéb módon nyilvánosságra hozni, valamint további hasznosítás végett harmadik személynek átadni. A felhasználónak ezek a jogai nem érintik a szerzőnek a tanulmányra vonatkozó személyi jogait.

5/ A hivatal a 3/ pontban foglalt szerzői jogdíjból az erre vonatkozó szabályok szerint vonja le a személyi jövedelemadó-előleget. A díj mentes a társadalombiztosítási kötelezettségek megfizetése alól.

6/ A felek megállapodására egyebekben az 1969. évi III: törvény és végrehajtási rendelkezései irányadók.

7/ A szerzői díj kifizetésére **1995. március 23.** napján kerül sor a házipénztárból átutalással (X)

8/ Egyéb kikötések:

Budapest, 1995. év február hónap 28. nap.

Vener József
Felhasználó

Dr. L. József
Szerző

A tanulmány (fordítás) elkészítését és átvételét igazolom, és a szerzői díj kifizetését engedélyezem.

Budapest, 1995. év   hónap   nap.

ke

(x) Nem kívánt szöveg törlendő.
Átutalás esetén az 1/ pont megfelelő rovatai is kitöltendőek.

Vener József
Felhasználó

Szerzői jogdíj elszámolása:

Szerzői jogdíj: ..... Ft

Személyi jövedelemadó-előleg levonás: ..... Ft

Nettó kifizetés: ..... Ft.

Vener

1995-03-17

LI-EO-551

1995-03-13

PF-1467/95

2000/162/95

Főnökök
pl-a.

FB: i
NY: i

Országgyűlés Elnöki Titkárság

Szervezeti egysége

Iktatószám: .....

Megbízási szerződés

Köti egyfelől az Országgyűlés ..... Elnöki Titkárság

/ 1357. Budapest Kossuth tér 1-3 / mint **megbízó**, másfelől

név: ..... Dr. Szatmári Jenő

leánykori név: .....

anyja neve: ..... Auer Magdolna

születési hely, dátum: ..... Budapest, 1947. május 2.

személyi szám: 1 470502 0273

lakcím: ..... 1057 Budapest, Dob u. 50.

..... mint **megbízott** az alábbi feltételekkel:

1. **Megbízó** 1995. .... -tól 1995. .... ig napi
..... órában az alábbi feladatok teljesítésével bízta meg a **megbízottat**: ..... "A. magyar sajtó
..... struktúrája a rendszerváltástól napjainkig" c. tanulmány
..... szerzői jogvédelem alá eső szellemi termék

2. A **megbízottnak** a feladata teljesítése közben tudomására jutott hivatali titkokat bizalmasan
kell kezelnie.

3. Az 1. pontban megfogalmazott feladatok teljesítése ellenében a bruttó **megbízási díj**
..... 15.000.- Ft, azaz ..... Tizenötezer .....
..... forint.

4. A **megbízott** tudomásul veszi, hogy jövedelméből a Hivatal a személyi jövedelemadó
előleget az alább felsorolt a, b, c, d, pontokban foglaltak egyikének aláhúzással történő
választása alapján vonja le.

a., a megbízási díj bruttó összege 3000 Ft-ot nem haladja meg, kérem a 40 %-os mértékű
adó levonását;

b., a megbízási díjamat kérem összevonandó jövedelemként kezelni és abból vagy az általános
szabályok szerint, vagy 35 %, vagy 40 %, vagy 44% **adóelőleget** vonni;

c., önálló tevékenységet folytató magánszemélyként kérem a megbízási díj 90 %-át
adóalapként figyelembe venni;

d., önálló tevékenységet folytató magánszemélyként **költségeimmel tételesen számolok el**, így
az **adóelőleg** fizetési kötelezettség engem terhel a megbízási díj teljes összege alapján, vagy a
jövedelmem ..... %-ának mértékéig kívánok költséget elszámolni.

Vállalkozói igazolványom száma: ..... TB. törzsszám: .....

5. A **megbízott** - az alább felsorolt a, b, c, pontokban foglaltak egyikének választásával /aláhúzással/ - kijelenti, hogy

a., más munkaviszonya nincs, jelen megbízást főfoglalkozásként látja el, vagy

b., a megbízást főfoglalkozása mellett látja el, ez esetben főállású munkahelyének neve, címe: ..

..... főállású munkahelyén ledolgozott heti óraszám: .....

c., a megbízási szerződésben foglaltakat nyugdíjasként teljesíti. A havi nyugdíj összege: 12.153.- Ft/hó. Nyugdíjas törzsszám: 252-61014-3

6. A megbízási díj kifizetésének időpontja, módja: /a fizetési mód kiválasztása aláhúzással történik /

a.; a teljesítést követő hó 5-én vagy 20-án az Országgyűlés Gazdasági Főigazgatósága pénztárában, vagy

b.; a megadott címre elküldve postai utalványon , vagy

c.; átutalással; ez esetben a címzett bank neve: .....,
címe .....,
pénzforgalmi jelzőszáma: ....., átutalási betétszámla száma: .....

7. A **megbízott** kötelezettséget vállal arra, amennyiben a jelen nyilatkozatához képest változás következik be, azt haladéktalanul közli **megbízójával** és általa az Országgyűlés Gazdasági Főigazgatóságával is.

8. A megbízási szerződésben nem szabályozott egyéb kérdésekben a Polgári Törvénykönyv rendelkezései az irányadók.

Kelt: 1995. március 9. ....

Havas Alad
megbízó

[Signature]
megbízott

[Signature]
Munkaiügyi Osztályvezető / ellenjegyző / 11.17.

A feladat teljesítését igazolom:

Havas Alad
megbízó

minden oldalról, a saját pártja felől is folyamatosan fenyegetve érzi magát, sajátos játékot játszik az emberekkel. Felemeli őket, majd eldobja. Ennek többféle oka van: megtud valamit az illetőről, ami megítélése szerint ellene, Horn ellen irányul. Vagy: egyszerűen csak példát akar statuálni, hogy a többiek értsenek belőle: itt senki sem érezheti magát túlzott biztonságban. Harmadik változat: túl népszerű valaki, vagy nem hajlandó a kormányfő cikcakkjait szó nélkül követni. Ez esetben is repül, anélkül hogy percnyi fejfájást is okozna a Főnöknek. És végül: ha valaki túlzott hatalmat kezd a saját szintjén a kezébe koncentrálni, az is veszélyessé válhat. Tőle is megszabadul a miniszterelnök. Akkor is, ha sokéves barátság fűzi hozzá.

Nos, Révészre 8–14 hónapon belül ez vár, és esetleg a többi bizalmas tanácsadóra is, ha túl sokat tudnak.

Horn mindezt félelem nélkül teszi meg, mert jól tudja: aki neki dolgozott közvetlenül, annak semerre sincs már „más útja”, tehát más politika szolgáltatásban nem tudja ismereteit kamatoztatni. M lehet vissza a privát szférába, és örülhet, hogy él.

Más kérdés, hogy ez Hornra is visszaüt: előbb-utóbb elfogyhat a „készlet”, nem marad több ember, akivel játszani lehet. Ilyen értelemben utóda Antall Józsefnek.

★ ★ ★

Tímár úr később érkezik a jelzettnél. Két héttel. Áprilisban. És úgy érzem, ennyivel még tartozom a saját becsületemnek, hogy ezt az akciót befejezem. No nem, Révészhez nem viszem el. Nem is küldöm. Minek? Hogy ez is az ő érdeme legyen? Gált keresem meg, hátha tőle közvetlenül Hornhoz eljuthat. Bécsben van. Szombaton jön haza. Lakásán hívom, elnézést kérve. Tűnődik: „Andrew C. Tímár? No, én úgy tudom, hogy Horn környezetében, a gazdasági tanácsadók nemigen szeretik. Mindegy, hívj fel hétfőn délelőtt. Be fognak hozzám kapcsolni. És megmondom, hogy a Főnök mikor tudja fogadni.”

Hétfőn jelentkezem. A titkárnő nem kapcsol. Emlékeztetem Gál ígéretére. Akkor sem. Majd visszahívnak. Félóra múlva csörög a telefon. „Tímár úr?” – mondja a fuvolázó titkárnő. Megnyugtatom,

hogy nem, én Szatmári vagyok. Hát akkor elmondja Gál úr üzenetét: „Nem aktuális az egész!”

Ennyi. Én is hozzáteszek valamit: szintén üzenet. Gálnak. Hogy nálam meg az egész „cég” nem aktuális. Soha többé. Mert nem szeretem, de nagyon nem, ha általam hülyítenek valakit.

★ ★ ★

Tímár úrral azért még találkozom. Mert nem szeretném, ha haragudna rám. Elmondom neki az egész históriát. Csodálkozik: de hát neki volt már kapcsolata Hornékkal. Utoljára Expo-ügyben. És Pál László „András bácsinak” szólítva kért tőle elnézést, hogy az ígért üzlet nem jött össze.

Már csak utólag tűnődöm: hát ki néz itt hülyének, és kit? Kende is, Révész is áldását adta a „Tímár-akcióra”. Hogy akár Horn nevében hívjam Pestre, és először Révész fog vele tárgyalni. És közben egyik sem tudta, hogy Hornnál „nem aktuális”, azaz nemkívánatos a kanadai vendég? A régi jó pesti flaszterigazság ez, miszerint nem tudja a jobb kéz, hogy mit csinál a balf... fácán? Vagy csak a már említett kapkodás csodálatos eredménye? Mindegy. Eggyel több tanulság: kivel érdemes dolgozni, kivel nem...

És még rohadt gyilkos is vagy...

A tragikus utójáték: Kozma Jutka. Amikor eljövök március 17-én, utoljára, Révéstől, még mosolyogva, az ajtóból visszakérdezem: Kozma Jutkával mi legyen? Megy Horn a Népszabihoz? Vagy szervezzem meg maszekben a német műtétjét? Nyugtat: igen, Horn megy a szerkesztőségbe, és intézkedni fognak. Még el is kéri Jutka adatait (cím, telefon, vércsoport).

Megnyugszom: a „mackó mama” ügye rendben lesz. Aztán április 20-án kinyitom a Népszabít. A nekrológiával. Zokogok egy órát, és felhívom Kendét: mondd meg a Jogász barátodnak, hogy innen kezdve rohadt gyilkosnak is tartom! Mert ha megmondja, hogy nem fontos a lány élete, németországi barátaim talán még tudtak volna lépni.

Elhunyt kollégánk, Kozma Judit

Életének 49. évében, hosszan tartó, súlyos betegség után elhunyt Kozma Judit, szerkesztőségünk főmunkatársa, aki több mint húsz éve dolgozott lapunknál. Kozma Juditot a Népszabadság Rt. saját halottjának tekinti. Temetéséről később intézkednek.

Nagyon félek – mondta vasárnap este a telefonba. Judit most írhatnál egy nagy elemzést a Magyar Villamosművek privatizációjáról – válaszoltam –, ha kell hozzá valamilyen anyag, lekérem az archívból. Te vagy az egyetlen közlünk, aki képes erre, nálad jobban senki nem ismeri a területet. Egy kicsit később – sóhajtott –, várj egy kicsit. Kiveszek pár napot, évek óta úgysem voltam szabadságon.

Mióta ismertem beteg volt. Nem sokat beszélünk róla, tudtam, hogy a veséjének van valami baja. Azután – most már nyolc és fél éve –, ahogyan ő mondta „gépre került”. Akkor még tele volt, voltunk reménnyel: csak néhány hét, talán hónap és mütik, új vesét kap, új életet kezdhet. Nem kell hetente háromszor órákat egy kórteremben feküdni, csövek hálójában. Később már egyre kevesebbet beszélünk a transzplantációról, s mind többet a munkáról, az időjárásról, kedves kártyajátékáról, a bridzsről – mindenről, ami nem a betegséggel függött össze.

Nem mondtuk ki, de mindnyájan tudtuk, hogy az tartja

életben, hogy szükség van rá. Férjének, a lapnak, de még a kártyapartnereknek is.

Töprengő, elemző alkat volt, felületesen, meggondolatlanul, meggyőződése ellenére nem írt le semmit. Néha én kértem, nézd meg rendben van-e, amit írtam. Volt, hogy közösen írtunk meg egy publicisztikát. Ennek is vége.

Múlt kedd óta nem tudott járni. „Érszükület, a csontokba nem jut mész, az erekbe annál több” – állapította meg tárgyilagosan utolsó beszélgetésünkön. A férje – aki mindvégig igazi társa volt – kivett három nap szabadságot –, hogy elkísérje a kezelésre. Keddre talpra kell állnom! – tette hozzá elszántan.

És tegnap talpra állt. A kórházba menet a szíve állt meg. 49 éves volt.

Hámor Szilvia

Kende vitatkozik: hülye vagyok, mert szívelégtelenségben halt meg.

Csendesen megkontrázom: veseelégtelenség miatti szívelégtelenségben. És talán nem volt menthető, nem tudom. De meg kellett volna próbálni. És ilyen ügyben hazudni, linknek lenni több, mint bűn, több, mint hiba: aljasság...

Több telefon az én készülékemről „abba az irányba” nem indul. Vége. Ennyi. A második választási győzelemnek is kár volt örülni. Többre meg – nem vagyok kíváncsi...

Függelék: jóslatokról

Az elején említettem: „jósolni” is szoktam. Csak úgy, politológiai-
lag. A baj csak az, hogy a jóslatok „be is jönnek” általában. Bizonyí-
tékul mellékelek egy publicisztikát. 1990. márciusban íródott.
Mintha szó szerint bevált volna.

Szabadság, szó, szerkezet...

Mint közgazdász, aki a szó eredeti   mátum: írja azt a lap, amit az új tulaj-   De mit hoz helyett az IMF-diktá-

négerek?

k egy világméretű
voltunk a gyutacs a
Kelet-Európa való-
ost már nem mi va-
Nem is Csehszlová-
az NDK sem. Ha-
atalmas szovjet piac.
él, a hatalmas szűz

Hogy e szerepbe az érintett népek
beletörődnek-e? Ez a kérdés. És a ho-
mokóra egyre gyorsabban pereg...
Szatmári Jenő István

Mint közgazdász, aki a szó eredeti értelmében a köz javára folytatott gazdasági ténykedésként fogom fel e tudományágot (és nem egyes érdekcsoportok önigazoló, máról holnapra ellenkezőjébe csapó napi bibliájaként) – egyre nagyobb gyanakvással fogadom a napi híreket...

Az IMF diktátumait ismerve már-már azt kérdezem: miért jó nekünk, hogy szovjet gyarmatból a nemzetközi pénzvilág gyarmatává váljunk? Mi változik ettől? Lássuk csak: korábban volt legalább egy viszonylagos szociális biztonság. (Már, persze, ami pénzt erre a költségvetés sokat elnyelő lyukas nagy kalapjából a szakszervezeti és szociális-egészségügyi lobbyk ki tudtak sírni és harcolni, és ami ebből a kisembernek azután még megmaradt, hogy a lobby volt vezérei szép részét egyszerűen zsebre vágták, vagy saját hobbijaikra költötték...)

Igaz, volt e viszonylagos biztonság mellé egy kemény „POFA BE!” is azoknak, akik gondolkodni mertek.

És mi van most? Egy eleddig nemigen ismert rettegés a holnaptól, a költségvetést vagy az IMF távoli urai diktálják, vagy csak csendben röhörészve tűrik, hogy rájuk hivatkozzanak a nép sarcolói, lefaragják a szociális, egészségügyi, lakás-, mezőgazdasági és más támogatásokat, hozzájárulásokat. És van mellé egy „ugathatsz bármiről” típusú sajtószabadság.

De meddig? A papír, a nyomdák, a terjesztés árai a csillagos egekbe szöktek. Szép lassan (vagy egyre gyorsabban) pusztulnak ki a magyar sajtóból az önálló hangú kis lapok, és csak azok maradhatnak fenn, amelyek ezt a kíméletlen harcot pénzzel is bírják. A többi meg – mars a süllyesztőbe. Szébb esetben megjelenik néhány száz példányban, de a lakosság tömegeit csak az tudja manipulálni, akinek mindehhez pénze is van. És pénz – idehaza ehhez kevés akad. Igazán csak a külföldi tőke által megvásárolt és támogatott lapok írják az iramot.

De ezek „tájékoztatási szabadságában” hosszú távon nem tudok hinni. Magyarázat? A saját híreik a nagyvilágból. Londonban, Párizsban, Milánóban és másutt megvesz egy tőkecsoport egy régi, olvasott, bevezetett lapot. Van köztük néhány baloldali, de a zöme polgári, sőt mérsékelten jobboldali. A felvásárlás után jön az ultimátum: írja azt a lap, amit az új tulajdonosok kívánnak – vagy, bármilyen világhírű a szerkesztő, a riporter, mehet világgá... És máris másképpen beszél a régi, nagy lap, az olvasó meg, eszi, nem eszi, nem kap mást...

Most ugyanezen érdekeltségek vásárolják fel a magyar lapokat. Közben hangoztatják: az újságírók függetlenek maradnak. Az előbbiek ismeretében: meddig? Miért hiszik kollégáink azt, hogy ami rettegett tollú, világhírű pályatársaknak nem sikerült „odaát” – az Kis Jánosnak és Nagy Péternek sikerülni fog? A nemzetközi sajtó utolsó húsz évét ismerők nevében kérdelem: mikor ébredünk fel?

De milyen szerkezet?

Nézzük tovább az eredeti kérdést: a sztálini gyarmatosítás kezdeti szakaszában még volt egy kevés elvileg jó is. Pár százezer közrendű fiatal lehetőséget kapott a kiemelkedésre. A kontraszelekció ezt később úgyis visszavette, aki nem üvöltött a farkasokkal, az diplomával is mehetett a börtönbe vagy rakodómunkásnak. A többiek például lakást kaptak, egy-két milliónyian, többé-kevésbé ingyen – ezt most veszik vissza tőlük, kamatostul, az új, az IMF-gyarmatosításra hivatkozva. Igaz, volt szellemi sötétség, technikai elmaradottság is, de legalább mi voltunk a vidám barakk a lágerben. Miközben tőlünk keletre ugyanezen lágerben üvöltött a nyomor. Elvehették volna fegyverrel a mi „jólétünket”? Persze hogy el. Erő volt hozzá. Mégsem tették. Nem jószívűsügből, hanem jól felfogott érdekből. Kellott egy kirakatország. Egy „kereskedelmi híd” nyugat felé. És még egy 1956 nem kellett. Inkább adtak még a „sajátjukból”, azaz a saját népuktól elvettből. Például segélyt 1956 után számolatlanul. Kölcsönt, hitelt, mesterségesen olcsó árú olajat, gázt. Hogy nyugalom legyen a délkeleti stratégiai bástya belső udvarában.

Természetesen ezt senki sem sírja vissza. Nem is lehet, mert ma már a csillagos tábornokok is tudják: semmit sem ér pár tízezer katona, pár ezer tank és repülő a Kárpát-medencében, az atom- és csillagháború árnyékában. Sőt nekik is ráfizetés mindezt itt tartani. El is mennek, ha kéretik is magukat.

De mit hoz ehelyett az IMF-diktátumokba rejtett újgyarmatosítás? Ha véletlenül jót is, azt egyhamar visszavonják. Az IMF nevében, és egy közös „Európához való felzárkózás érdekében végrehajtott szerkezetátalakítás” jegyében. Amibe nem fér bele a nagyipar, de a mezőgazdaság támogatása sem, amely szerint még mindig „túl jól élünk” (ugyan, kihez képest?)...

Végiggondolta ezt a szerkezetátalakítást távlatilag is valaki? Ha igen, akkor el is hiszi e szép mesét? Örültek vagy irgalmas szamaritánusnak nézi azokat az elsősorban amerikai érdekcsoportokat, amelyek az IMF-et valójában uralják? Szükségük van azoknak 5–10 éven belül újabb konkurensekre a számítástechnikában, az elektronikai iparban, a gépkocsigyártásban? Nem tanultak volna Japán és az ázsiai „kis tigrisek” példájából, amelyekkel egyre több a bajuk máris, mert követelik a maguk szeleteit a tortából?

Vagy hallott valaki portugál, spanyol, görög, török, ír számítástechnikáról, elektronikáról, saját típusú gépkocsiról? Nemigen, pedig ott már tizegynéhány éve az IMF diktátumai alapján zajlik az élet... De nekik – és nekünk is – más a szerepük a pénzfejedelmek által kigondolt „munkamegosztásban”.

Elsősorban az idegenforgalom. Szolgáknak jók vagyunk. Tehetséges fiaink por-

tásnak, londonernek, tolmácsnak. Szép lányaink kurvának. Okos középkorújaink akár hoteligazgatónak is. De mindenképpen lakájnak, hogy a „fejlett országbeli” vendég előtt vigyázzba álljon. Ha nem teszi – irány az utca. Lesz itt munkanélküliség, jön helyébe más.

Kivit sajnos nem termelünk

Mezőgazdaság? Hogyne. Ha olyasmit termel, ami a hideg északon nincs. Narancsot, citromot, banánt, kivit. Egzotikus állat-, hal- és rákfajtákat. Az kell, az támogatható, mert arra van piac „odahaza”. Hogy sertést, marhát, tejet, vaját, búzát? Ugye viccel, aki erre gondol? Hiszen az „ott” is túl sok van. Államilag támogatják a termelését, az exportját, még a raktározását is. Ha kell, évekig. És nálunk? Hát persze, hogy erőltetik a támogatás megszüntetését. Ennyivel is kevésbé lesz exportképes, és nekik konkurencia mindez. Hogy a nagy gazdaságok helyett legyen sok kicsi? Politikailag szépen hangzik. A gyakorlatban meg az aprócskák még kevésbé lesznek exportképesek – és ez a lényeg...

De hát akkor mit akarnak? Egyszerű a válasz: sok, apró, kiszolgáltatott magyar, lengyel, román, cseh stb. nemzetgazdaságot. Ahol minél alacsonyabb az életszínvonal, annál olcsóbb a munkaerő. Így olcsóbb a termelés önköltsége – nekik. Szerelhetünk össze autót, mert így olcsóbb a gyártónak. De magunk meg ne próbáljuk, mert az már piaci konkurencia! Dolgozhatunk mindig abban a bér munka-kooperációban, amihez az itteni olcsó munkaerő nekik hasznos. Hogy mellesleg a mérnökök, feltalálók, orvosok, kutatók szellemi munkáját is olcsón kapják meg? Vele jár...

Ha munkaerőhiány van valamelyik „élországban” – mehetünk ám vendégmunkásnak is, amíg haza nem küldenek.

És terjesztjük hozzá a szép amerikai ideológiát, hogy aki ember, az csak fehér, angolszász és protestáns lehet. A többi – lenézett kisebbség. És ha Japán vagy Korea segíteni akar, mert nekik viszont érdekük az angolszász orientáció gyengítése, akkor jöhet a rádióban az olcsó gyűjtőbeszéd a „sárga veszélyről”. Ami nincs. Hogy ne lássuk azt, ami már itt is van...

Aki mindezt hajlandó helytartóként, menedzserként vagy a hatalom politikai biztosítójaként segíteni, annak megengedtetik, hogy az átlagnál 30–50-szer jobban éljen. És ez is csak töredéke az odaáti igazi urak életszínvonalának.

Akinek más a véleménye? Ha a gazdaságban próbálja meg, ahhoz mindig van elég szabad tőke, hogy konkurenciaharcban tönkretegyék. Ha a politikában – akkor jöhet a lejáratás, a gyanúsítás, a sárral dobálás. Hogy ki végzi majd el? Mindegy, hogy az IMF neokonzervatívliberális prókátorai piacszozialistáknak vagy szabad demokratáknak hívják, az érdek ugyanaz.

Fehér négerek?

Eszköz voltunk egy világméretű játszmában. Mi voltunk a gyutacs a robbantáshoz. És Kelet-Európa valóban felrobbant. Most már nem mi vagyunk a fontosak. Nem is Csehszlovákia, Románia, sőt az NDK sem. Hanem a 280 milliós, hatalmas szovjet piac. Mert ez volt a cél, a hatalmas szűz felvevőterület, amely száz éve nem látott fellendülést hozhat azoknak, akik az IMF mögött állnak. Olyat, mint az amerikai vadnyugat meghódítása hozott... Mindehhez most már fegyver, politika sem kell. Gazdasági úton is megy...

Hogy mily naiv mese volt a szabadság és önrendelkezés, azt a német példa mutatja. Hogy a szovjetek, a franciák, az amerikaiak aggódnak egy új, egységes országtól? Nevetséges. Ez az egységes ország legfeljebb atomrakéták százaival jelenthetne katonai veszélyt rájuk. És azt mindenki tudja, hogy Európában egy atomháborúnak nincsenek győztesei.

A szovjet tábornokok beidegzett aggálya gondolatkörük egysíkúsága miatt még csak érthető. A „nyugaté” – már csak másként. Nevezzük szó szerint: a „nemzetek önrendelkezése” addig tart, amíg a „nagyok” piaci érdekeit nem sérti.

És itt a lényeg, de a válasz is arra, hogy a mi kiutunk hol lehet? Egy egységes, semleges Németország gazdasági ereje, összekapcsolódva Litvániától Szlovéniáig 7–8 semleges nemzet természeti kincseivel és népének alkotni akarásával – nos, ez az igazi veszély a nemzetközi pénzvilág számára.

Veszélyesebb, mint Japán lehet. Távlatilag. Tehát ezt kell most megakadályozni. Nacionalista aknamunkával, anarchiához vezető életszínvonal-csökkentéssel, mindennel.

Mindegy, hogy az esetleges egységes Közép-Európa Hamburgtól Ljubljanáig milyen lenne, kereszténydemokrata, szociáldemokrata vagy liberális. A lényeg: nem kell! Maradjanak csak külön az apró országocskák, kék, vörös, zöld vagy fekete irányítással, Németországot – az egészet – csapjuk hozzá az egységes Nyugat-Európához, a többiek pedig egy pár évtizedig legyenek csak fehér négerek, újgyarmatosítottak, hiszen a nemzetközi tőke alaptermészete: mindig kell olyan új terület, ahonnan jövedelmet lehet kiszivattyúzni, és ennek árán „fejlődni”.

Hogy e szerepbe az érintett népek beletörődnek-e? Ez a kérdés. És a homokóra egyre gyorsabban pereg...

Szatmári Jenő István

Mit tehetnék hozzá? Most „jósoljak” 1997–1998-ra? Miért, fog itt még változni valami? Talán igen. De ennek már csak egy hibája van. Ami változási szint még látok, az a feketének egy még sötétebb árnyalata. Leírhatatlan. Vagy leírható – de akkor robbanásveszélyes. Ennek már hadd ne legyen az oka. Mert a robbanó játékok életeket is veszélyeztetnek. Nem csak újévi petárda formájában. És attól, hogy velem meggyűlöltek mindent, még nem játszom ezrek bőrére...

Kende úr mondta márciusban: „Uraságod túlságosan naiv néha.” Igazán, Professzorom? Ha esetleg e könyvet elolvasta, akkor is úgy érzi? Remélem, nem. Mert nem minden álarc nő oda a pofacsont-hoz... Van, ami eldobható. Legfeljebb arcod nem marad utána. De vigyorgni – na, azt a csontkoponya is tud...

Zárszó

Csizmadia Ervin politológus a Népszabadságban, 1995 májusában azt írja: kár, hogy akik tudtak a dolgokról, azok közül senki sem mert őszinte lenni. Nos, Csizmadia úr, íme: valaki mert. Igaz, azon az áron, hogy az életből is kilép. De így talán még elgondolkodik az ország: mi is történt-történik itt valójában? Itt is, ott is, mindenütt. 6 évig. Ezt hívják politikának.

Valóban ezt? Kár. Akkor ennél Kádár is jobb volt. Mert akkor legalább sokan tudták, hogy mi ellen vannak. Most már ez sem biztos. Hogy hogyan tovább? Nem tudom, és már nem is akarom tudni. Szegény Magyarország, te még megtudod. Vagy – változtatsz rajta. Úgy legyen. Ámen.

★ ★ ★

Itt fejeztem be a kéziratot – néhány szóbetoldástól, július végi javítástól eltekintve, de ez tíz sor sincsen – május 25-én éjszaka. Most is igaz. És egyre inkább az lesz. Most, pár hónapig, kényszerűségből még maradnom kell. Itt. Mert megígértem valakinek: ha július 14-én reggel valami fatális tévedés folytán életben talál, egyelőre nem próbálkozom harmadszor is öngyilkossággal. A haladék – mint volt róla szó – 6–7 hónap. Rák vagy szívműtét. Utána – nagyobb valószínűséggel – a könyv eredeti címe lesz igaz, vagy – talán 20 százalék... – még mindig maradnom kell egy darabig. Erőmhöz képest szeretnék segíteni, de egyelőre nem tudom, hogyan... Amit megtehettem – megpróbáltam. Hogy értelme van-e, döntsék el, akik elolvasták. Köszönöm.

Budapest, 1995. július 30.

Szatmári Jenő István

TARTALOM

Előhangképszó	5
Előhangképszó (az eredeti)	7
Németh Miklós, a visszavárt próféta... ..	13
MDF-től taxisblokádig – nem túl hosszú az út... ..	35
A taxis forradalom:	41
Ügynöklista, követés, lehallgatás, meg ami tetszik... ..	48
Nagyot szól a telefonlehallgatási ügy	55
Segítség! Törököt fogtunk, de nem ereszt!	76
Elfordul az MDF, elkanyarodik a Pesti Hírlap	81
A Pozsgay-kísérlet: a kudarc már a kezdeteknél ott van... ..	91
Sajtóepizódok	113
Az utolsó független liberális kísérlet... ..	123
Eltűnés a sajtóból... ..	127
És még egy botrány: a pornótelefonügy	135
És megszólal a Rote Kapelle... ..	142
Bicske: a semmiből „robbant” a LAÉT... ..	153
És elindul az aláírásgyűjtés	159
Váratlan találkozás	162
„Olyan szépek voltunk...”	166
Európai Út Alapítvány?	175
A „Kutyás” és a katonai iroda	178
Még néhány apróság	188
A végjáték kezdete: miért éppen MSZP?	194
„Próbamunkák”	202
Átevezgetünk a Médiába, Révésszel... ..	220
Médiatörvény? Viccnek jó... ..	225
Budapest, Te csodás Demszky-város	232
Népszava, Express, egyebek... ..	237
Furcsa hétköznapiak... ..	244
Március eleje felé	249
Március 12. – a töréspont	251
Függelék: jóslatokról	263
Zárszó	269

...a szaturnuszt szörnyű helyesnéppel és az ország rendőrségén helyettesíti

lyagta ereit, de túlélte

...délután negyven három óráig csúszott a mai...
...előző életről három hónapja csúszott a mai...
...Sommers János István indokolt Alán...
...nyitja át a Magyar Nemzetet...
...még mindig megérinti...
...nagyvonalú megfigyelés...
...származás...
...barbár...
...származás...
...barbár...
...származás...
...barbár...

[illegible]

... a hirt, és nagy örömmel az
... elismeréssel, hogy Szendrői Je-
... Kóczi ismeretse, az ismert és
... Ilkai Csaba a Blikket pénzt

EGY MAJDNEM HALOTT ÚJSÁGÍRÓ

...TODOROV (SAR)

Külföldre járnak be a Kúria. Személyi
Jenő barátja kíséretében. Az ismerős
személyek itt nappal mellett több
pályán is megfigyelték, hogy elhagyta. El-
hagyta képet éppen az epizódusban
halkodókat csoport szerkesztés
gúnyos.

plap
ker képer
békíteni
fűnikben
- lipa,
a hullás
Egyre
ábrándolások
haziorra,
tek viger
és nem
keletkezik
adott
nem
meg
vissza
let
bármely

kor cím mellett az árny és mensével
a traumatólogiára vezet. Addig
iglyálok az orvosok, míg végül
megmenterem. A barátnőm erőse
set azonban hiába követi egy ne
dováló fia, sok lap lehozta a halál
vettem.

A kórházban voltam
dumany, és most
szem hullát az életbe.
- A kórházban voltam
még előbb.
- Igaz, ezzel nekem is gondom
van. Azt hiszem "Egy mialatt ha-
lotti világba nem kerülök." az én s
végleges cím.
A kórházban nem munkásság, bár
lehet, hogy ez az egész ország az
megmaradtaknak iskolájuk. (BEB)

Villamosság a fürdőakadban

Itt sem elni, sem meghagyni...

[illegible]

Ketyeg a panelbomba 8. oldal

Magyar Nemzet

ALAPÍTÓJA: PETRŐ SÁNDOR

PÉNTES, 1993. július

Elhár

Felvételi
 pontszámok
 a tanárképző
 iskolákban
 11. évfolyam

Elhunyt
Szatmári
Jenő István

Jenő István
Dr. Szatmári Jenő István
újságíró július 13-ra, csütörtökre virradóra, 48 éves korbán tragikus hirtelenséggel hunyt. Temetéséről később tájékozódjanak.

PESTI Riport

SZÓRÁKOZTATÓ
Helyes: 143. oldal 1993. július 27. dátum

**VILLAMOSSZÉK
A FÜRDŐKÁDBAN**
Egy újságíró
öngyilkossági kísérlet

2 000127 176327